Roman

SU UNUTMAZ

EMMI ITÄRANTA

DK

SU UNUTMAZ

Orijinal adı: Teemestarin Kirja
© Emmi Itäranta, 2012
Kitabın orijinali Teos Publishers tarafından yayımlanmıştır.
Türkçe baskı Emmi Itäranta ve Elina Ahlback Literary Agency, Helsinki, Finlandiya aracılığıyla yayımlanmıştır.
Yazan: Emmi Itäranta
İngilizceden çeviren: Can Yapalak

Türkçe yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya
tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.
Dijital yayın tarihi: Haziran 2015 / ISBN 978-605-09-2719-1

Kapak tasarımı: Geray Gençer

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.
19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL
Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16
Toplu sipariş için tel: 0212 373 77 44

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Su Unutmaz

Emmi Itäranta

Çeviren: Can Yapalak

Önsöz

Artık her şey hazır.

Yedi haftadır her sabah, çayevinin yolundaki taş levhalara düşen yaprakları süpürüyor, yolun süpürüldüğü o kadar da belli olmasın diye tamı tamına kırk dokuz kez bir avuç dolusu yaprağı tekrar taşlara saçıyorum. Babamın çok önem verdiği şeylerden biriydi bu.

Sanja bir defasında ölülerin memnun edilmeye ihtiyacı olmadığını söylemişti. Belki haklıdır. Belki buna asıl ihtiyaç duyan benimdir. Bazen aradaki farkı bilmiyorum. Ölüler kanıma ve kemiklerime sinmişken ve ben arkalarında bıraktıkları tek şeyken nasıl bilebilirim ki?

Yedi haftadır kaynağa gitmeye cesaret edemiyorum. Önceki gün evdeki musluğu açıp kırbanın ağzını musluğun metaline dayadım. Önce tatlı, sonra kötü sözlerle dil döktüm. Bağırıp ağlamış bile olabilirim. Ne var ki insanların dertleri suyun umurunda bile değil. Yeryüzünün gölgelerinde, yalnızca taşların duyacağı yerlerde, ne hızlanıp ne yavaşlayıp bildiği gibi akmaya devam ediyor.

Borudan kırbaya belki bir kaşığı dolduracak kadar su damlası düştü.

Bunun ne demek olduğunu iyi biliyorum.

Bu sabah kırbadaki suyu kazana döktüm, arkadaki barakaya gidip çayevine biraz kurumuş turba getirdim ve çakmağı ocağın yanına tuttum. Arzularına karşı geldiğim babam, çay ustası olduğum günü göremeyen annem geldi aklıma.

Sanja'yı düşündüm sonra. Umarım gittiğim yerde o da vardır.

Yüzü yabancı olmayan bir misafir yolda yürüyor, tutmaya hazır olduğum elini uzatıyor şimdi. Beraber kapıdan geçtiğimizde dünya yavaş ya da hızlı değil, her zamanki gibi dönecek, biliyorum.

Artık geriye kalan tek şey suya vuran ışık ya da dans eden bir gölge, hepsi bu...

I

Suyun bekçileri

Sadece değişen ayakta kalır.

Wei Wulong, “Çayın Yolu”
Eski Qian döneminin 7. yüzyılı

1

Su, tüm elementlerin en değişkenidir. Babam, beni olmayan yere götürdüğü gün böyle demişti. Çoğu şey hakkında yanılıyor olsa da bu söylediği doğruydu; o yüzden buna hâlâ inanırım. Su, ayla beraber yürür ve dünyayı kucaklar; ateşte ölmekten ya da havada yaşamaktan korkmaz. İçine girdiğinizde size teniniz kadar yakın olur; ancak ona sertçe vurursanız sizi paramparça eder. Dünyada hâlâ kışların, ısınmak için kendinizi sarıp sarmaladığınız soğuk ve beyaz kışların yaşandığı zamanlarda insanlar buz denilen kristalleşmiş suların üzerinde yürüyebilirmiş. Ben de buz gördüm; insan yapımı, küçük öbekler halinde olsa da... Ve hayatım boyunca donmuş bir denizin üzerinde yürümenin hayalini kurdum.

Ölüm suyun yakın dostudur. Bu ikisi ne birbirlerinden ne de bizlerden ayrılabilir. Bizim de özümüzde suyun değişkenliği ve ölümün yakınlığı vardır çünkü. Suyun başı sonu yoktur; oysa ölümde ikisi de vardır. Ölüm her ikisidir. Bazen ölüm suyun içinde saklanarak gezer, bazense su onu kovar. Yine de hem dünyada hem de içimizde daima beraberdirler.

Aslına bakılırsa bunu da babamdan öğrendim. Fakat o olmasa da kendi başıma öğrenebilirdim herhalde.

Başlangıç noktamı ben belirleyebilirim.

Belki sonumu da ben belirleyeceğim.

Benim için başlangıç, babamın beni olmayan yere götürdüğü o gündü.

Reşit her vatandaş için zorunlu olan Üniversite Sınavı'na girdikten birkaç hafta sonrasıydı. Sınav iyi geçmişti geçmesine ama eğitimimi şehirde sürdürmek yerine babamın yanında çıraklığıma devam edeceğim su götürmez bir gerçekti. Bu tercihi yapmak zorunda olduğumu hissediyordum; dolayısıyla belki de buna bir tercih bile denilmezdi. Yine de bu kararım ailemi mutlu etmişe benziyordu, beni de üzmüyordu. O günlerde böyle şeyler önemliydi.

Çayevimizin arkasındaki bahçedeydik. Babam kırbaları kurusunlar diye asarken ben de ona yardım ediyordum. Kırbalardan birkaçı hâlâ kollarımda

dursa da çoğu metal askının kancalarına baş aşağı asılmıştı. Günışığı yarı saydam yüzeylerinden süzülerek geçiyordu. İçlerindeki son birkaç damla çizgiler halinde yavaşça akarak çimenlere düşüyordu.

"Çay ustalarının suyla ve ölümle özel bir bağı olur" dedi babam, kırbalardan birinin çatlaklarını incelerken. "Çay susuz olmaz; çay olmadan da çay ustası olunmaz. Bir çay ustası ömrünü başkalarına hizmet etmeye adar ve hayatı boyunca yalnızca bir defa çay seremonisine misafir olarak katılır. O da ölümünün yaklaştığını hissettiğinde. Halefi olacak kimseden son çay törenini hazırlamasını ister; çay sunulduktan sonra ölüm kalbine elini koyup onu durdurana dek çayevinde tek başına bekler."

Babam kırbayı çimene, yerde yatan iki kırbanın yanına attı. Suni deriden yapılan bu su kaplarını onarmak her zaman mümkün olmazdı ama kırbalar dayanıklı plastikten yapılan diğer her şey gibi pahalı olduklarından denemeye değerdi.

"Hiç yanılan olmamış mı peki?" diye sordum. "Öleceğini zanneden ama ölmeyen?"

"Bizim ailemizde olmamış" dedi babam. "Eski dünyadan bir çay ustasının oğluna son çay törenini hazırlattığını, çayevinin zeminine yatıp beklediğini, ölmeyince de iki gün sonra evine döndüğünü duymuştum. Evin hizmetçileri onun hortlak olduğunu sanmış ve biri kalp krizi geçirmiş. Adam hizmetçinin ölümüne kendisinin sebep olduğunu düşünmüş. Hizmetçi yakılmış, usta da yirmi sene daha yaşamış. Ama bu dediğim çok sık olmuyor."

Koluma konan bir atsineğine vurdum. Sinek tam zamanında kaçıp vızıldayarak uzaklaştı. Sinekliğimin bandı kafamı sıkıp kaşındırıyordu ama bandı çıkarırsam üzerime çok fazla böceğin üşüşeceğini biliyordum.

"Ölümünün yaklaştığını nasıl bilebilirsin ki?" diye sordum.

"Bilirsin işte" dedi babam. "Âşık olduğunu nasıl biliyorsan, rüyanda seninle aynı odada duran birinin tanıdık olduğunu, yüzünü görmesen bile nasıl biliyorsan öyle bilirsin." Kollarımda duran son kırbaları da aldı. "Çayevinin sundurmasına gidip iki tane alevböceği feneri al, sonra da doldurup bana getir."

Fenerleri neden istediğini merak ettim. Henüz ikindi bile olmamıştı ve yılın bu zamanlarında akşamları bile ufuktaki güneş kaybolmazdı. Çayevinin etrafından dolandım ve bankın altından iki fener aldım. Bir tanesinin dibinde kanatlarını oynatamayan bir alevböceği çırpınıyordu. Feneri bektaşiüzümü çalılarına doğru sallayıp böceği dışarı attım. Alevböceklerinin en sevdiği şey bektaşiüzümü olduğundan içleri bir avuç dolusu uyuşuk böcekle dolana dek fenerlerin

üzerindeki dalları salladım. Kapaklarını kapayıp babama götürdüm.

Babam boş kırbalardan birini sırtına vurmuştu. Sinekliğinin ardındaki donuk yüzünü görüyordum. Fenerleri uzattım ama sadece birini aldı.

“Noria, sana bir şey göstermemin vakti geldi” dedi. “Benimle gel.”

* * *

Evimizin arkasındaki kurumuş bataklıktan geçerek tepenin eteklerine vardık ve ardından yokuşu tırmandık. Çok yürümemiştik ama yoğun nem yüzünden saçlarım kafa derime yapışmıştı. Kayalıklı arsanın başladığı yüksekliğe vardığımızda başımdaki sinekliği çıkardım. Rüzgâr öyle kuvvetli esiyordu ki evin etrafındaki kadar çok atsineği ve tatarcık yoktu burada.

Gökyüzü berrak ve sakindi. Güneş tenimi geriyordu. Babam durmuştu; belki de hangi yoldan gideceğimizi kestirmeye çalışıyordu. Arkamı dönüp aşağı baktım. Çayevi ve bahçesi, kavrulmuş çimenler ve çıplak taşlardan oluşan solgun manzaranın ortasında yeşil bir leke gibi duruyordu. Köy evleri vadinin dört bir yanına dağılmıştı. Vadinin diğer tarafında Alvinvaara tepesi yükseliyordu. Tepenin yamaçlarının ötesinde, sulama alanlarının olduğu yerde köknar ağaçlarından oluşan koyu yeşil bir ormanın belli belirsiz görüntüsü vardı. O yönde daha ötede deniz başlıyordu ama bu kadar aydınlık bir günde bile buradan denizi görmek imkânsızdı. Diğer tarafta ise yavaş yavaş ölen ağaç gövdeleriyle Ölü Orman’ın kördüğümü andıran manzarası vardı. Çocukken tek tük de olsa boyu ancak belime kadar gelen huş ağaçları yaşardı orada. Bir keresinde bir avuç dolusu kırmızı yabanmersini bile toplamıştım o ormandan.

Babam kayalıklı arsanın sınırı boyunca uzanan patika yola döndü. Bu tarafta tepenin yamacı mağaralarla doluydu. Küçükken buraya oynamak için sık sık gelirdim. Annemin, Sanja ve başka iki çocukla birlikte beni burada dağ devi taklidi yaparken bulduğu an hâlâ aklımda. Bana göz kulak olmayı unutan babama söylenmiş ve beni kolumdan tuttuğu gibi eve sürüklemişti. Bir ay boyunca köyün çocuklarıyla oynamam yasaklanmıştı. Yine de cezam sona erdikten sonra annem ne zaman araştırma gezilerine çıksa Sanja’yla birlikte gizlice o mağaralara gitmeye, kâşif, maceracı ve Akdeniz Çölü’ndeki gizli Yeni Qian casusuymuş gibi oyun oynamaya devam etmiştik. Burada yüzlerce olmasa da onlarca mağara vardı ve her birini elimizden geldiğince derinlemesine araştırmıştık. Eski kitaplarda ya da pod öykülerinde okunabilecek türden gizli geçitler ve saklı hazineler arayıp durmuş, ne var ki kuru, sert taşlar dışında hiçbir şey bulamamıştık o mağaralarda.

Babam, şekli kedi kafasını andıran bir mağaranın ağzında durdu ve tek kelime etmeden içeri girdi. Mağaranın girişi alçaktı. İnce pantolonumun altında dizlerim kayalara sürterken feneri ve sinekliği güç bela içeri sokabildim. Mağaranın içinde hava soğuk ve durgundu. Alevböceklerinin sarımsı ışıltısı alacakaranlıkta artınca fenerler hafifçe yanmaya başladı.

Bu mağarayı biliyordum. Bir yaz Sanja'yla beraber burası için kavga etmiştik. O bu mağarayı Yeni Qian'ın Önde Gelen Çok Önemli Kâşifleri Derneği'nin merkezi olarak kullanmak istemişti. Bense mağara arkalara doğru dik bir şekilde alçaldığı için çok fazla kullanılamayan alan olduğunda diretmiştim. Ayrıca evden rahat rahat yemek kaçırmak için de fazla uzaktaydı. En sonunda evime nispeten yakın olan daha küçük bir mağarada karar kılmıştık.

Babam mağaranın arkasına doğru emekliyordu. Biraz sonra durarak sağ elini duvara, en azından bana duvar gibi görünen bir yere bastırdığını ve kolunu oynattığını gördüm. Tepesindeki kayadan cılız, tiz bir ses yükseldi ve ortasında kara bir delik açıldı. Mağaranın bu kısmı öyle alçaktı ki babam doğrulup oturduğunda başı neredeyse delikle aynı hizaya geldi. Sonra da fenerini yanına alarak deliğin içine kıvrılıverdi. Ardından deliğin içinden bana bakan yüzünü gördüm.

"Gelmiyor musun?" diye sordu.

Mağaranın arkasına emekleyerek ilerledim ve deliğin açıldığı duvara dokundum. Alevböceği fenerinin titreyen ışığında tek görebildiğim şey sıradan bir kayaydı; ne var ki az sonra parmaklarım rafa benzeyen daracık bir oluşuma dokundu. Oluşumun arkasında geniş bir yarık, yarığın içindeyse gizli, küçük bir kol fark ettim. Kayanın biçimi yüzünden yarığı görmek neredeyse imkânsızdı.

"Bunun nasıl işlediğini daha sonra anlatacağım" dedi babam. "Şimdi buraya gel."

Geçide girerek onu takip ettim.

Mağaranın yukarısında tepenin tam kalbine uzanıyor gibi görünen başka bir geçit daha vardı, daha doğrusu bir tünel. Tavanda, geçidin hemen yukarısında metal bir boru, borunun yanında da iri bir kanca duruyordu. Ne işe yaradıkları hakkında hiçbir fikrim yoktu. Duvarda iki kol vardı. Babam kollardan birini çevirince geçit kapandı. Tünel zifiri karanlığa gömülünce fenerlerin kızıl ışığı daha da parladı. Babam sinekliğini çıkardı ve taşıdığı kırbayı yere koydu.

"Sinekliğini burada bırakabilirsin" dedi. "Bundan sonrasında ona ihtiyacın olmayacak."

Tünel tepenin içlerine doğru indi. Metal borunun tünel boyunca devam ettiğini

fark ettim. Doğrularak yürüyecek kadar yer yoktu. Babamın başı ara sıra tavana sürtüyordu. Ayaklarımızın altındaki kaya beklenmedik ölçüde pürüzsüzdü. Elimdeki fenerin ışığı babamın gömleğinin arkasındaki kırışıklara vuruyor, karanlık duvardaki oyukların içine kaçıyordu. Etrafımdaki toprağın sessizliğini dinliyordum. Yeryüzündeyken duyduğum sessizlikten farklıydı bu; daha yoğun, daha dingindi. Yavaş yavaş sessizliğin içinde bilindik ama bir o kadar yabancı, uzayıp çoğalan bir sesin varlığını ayırt etmeye başladım. Daha önce onun tamamen kendi ağırlığı ve isteğiyle özgürce aktığını hiç işitmemiştim. Camlara vuran yağmurun ya da çam ağaçlarının dibine dökülen banyo suyunun sesine benziyordu aslında; ama onlar gibi ehlileştirilmiş ve insan yapımı sınırlara hapsedilmiş değildi. Beni sarıp sarmaladı, kendisine doğru çekti ve nihayet mağaranın duvarları ve karanlığın kendisi kadar yakın oldu.

Babam durunca fenerin yaydığı ışıkta tünelle başka bir mağara arasındaki bir açıklığa gelmiş olduğumuzu anladım. Ses iyice artmış, davul gibi gümbürdüyordu. Babam bana döndü. Alevböceklerinin ışıltısı aynı suya vurur gibi yüzünde gezindi; arkasındaki karanlık, ıslığa benzer bir ses çıkardı. Babamın bir şey söylemesini bekledim ama öylece arkasını dönüp açıklığa doğru yürüdü. Peşinden gittim.

İleride ne olduğunu görmeye çalıştıysam da fenerlerin ışığı oraya kadar uzanmıyordu. Karanlık bizi bir gümbürtüyle karşıladı. Demir bir kazanın –daha ziyade belki bin, belki on bin kazanın– dibinde fokurdayan ısınmış suyun sesini andırıyordu; suyun kaynamaya başlayıp çay ustasının, suyun uçup buharlaşmaması için onu ateşten alma zamanının geldiğini bildiği andaki sesi... Yüzüme serin ve ıslak bir şeyin çarptığını hissediyordum. Birkaç adım aşağı indiğimizde alevböceklerinin ışığı nihayet suyun geldiği yeri aydınlattı ve hayatımda ilk defa gizli bir su kaynağını görmüş oldum.

Su, kayanın içinden parıltılı sicimler, şeritler ve dev yapraklar halinde fışkırıp mağaranın dibindeki göletin yüzeyini dövüyordu. Kayaların etrafından kıvrılıp sarmallar halinde dönüyor, köpürüp dans ediyor, tekrar çözülerek akmaya devam ediyordu. Zemin, suyun hareketinin kuvvetiyle titriyordu. Su, göletten dar bir akıntıyla az önce geçtiğimiz girişin bulunduğu kaya tabakasına doğru akıyor, tabakanın altındaki toprağa karışarak gözden kayboluyordu. Su yüzeyinin yukarısındaki taş duvarda beyaz bir lekeyi andıran şeyi görebiliyordum. Daha da ilerideki duvarda ise başka bir kol duruyordu. Babam göletin kenarına gitmem için beni dürttü.

“Denesene” dedi.

Parmaklarımı suya daldırınca gücünü hissettim. Nefes alan bir canlı, bir hayvan ya da başka bir insanın teniymiş gibi elime karşı hareket ediyordu. Soğuktu; bildiğim her şeyden çok daha soğuk. Parmaklarımı dikkatle yaladım. Çok küçükken öğrendiğim bir kuraldı bu: Tadına bakmadığın suyu sakın içme.

“Tatlı” dedim.

Babam gülümseyince fenerin ışıkları yüzünde kırıldı. Sonra o gülümseme solup gitti.

“On yedi yaşındasın, artık reşitsin, bu da demek oluyor ki sana söyleyeceklerimi anlayacak kadar büyüdün” dedi babam. “Burası aslında yok. Bu kaynak uzun yıllar önce kurudu. Söylentilere göre tepenin altında bir zamanlar bütün köye su sağlayan bir kaynak varmış ama sonra yok olmuş. Farklı söylentilerden haberdar olanlar bile buna inanıyor. Bu söylediğimi sakın unutma, tamam mı? Bu kaynak aslında yok.”

“Unutmam” dedim. Fakat babama nasıl bir söz verdiğimi o an için anlayamadım. Susmak hiçlik ya da boşluk değildir ve zaten zararsız olan şeyleri zincire vurmak için ona gerek yoktur. Susmak, her şeyi mahvedebilecek olan güçleri zapt eder çoğu zaman.

Tünelden geri döndük. Girişe vardığımızda babam bıraktığı kırbayı aldı ve tavandaki kancaya astı. Kırbanın ağzının açık olduğunu kontrol ettikten sonra duvardaki kollardan birini çevirdi. Mutfağımızdaki soğutucuların çıkardığı sesleri andıran bir elektrik gürültüsü ve kaynağın oradakinden farklı olarak metalin içine hapsedilmiş gibi gelen bir gümbürtü işittim. Biraz sonra tavandan güçlü bir su püskürerek kırbanın içine döküldü.

“Tüm bunları sen mi yaptın?” diye sordum. “Yoksa annem mi? O mu planladı? Birlikte mi yaptınız?”

“Bunu kimin yaptığını kimse kesin olarak bilmiyor” dedi babam. “Ama çay ustaları, içlerinden birinin, belki de kışlar yok olup tüm bu savaşlar başlamadan önce bu topraklara yerleşen ilk ustanın yaptığına inanmıştır her zaman. Gerçeği şimdi sadece su biliyor.”

Babam iki kolu da çevirdi sonra. Hızla dökülen su yavaşladı ve azar azar bitti. Geçidin ağzı yeniden açıldı.

“Önden git” dedi babam.

Kendimi deliğin içine bıraktım. Babam kırbanın ağzını sımsıkı kapattı ve dikkatlice mağaraya doğru sarkıttı. Kırbayı ellerinden aldım. Geçidin ağzı kapandığında mağara hiçbir gizemi olmayan sıradan bir yere dönüşüverdi.

Alevböceklerinin kızıl ışıltısı günışığında hızla soldu. Bahçeye döndüğümüzde tentenin altında oturan annem, kucağında duran ağır bir kitaptan aldığı notlardan başını kaldırıp bize baktı. Babam fenerini bana verdi. Sırtında kırbayla çayevine yürürken yaprakların gölgeleri taş levhaların üzerinde oynadı. Tam babamın peşinden gidecektim ki "Şimdi değil" dedi.

Ellerimde birer fenerle öylece dikildim ve fenerlerin güneşten kavrulmuş camlarına vuran böceklerin sesini dinledim. Annem konuşmaya başlayana kadar fenerlerin kapaklarını açmak aklıma gelmedi.

"Yine güneşte yanmışsın" dedi. "Babanla nereye gittin?"

Alevböcekleri havaya sıçradı ve çalıların arkasına kaçıştı.

"Aslında olmayan bir yere" dedim. Annemin yüzüne baktığım anda nereye gittiğimizi bildiğini, kendisinin de daha önce oraya gittiğini anladım.

Annem daha fazla konuşmadı ama yüzündeki sükûnetin uçup gittiği belli oluyordu.

O gece cibinliğin altındaki yatağıma yatmış, çam ağaçlarının tepesindeki gece güneşinin turuncu ışığını izlerken annemin mutfakta babamla uzun uzun konuştuğunu duydum. Ne söylediklerini anlamıyordum ama ikisinin de içinde rüyalarıma dek uzanan bir karanlığın varlığını ayırt edebiliyordum.

2

Babamın yırtık kırbaları güneş motorunun arkasındaki alçak römorka yüklemesine yardım ederken toprak hâlâ geceden kalma soğuğu dışarıya salıyordu. Kırbaların çizik içindeki plastik yüzeyleri sabah güneşinde ışıldıyordu. Kırbaları kalın kayışlarla bağladım. Yeterince sabit durduklarından emin olunca deniz yosunundan yapılmış çantamı omzuma astım ve motorun koltuğuna oturdum.

"Jukara'ya git" dedi babam. "Sana indirim yapar." Jukara köydeki en yaşlı plastik ustasıydı ve babamın arkadaşıydı. Önceki sene tamir ettiği kırbalar sadece birkaç kullanımdan sonra yeniden yırtıldığından beri ona güvendiğim söylenemezdi. Yine de bir şey demedim, kabul ettiğimi göstermek için başımı hafifçe aşağı yukarı salladım. "Bütün gün oyalanma" diye ekledi babam. "Yarın misafirlerimiz gelecek. Çayevini temizlememe yardım etmen gerek."

Güneş motorunu çalıştırmak için pedalı çevirdim. Güneş panellerinden biri bozulduğundan motor tekliyordu. Dolayısıyla evimizin etrafındaki altın sarısı-yeşil ağaçların arasından kıvrılan tozlu yol boyunca pedal çevirmek zorunda kaldım. Neyse ki ormanın sınırında motor sabit ve sessiz bir şekilde çalışmaya başladı. Motoru ve arkadaki römorku dikkatlice daha geniş olan yola çıkardım, pedalları kilitledim ve ayaklarımı üstlerine yerleştirip sakin sakin köye ilerledim. Çıplak kollarım sabah serinliğinde üşüyordu. Etrafta henüz fazla sinek yoktu. Sinekliğimi başımdan çıkararak rüzgârın ve güneşin yüzümü okşamasına müsaade ettim. Gökyüzü kuru ve açık maviydi, toprak halen suskundu ve küçük hayvanların tozla kaplı arazilerde su aradığını görüyordum.

Köyün sınırındaki birkaç evi geçtikten sonra yol ikiye ayrıldı. Jukara'nın tamirhanesine giden yol soldakiydi. Bir an için tereddüt edip durdum. Sonunda o çok iyi bildiğim, mavi boyası dökülmüş bahçe çitini görene dek sağdaki yoldan devam ettim.

Köydeki çoğu bina gibi Sanjaların evi de eski dünyaya ait evlerdendi. Birkaç odalı, tek katlı bir binaydı. Bahçesi ve çoğu insanın teknolojik, hızlı araçlara sahip olduğu zamanlardan kalma bir garajı vardı. Duvarlar sayısız kez bakımdan

geçirilmişti. Hayal etmesi benim için çok güç olsa da Sanja'nın anne babası bir zamanlar bu evin güneş panelleri olmayan, neredeyse dümdüz bir çatısı olduğunu söylemişti bana.

Açık kapının dışında durunca Sanja'yı ön bahçede dikilmiş, bir kırbanın dibinde kalan son suyu küfrederek metal bir leğene dökerken gördüm. Ön kapı açıktı; evin içinden kapının çerçevesini kaplayan sinekliğin ardından pod haberlerinin zar zor işitilen sesi geliyordu. Sanja'nın başında sineklik yoktu; bana baktığında hiç uyumamış olduğunu gördüm.

"Kahrolası sahtekâr herif bana deniz suyu satmış" dedi, siyah saçlarını öfkeyle kulaklarının arkasına sıkıştırarak. "Nasıl yaptığını anlamıyorum. Her zamanki gibi önce suyun tadına baktım, tatlıydı. Suyu fahiş fiyata sattığı için yarım kırba aldım ama para boşa gitti."

Güneş motorunu bahçe kapısından geçirirken "Suyu nasıl bir kapta tutuyordu?" diye sordum.

"Şu eski kaplardan birinde" dedi Sanja. "Bir platformun üzerinde duran geniş, saydam bir kap. Kaptan çıkan bir boru vardı, suyu da oradan verdi."

"İki boru numarası" dedim. "Öyle bir şeyi geçen sene şehirde gördüm. Platformun içinde gizli bir kap duruyor, içinde de deniz suyu oluyor. Borunun iki ayarı var; ilkinde suyu tatlı su kabından, ikincisinde gizli olandan alıyor. Önce sana içilebilir olan sudan tattırıyor ama sonra borunun ayarını değiştirip deniz suyundan veriyor."

Sanja bir müddet gözlerini bana dikti, ardından "Aptal salak" dedi. Kendine dediğini biliyordum. Belli ki haftalık bütçesinin çoğunu deniz suyuna harcamıştı.

"Herkesin başına gelebilir" dedim. "Nereden bilebilirdin ki? Yine de başkalarını uyarmak iyi bir fikir olabilir."

Sanja iç çekti. "Akşam pazarı kapanmadan hemen önce ondan su alan birkaç kişi daha gördüm" dedi. "Herhalde şu anda çoktan uzaklara gitmiş, kendine başka aptallar arıyordur."

Aklımdan geçenleri sesli söylemedim: Annemle babamı birkaç kez, pod haberleri tüm bu sıkıntıların geçici olduğunu ve savaşın tamamen kontrol altına alındığını tekrar edip dursa da çok fazla sahtekâr seyyar satıcı görmenin genellikle işlerin daha da kötüye gittiğine işaret ettiği hakkında konuşurlarken duymuştum. Her şeyin bu denli kötüleşmediği zamanlarda ara sıra su kıtlığı yaşanır, ama insanlar aylık su kotalarıyla idare edebildiği için düzenbazlar dolaşmaya zahmet etmezdi. Ekseriyetle küçük köylere uğrayan seyyar sucular fiyatlarını yüksek tutsa da işlerinin ne kadar pamuk ipliğine bağlı olduğunu bilir,

kötü su satan meslektaşlarını hoş karşılamazlardı. Sahtekârlar hep olmuştu; ama iki ay içinde bizim köyde görülen üçüncü vakaydı bu. Bu ani artış şehirlerde yeni ve daha sıkı kota planlarıyla, belki de suyu karneye bağlamayla ilgili ciddi söylentilerin olduğu anlamına geliyordu. Belli ki bazı su sahtekârları şehirlerin kalabalık pazarlarını terk ederek rekabetin daha az, saf müşterilerin daha çok olduğu yerleri aramaya koyulmuştu.

"Su borunuz yine mi bozuldu?" diye sordum.

"O beş para etmez külüstür şeyi atıp yenisini almak gerekiyor" dedi Sanja. "Zamanım olsa kendim hallederdim. Minja geçen hafta yine hastalandı ve kaynattığımız halde ona musluk suyundan vermeye cesaret edemiyorum. Babam suda bir sorun olmadığını söylüyor; ama bana kalırsa yıllardır kirli su içmekten midesi taşa dönmüş."

Minja, Sanja'nın, doğduğundan beri sürekli hastalıkla boğuşan iki yaşındaki kız kardeşiydi. Son zamanlarda anneleri Kira'nın durumu da iyi sayılmazdı. Sanja'ya söylememiştim ama gecenin loş ışığında bir ya da iki kez kapılarının önünde oturan bir yabancı görmüştüm. Karanlık, ince bir siluetti. Zalim biriymiş gibi durmasa da gittiği hiçbir yerde hoş karşılanmadığı kesindi. Hareket etmeden, sessizce ve sabırla dışarıda bekliyor, ne içeri giriyor ne de oradan ayrılıyordu.

Babamın ölümle ve çay ustalarıyla ilgili anlattıkları aklıma geldi. Sanja'nın benden yaşlı olmayan yüzüne, uykusuz geçen saatlerinin gölgelerine baktığımda kapılarında bekleyen şeyin görüntüsü bir anda kâbus gibi omuzlarıma çöktü.

Bazı şeyler görülmemeliydi. Bazı şeylerin söylenmesi gerekmemeliydi.

"Su borusunu onarmak için izin başvurusu yaptın mı?"

Sanja burnundan soludu. "Sence başvuru işlemleriyle kaybedecek zamanımız var mı? İhtiyacım olan yedek parçalar zaten elimde var. Su muhafızlarına yakalanmadan bu işi nasıl yapacağımı çözemiyorum bir tek."

Sanki bir suç hakkında değil de havadan sudan konuşuyordu. Su muhafızları zihnimde canlandı. Mavi sinekliklerinin ardındaki ifadesiz suratlarını, ikişer ikişer dar sokakları nizami adımlarla devriye gezmelerini, insanların aylık su kotalarını kontrol edip ceza kesmelerini düşündüm. Doğru mu değil mi bilmiyorum ama insanları dövdüklerini, tutukladıklarını, cezalar yağdırdıklarını duymuştum. Hatta çok daha kötü şeyler yaptıklarına dair söylentiler dolaşıyordu köyde. Kullandıkları silahlar geldi aklıma daha sonra. Uzun, parlak, ince kılıçlar... Yaşlı bir hanımın evinden alıp elkoydukları yasadışı bir su borusunun parçalarıyla sokakta oynarken o kılıçlarla metali kestiklerine şahit olmuştum.

“Sana onarman için bir şeyler getirdim” dedim ve kırbaların etrafındaki kayışları çözmeye başladım. “Acelesi yok. Kaça yaparsın?”

Sanja parmağını kırba yığınının üzerinde gezdirerek kaç tane olduklarını saydı. “Yarım günlük işleri var. Üç kap suya yaparım.”

“Ben sana dört ödeyeceğim” dedim. Jukara’nın iki kap suya yapacağını biliyordum ama umurumda değildi.

“Dört verirsen birini hemen şimdi tamir edebilirim.”

“Sana bir şey daha getirdim” dedim. Çantamdan ince bir kitap çıkardım. Sanja kitaba bakınca küçük bir sevinç çığlığı attı.

“Sen bir tanesin!” Sonra yüzü tekrar karardı. “Ah, ama daha bir öncekini bile bitirmedim ben.”

“Önemli değil. Ben bu kitapları defalarca okudum.”

Sanja kitabı gönülsüzce aldı ama ne kadar sevindiğini görebiliyordum. Köydeki çoğu aile gibi onun ailesinin de hiç kitabı yoktu. Pod öyküleri daha ucuzdu ve kâğıda basılı şeylerden farklı olarak her pazardan alınabiliyordu.

Kırbaları kucaklayıp evin yanından yürüdük ve Sanja’nın arka bahçeye kurduğu atölyesine taşıdık. Atölyenin çatısı denizotundandı; duvarların üçü, taşıyıcı ahşap direklerin arasına gerilen sinekliklerden oluşuyordu. Evin arka duvarı, atölyenin dördüncü duvarı görevini görüyordu. Sanja ince tel örgüden yapılmış kapıyı arkamızdan çekip kapattı ve cereyandan açılmasın diye mandalını itti.

Kırbaları ortada duran ahşap planya tezgâhına koydum. Sanja da elindekileri diğerlerinin üzerine bıraktı ve birini beton duvarın dibindeki uzun masaya götürdü. Babam yırtık yeri pancar rengiyle işaretlemişti. Yırtık, derinin üzerinde biçimsiz bir yıldız gibi görünüyordu.

Sanja güneş ocağını yaktı; ocağın telleri turuncu-kızıl bir renge bürünerek ısındı. Masanın altından bir kutu çıkarıp içindeki plastik yamalardan birini aldı. Sanja’nın kırbacı ve yamayı sırayla yüzeyleri yumuşak ve yapışkan hale gelene dek dikkatlice ısıtmasını izledim. Ardından plastik yamayı yırtığın üzerine yerleştirdi, yama derideki yırtığın üzerini iyice kapladıktan sonra sağlamlaştırmak için birleşme yerlerini yapıştırmaya başladı.

Onu beklerken atölyeye göz gezdirdim. Buraya iki hafta önceki gelişiminden bu yana Sanja atölyeye daha fazla hurda plastik getirmişti. Uzun masaların üstü her zamanki gibi el aletleri, fırçalar, boya kavanozları, ahşap raflar, boş alevböceği fenerleri ve ne olduklarını bile bilmediğim ıvır zıvırla doluydu. Yine de en çok yeri hurda plastik ve metallerle dolup taşan ahşap kutular kaplıyordu.

Metal bulmak daha zordu çünkü işe yarar parçaların çoğu onlarca yıl önce ordu için eritilmek üzere şehirlere götürülmüştü ve o zamandan beridir insanlar işlerine yarayacak şeyleri genellikle metal mezarlıklarından çıkararak toplar olmuştu. Şimdilerde o tür yerlerden insan olsa olsa, birbiriyle alakasız, beş para etmez parçalar çıkarabiliyordu.

Diğer yandan eski dünyadan kalan plastiklerin çoğu şimdikilerden farklı olarak asırlar boyunca çözünmediği için hurda plastik asla tükenmeyen bir malzemeydi. Gerçi çoğu öylesine kalitesiz ya da öyle zarar görmüş haldeydi ki işe yarar bir şekle sokulması imkânsızdı; yine de bazı zamanlar derinleri kazdığımızda hazine değerinde parçalar da bulabiliyorduk. Topraktan çıkan en kıymetli parçalar, eski dünyanın bozuk teknolojileri, bugünkü dünyamızda herhangi bir işlevi olmayan şeyler yapmak için bir arada tasarlanıp kullanılmış metal ve plastiklerdi. Bazen, neredeyse hiç hasar görmemiş ve kolayca onarılabilir durumda olmasına rağmen gözden çıkarılan makineler bulur, neden öylece çöpe atıldıklarını çözemezdik.

Masanın altındaki kutulardan birinde kırık plastik mutfak eşyası vardı: bardaklar, tabaklar, bir sürahi. Altlarında, odamda duran kitapların boyunda ve biçiminde olan, birkaç santimetre kalınlığında iki siyah plastik dikdörtgen duruyordu. Bir tarafları düzdü; diğer taraflarında ise içlerinde dişler olan ikişer adet beyaz, yuvarlak, tekeri andıran delikler vardı. Dikdörtgenlerden birinin kenarı açılmış, içinden uzunca siyah, parlak, düz bir şerit çıkmıştı. Plastiğinin üzerine küçük bir yazı basılmıştı. Çoğu okunmasa da üç harfini seçebiliyordum: *VHS*.

“Bunlar ne?” diye sordum.

Sanja yamayı düzleştirmeyi bitirmiş, bana bakmak için dönmüştü.

“Hiçbir fikrim yok” dedi. “Geçen hafta çıkardım onları. Eski teknoloji bir makinenin değiştirilebilir parçalarına benziyorlar ama ne işe yaradıklarını ben de anlamadım.”

Kırbayı rafa koydu. Plastiğin tamamen kaynaması biraz zaman alacaktı. Masadan kocaman bir sırt çantası alıp sırtına vurdu.

“Yama soğuyana kadar çöp karıştırmaya gidelim mi?” diye sordu.

Birkaç blok yürüdükten sonra plastik mezarlığına gitmek için genelde kullandığımız yola sapmak istedim. Ama Sanja durdu ve “Oradan gitmeyelim” dedi.

İşaret o an gözüme çarptı. Yolun kenarında ahşap bir ev vardı. Bir zamanlar

sarı olan boyası solup dökülmüştü; çatıdaki güneş panellerinden birinin köşesi yoktu. Bina köydeki diğer evlerden farklı değildi aslında. Eski dünya zamanlarında yapılmış, sonrasında ise günümüz dünyasının koşullarına göre değiştirilmişti. Yine de eskimiş, renksiz duvarların, soluk bahçelerin arasında göze batmayı başarıyordu. Sokak boyunca kapısında yeni boya olan tek ev oydu çünkü. Yıpranmış ahşap kapının üzerine parlak mavi bir çember çizilmişti. Boyası öyle parlaktı ki hâlâ ıslakmış gibi görünüyordu. Böylesini daha önce hiç görmemiştim.

“O ne?” diye sordum.

“Burada konuşmayalım” dedi Sanja, kolumdan çekiştirerek. Yandaki evden bir komşunun çıktığını gördüm. Adam işaretli evin önünden geçerken o tarafa bakmamaya çalışarak adımlarını hızlandırdı. Onun dışında sokakta kimse yoktu.

Sanja dolambaçlı yollardan giderken ben de onu takip ettim. Etrafına bakındı; görünürde başka insan yokken “O ev izleniyor” diye fısıldadı kulağıma. “Kapısındaki çember geçen hafta çizildi. Ciddi bir su suçu işlendiğini göstermek için.”

“Sen nereden biliyorsun?”

“Annem söyledi. Fırıncının karısı geçenlerde evin bahçe kapısında duruyormuş. Mavi üniformalı iki su muhafızı gelip ne iş yaptığını sormuşlar. O evdeki insanların su suçluları olduğunu söylemişler. Kadın eve sadece ayçekirdekli kek satmak için uğradığına muhafızları ikna ettikten sonra gitmesine izin vermişler.”

O evde kimlerin oturduğunu biliyordum. Yaşlı anne babalarıyla yaşayan çocuksuz bir çiftti. Onların su suçluları olduğunu kafam bir türlü almadı.

“Evdekilere ne oldu?” diye sordum. Sıradan, bitkin yüzlerini, üzerlerindeki sade kıyafetleri düşündüm.

“Hâlâ evdeler mi yoksa götürüldüler mi, kimse kesin olarak bilmiyor” dedi Sanja.

“Sence ne yapacaklar onlara?”

Sanja bana baktı, omuz silkti ve sustu. Yasadışı su borusu döşemekle ilgili söylediklerini hatırladım. Kafamı çevirip arkama baktım. Ne ev ne de sokak görünse de mavi çember hâlâ gözlerimde bir belirip bir kayboluyordu. Köyün tenine kazınmış, acıtan bir dövme gibiydi sanki,üzeri sessizlikle örtülü, yaklaşılmayacak kadar irinli...

Böylece dolambaçlı yolumuza devam ettik.

Plastik mezarlığının yanındaki arazi boyunca süzülen sığ, çamurlu dereden geçtik. Çocukken buraya gelmemize izin verilmezdi. Annem, buradaki toprağın zehir saçtığını, mezarlığın üzerinde yürümenin tehlikeli olduğunu söylemişti. Ayağımız her an kayabilir, keskin bir şey giysilerimizi ve etimizi kesebilirdi. O zamanlar plastik mezarlığına gitmek için gizli planlar yapar, buraya genellikle alevböceği fenerlerine gerek olmayacak kadar aydınlık, uzaktan fark edilmeyecek kadar karanlık olan gündüzle gece arasındaki saatlerde gelirdik.

Plastik mezarlığı, her yerinden keskin köşeli, kaba saba parçaların, düz kenarların ve sivri kıymıkların çıktığı geniş, dik, çamurlu bir arsaydı. Dalgalara, dağlara benzeyen eğimli, garip vadileri yüzünden şekli devamlı değişirdi. İnsanlar çöp yığınlarını oradan oraya taşır, düzlüklerin üzerinde tepinerek zemini gitgide sertleştirir, büyük çukurlar kazar ve hurda katmanlarının altından şekli bozulacak kadar eğilip bükülmemiş olan kullanışlı plastik ve ahşaplar aramak için deliklerin yanındaki tepeleri yükseltirdi. Bu mezarlığın tanıdık kokusu ve görüntüsü, bacaklarımı çizerim korkusuyla ayaklarımdan çıkarmadığım uzun çizmelerimi, çizmelerin ayaklarımı sıcak ve kaygan hissettiren sert, kaba kumaşını anımsatıyordu hâlâ bana.

Şimdiyse bileklerimi bile örtmeyen ahşap tabanlı yazlık pabuçlar vardı ayağımda ama artık daha büyüktüm ve hava açıktı. Ayaklarımızın ağırlığı altında ölü plastikler çatırdıyor, atsinekleri ve diğer böcekler başımızdaki sinekliklerin etrafında gürültüyle vızıldıyordu. Giysimin kollarını bileklerime dek çekip sımsıkı bağlamıştım. Azıcık bir çıplak tenin bile böceklerin üşüşmesine yeteceğini biliyordum çünkü. Ayak bileklerim bu gidişle akşama kadar kızarıp şişecekti.

Gözüm eşelemeye değecek bir şeyler arıyordu ama gözüme sadece sıradan parçalar çarpıyordu. Parçalanmış, kirli beyaz renkli plastik levhalar, topukları kırılmış rahatsız görünümlü ayakkabılar, rengi atmış bir oyuncak bebek başı... Durup arkama baktığımda Sanja yanımda değildi. Onu birkaç metre ötede, çöp yığınından bir şeyler çıkarmak için çömelmiş halde gördüm. Kırık kâseler, bükülmüş askılar ve uzun, siyah eşya parçalarından oluşan döküntülerin içinden kapaklı kutuya benzeyen bir şeyi çekip çıkarınca yakınına gittim.

Kutu dikdörtgen biçimindeydi; buna benzer bir şeyi ilk defa görüyordum. Çizik içindeki siyah yüzeyi bir zamanlar pürüzsüz ve parlak olduğu izlenimini veriyordu. Dikdörtgenin uçlarında, sıkıca gerilmiş metal ağlarla kaplı yuvarlak oyuklar vardı.

“Bunlar hoparlör” dedi Sanja. “Eski teknolojiden kalma aletlerin bazılarında

benzerlerini görmüştüm. Bir şeyler dinlemek için kullanılıyormuş.”

Hoparlörlerin ortasında elimden biraz daha geniş, dikdörtgen bir çukur duruyordu. Üst köşeden açılabilen kırık bir kapağı vardı. Makinenin üst kısmında birtakım tuşlar, üzerlerinde farklı yönleri gösteren oklar bulunan düğmeler sıralanıyordu. Bir de büyük düğme vardı. Kırmızı bir işaret, düğme çevrildiğinde 92, 98, 104 gibi anlamsız sayı öbeklerinin yazılı olduğu uzun bir cetvel boyunca hareket ediyordu. Cetvelin sağ ucunda Mhz harfleri vardı. Üst bölmenin ortasında, orta bölmedekinden biraz daha büyük, yuvarlak bir çukur göze çarpıyordu. Çukurun üzeri yarı saydam bir kapakla örtülüydü.

Ona sormadan da Sanja’nın bu makineyi alıp eve götüreceğinden emindim. Kasasının içini şimdiden zihninde canlandırdığını, makineyi açıp aksamının sırasını ezberlemenin ve neler olacağını görmek için alete bir an önce güneş jeneratöründen elektrik aktarmanın hayalini kurduğu yüzünden belli oluyordu.

Plastik mezarlığında bir süre daha dolandık ancak sadece sıradan hurdalar, kırık oyuncaklar, neye ait olduğu anlaşılamayan parçalar, işe yaramaz tabak çanak ve istemediğimiz kadar küflü naylon poşet artığı bulduk. Köye dönmek için yola koyulduğumuzda Sanja’ya dedim ki:

“Keşke tüm mezarlığı en dibine kadar kazabilseydim. Belki o zaman eski dünyayı ve tüm bunları atan insanları anlayabilirdim.”

“Onları düşünmek için gereğinden fazla zaman harcıyorsun” dedi Sanja.

“Sen de onları düşünüyorsun” dedim. “Yoksa buraya gelmezdin.”

“Benim düşündüğüm onlar değil” dedi Sanja. “Sadece makineleriyle, neler bildikleriyle ve bizlere ne bıraktıklarıyla ilgileniyorum.” Durdu ve elini omzuma koydu. Parmaklarının giysimden tenime ulaşan ılıklığını ve tüm gün güneşte kavrulan kumaşın sıcaklığını aynı anda hissettim. “Onları düşünmeye değmez, Noria. Onlar da bizi düşünmüyordu.”

Onları aklıma getirmemeye çalıştım ama yaşadıkları eski dünyanın kanı bizim dünyamıza, gökyüzümüze, tozlu toprağımıza karışıyordu hâlâ. Şimdiki dünyanın kanı da onlarınkine karışmış mıydı acaba? O insanlardan birinin, şimdilerde kuru bir yarıktan ibaret olan nehrin başında dikildiğini hayal ettim. Ne genç ne de yaşlı bir kadındı. Belki de bir adam; önemli değil. Saçları soluk kahverengiydi, yanından akan çamurlu veya berrak suya, ya da henüz düşüncelerine karışmamış başka bir şeylere bakıyordu.

Arkasını dönüp evine gittiğini, düşünü kurduğu şeyler yüzünden o gün farklı bir şey yaptığını zihnimde canlandırdım. Sonraki gün ve ondan sonraki gün de.

Fakat ondan bir tane daha görüyordum. Vazgeçen ve farklı hiçbir şey yapmayan birini daha. Ve hangisinin gerçek, hangisinin berrak ve durgun suda gerçek sanılacak kadar belirgin bir yansıma olduğunu ayırt edemiyordum.

Gökyüzüne, ışığa ve dünyanın şekline baktım: Onların dünyasından hiçbir farkı yoktu, ama diğer yandan vardı da. Ve akan kan hiç durmuyordu.

Sanjaların evine dönerken çok az konuştuk.

Sanja sundurmanın gölgesinde dikilirken ben de tamir edilen kırbayı römorka bağladım ve ayağımı güneş motorunun pedalına koydum. Gökyüzü apaçık ve aydınlıktı; Sanja sundurmanın karanlık gölgesinde ufak, cılız ve gri-mavi görünüyordu.

“Noria” dedi. “Ödeme...”

“İlk iki kabı sana bugün daha sonra getiririm” dedim. Çayevine doğru yola çıkarken yüzündeki tebessümü gördüm. Zayıf ve cansız da olsa gülümsüyordu sonuçta.

Ne var ki bu durum babamın hoşuna gitmeyecekti.

3

Sonraki günün öğleden sonrasında çayevinden bahçe kapısına giden yolu tırmandım. Biraz nane toplamak için taşlı bahçenin yanında durdum. Soluk renkli kumlar, koyu gri kayaların etrafında ıssız adaları saran sular gibi dalgalanıyordu. Kumun kenarının hemen dışında yetişen üç çay bitkisi, berrak havada yeşil alevler gibi gökyüzüne doğru yükseliyordu. Nane yapraklarını ağzıma koydum ve kapının yanındaki çam ağacının gölgesinde tümseği tırmanmaya devam ettim. Yürüdüğüm yerden, seyrek ağaçların gölgelerinin arasından kıvrılan yolu görebiliyordum. Günün en sıcak saati geçmiş, üzerimdeki seremoni kıyafeti tenimde serin ve hoş bir his bırakmaya başlamıştı. Ama sert tabanlı sandaletler yorgun ayaklarımı rahatsız ediyordu ve kollarım ağrıyordu.

Babam, sabaha dönen beyaz gecenin soluk altın rengi aydınlığında birkaç saatlik kısa uykusundan uyanmıştı. Seremoni günlerinde beni her zaman bu kadar erken kaldırmazdı ama bu sefer gözümün yaşına bakmamıştı. Ertesi gün Sanja'nın evinden çok geç döndüğüm için beni cezalandırdığını biliyordum. Peş peşe görevler veriyor, bazen tek seferde üç iş yapmamı söylüyordu. Annem kahvaltı için uyandığında taşlı bahçeyi defalarca tırmıkla temizlemiş, eve kırbalar dolusu su taşımış, yerleri iki defa süpürmüş, hem içerisini hem dışarısını alevböceği fenerleriyle süslemiş, seremoni kıyafetlerini havalandırmış, fincanları ve demlikleri yıkayıp kurulayarak ahşap bir tepsiye dizmiş, bahçedeki taş yalağın tozunu almış ve babam yerinden memnun kalana kadar sundurmadaki bankın yerini üç kez değiştirmiştim.

Babam beni hazırlık görevlerimden nihayet azat edince biraz olsun rahat nefes alıp misafirlerimizi beklemek üzere bahçe kapısına çıktım. Kahvaltıdan bu yana ağzıma tek lokma girmemişti; açlığımı bastırmak için nane yaprağı çiğniyordum. Öğleden sonrasının yorucu güneşi altında gözlerimi zar zor açık tutabiliyordum. Bahçedeki rüzgâr çanlarının boğuk çıngırtısı kulaklarımda çınlıyordu. Yol bomboştu; tepemizdeki gökyüzü ise koyu. Çevremde hissettiğim tek şey dünyanın dokusundaki minik kıpırtılar, hayatın nefes alıp verirkenki ufacık

oynayışlarıydı.

Rüzgâr artıp sonra tekrar diniyordu. Gizli sular toprağın sessizliğinde usulca hareket ediyordu. Gölgeler yavaşça şekil değiştiriyordu.

Sonunda yolda bir hareket fark ettim. Yavaş yavaş bir güneş arabasının içinde mavilere bürünmüş iki kişiyi ve şoförü seçmeye başladım. Araba ağaçların sınırına vardığında çam ağacından sarkan büyük rüzgâr çanına vurdum. Hemen sonra çayevinin olduğu yönden üç çınlama geldi. Babamın misafirleri ağırlamaya hazır olduğunu anladım.

Güneş arabası kapının dışında, misafir araçları için denizotundan yapılan çatının gölgesinde durdu ve Yeni Qian ordu üniforması giymiş iki adam arabadan indi. Yaşlı olanı tanıyordum. Adı Bolin'di; birkaç ayda bir Kuusamo şehrinden onca yolu aşıp gelen ve her gelişinde su ve mal ile bonkörce ödeme yapan düzenli bir çay misafiriydi. Çay seremonisinin adabını bildiği ve mevkisine karşın hiçbir zaman özel muamele talep etmediği için babam onu takdir ederdi. Köyümüze özgü yerel âdetlere de aşina bir adamdı. Yeni Qian'lı kıdemli bir devlet görevlisi ve İskandinavya Birliği'nin işgal altındaki bölgelerinin yönetiminden sorumlu askeri valiydi. Ceketinde küçük bir gümüşbalığı biçiminde nişanı olurdu.

Diğer misafiri daha önce görmemiştim. Üniformasındaki iki gümüşbalığından anladığım kadarıyla Bolin'den bile daha üst rütbeliydi. Sinekliğinin ince tülünün arkasındaki yüzünü henüz görmememe rağmen duruşu ve hareketleri onun daha genç olduğu izlenimini vermişti bana. Eğilerek selam verdim ve onların da beni selamlamasını bekledim. Ardından bahçe yoluna döndüm. Seremoninin telaşsız ve sessiz dinginliğine ayak uydurmaları için kasten yavaş adımlarla önlerinden yürüdüm.

Çayevinin önündeki çimenler güneşte parıldıyordu. Babam âdet olduğu üzere saflığın sembolü olarak üzerlerine su serpmişti. Önceden suyla doldurduğum taş yalakta ellerimi yıkadım. Misafirler de aynısını yaptı ve beklemek için sundurmadaki banka oturdular. Az sonra çayevinin içerisinde zil çaldı. Misafir giriş kapısını yana kaydırarak konukları içeri buyur ettim. Bolin biraz güçlükle de olsa alçak girişin önünde diz çöktü ve emekleyerek kapıdan geçti. Daha genç olan yetkili durdu ve bana baktı. Sinekliğinin ardında, sert bakan siyah gözlerini gördüm.

"Tek giriş bu mu?" diye sordu.

"Çay ustası için başka bir giriş daha var efendim" dedim, eğilerek "ama misafirler onu asla kullanmazlar."

“Şehirlerde misafirlerine eve girerken diz çöktüren çay ustalarından artık kalmadı” dedi.

“Burası eski bir çayevidir efendim” dedim. “Çayın herkese eşit şekilde ait olduğu gibi eski bir fikirden yola çıkarak kurulmuş, o yüzden seremoniden önce herkes eşit şekilde diz çöküyor.” Bu defa eğilmedim. Adamın yüzünde önce rahatsızlık ifadesi belirir gibi olduysa da, ardından yüzüne duygusuz, kibar bir tebessüm kondurdu. Başka bir şey söylemeyerek dizlerinin üzerine çöktü ve çayevine girdi. Arkasından girerek kapıyı kapadım. Parmaklarım kapının ahşap çerçevesine dayanırken hafifçe titriyordu. Bunu kimsenin fark etmemesini ümit ettim.

Yaşça büyük misafir bitişikteki duvarın dibine şimdiden kurulmuştu. Genç olan da yanında oturuyordu. Misafir girişinin yanına oturdum. Babam misafirlerin karşısında dizlerinin üzerine çökmüştü; sinekliklerimizi çıkarır çıkarmaz konukları selamladı.

“Hoş geldiniz Binbaşı Bolin. Bu şerefi bize uzun zamandır tattırmadınız. Son ziyaretinizden bu yana çok fazla su aktı.” Seremoninin görgü kurallarını bire bir uyguluyordu ama sesinde, sadece dostlarına ve uzun süreli müşterilerine sakladığı o belli belirsiz sıcaklığı duyabiliyordum.

Binbaşı Bolin bu sözlere karşılık eğilerek selam verdi.

“Kaitio Usta, çayevinize bir kez daha gelmekten büyük mutluluk duydum. Yanımda bir misafir getirdim, umarım o da çayınızı benim kadar sever.” Arkadaşına döndü. “Sizi Kumandan Taro’yla tanıştırayım. Yeni Qian’ın uzak güney vilayetlerinden birinden buraya henüz yeni geldi; ben de ona İskandinavya Birliği’ndeki en iyi çayı tattırmak istedim.”

Başında sinekliği yokken Taro’nun Bolin’den genç olduğunu açıkça görebiliyordum. Yüzünde kırışık olmadığı gibi, siyah saçlarında tek bir ak yoktu. Babamı selamlarken yüzündeki ifade değişmedi.

Babam Taro’yu da selamladıktan sonra su odasına gitti ve az sonra elinde bir kazanla geri döndü. Kazanı yerdeki ocağa, kurumuş turbaların üzerine koydu ve turbaları çakmakla tutuşturdu. Çakmaktaşları çatırdayarak birbirine sürttü. Ben giysilerinin hışırtısını dinlerken o yeniden su odasına gitti, tahta bir tepsinin içinde iki çay fincanı ve biri metalden yapılmış, büyük, diğeri ise daha küçük ve toprak olan iki demlik getirdi. Tepsiyi yerdeki ocağın yanına koydu ve kazandaki suyu görebileceği bir yere oturdu. Binbaşı Bolin’in, fazla sıcak olmayan suyla yapılması gereken yeşil çayı sevdiğini biliyordum. “Kazanın dibinde on küçük kabarcık saydığın zaman suyu demliğe alma vakti gelmiştir” diye öğretmişti

babam. “Beş kabarcık çok az, yirmi kabarcık çok fazla olur.”

Su doğru sıcaklığa ulaştığında babam birazını kepçeyle kazandan alıp büyük olan demliğe koydu. Çocukken yaptıklarını takip eder, bir aynanın karşısında kollarım, boynum, sırtım ağrıyana dek onu taklit etmeye çalışırdım. Yine de asla onun kadar akıcı ve doğal hareket etmeyi başaramamıştım. Onun hareketleri rüzgârda eğilen bir ağaç ya da suda yüzen bir saç teli kadar doğaldı. Benim hareketlerim babamınkilere kıyasla beceriksiz ve sert duruyordu. Beni izlerken “Sen dışarıdaki hareketi taklit etmeye çalışıyorsun” derdi. “Oysa akış içten gelmeli, tıpkı nefes almak ya da yaşamak gibi bedeninden sürekli ve durmaksızın dışarıya çıkmalı.”

Suyu düşünmeye başladığımda, ne demek istediğini nihayet anlamaya başladım.

Suyun ne başı ne de sonu vardı; çay ustasının çay hazırlama hareketlerinin de başı ve sonu olmamalıydı. Her sessizlik, her durgunluk akışın birer parçasıydı. Akışın durduğu görülürse bunun nedeni insan duyularının onu algılamaya yeterli olmamasıydı. Oysa akış kazandaki su ya da hayatın ta kendisi gibi yalnızca artar, söner ve değişirdi.

Bu gerçeğin farkına vardığımda hareketlerim derimin yüzeyini ve gergin kaslarımı aşarak daha derinlere işlemeye başlamıştı.

Babam geniş demlikten, çay yapraklarının olduğu küçük demliğe su döktü. Ardından hızla demlenen bu yumuşak çayı ısınsınlar diye küçük demlikten fincanlara aktardı. Son hazırlık aşaması olarak küçük demliği yeniden doldurdu ve içlerindeki yapraklar aromalarını salarken toprak kenarlarını fincanlardaki çayla ıslattı. Tavandan sarkan alevböceği fenerleri, su tepsiye yayılırken üzerinde hafifçe titreyen bir ışık yayıyordu. Her nefes alıp verişimde seremoninin içine daha da çekiliyor, etrafımdaki duyuları özümsüyordum. Sarımsı ışığın sıcaklığı, çayın o tatlı ve çimensi kokusu, bacaklarıma yapışan pantolon kumaşındaki kırışıklıklar, metal demliğin babam tepsiye koyduğunda çıkardığı ıslak tıngırtı, hepsini duyuyordum. Hepsi birbirine dolanıp içime çektiğim tek bir akıntıya dönüşüyor, damarlarımdaki kana karışarak beni o anın derinliklerine sürüklüyordu. En sonunda kendim nefes almadığımı, hayatın benim kanalımla nefes alıp beni üzerimdeki göğe ve altımdaki toprağa bağladığını hissettim.

Sonra akış birden bölündü.

“Bunun sadece su israfı olduğunu söyleyenler çıkabilir.” Bu kelimeleri Kumandan Taro sarf etmişti. Sesi kısık ve şaşırtıcı biçimde yumuşaktı. Birisinin böyle bir sesle ordulara nasıl emir verdiğini aklım almadı. “Bugünlerde tam ve

hakiki bir çay seremonisine su harcayacak güce sahip kimse bulmak epey güç" diye ekledi.

Babama bakmasam da derisinin altında görünmez bir ağ gerilmiş gibi öylece donup kaldığını hissedebiliyordum.

Çay seremonisinin yazılı olmayan kurallarından biri de seremoni boyunca konuşmaların suyun ve çayın kalitesi, o yılın sulama alanlarından elde edilen hasat, havalar, çay takımının nerede yapıldığı ve zanaati ya da çayevinin dekorasyonu gibi konularla sınırlı olmasıydı. Şahsi meseleler asla konuşulmaz, önemli fikirler belirtilmezdi.

Bolin üniformasının içine alevböceği girmiş gibi kıvrandı.

"Sana söylediğim gibi, Taro, Kaitio Usta bu işi en layığıyla yapan kişidir. Bu zevki tatma ayrıcalığına nail olan bizim gibi insanlar için çay seremonisini hiç değiştirmeden yapmayı sürdürmesi onurlu bir davranış." Konuşurken Taro'ya değil, kasten babama bakıyordu.

"Anlıyorum" dedi Taro. "Yine de bu kadar uzak bir köyde yaşayan bir çay ustasının bu denli cömertçe su alabilmesi beni şaşırtıyor. Şunu bilmenizi isterim ki Binbaşı Bolin, bugünkü dünyada yapılan çay seremonileri, eski dünyanın uzun zaman önce unutulan orijinal seremonilerinin saflığını yitirmiş, karmaşık birer kalıntısından ibaret. Bu nedenle, suyun israf edilmesi pahasına gelenekleri koruma fikri bana mantıksız geliyor."

Babamın suratı, altından gürüldeyerek akan suları gizleyen sabit bir taşa dönmüştü şimdi. Çok kısık bir sesle konuşmaya başladı.

"Efendim" dedi, "sizi temin ederim ki çay seremonisini bu evde yaşayan ilk çay ustasından bu yana tam on nesildir yapıldığı şekilde icra ediyorum. En ufak bir ayrıntısını bile değiştirmedim."

"En ufak bir ayrıntısını bile, öyle mi?" diye sordu Taro. "Çay ustalarının kadınları çırak olarak kabul etmesi de bu geleneklere dahil midir peki?" Bana doğru başını oynatınca kanımın ısınarak yüzümü kızıla boyadığını hissettim. Yabancılar bana ne zaman ilgi gösterse böyle olurdu.

"Babaların becerilerini evlatlarına aktarması daima geleneklerimizde var olmuştur" dedi babam. "Kızım da bu evde gurur duyacağım bir çay ustası olacak. Noria, İlk Çayla birlikte tatlıları ikram eder misin?"

Demlenen çayın ilk fincanları, diğer adıyla İlk Çay, seremoninin en önemli kısmı olarak görülürdü ve bu esnada yapılacak uygunsuz bir konuşma yalnızca çay ustasına değil, diğer konuklara karşı da ciddi bir saygısızlık olarak kabul edilirdi. Denizotundan örülmüş kâsenin içinde o sabah bal ve horozibiği

tohumuyla yaptığım minik çay seremonisi tatlılarını sunarken Taro konuşmadı. Çayı fincanlara bölüştürüp ilkini Binbaşı Bolin'e, ikincisini Kumandan Taro'ya sunarken babamın yüzü ifadesizliğini koruyordu. Bolin çayın hoş kokusunu uzun süre içine çektikten sonra nihayet tattı ve tüm aromasını hissedebilmek için yutmayarak ağzında tuttu. Taro ise doğrudan fincanı dudaklarına götürdü ve uzun bir yudum alıp başını kaldırdı. Yüzünde tuhaf bir gülümseme vardı.

"Bolin haklıymış" dedi. "Gerçekten muhteşem bir yeteneğiniz var, Kaitio Usta. Başkentin çay ustaları bile şehrin dışındaki doğal su kaynaklarından düzenli su temin etmelerine rağmen tadı bunun kadar saf bir çay yapamıyorlar. Hani bilmesem, bu çayın tuzdan arındırılmış deniz suyundan değil de kaynak suyundan yapıldığını düşüneceğim."

Odanın havası babam tepsiyi yere bırakınca bile hafiflemişe benzemiyordu; göğsümün ortasına soğuk ve ağır bir şey oturmuştu. Tepenin hareketsiz taşlarının derinliklerinde akan o gizli suyu düşündüm.

Bu adamın kim olduğunu ve ziyaretinin gerçek sebebini bilmiyordum; yine de ayakkabıları yürüyüş yolunun taşlarını aşındırıp çimenlerin gövdelerini yalnızca havanın duyacağı kadar sinsice oynatırken, attığı adımlarda ona ayak uydurarak yürüyen ve onu çayevinin sundurmasına gelene dek bahçe boyunca takip eden karanlık, zayıf bir siluetin saklı olduğunu hissediyordum. Siluet sabırlıydı, yorulmak nedir bilmiyordu. Ne başımı ona doğru çevirmeyi ne de sürgülü kapıyı açarak onu ağaçlarının altında ya da taş yalağın başında beklerken görmeyi istiyordum. Babam da aynı şeyi mi hissediyordu bilemiyordum; aklından geçenleri yüzüne yansıtmıyordu çünkü.

Binbaşı Bolin fincanından bir yudum daha aldı ve "Çayınızın Kumandan Taro'yu etkilemesine sevindim" dedi. "Kendisi buradaki yerel yönetimi teftiş etmek için gönderildi ve artık benimle beraber çalışacak."

Taro ağzını sildi.

"Öncelikli olarak su suçlarını kontrol altına almak için görevlendirildim" dedi. "İskandinavya Birliği'nde son zamanlarda bu suçların arttığını duymuşsunuzdur." Durakladı, sessizlik tüm odayı doldurdu. "Bundan böyle birbirimizi daha sık görecekmişiz gibi geliyor."

"Ne kadar hoş" dedi babam eğilerek. Ben de onu taklit ettim.

"Kumandan Taro başkentte çok saygı duyulan biridir" diyerek devam etti Bolin. "Onun koruması altına girenlerin ayrıcalıklı olduğunu söyleyebilirim. Yeni Qian'ın herkesin eşit şartlarda yaşadığı adil bir yer olmadığını ima etmek istemiyorum tabii." Bolin kendi söylediklerine gülünce babamla ben uysal bir

ifadeyle gülümsedik.

Fincanlar bir kez daha dolduruldu. Bolin ve Taro yeniden ikram ettiğim tatlılardan birer tane aldı. Taro babama dönerek konuşmaya devam etti.

“Bahçenize hayran olmaktan kendimi alamadım Kaitio Usta. Sulama alanlarına bu kadar uzak bir yerde böylesi bir canlılık görmek hayli sıradışı. Su kotanızın hem ailenize, hem de tüm bu bitkilere yetmesini nasıl sağlıyorsunuz?”

“Meslekleri icabı çay ustalarının su kotaları doğal olarak çoğu vatandaşınkinden daha fazla olur” dedi Bolin.

“Orası öyle” dedi Taro. “Ama yine de böylesi bir bahçeyi canlı tutmak için ne gibi fedakârlıklarda bulunduğunuzu merak ediyorum. Lütfen söyleyin, Kaitio Usta, nedir sırrınız?”

Babam ağzını açmaya fırsat bulamadan Bolin araya girdi.

“Lüzumsuz muhabbetlerle vakit harcayacağımıza sessizce çayımızın keyfini çıkarsak ve kısa bir süreliğine de olsa dışarıdaki dünyanın dertlerini unutsak daha iyi olmaz mı?” Taro’ya bakıyordu; yumuşak bir tonda konuşsa da sesinde içten içe bir sertlik hissetmiştim. Taro bir an için cevap vermeyerek ona baktı, ardından bakışlarını yavaşça babama çevirdi ve gözlerini ondan ayırmayarak konuşmaya başladı.

“Belki de haklısınız Binbaşı Bolin. Belki de sorularımı sonraki ziyaretime saklasam daha iyi olur; ne de olsa yakında bir daha gelmeyi umuyorum.” Sonra oda yeniden sessizliğe büründü.

O andan sonra sadece birkaç yapmacık cümle daha söylendi ama hiçbirinin suyla, çayın tadıyla ya da bahçeyle ilgisi yoktu. Çayevindeki dakikaların çoğunu kaplayan sessizlik, görünmez alevlerden yükselen yavaş bir duman gibi her yanımızı sardı.

Tatlılar yendi.

Önce büyük demlik, ardından kazan boşaldı.

Su bitince seremoni de bitti.

Nihayet konuklar müsaade istemek için eğildi ve sinekliklerini başlarına geçirdi. Onları içeri girerken kullandığımız alçak sürgülü kapıdan çıkardım. Dışarıda yaz akşamının ince ağı gündüzle gece arasında örülmüştü. Çatı saçaklarından sarkan fenerler, alevböceklerinin solgun ışığıyla parlıyordu. Binbaşı Bolin’le Kumandan Taro’yu bahçe kapısına kadar geçirdim; arabanın şoförü başını cep mahjong’undan[1] kaldırdı, küçük kırbasından bir yudum aldı, sırtını doğrulttu ve yola çıkmak için hazırlandı. Misafirler arabaya binip resmi

veda sözlerini söyleyerek gittiler.

Çayevine döndüm. Geç akşam güneşinin yanık izini çevreleyen gökyüzü, evin yanında yetişen minik çançiçeklerinin rengini almıştı. Hava halen durgundu; çimenlerin gövdeleri tepelerindeki geceye yüzlerini çeviriyordu.

Fincanları, demlikleri ve diğer kap kacağı dikkatlice silip yerlerine koydum. Ardından babamın çayevini temizlemesine yardım ettim. Son iş olarak fenerleri boşaltmaya gittiğimde kollarım, bacaklarım ağrıyordu. Alevböcekleri çalıların arasında gözden kayboldu. Işıklarının yaprakların arasında oynaştığını gördüm. Babam elinde sinekliğiyle çayevinden çıktı. Üzerinde usta kıyafeti vardı. Gecenin solgun ışığı yüzünün kırışıklarına doluyordu.

“Sanırım bu Ay Festivali’nde çay ustası olmak için yeterince bilgi sahibi oldun.” Başka bir şey demeyerek eve döndü. Yüzündeki ifade beni şaşırtmış, sonrasındaki suskunluğu ise duyabileceğim tüm kelimelerden daha fazla huzursuz etmişti.

Boş fenerleri eve götürdüm, teker teker kumaşa sardım ve onları tuttuğumuz ahşap sandığın içine geri koydum. Son fenerdeki böcekleri kendime gece ışığı yapmak için süssüz, sade bir fenere döktüm.

Uzun bir süre çayevinin etrafında, ağaçların arasında çimenlere basarak yürüdüm. Düşmeye başlayan çiy, ayak bileklerimdeki böcek ısırıklarının sebep olduğu yanmayı ve acıyı dindiriyordu. O karanlık ve ince siluetin o gece çam ağaçlarının altında dikildiğini, taşlı bahçede yürüdüğünü ya da çay odasının sundurmasında oturduğunu görmedim. Ama bunun nedeni sadece doğru yöne bakmıyor oluşum muydu, işte onu bilmiyordum.

1 Dominoya benzeyen eski bir Çin oyunu (ç.n.)

4

Yatağıma uzanmış, arada bir fenerin cam duvarlarına vuran alevböceklerinin yavaş tıkırtısını dinliyordum. Fenere gerek yoktu aslında. Güneş, geceyi taşıyan ufukta altın rengi-turuncu bir küre gibi halen asılı duruyordu çünkü. Etrafını saran gökyüzü yarı saydamdı ve penceredeki sineklikten odama ışık sızıyordu. Annemle babamın evin diğer ucundan gelen belli belirsiz seslerini duyabiliyordum. Ne var ki kelimeleri bana ulaşana dek kaybolup gidiyordu. Binbaşı Bolin'le Kumandan Taro geldiğinden beri neredeyse her gece konuştuklarını duyuyordum ve artık annem her zamankinden daha geç yatmaya başlamıştı. Sessiz olmaya çalışsa da odasıyla mutfak arasından dolanırken ayak seslerini işitiyor, evde bir oraya bir buraya giderken kapımın altındaki boşluktan fenerinin yumuşak ışığını görüyordum.

Evde kalan eski kitaplardan birini elimde tutuyordum. Her cümlesini ezbere bildiğim bir kış yolculuğu öyküsüydü. Kelimeler sayfaların üzerinde gözlerimin önünden zihnime yerleşmeden akıp gidiyordu. Hikâyeyi düşündüğüm yoktu. Esas düşündüğüm onun yazıldığı dünyaydı.

Eski dünyada kışların nasıl geçtiğini kafamda çok kereler canlandırmaya çalışmıştım.

Karanlığı biliyordum. Ay Festivali zamanlarında geceyle gündüz her sonbahar buluşarak yer değiştirir ve yıl kışa dönmeye başlardı. Alacakaranlıkla geçen altı ay boyunca evin odalarında her saat büyük alevböceği fenerleri yanar, akşamları zifiri karanlık çöktüğünde yanlarında güneş lambaları da yakılırdı. Tepenin üstüne çıkıp bakıldığında karanlık gökyüzünün altındaki şehirlerin kızıl parıltısı görülebilirdi. Doğuda sulama alanlarının ve denizin bulunduğu Kuoloyarvi'yi saran uzak ama belirgin hare ve güney ufkunun uzaklarındaki Kuusamo'nun belli belirsiz kıvılcımları, hepsi seçilirdi. Topraktaki azıcık yeşillik de yok olur gider, bahçe güneşin gelişini sessiz ve çıplak bir halde beklerdi.

Öte yandan soğuğun nasıl bir şey olduğunu hayal etmek güçtü. Karanlık mevsim boyunca, bilhassa Kışdönümü kutlamalarından hemen sonra daha sıkı giyinmeye başlar, güneş enerjisi tükendiğinde kurumuş bataklıktan ocaklara ve

maltızlara turba taşırdım. Yine de o günlerde bile hava dışarıda nadiren on derecenin altına düşerdi. Hatta sıcak günlerde yazın olduğu gibi sandaletle dolaşırdım.

Altı yaşındayken kar ve buzla ilgili bir eski dünya kitabı okumuştum ve anneme bunların ne olduğunu sormuştum. Annem ciddi görünümlü kalın kitaplarından birini o zamanlar boyumun yetmediği raftan çekip almış, bana tuhaf tabiat manzaralarında, kristalleşmiş ışık gibi aydınlık, beyaz, parıltılı, yuvarlak ve keskin şekillerin resmini göstermişti. Bunların düşük sıcaklıklarda ve dünyamızda yalnızca yapay olarak üretilebilse de bir zamanlar mevsimlerin ve insanların hayatlarının doğal bir parçası olan koşullarda farklı bir forma giren su olduğunu söylemişti.

"Onlara ne oldu?" diye sormuştum. "Artık neden kar ve buz yok?"

Annem yüzüme bakmıştı. Fakat beni değil, düşüncelerin, kelimelerin ve geçen asırların arasından yitip giden kışları görmeye çalışır gibiydi daha çok.

"Çünkü dünya değişti" demişti. "Çoğu insan dünyanın kendi kendine değiştiğine, ömrünün tükendiğine inanıyor. Ama Alacakaranlık Yüzyılı'nda birçok bilgi kayboldu ve dünyayı istemeyerek ya da bilinçli bir şekilde insanların değiştirdiğini düşünenler de var."

"Sen hangisine inanıyorsun?" diye sormuştum.

Uzun bir süre sessiz kaldıktan sonra "Bana göre dünya insanlar olmasaydı bugünkü haline gelmezdi" demişti.

Hayalimdeki kar, milyonlarca alevböceği kanatlarını düşürmüş de tüm toprak onlarla kaplanmış gibi cılız, beyaz bir ışıkla parlardı. Ne zaman zihnimde karı düşünsem, gümüş beyazı parıltılara yenik düşen karanlık şeffaflaşıp aydınlanırdı; ben de hiç görmediğim o eski dünyaya özlem duyardım. Parlak karın üzerindeki gökyüzünde parlayıp sönen balık ışıklarını canlandırırdım kafamda. Bazense düşlerimde kayıp kışlar yazlardan bile daha aydınlık olurdu.

Bir deney yapmıştım bir keresinde. Bir kovayı suyla doldurup dondurucudaki bütün karı içine boşaltmış, gizlice odama girerek kapıyı kilitlemiştim. Elimi buzlu suya sokup gözlerimi kapamış ve sayısız hikâyede okuduğum eski dünyanın kışlarını hissetmeye çalışmıştım. Gökten yağarak ayaklarımın aşina olduğu yolları, duvarlarında ve zemininde soğuğun anılarını taşıyan evimizi kaplayan bembeyaz karlar umut etmiştim. Tepeleri örterek onların sarp yüzeylerini uyku kadar yumuşak ve insanı içine çekmeye hazır bir manzaraya

çeviren karın hayalini kurmuştum. Bahçeyi içine hapsederek çimlerin yeşilliğini koruyan, suyu varillerde ve borularda durduran cam gibi berrak bir buz katmanını düşlemiştim. Donmuş ağaç dallarının ya da çatıdan sarkan kaskatı kırbaların sert rüzgârda birbirine vurduğunda çıkardığı sesleri canlandırmıştım hayal dünyamda.

Devamlı değişen suyun hareket etmeyi durdurup bir kar kristali ya da buz parçasına dönüştüğü o uzun anı düşünmüştüm sonra. Durgunluğu ve sessizliği düşünmüştüm. Sonu, belki de bir başlangıcı...

Eriyen buzların ağır, kör kenarları kemiklerime işlemişti. Gözlerimi açmıştım. Pencerenin dışında parlayan gün, uzun ve parlak bir alev eşliğinde yanarak dünyayı yavaş yavaş toza ve küle çeviriyordu. Elimi sudan çektiğimde tenim kızarıp uyuşmuştu; parmaklarım sızlıyordu. Ne var ki bedenimin geri kalanı hâlâ sıcaktı ve eski dünyanın kışlarına bir adım bile yaklaşamamıştım. Bu kadar geniş, her şeyi kuşatan bir soğuğun nasıl olabileceğini hayal bile etmekten âcizdim. Yine de bir zamanlar var olduğunu, belki hâlâ dünyanın bir yerlerinde varlığını sürdürdüğünü biliyordum. Annem Kuzey Okyanusu'nun ortasında, yılın altı ayının gündüz, diğer altı ayının gece olduğu, bir zamanlar en kanlı petrol savaşlarının yaşandığı yerlerde hâlâ ıssız denizde yüzen, eski dünya hatıralarını taşıyıp, eriyerek yavaşça suya karışan küçük, sessiz, cansız buz adacıkları olabileceğini söylemişti. O adacıklar, eskiden kıtalara gözcülük yapan iri ve hareketsiz bir hayvan gibi dünyanın en üst kısmında duran buzulun son kalıntıları olabilirdi.

Büyüdükçe, artık var olmayan o kışları anlamama ve hayal etmeme yardımcı olabilecek şeylerin açlığıyla annemin odasındaki yüksek raflarda daha fazla kitap arar olmuştum. Günlerimi ve haftalarımı, içlerindeki bilinmedik haritaları, resimleri ve zamanı ayın değil güneşin hareketleriyle ölçen tuhaf eski takvimleri inceleyerek geçirmeye başlamıştım. Kitapların çoğu sıcaklıklardan, mevsimlerden, değişen havalardan, sular altında kalarak sahil şeritlerini iç kesimlere taşıyan karalardan, büyüyen okyanuslardan bahsediyor, hepsi de su hakkında yazılar içeriyordu; ancak hiçbiri tüm bu konular üzerinde hemfikir değildi. Anneme bunun ne anlama geldiğini sormuştum. Sonuçta o bir bilim insanıydı. Bilim insanları birbirleriyle anlaşamıyorsa hiç kimse aslında bir şey bilmiyor muydu? Annem bu soruyu bir müddet düşünmüş, ardından bilmenin farklı yolları olduğunu ve bazen en güvenilir yolun hangisi olduğuna karar vermenin mümkün olmadığını söylemişti.

Tüm o şemalara, tuhaf kelimelere ve ayrıntılı açıklamalara baktıkça yavaş

yavaş aslında annemin kitaplarının her şeyi anlatmadığını öğrenmiştim. Karın avucuma düşüp erimeden bir süre öylece durmasının nasıl bir his olduğunu ya da karlı bir günde, gölgelerin hatlarının keskinleştiği, güneşle perdahlanmış bir manzarada buzun nasıl göründüğünü merak ediyordum. Ancak bu hikâyeleri başka kitaplarda aramalıydım. Çok şey vaat eden ama en önemli noktayı kaçıran o uzun kitaplıkla içlerindeki kitaplar beni hayal kırıklığına uğratmıştı. Tenindeki soğukluğu hissetmedikten, hafifçe parıldamasını görmedikten sonra bir kar tanesinin oluşumunu bilmenin nesi iyiydi ki?

Annemle babamın konuşmasını şimdi daha iyi duyabiliyordum. Annem anlayışlı bir ses tonuyla konuşuyordu; babamsa ona kısa yanıtlar veriyordu. Kapıyı kapatmak için ayağa kalktım. Ahşap zemin ayaklarımın altında gıcırdadı. Pencereden giren serin havada çam ağaçlarının kokusunu duydum. Camla sineklik arasında iri bir atsineği vızıldıyordu.

Tam kapıyı kapatmak için çekerken koridorun diğer ucundaki mesaj podundan bana ait olan uyarı sesini işittim. Girişe yürüdüğümde podun kırmızı ışığının parlayıp söndüğünü gördüm: Ekranda *Alıcı: Noria* yazıyordu. Podu duvardaki raftan aldım ve giriş yapmak için parmağımı ekrana dokundurdum. Sanja'nın ailesinin adı göründü: *Valama*. Biraz şaşırmıştım. Sanja nadiren mesaj podu kullanırdı. Ailesinin tek bir ortak hesabı vardı ve podları ikinci eldi. Sanja ne kadar düzeltmeye çalışırsa çalışsın ancak kısmen tamir edebildiğinden pod çoğu zaman bozuktu. Ekrandaki *Oku* seçeneğine dokundum ve Sanja'nın heyecanlı elyazısıyla yazılmış olan mesajın ekranda belirmesini bekledim: *Yarın gel*, yazmıştı, *ve tüm TDK'larını yanında getir. Muhtemel bir keşif!!*

"Keşif" Sanja'nın kelime dağarcığındaki en önemli ifadelerinden biriydi. Genellikle plastik mezarlığından çıkardığı bir şeyi nasıl kullanacağını çözdüğü anlamına gelirdi. Bulduğu kullanım şekillerinin o eşyaların asıl kullanım amaçlarına uygun olduğuna her zaman tam olarak inanmazdım ama yine de ne keşfettiğini görmek için sabırsızlanırdım. Pod kalemini duvardaki raftan aldım ve ekrana *Öğleden önce* yazarak mesajı gönderdim.

Annemle babamın sesleri artık yakındı. Mutfak kapısının aralığının arkasında konuşuyorlardı. Havada hafif bir yosun yahnisi kokusu vardı. Odama dönmek üzereydim ki annemin kelimeleri kulağıma çarptı.

"... Onlara şimdi, henüz geç olmadan söylesen olmaz mı?"

Babamın mırıldanarak verdiği cevabı duyamadım.

"Bizi kendi halimize bırakır" diyerek devam etti annem. "Ordu bir öğrenirse..." Sesini alçalttı ve cümlesinin geri kalanı yok olup gitti.

Babamın mutfakta bir ileri bir geri yürüdüğünü duydum. Sert ve kararlı bir sesle cevap verdi:

“Bir askere ne kadar güvenilirse Bolin’e o kadar güveniyorum.”

Beklenen bir cümleydi bu. Babama göre çoğu ordu mensubu hırsızdı. Bence haklıydı da. Annemin yanıtı ise gerçekten şaşırtıcıydı:

“Ona eskiden daha çok güvenirdin.”

Babam karşılık vermeden önce bir müddet sessiz kaldı. “O çok uzun zaman önceydi.”

Bir an için bu kelimelerin anlamını merak etmeye başlamıştım ki annem yumuşak sesiyle bir şey daha söyledi ve sözlerinin arasında kendi adımı işittim.

“Ben de zaten onu düşünüyorum” dedi babam. “Şehirli çay ustalarından biri olması sence daha mı iyi? Onlar ordu için satılık birer süs köpeğinden farksızlar. Kaldı ki çoğu, kadınların çay ustası olarak yetiştirilmesine hâlâ karşı çıkıyor. O buraya ait.”

“Başka bir meslek öğrenebilir” dedi annem.

Ya ben, kimse bana ne istediğimi sormayacak mı, diye geçirdim aklımdan.

“Ailemizdeki çay ustalığı geleneğini bozayım mı istiyorsun yani?” Babamın sesi sertti, duyduklarına inanamıyor gibiydi.

Annemin ne cevap verdiğini duyamadım ama sesi daha sert çıkmıştı.

“Bu iş aslında ne Noria’yla ne de kaynakla ilgili” dedi babam. Artık sinirliydi. “Senin araştırmanla ilgili. Çünkü onların maddi desteğine ihtiyacın var.”

Ses çıkarmaya aldırış etmeden mutfak kapısına doğru yavaş bir adım attım. Konuşma giderek ilginç bir hal alıyordu.

“Ben onların tarafında değilim. Ama onları öyle olduğuma inandırmam gerekiyordur belki de” dedi annem. “Kayıp Topraklar’ın su kaynakları felaketten bu yana doğru düzgün araştırılmadı. Bu proje başarılı olursa...” Sesini alçaltınca kelimeleri bir kez daha biçimini kaybetti ve sadece cümlenin sonunu duyabildim. “...senin Nuh Nebi’den kalma inanışlarından ve içi boş geleneklerinden daha mı önemsiz?”

Nefesimin sesi kulaklarıma öyle yüksek geliyordu ki onların da duyacaklarından korktum. Soluklarımı yavaşça ve sessizce vermeye çalıştım.

“Sana bunlar boş şeyler gibi gelebilir; çünkü sen çay ustası değilsin” dedi babam. Sesi sakindi, her kelimesi havaya ağır ağır karışıyordu. “Ama bazı şeyler o kadar derinden akar ki onları durduramazsın. Toprağa ve suya sahip olunabileceğini düşünmek cahilliktir. Su kimseye ait değildir. Ordu onu kendi malı yapmamalı; bu yüzden sırrın gizli kalması gerekiyor.”

Sessizlik, onlarla kapının diğer tarafında dikilen benim aramdaki durgun ve loş havaya yayıldı. Annem yeniden ağzını açtığında, cam kadar berrak bir sesle konuştu.

"Su kimseye ait değilse" dedi, "köydeki tüm aileler hayatta kalmak için yasadışı su boruları kullanmayı göze alırken hangi hakla o gizli suyu kendine saklıyorsun? Onlarla aynı şeyi yapıyorsan Yeni Qian'ın subaylarından ne farkın kalıyor?"

Babam bir şey söylemedi. Annemin mutfak kapısına yaklaşan ayak seslerini duyunca hemen başımı indirip mesaj poduna baktım. Annem beni görünce olduğu yerde kaldı.

"Mesajımı ve pod haberlerini okuyordum" dedim. Başımı kaldırmadan odama yürüdüm ve kapıyı kapadım. Dışarıdaki güneş, duman mavisi göğün altın renkli ışık dilimleri arasında ufku süpürüyordu. Koridorun yer döşemeleri gıcırdayıp kapım vurulduğunda yatağıma yeni dönmüştüm. Annem izin isteyen bir ifadeyle başını içeri uzattı. Başımla onaylayınca odaya girdi.

"Bizi duymamış gibi yapmana gerek yok Noria" diyerek iç çekti. "Belki de bu konuşmayı ilk önce seninle yapmalıydık. Bazen bilemiyorum işte." Bitkin görünüyordu. "Ne hakkında konuştuğumuzdan haberin var, değil mi?" Masamın altından kendine ahşap bir tabure çekip oturdu.

"Gizli kaynak hakkında konuşuyordunuz" dedim. Annem başıyla onayladı.

"Durum kötüleşiyor" dedi. "Ama ne olursa olsun, babanla hangi kararı verirsek verelim, her şeyi senin iyiliğin için yaptığımızı sakın aklından çıkarma." Ona bakmıyordum. Okuduğum paragrafı bulmak için kitabı karıştırıyor numarası yaptım. Sayfalar sert ve çevrilmeye gönülsüzdü sanki.

"Şehirlerden birinde yaşamakla ilgili ne düşünüyorsun?" diye sordu annem. "Yeni Piterburg, Mos Qua, hatta Xinjing kadar uzak bir yerde mesela?"

Şimdiye dek gördüğüm iki şehri, doğudaki Kuoloyarvi'yi ve güneydeki Kuusamo'yu düşündüm. Kalabalık caddelerde yaşadığım o ilk heyecanı, güneş panelleriyle kaplı, kubbe görünümlü büyük binaları, binaların şeffaf cam duvarlar ve içlerindeki yeşilliklerle dev alevböceği fenerlerini andıran tepelerini hatırladım. Dar sokak aralarındaki Qian tezgâhlarında satılan garip yiyecek ve içeceklerden, onların birkaç sokak öteden duyulan güçlü, baharatlı, bazen de nahoş kokularından ne kadar da etkilenmiştim. Annemle Kuusamo'nun Danimarka mahallelerinde gezinirken eve götürmek için küçük renkli şekerlemelerden almıştık. Üniversite Sınavı'na girdiğim gün de babam beni tüm dünyadan ithal edilen doğal kaynak suyu çeşitlerinin sunulduğu pahalı bir

lokantaya yemeğe götürerek ödüllendirmişti.

İçim yine heyecanla doldu ama sonra caddeleri bölen yüksek duvarlar, kontrol noktaları, her köşe başında görünen askerler ve sokağa çıkma yasakları geldi aklıma. Yalnızca iki gün geçirdikten sonra hissettiğim yorgunluğu, içimi kemiren kalabalıktan kaçma arzusunu, açıklık alana, sessizliğe ve boşluğa duyduğum özlemi düşündüm. Şehirleri gezmeye bayılıyordum ama buralarda yaşamayı istemiyordum.

“Bilmiyorum” dedim. Annem dikkatle gözlerimin içine bakıyordu.

“Peki çay ustası olmama fikri sana nasıl geliyor?” diye sordu. “Yabancı dil veya matematik eğitimi görebilir ya da araştırmamda bana yardım edebilirsin.”

Annemin söylediklerini kısa bir an için düşündüm ve içtenlikle cevabımı verdim:

“Bildiğim tek şey çay seremonisi; hayatım boyunca hep bunu öğrendim. Başka bir şey yapabilir miyim, bilmiyorum.”

Annem uzun müddet sessiz kaldı. Aklından peş peşe fikirler geçtiğini görebiliyordum. Duygularını gizleme konusunda babamdan epey kötüydü. Sonunda sessizliği ben bozdum.

“Köydeki şu evi biliyorsun, değil mi? Kapısında su suçu işareti olan evi?”

“Mavi çemberli olan mı?” Annemin içi bir şeyle doldu. Hemen sonra o şeyin korku olduğunu anladım. “Ne olmuş o eve?”

“İçindeki insanlara ne olmuş?”

Annem bana baktı. Doğru kelimeleri arıyordu.

“Kimse bilmiyor.” Bir adım yaklaşarak elimi sıktı. “Canım Noriam” dedi ve fikrini değiştirip söyleyeceği şeyden vazgeçmiş gibi duraksadı. “Keşke sana daha başka bir dünya verebilseydik.” Saçlarımı okşadı. “Hadi şimdi uyumaya çalış. Karar vereceğimiz zamana daha var.”

“İyi geceler” dedim. Gülümsedi. Mutluluk ifadesi olmayan kısacık bir gülümsemeydi.

“İyi geceler Noria” diyerek odadan çıktı.

Annem gittikten sonra ayağa kalktım, kitap dolabının önünde diz çöktüm ve alttaki raftan ahşap bir kutu çıkardım. Parmak uçlarımı dokundurduğumda ince vernik katmanın üzerinden kaba tahtanın pütürlerini hissettim. Anahtarı çevirerek kapağı kaldırdım.

Kutunun içinde, plastik mezarlığından çıkarılmış eski dünyaya ait rastgele parçalar vardı. En üstte bir avuç dolusu parlak, pürüzsüz, rengârenk taş ve

üzerinde neredeyse hiç diş kalmamış, eğik bir metal anahtar duruyordu. Altlarında kenarları hafiften yuvarlatılmış, ortasında teker biçimli iki deliğin olduğu üç adet yarı saydam plastik dikdörtgen vardı. Hepsinde de şu üç harfin yazılı olduğu görülüyordu: TDK. Dikdörtgenlerin içinden hasar görmüş, siyah, ince bir bant çıkıyordu. TDK bandını parmaklarımın arasında gezdirdiğimde bıraktığı hissi her zaman severdim. Adeta saç kadar, hava ve su kadar hafif ve düz bir şeritti. Sanja'nın TDK'larla ne yapacağını bilmiyordum. İkimizin de bu eşyaların eski dünyada ne işe yaradığıyla ilgili hiçbir fikri yoktu ama yine de o bandı arada bir okşamak hoşuma gittiği için onları saklıyordum.

Kutunun dibinde bir ara güzel bulduğum için eve getirdiğim gümüş renkli ince bir disk parlıyordu. Diske bir kez daha hayran hayran bakmak için kutudan çıkardım. Parlak tarafı biraz çizilmişti; yine de o kadar aydınlıktı ki üzerinde kendi yansımamı görebiliyordum. Alevböceği fenerinin ışığı vurduğunda gökkuşağı gibi tüm renkleri yansıtırdı. Mat tarafında ise bir zamanlar yazılı olan bir metnin izleri duruyordu ve harf öbeklerinden bazıları hâlâ seçilebiliyordu: COM CD DISC.

Diski ve TDK'ları eski yerine koydum, kutuyu kilitledim ve dolabın yanındaki duvarın kancasında yarın için hazır, asılı duran denizotundan yapılma çantama sokuşturdum.

Gözlerimi kapadığımda evimizi köyden ve bizimkinden daha yıkık dökük durumda olan o evden ayıran mesafeyi gördüm. Kapısındaki mavi çember, yara açacak kadar keskin hatlarıyla beyaz geceye bakıyordu. Mesafe uzun değildi ve zihnimde canlandırdıkça giderek kısalıyordu. Öyle ki sonunda diğer evin kapısına dokunabiliyor, ardındaki kıpırtıları duyabiliyordum.

Ya da sessizliği...

Görüntüyü gözümün önünden çekip aklımdan uzaklaştırdım. Ama ne yaparsam yapayım asla kaybolmadığının farkındaydım.

5

Sanjaların evinin açık bahçe kapısından geçtim ve güneş motorumu çitlerin dibinde durdurdum. Sanja'nın annesi Kira, uzun ayçiçekleri öbeğinin ortasında duruyor, ağır bir ayçiçeğini kalın gövdesinden ayırıyordu. Ayaklarının dibinde, iri çekirdekli, olgun ayçiçeklerini koyduğu geniş bir sepet duruyordu. Sanja'nın minik kızkardeşi Minja kumlu toprakta oturmuş, elinde tuttuğu düz bir taşı üst üste dizili üç ahşap blokun tepesinde sabit tutmaya çalışıyordu. Sanja'dan kalan sinekliği kafasına büyük geldiği için sallanıyor, taş her seferinde parmaklarından kayıyordu.

Minja beni görünce "Noria!" diye bağırdı. "Bak!" Taşı bir an için elinde unutup diğer eliyle önünde duran minyatür inşaatı gösterdi. "Kuyu!"

"Çok güzel" dedim, dizdiği bloklar bildiğim hiçbir kuyuya benzemese de.

Kira bana döndü. Elbisesinin toz renkli ön kısmına, ayçiçeklerinin kuru taçyapraklarının sarısı bulaşmıştı; sinekliğinin altında kirli görünen siyah saçlarıyla çevrelenen yüzü bitkin ve solgundu. Giysileri ince bedenine bol geliyordu; yine de gülümsüyordu. O anda fazlasıyla Sanja'ya benzettim onu.

"Selam Noria" dedi. "Sanja sabahtan beri seni bekliyor."

Çantamdan denizotundan yapılmış bir kutu çıkararak "Annem dün bol bol horozibiği keki yaptı" dedim. Ellerimde kutunun ağırlığını hissettim. "Bunları size gönderdi. Kutuyu hemen geri vermeniz gerekmiyormuş."

Kira'nın yüz ifadesi bir an sertleştiyse de sonra gülümseyerek cevap verdi.

"Teşekkür ederim" deyip kutuyu aldı. "Annene selamlarımı söyle. Ama korkarım bizim size verecek bir şeyimiz yok." Yeni kestiği ayçiçeğini sepetteki yığının üzerine bıraktı. Ayçiçeklerinin saplarının zengin, koyu yeşil kokusu havaya yayıldı.

"Önemli değil."

Kira, Minja'nın elini yakalarken bana bakmadı. Kendimi tuhaf hissettim.

"Süngerle temizlenme zamanı Minjuska" dedi. "Uslu durursan korsan geminle oynayabilirsin."

Minja mızmızlandı, ayağa kalktı ve elindeki düz taşı kuyu inşaatının üzerine

düşürdü. Bloklar yerle bir olurken etraflarında toz havalandı. Kira bir eliyle kek kutusunu, diğeriyle Minja'nın elini tutarak eve yürümeye başladı.

"Görüşürüz Noria" dedi. Minja'ya el salladım ama onun tek ilgilendiği annesinin verdiği korsan gemisi sözüydü.

Evin arkasına yürüdüm. Atölyenin sinekliklerden oluşan duvarlarının arkasında Sanja'yı tabureye oturmuş, masada bir şeyi kurcalarken gördüm. Çatıyı tutan direklerden birine vurunca başını kaldırıp el salladı. İçeri girdim, kapıyı kapadım ve başımdaki sinekliği çıkardım.

Masada Sanja'nın önünde duran makine, birkaç hafta önce plastik mezarlığında bulduğu aletti. Eğik şeklini, ön bölmedeki çukur kısmı, tuhaf sayı öbeklerini ve üzerindeki diğer çukuru görür görmez tanıdım. Masanın köşesindeki güneş jeneratörüne uzanan iki güç kablosu vardı.

"Getirdin mi?" diye sordu. Saçlarını yüzüne düşmesinler diye eski püskü bir eşarpla bağlamıştı. Yanaklarında iki kırmızı nokta alev alev yanıyordu. Büyük bir heyecanla erkenden kalktığını ve sabahtan beri içinin kıpır kıpır olduğunu düşündüm. Çantamı masaya koydum ve içindeki ahşap kutudan TDK'ları çıkardım.

"Bunları neden istediğini anlamadım" dedim.

Sanja bir şeyler aramak için masanın altında kayboldu. Biraz sonra ortaya çıktığında elinde siyah, plastik bir dikdörtgen tutuyordu. Birkaç hafta önce kırbaları tamir ettirmek için geldiğimde bu şeyi gördüğümü hatırladım. Sanja TDK'lardan birini masadan alınca iki nesnenin birbirine ne kadar benzediğini fark ettim. En büyük farkları boylarıydı.

"Bu şeyin hangi halta yaradığını çözmeye çalıştım" dedi. "Hoparlörleri olduğundan bir şeyler dinlemeye yaradığını biliyordum. Tıpkı bizim mesaj podları gibi. Bu çok daha büyük ve eski bir alet tabii; ama temelde aynı mantık var. Önündeki dikdörtgen çukura yeni bir kapak uydurmaya çalışırken çukurun içinde iki tane çubuk olduğunu ve birinin döndüğünü fark ettim. Şu plastik bloklar" dedi, büyük dikdörtgeni işaret ederek, "bu makinenin yanında duruyordu. Onlara bakarken çukurun böyle parçalar için yapılmış olabileceği, o çubukların blokların ortasındaki dişli tekerlerin ortasına oturabileceği geldi aklıma. Blokların şekli o çukura uyuyordu... ama boyları uymuyordu." Üzerinde *VHS* yazan plastik bloka parmağıyla vurdu. "Sanki bunlar benzer ama daha büyük makineler için yapılmıştı. Şansa bak, dedim. Makine doğru, parçalar doğru ama ebatlar yanlıştı. Ama sonra senin her tür enteresan objeyi sakladığını hatırladım ve TDK'ların olduğu aklıma geldi!"

Keşfettiği şeyin ne olduğunu nihayet anlamaya başladım. TDK'lardan birini eline aldı, buruşmuş bandını elinden geldiğince düzeltti, kopan uçlarını bağladı ve bandı dışarı sarkmayana kadar sararak plastik mahfazasının içine soktu.

Ardından TDK'yı hoparlörlü makinenin çukuruna takmayı denedi.

"Uymadı" dedim, hayal kırıklığına uğramıştım. Ama TDK baş aşağı çevrilince bir tık sesiyle yerine oturdu.

"Aha!" dedi Sanja. Benim de yüzümde kocaman bir gülümseme belirdi.

Sanja kapağı kapattı ve güneş jeneratörünün düğmesini çevirdi. Makinenin üst bölmesinde, sayı öbeklerinin hemen yanında aklıma ateşkurtlarını getiren minik, sarı-yeşil bir ışık yandı.

"Şimdi tüm bu düğmelerin ne işe yaradığını bulmamız gerek" dedi ve üzerinde kare olan bir düğmeye bastı. Ön bölmedeki kapak açıldı. Başka da bir şey olmadı. Sanja kapağı kapattı ve üzerinde iki ok resmi işareti olan düğmeyi denedi. Makine hışırdamaya başladı. Sanja yüzünü dikdörtgen çukura yaklaştırdı ve gözlerini kısarak dikkatlice baktı.

"Sarıyor!" dedi. "Bak!"

Çukurun içine bakınca haklı olduğunu gördüm. Makine, plastik TDK'nın içindeki bandı o kadar hızlı sarıyordu ki hangi yöne doğru olduğunu söylemek güçtü. Az sonra makine tıkırdadı, kısa bir an için sarsıldı ve yeni bir *tık* sesiyle sessizliğe gömüldü.

"Bozuldu mu?" diye sordum merakla. Sanja alnını buruşturdu.

"Sanmıyorum" dedi. "Belki saracak bant kalmamıştır." Bu defa tek oklu düğmeye bastı. Makine hafifçe uğuldamaya başladı. Ardından hoparlörler çıtırdadı. Sanja zıplayıp bana baktı.

"Dinle!" dedi.

Hoparlörler hışırdadı ve homurdanmaya başladı.

Sonra biraz daha homurdandı.

Sanja'nın mutluluğu, güneşte ufalanan boyalar gibi yüzünden dökülüp giderken sanki aramızdaki zaman yavaşladı, homurtular uzayarak sırlarının ortaya çıkmasına hazır olunmayan bir çağa, başka bir dünyaya uzandı. Sonunda Sanja kare düğmeye tekrar basınca bant dönmeyi bıraktı. Kapağı açtı, TDK'yı çıkardı ve kopuk uçlarını bağlamaya çalıştıktan sonra başka bir tanesini denedi.

Hoparlörlerden titrek bir zırıltı dışında başka bir şey gelmedi.

Üç TDK'yı da defalarca denemesine, bantları bir ileri bir geri sarmasına, TDK'ları evirip çevirmesine rağmen tek işittiğimiz zamanın ve mesafenin içinde kaybolan seslerin hayaletleri, tam bir sessizlikten daha sinir bozucu olan

sessizliğe yakın bir gürültüydü. Bantlarda bir zamanlar anlaşılabilir bir şeyler bulunsa bile toprak, hava, yağmur ve güneş eski dünyanın yankılarını çok uzun yıllar önce silmiş gibiydi.

Sanja TDK'lardan birini elinde döndürerek makineye baktı.

"Yanılmadığımdan eminim" dedi. "Bu parçalar makineye takılıyor, makine de onlardaki sesi alıp hoparlörlere veriyor. Makineyle TDK'lar kesinlikle bu şekilde kullanılıyor olmalı. Keşke sesi silinmemiş bir TDK bulabilseydik..."

Sanja parmaklarıyla TDK'nın plastik yüzeyine hafifçe vuruyordu. Minja'nın evin içinden gelen çığlıklarını ve minik kızı yatıştıran Kira'nın alçak sesini duyuyordum. Gözlerim güneş jeneratörünün üzerindeki köşede ağ ören küçük, siyah bir örümceğe takıldı.

"Belki... belki plastik mezarlığında bir yerlerde bunlardan daha çok vardır" dedim. "Ya da dayanıklı olmaları için yapılmamışlardır. Eski dünyanın teknolojisi kolay bozulan türdendi."

Sanja'nın ifadesi değişti, sanki yüzünün hatları daha belirginleşmişti. Makinenin üst bölmesindeki kare kapağı kaldırdı ve parmaklarını altındaki yuvarlak girintide gezdirdi. Sonra tezgâhın üzerinde açık duran ahşap saklama kutuma baktı. Gözlerini ortası delikli gümüş renkli diske dikti. Disk, dinleme cihazının yuvarlak girintisine tam uyuyor gibi görünüyordu. Sanja bana bakınca aklımdan geçenlerin aynısını onun da düşündüğünü gördüm.

"Deneyebilir miyim?" diye sordu.

Başımla onayladım.

Sanja diski ahşap kutudan alıp girintiye yerleştirdi. Bu makine için yapılmıştı sanki. Girintinin ortasında duran yuvarlak parça, diskin deliğine tam uydu. Sanja diski parçaya oturması için bastırdı ve bir tık sesiyle yerine taktı. Kapağı kapatıp ok düğmesine bastı. Plastik kapaktan diskin dönmeye başladığını gördüm.

Bekledik.

Hoparlörlerden ses çıkmadı.

Sanja'nın yüzüne baktım, ben de hayal kırıklığına uğramıştım. Sanja üst bölmedeki tuşları kurcalamak için uzandı. Dokunduğu ilk tuş ateşkurdunu anımsatan ışığı söndürüp diskin daha yavaş dönmesine sebep olunca makineyi eski haline getirmek için yeniden bastı. Bastığı başka bir düğme hiçbir işe yaramadı. Üçüncüsüne dokunduğunda ise hoparlörlerden öyle güçlü bir çıtırtı koptu ki ikimiz de yerimizden sıçradık. Kısa bir sessizliğin ardından net bir erkek sesi bizim dilimizde konuşmaya başladı:

"Jansson keşif seferinin seyir kaydı, dördüncü gün. Eskiden Trondheim şehri

olarak bilinen alanın yakınlarındaki Güney Trøndelag.”

Ses gün, ay ve yıl bilgisi verirken Sanja sevinç çığlığı attı, ben de güldüm. Ses konuşmaya devam etti:

“Güne Dovrefjell sularının mikrop seviyelerini ölçerek başladık. Sonuçlar henüz tamamlanmadı ama Jotunheimen sonuçlarından farklı çıkacağa benzemiyor. Bu durumda, bu coğrafyada sürdürülen spontan biyolojik iyileştirme ve yeniden oluşturma çalışmasıyla ilgili tahminlerimizin gerçeklikten uzak olduğunu anlayacağız. Yarın sulara arındırma bakterileri uygulayıp Kuzey Trøndelag’a doğru yola çıkacağız...”

Dışarıda gün, atölyeyi saran kalın ve yakıcı bir kabuğa dönerken ve atsinekleri sineklikten duvarları tırmanırken eski dünyaya ait sesi dinliyorduk. Ses yer yer neredeyse tamamen kayboluyor, ufak atlamalar yapıyor, takılıyor, ama sonunda her defasında akmaya devam ediyordu. Sanja kaydı durdurmadı, sıkıcı bölümleri atlamadı. Bu ses nesiller boyunca o diskin içinde beklemişti. Plastik mezarlığında kaybolup gitmek üzere olan bir hikâyenin parçasıydı. Konuşmuyorduk; Sanja’nın ne düşündüğünü bilmiyordum. Ama benim aklımdan sessizlik, geçen yıllar ve durmadan akarak önüne çıkan her şeyi aşındıran su geçiyordu. Bu sesi garip bir coğrafyadan ve kayıp bir dünyadan alıp bu kuru sabah vakti burada oturan bizlere, her kelimesini anlayan ama ne demek istediğini çok az idrak edebilen kulaklarımıza ulaştıran esrarengiz olaylar zincirini düşünüyordum.

Ses, suların araştırılması, mikrop ölçümleri, bakteri gelişimi ve yer şekillerinden bahsetmeye devam etti. Konuşma bazen uzun aralıklarla kesildiğinden, kaydın farklı bölümlere ayrıldığını anlamaya başlamıştık. Her konuşmanın başında yeni bir tarih söyleniyor; kayıt dördüncü günden beşinci güne ve daha sonraki günlere uzayıp gidiyordu. Dokuzuncu günden sonra ses tamamen kesildi. Devam etmesini bekledik ama etmedi. Dakikalar sessizlikle geçti. Birbirimize baktık.

“Keşke daha uzun olsaydı” dedi Sanja. “Ve keşke daha heyecanlı olsaydı.”

“Annem dinlese kesin heyecanlanırdı” dedim. “Böyle bilimsel şeylere bayı...”

Hoparlörlerden yüksek bir ses geldi. Kaskatı kesilip dinlemeye başladık. Bu seferki bir kadın sesiydi.

“Diğerleri bunu yapmamam gerektiğini düşünüyor” dedi. “Ama bilmeleri şart değil.” Kadın duraksayıp boğazını temizledi. Ardından devam etti: “Sayın dinleyici... Eğer ordudansanız, bu kayıtların elinize ulaşmasına izin vermek yerine yok olması için elimden gelen her şeyi yaptığımdan emin olabilirsiniz.

Eğer bu kaydı dinliyorsanız korkunç bir biçimde başarısız olmuşum demektir.” Ses düşünmek için biraz durdu. “Ama bunun olmasına daha vakit var. Şimdi sizlere bir hikâye anlatacağım ve duyduklarınızdan hiç hoşlanmayacağınızdan eminim. Yaptıklarınızı biliyorum. Yapacaklarınızı da. Ve şunu söylemek istiyorum ki bütün dünya gerçekte ne olduğunu bilecek; çünkü...”

Konuşma beklenmedik şekilde kısa sürdü. Disk dönmeye devam etse de eski dünyanın sesi geri gelmeyerek sonsuza dek gitti. Kayıt sona erdi.

Sanja’yla birbirimize baktık.

“Bu neydi?” diye sordum.

Sanja kaydı ileri geri almaya çalıştı, diski çıkarıp diğer tarafını takmayı bile denedi ama duyulacak ne varsa duyduğumuz belliydi.

“Adam en başta hangi yıl demişti?” diye sordum.

Yıla dikkat etmemiştik. Sanja diski başa alıp yeniden oynattı. Pür dikkat sesi dinlerken ikimizin de aynı şeyi fark ettiğini yüzünden anladım. Diskin eski dünyaya ait olduğunu sorgusuz sualsiz kabul etmiştik.

Yanılmıştık oysa.

“Alacakaranlık Yüzyılı’ndan” dedim.

“Gerçek olamaz” dedi Sanja ama sesi hiç de emin çıkmıyordu. “Bu sadece bir hikâye, tıpkı senin kitapların gibi. Ya da mesaj podunda satın alınan, her seferinde bir bölüm yayınlanan şu arkası yarınlardan biridir.”

“Neden ilk bir saati sıkıcı bilimsel şeylerle doluyken sonrasında böyle ilginç bir bölüm var o zaman?”

Sanja omuzlarını silkti.

“Belki de kötü yazılmıştır. Pod hikâyeleri de her zaman güzel olmuyor. Babam birkaç tane almıştı.”

“Bilmiyorum” dedim. Hararetle diski plastik mezarlığının neresinde bulduğumu düşünmeye çalışıyordum.

Sanja makineden diski kararlılıkla aldı, ahşap kutuya koydu ve kapağı sertçe kapattı.

“Neyse ne, önemi yok” dedi. “Bu kadının dediklerini asla anlamayacağız. En azından makineyi çalıştırabildik.”

Yine de ben bilinmedik kışları, kayıp öyküleri, tanıdık gelen dili ve zihnimde için için yanan garip kelimeleri düşünüyordum. Plastik mezarlığına yağan yağmurun ve güneşin her şeyi yavaş yavaş nasıl çiğnediğini, geriye ne kalmış olabileceğini düşünüyordum.

Diski nereden çıkardığımdan az çok emindim.

“Bunu bulduğumuz yerde başka diskler arayabiliriz” dedim. Bu fikir beni heyecanlandırıyordu. “Hikâyeyi tamamlamaya çalışabiliriz. Sadece bir hikâye olsa bile sonunu öğrenmek istemez miydin?”

“Noria...”

“Yarın bütün gün arayabiliriz istersen. Yanımıza biraz yemek de...”

“Noria” diyerek lafımı böldü Sanja. “Senin çay ikram etmekten ve plastik mezarlığında aranmaktan başka yapacak işin olmayabilir. Ama benim var.”

Evin içinde bir yerde Minja ağlamaya başlamıştı.

Aramızdaki mesafe ansızın büyümüştü. Köy meydanında annelerimizin elinden tutup ilk ürkek adımlarımızla yürümeyi öğrenmeye başladığımızdan beri birbirimizi tanırdık. Bana Sanja’yı soracak olsalar, onlara Sanja’nın annem babamdan sonra bana en yakın kişi olduğunu söylerdim. Bazı zamanlar kabuğuna çekilip bana yüz çevirir, bir yansıma ya da yankı gibi benden kaçardı. Bir anda silik bir ize dönüşüverir, kelimelerin ve dokunuşların ötesine giderek kaybolurdu. Bu anları hiçbir zaman anlamazdım. Ama inkâr da edemezdim.

Sanja artık benim çok uzağımdaydı. Gizli sular, yabancı kışlar kadar uzaktı.

“Gitmem gerek” dedim.

Ahşap kutuyu çantama soktum. Zamanı ve mekânı aşarak bilinmedik bir dünyaya açılan gizli bir geçit bulduğumuz hissi uçup gitmişti. Güneş onu küle çevirmişti sanki.

Sinekliğimi başıma geçirdim ve kavurucu sıcağa adımımı attım.

Eve dönerken çantanın kayışı omzumu sıyırdı; yorulmuştum da. Boynuma ve sırtıma ter damlıyor, saçlarım sinekliğimin altında tenime yapışıyordu. Diske kaydedilen o kelimeler içimi kemiriyordu. *Jansson keşif seferi...* Annemin eski kitaplarının birinden fırlamış gibi geliyordu kulağa. Seyir kaydında durup dururken ortaya çıkarak çok eski bir zamandan sesini duyuran o kadın, hikâyesini o kadar önemli görüyordu ki onu gizlice anlatmıştı ve ordunun eline geçmesine izin vermektense tüm kaydı yok etmeye hazırdı.

Bu kadar önemsediği şeyin ne olduğunu bilmek istiyordum.

Uzaktan, evin dışında tanımadığım araçlar olduğunu gördüm. Çay seremonisi için çatkapı gelen misafirlerimiz mi var, diye düşündüm ve böyle olmadığını umdum. Babam layığıyla hazırlanmak için vakit bulamadığı ziyaretlerden nefret eder ve sonraki günlerde huysuz birine dönüşürdü.

Güneş motorumu yoldan çıkarıp ormanın içine sürdüm ve ağaç gövdelerinin arasından bahçeyi görmeye çalıştım.

Mavi asker üniformalarını gördüğümde nefesim, boğazımın ve göğsümün tam ortasında düğümlendi. Bir iki kişi değildiler, çok kalabalıktılar.

Bahçe kapısının dışında, denizotundan yapılma çatının altında tanıdık bir güneş arabası duruyordu. Ön bahçeye geldiğimde yaklaşık on askerin oraya buraya karmaşık görünümlü makineler taşıdıklarını gördüm. Cihazlardan bazıları bana annemin kitaplarında gördüğüm fotoğrafları anımsattı. Çayevinin etrafı geçici bir çitle sarılmış, önünde kemerinden kılıç sarkan bir asker nöbet tutuyordu. Annemle babam evin sundurmasında dikiliyordu. Subay üniforması giyen, sırtı bana dönük, uzun bir asker onlarla konuşuyordu. Ayak seslerimi duyunca döndü. Sinekliğinin arkasındaki yüzü görür görmez tanıdım.

Kumandan Taro “İyi günler Bayan Kaitio. Sizi yeniden gördüğüme memnun oldum” dedi ve eğilerek selam vermemi bekledi.

6

Bunun rutin bir arama olduğunu söyleseler de, rutinlikle bir ilgisi olmadığını biliyorduk. Rutin aramalar iki asker tarafından yapılır ve en fazla iki üç saat sürerdi. Bizimkisinde ise yüksek rütbeli bir subay, emrindeki altı askerle birlikte arazimizde neredeyse iki hafta kalmış, askerlerden ikisi nöbetleşe çayevini gözetlerken diğer dördü evi ve etrafını didik didik aramıştı. Bahçenin bir ucundan diğer ucuna planlı rotalarla yavaş yavaş bir ileri bir geri yürümüş, her santimetreyi dikkatlice incelemişlerdi. Ellerinde düz ekranlar taşıyorlardı. Ekranlarda beliren renkli şekiller, eskimiş kenarları ve üst üste binen parçalarıyla az da olsa haritalara benziyordu.

Annemin kitaplarından bu makinelerin nasıl çalıştığıyla ilgili muğlak da olsa bir fikir edinmiştim. Radyo dalgalarını yerin altına gönderiyor, toprağın yoğunluğunu ve nemini gösteren şekillerle bu dalgaları yorumluyorlardı. Değişik delme ve ölçme cihazları da vardı askerlerde. Yüzündeki ifadenin nadiren değiştiğini gördüğüm bir kadın asker, ellerinde çapraz tuttuğu iki metal telle yürümüştü. Arada bir gözlerini kapayarak durmuş, sonra bir şey bekler gibi uzun müddet tellere bakmıştı. Annemle babam çayevinin karantinaya alındığını, çünkü kadının tuttuğu metal tel çubuğun birinci gün kıpırdayarak sundurmanın altını işaret ettiğini söylemişti.

Askerler yer döşemelerini sökerken babam çayevinin önünde büyüyen tahta yığınına üzgün üzgün bakmıştı.

“Asla eskisi gibi olmayacak” diye mırıldanmıştı, gergin dudaklarıyla. “Bunun gibi döşemeler bu devirde zor bulunuyor, zaten artık eski köylerde çayevi inşasından anlayan ustalar yaşamıyor.”

Aramanın sürdüğü günlerde annemle babam arasına fokur fokur kaynayan ama gizli kapaklı bir korkuyla ve adı konmamış, konuşulmayan başka şeylerle dolu tuhaf bir sessizlik girmişti. Sakin bir suyun yüzeyi kadar durgun, aşırı ve yapay bir sessizlikti bu. Üzerine tek bir kelime düşse ya da dibinde tek bir taş oynasa halkalar yayarak yüzeye vuran yansımayı bozacak, hareketin gücüyle onu tanınmaz hale getirecekti. Askerlerin varlığı aramıza yıkmaya cesaret

edemediğimiz görünmez duvarlar ördüğünden, gündelik konular dışında ağzımızı açmaktan çekiniyorduk.

Akşamları askerlerin ekranlarıyla tepeye doğru gitmediğini kendi gözlerimle kontrol etmeden yatağa girmiyordum. Sabahları aramayı evin ve bahçenin dışına taşımış olabilecekleri fikriyle uyanıyor, kalbimin güçlü atışlarını adeta boğazımda hissediyor, ancak aramanın genişletilmediğinden emin olduğumda kahvaltı edebiliyordum. Rüyalarımda kayaların içindeki gizli suları görüyor, imkânsız olduğunu bilsem de gecenin bir yarısı kaynağın sesi bir şekilde tepeden eve kadar geliyormuş gibi tuhaf bir hissi göğsümün ortasında hissederek uyanıyordum. Yeniden uykuya dalabilmek için dakikalar boyunca çıt çıkmayan sessizliği dinliyordum.

Başlangıçta annemin, durumun vahametini belli etmemek ve sinirlerine hâkim olmak için su arayan askerlerin cihazlarıyla yalandan ilgilendiğini düşünmüştüm. Ne var ki günler geçtikçe, bu davranışın arkasında istese de gizleyemediği gerçek bir ilginin olduğunu anlamaya başlamıştım. Cihazları yakından tanımaya, kendisi denemeye, mekanizmaları ve uygulamaları öğrenmeye can atıyordu. Yeni Piterburg Üniversitesi'nde on beş seneden fazladır saha araştırmacısı olarak çalışıyordu ve ordunun teknolojisi sivillerin ulaşabileceği tüm teknolojilerden daha ileriydi. Annem askerlerle beraber yürüyüp makineleriyle ilgili sorular sorarken daha sonra çalışma odasının sessiz ortamında kâğıda geçirebilmek için cevapları aklına yazdığını yüzünden okuyabiliyordum. Babam da annemin bu halini fark etmiş, ona karşı sert ve mesafeli davranmaya başlamıştı. O günlerde dile getirilmeyen her şey, en kısa zamanda kaçmayı başaramazsak bizi boğup yok edecek bir ağ gibi etrafımızı kuşatır olmuştu.

Sanja'yla konuşmak istiyordum. Atölyesinden birdenbire çıkıp gittiğim için pişmandım. Ona üç kez mesaj atıp bize uğramasını söylemiştim ama cevap vermemişti. Bunun ne anlama geldiğinden emin değildim çünkü normalde de sık mesaj yazan biri değildi. Annem etrafta gezinip askerlerin cihazlarını öğrenir, babam belli ki verdikleri zararı varlığıyla azaltma umuduyla çayevinin önünde dikilirken ben de kitapları odama taşıyıp kendime bir kamp kurdum.

Gümüş renkli diskteki kayıt beni huzursuz ediyordu. Kendimi bildim bileli eski dünyanın nasıl bir yere benzediğine, daha doğrusu eski dünyayla ilgili ne kadar az şey bilindiğine dair nispeten net bir fikrim olmuştu. Kışla ilgili hayallerime ve kara duyduğum özleme karşın okulda öğretilenleri ve kitapları bir

kez olsun sorgulamamıştım. Genel olarak gerçek olduğu düşünülen şeylerin gerçekten doğru olduğunu kabullenmiştim ve gerisi beni ilgilendirmiyordu. Ama ya doğru değillerse, diye düşünmeye başlamıştım. Elimizde kalan hikâyeler, bir aynanın yalnızca kararmış, çarpık parçaları olabilir miydi? Belki de daha kötüsüydü. Birileri yansımayı değiştirmek için aynayı kasten parçalamıştı, kim bilir? Diskteki ses *Yaptıklarınızı biliyorum... Ve şunu söylemek istiyorum ki bütün dünya gerçekte ne olduğunu bilecek*, dememiş miydi?

Evden topladığım kitapları yere saçtıktan sonra nihayet aralarında iki büyük dünya haritası buldum. Haritaları karşılaştırmak için yan yana koydum. Biri soğuk kışların ve gökdelenli şehirlerin olduğu eski dünyayı, diğeri ise günümüzün dünyasını gösteriyordu.

Kıtaların ve okyanusların şekillerine baktım. Neredeyse tanınmaz haldeydiler.

O kadar çok kara, tuzlu suya gömülüp kaybolmuştu ki...

Bana en yakın yerlere baktım. Memleketimin ve Kuoloyarvi'nin doğusundaki Beyaz Deniz henüz iç kesimlere ulaşmamış, şimdiki kadar yakınımıza gelmemişti. İskandinavya Birliği'ndeki göller ve nehirler daha geniş sulara karışıyordu; eski kıyı şeridi artık gözden kaybolmuştu.

Bununla da kalmıyordu.

Adaları, kıyı ovalarını sular yutmuş, tuz nehir deltalarını yiyip bitirmiş, kentler her yeri ama her yeri saran deniz örtüsünün altında bir zamanlar yaşayan sessiz hayaletlere dönmüştü.

Eski haritada Kuzey ve Güney Kutupları beyaz görünüyordu. Bu beyazlığın, hiç de öyle olmadıkları anlaşılana dek sonsuz buz katmanları adı verilen buzları gösterdiğini biliyordum. Eski dünya çağının sonlarına doğru yerkürenin ısınmasıyla denizler kimsenin tahmin etmediği kadar hızlı bir biçimde yükselmişti. Fırtınalar kıtaları yerle bir etmeye başlayınca insanlar evlerini bırakıp halen boş ve kuru olan yerlere gitmişti. Son petrol savaşları sırasında büyük bir kaza yüzünden eski Norveç ve İsveç'in tatlı su kaynaklarının çoğu kirlenmiş ve bu topraklar yaşanamaz hale gelmişti.

Alacakaranlık Yüzyılı adıyla bilinen bir sonraki yüzyılda dünyada ya da ondan geriye kalan gezegende petrol kaynakları tükenmişti. Bununla birlikte eski dünyanın teknolojisinin büyük kısmı giderek yok olmuştu. Artık hayatta kalmak en önemli şey haline gelmişti. Gündelik hayat için vazgeçilmez görülen ne varsa unutulup gitmişti.

Diske kaydedilen sözleri düşündüm. Erkek sesi Trondheim, Trøndelag ve Jotunheimen'den bahsetmişti. İskandinavya Birliği'nin kirlenmiş bölgeleri olan

Kayıp Topraklar'a ait yerlerdi hepsi de. Jansson keşif seferi şayet gerçekse, Alacakaranlık Yüzyılı'nda Kayıp Topraklar'da ne işleri vardı ki? Oraya sağ salim gitmeleri bile nasıl mümkün olmuştu? Sanja'nın diskteki kaydın sadece bir hikâye olduğu iddiasına neredeyse inanmak isteyecektim. Hikâye gerçekmiş gibi gelse de en iyi hikâyeler de buna inandırmaz mıydı insanı? Hayal ürünü olduğunu bilse bile insan onlara inanabilirdi. Yine de diskteki bir şey beni bunun bir hikâye olduğunu kabul etmekten alıkoyuyordu. Üzerine kaydedilen hikâye, tasarlanmış, kurgu bir öykünün yapısından mahrumdu. Daha çok gerçekliğin ve doğruluğun biçimini taşıyordu.

Kitapları kapayıp masamın üzerine yığdım. Ama ondan önce, haritaların bulunduğu sayfaların köşelerini kıvırdım.

Askerler geldikten altı gün sonra Sanja ansızın bahçe kapısında belirdi. Köyden buraya kadar yürümüştü ve sırtına bir dolu boş kırba bağlamıştı. Birkaç hafta önce, yaptığı tamir işlerinin karşılığında ona su götürürken kullandığım kırbalardı bunlar.

"İçeri girelim" dedim.

Eve girerken "Babam burada yerel bir istilaya maruz kaldığınızı söyledi" dedi Sanja. "Niye ki?"

Sinekliğini çıkardı. Kırbaları sırtından indirip girişteki duvarda duran askıya asmasına yardım ettim.

"Sanırım çayevinin zemininin altında ya da bir yerlerde gizli bir kuyumuzun olduğunu düşünüyorlar" diye cevap verdim. Sesim beklediğimden daha sakin çıkmıştı.

"Karanlık sırlarınızın olduğunu tahmin etmeliydim" dedi Sanja, yüzündeki ifade asimetrik bir sırıtmaya dönerken. "Bu insanların yapacak başka işi yok mu? Belki de birisi babana taktı ve sırf huzursuz etmek için onları buraya yolladı."

Gülümsedim ama yüzümün kaskatı kesildiğini hissediyordum. Son yaşadığımız tatsızlıktan bahsetmeye niyeti yok gibi görünüyordu; benim de yoktu. Bazı uçurumların kendiliğinden kapanacağını düşünüyordum; bir şeyleri deşmenin gereği yoktu.

"Acelen var mı?" diye sordum.

Sanja başını iki yana salladı.

Mutfağa gidip buzlu çay hazırladım. Üzerlerine açık sarı, ılık sıvıyı dökerken buz öbekleri toprak kupalarda çıtırdadı. Mutfağa oturduk ve dolaptan biraz

kızarmış kuru incir çıkardık.

Sanja iç çekerek “Keşke bizim de dondurucumuz olsaydı” dedi ve çayını yudumladı. “Geçen sene bir tanesini tamir etmeyi deneyim ama sadece iki hafta çalışıp yine bozuldu. Şehre inip yedek parça almam gerekiyordu ama parçaların parası iki aylık yemek masrafına denk geldiği için vazgeçtim.”

“Plastik mezarlığında kolayca tamir edilebilir türden bu kadar çok eski dünya eşyasının olması sana da garip gelmiyor mu?” diye sordum.

“Bunun nesi garip ki?”

“Okulda eski dünya teknolojisinin çok hassas olduğunu ve artık bir işe yaramadığını öğretip durdular. Bütün kitaplarda da aynısı yazıyor.”

“Çünkü öyle. Plastik mezarlığındaki şeylerin çoğu hurda.”

“Peki ya kitaplar?”

“N’olmuş kitaplara?”

“Neden daha fazla eski dünya kitabı korunamamış?” Çay ustasının yaşadığı evde daima köyün diğer hanelerine göre daha fazla kitap olduğunu biliyordum. Annemle babam şehirlerde bile çok kitap olmadığını söylerlerdi. Kâğıdın fiyatı yüzünden çok az kitap basılmıştı ve devlet kütüphanelerine ya da ordu arşivlerine erişimi olmadıkça sıradan bir insanın eski dünyanın kitaplarıyla karşılaşması gerçekten imkânsızdı. Okullarda da pod kitaplarından başka bir şey okumazdık.

“Çoğu kitap, okyanusların sınırları değişince sular altında kalan şehirlerdeymiş” dedi Sanja.

“Evet ama Alacakaranlık Yüzyılı’ndan önce yazılmış bir tarih kitabı gördün mü hiç?”

“Alacakaranlık Yüzyılı’nı ve şimdiki çağı anlatmayan bir tarih kitabı ne işe yarar ki?”

“Yine de hepsi birden suya gömülmüş olamaz, değil mi? Şehirler suların altında kalırken neden daha fazla eski dünya kitabı kurtarılmamış?”

“Bilmiyorum.” Sanja ellerini açtı. “Belki de vakit yoktu. Önce insanların kurtarılması gerekiyordu. Ya da...”

Sanja’nın sözü dışarıdan gelen bir bağırtıyla kesildi. Ayağa kalkıp cama yürüdüm. Askerlerden kısa boylu ve gözlüklü olanı diğer iki askeri yanına çağırıyordu. Askerler ona doğru koşmaya başlamıştı bile. İlk askerin ne söylediğini duymamıştım ama aralarında bir iki cümle konuştuktan sonra üçü de çayevine doğru yöneldi. Mutfak camından evi göremiyordum; az sonra üçü de görüş alanımdan çıktı.

“Ne oldu?” diye sordu Sanja.

“Bilmiyorum” dedim. Askerler gerçekten bir şey buldu mu, diye düşünüp durmaktan kendimi alamıyordum. Ama ne çayevinde ne de bahçede bulunacak bir şeyimiz yoktu, değil mi?

Kalbime buz gibi bir su dökülmüş gibiydi. Belki de ilk defa annemle babamın bana ne kadar az şey anlattığını anlamıştım. Evde kaynağın yerini gösteren gizli bir harita vardı da askerler onu mu bulmuştu? Son çay ustası defterinde, babamın düzgün elyazısıyla doldurduğu ve sadece beni yakından izlerken parça parça okumama izin verdiği o kalın ve soluk kahverengi sayfalarda, kaynakla ilgili bir şey mi yazıyordu? Yoksa oturma odasındaki vitrinde düzenli ve kilitli bir şekilde duran, merhum çay ustalarının seremonileri büyük bir titizlikle anlattığı defterlerin birinde mi bir şeyler bulmuşlardı? Bilmiyordum. Hayalgücüm deli gibi çalışıyor, hepsi de kötü sonla biten binlerce hikâye uyduruyordu.

“İstemiyorsan gelme” dedim Sanja’ya. “Önemli bir şey değildir herhalde.”

Yine de kupamı masaya koyduğumda ve sinekliğimi başıma geçirip mutfaktan çıktığımda Sanja peşimden geldi. Delikler ve toprak yığınlarıyla dolu çimenlikte sekerek yürürken, kumun üzerindeki postal izleri dışında taşlı bahçeye ve yanındaki çay bitkilerine hiç dokunulmadığını fark ettim. İçi dışına çıkmış toprak öbeklerinin arasında adımlarım dengesizdi, yol ise yabancı geliyordu.

Çayevinin köşesini döndüğümde annemle babamı çimenlikte açılmış geniş bir deliğin başında dikilirken gördüm. Yan yana duruyorlardı; birbirlerine bakmasalar ve dokunmasalar da o an eski bir binanın taş sütunları ya da yıllar evvel Ölü Orman’da gördüğüm birbirine dolanmış iki ağaç gövdesi gibi tamamen kenetlenmişlerdi. Kumandan Taro çukurun diğer tarafında duruyordu. Deliğin çevresinde askerler toplanmıştı. Annemle babamın birkaç adım uzağında durdum. Sanja da yanıma geldi. Görmesem ya da dokunmasam da yanı başımda olduğunu biliyordum.

Çukur dik ve derindi. İkindi vaktinin sönük güneşi, en aşağıya kadar ulaşamıyordu. Yine de dibinde insan yapımı sert bir duvar, duvarın altında ise bir gözyaşı damlası gibi toprağın içinde parıldayan karanlık suyu açıkça görebiliyordum. Annemle babamın suratlarındaki ifadeyi anlamaya çalıştım; yakın zaman içinde ikinci kez bana yabancı insanlarmış gibi geldiler. Bildikleri her şeyi bilmiyordum. Bana bildiklerinin ne kadarını anlattıklarını da.

Askerlerden biri iç içe geçen metal bir çubuğa tutturulmuş cam bir kâseyle deliğin içinden su aldı. Çamurlu, bulanık bir suydu. Taro bardağı aldı, sinekliğini çıkardı, parmaklarını suya daldırdı ve parmak uçlarını yaladı.

“Görünüşe bakılırsa arazinizde içilebilir su var” dedi, gözlerini babama dikerek. “Haberinizin olmadığını tahmin ediyorum, öyle değil mi?”

“Haberim olsaydı böyle bir bilgiyi sizden saklar mıydım?” diye cevap verdi babam, gözlerini kaçırmadan.

“Sen ve ailen şimdilik gidebilirsiniz Kaitio Usta” dedi Taro. “Sizi gelişmelerden haberdar edeceğimizden hiç şüpheniz olmasın.”

Babam gitmek üzere arkasını döndü. Anneme ve bana baktı; sonra yüzündeki ifade değişti. Taro’yla yüzleşmek için döndü ve sakin adımlarla çukurun yanından kumandana doğru yürüdü. İki asker onu durdurmaya çalıştı ama Taro bırakmalarını işaret etti. Babam, Taro’nun önüne gelip durdu. Bir yanda mavi asker üniformalı uzun boylu bir subay, diğer yanda ketenden yapılmış mütevazı çay ustası giysileriyle kır saçlı bir adam, yerin, göğün ve lime lime edilmiş virane bir çayevinin ortasında karşılıklı dikiliyordu şimdi.

“Sen her şeye sahip olunabileceğine inanıyorsun” dedi babam. “Gücünün her şeye yettiğini zannediyorsun. Ama insanların zincirlerine asla boyun eğmeyecek şeyler vardır. Günün birinde mezarının üstünde oynayacağım Taro. Bedenim hayatta olmasa bile kemiklerimin hapsinden kurtulmuş olan ruhum yapacak bunu.”

Taro gözlerini babamdan ayırmadan hafifçe başını çevirdi.

“Düşündüm de” dedi, “toprağı yeterince aradık, artık eve geçsek iyi olur. Liuhala, Kanto” diyerek askerlerden ikisine seslendi. “Kaitio Usta ve ailesine eşlik ederek eve dönün ve aramaya başlayın. Her yeri didik didik ettiğinizden emin olun.”

İki asker babama doğru yürüdü. Babam kıpırdamıyordu. Taro’ya vuracağını sandım; ama ona uzun uzun baktıktan sonra döndü ve arkasına bakmadan eve yürümeye başladı. Askerler de hemen peşinden gitti. Olan biteni sessizce izleyen annem kolumdan tuttu, beni de yanına katıp onları takip etti.

Yavaş adımlarla yürüyordu. Başkalarının duymayacağından emin olunca kulağıma “Korkacağımız bir şey yok Noria” diye fısıldadı. “Ben bu araziyi defalarca aradım ve burada kaynak olmadığını biliyorum. Sadece betonla kapatılmış eski bir kuyunun içine dolan yağmur suyu, hepsi bu.”

“Neden bunu onlara da söylemedin?” diye sordum.

“Kendilerinin fark etmesi daha iyi olur. Böylece mahcup olacaklar ve gidecekler. Hatta bakarsın bizden özür dilerler.”

“Ama Taro dilemez” dedim, kumandanın suratındaki ifadeyi ve ardında gizlenen boyun eğmez kararlılığı aklımdan geçirerek.

“Evet, o özür dilemez” diyerek beni doğruladı annem.

Eve girdiğimizde askerler çoktan dolapları ve çekmeceleri açmaya, içlerinde ne varsa çıkarıp yerlere saçmaya başlamıştı. Babamın mutfak kapısında eğildiğini gördüm. Bir eliyle göğsünü tutuyor, zor nefes alıyordu.

“İyi misin?” diye sordu annem. Babam hemen cevap vermedi. Biraz sonra doğruldu, yüzündeki acıyı sildi ve “Bir şeyim yok” dedi. “Biraz nefesim kesildi sadece.”

Daha sonrasında annemin o an ne yaptığını hatırlamaya, ses tonunda ya da hareketlerinde söylediklerinden daha fazlasını bildiğini doğrulayan bir işaret aramaya çalıştım. Başka zamanlarda ise bu fikri kafamda çürütmeyi, aslında babamın hayata yüz çevirmeye başladığını anladığını ve bunu gayet iyi bildiğini ispat edecek bir şeyler bulmayı denedim. Ne var ki olmuyordu. İki türlü de elimde hiçbir işaret yoktu. Aramızda asla aşamadığım bir mesafe vardı. Zamanın, dönüşümün, geri alınamaz sonuçların, asla değiştirilemeyen geçmişin yarattığı bir mesafe. O derin vadiye bir köprü kuramıyordum çünkü. Her karışını yürüyerek aşmak, onu hayatımın bir parçası, içi gölgeyle dolan ve asla ışık tutamadığım o inkâr edilemez uçurumlardan biri olarak kabul etmek zorundaydım.

Annem biliyordu. Ya da bilmiyordu.

Kapıdan içeri girmeyerek birkaç adım arkamızda dolanan Sanja’yı hatırladım. Odaların altını üstünü getiren askerlere bakan annemle babamı girişte bıraktım ve Sanja’yı bahçe kapısına geçirmek için dışarı çıktım.

Sundurmada durdum. Sanja’yı önce göremedim ama sonra buldum. Çayevinin yolunda dikiliyordu. Taro’nun yanında çok sık gördüğüm, bu yüzden onun sağ kolu olduğunu düşündüğüm sarışın bir asker onunla konuşuyordu. Ne söylediklerini duyabiliyor ne de Sanja’nın sinekliğin ardındaki yüzünü net bir şekilde seçebiliyordum. Ama kasıldığını görebiliyordum. Asker ona her ne dediyse Sanja huzursuzca yürümeye başladı. Yanlarına gittim. Sanja beni görünce irkildi.

“Benim gitmem gerek” dedi. Bana mı yoksa askere mi dediğini anlamadım.

Asker “Babana selam söyle” dedi ve çayevine döndü.

Beraber bahçe kapısına yürürken “Babamın okuldan eski bir arkadaşıymış” dedi Sanja. “Abuk sabuk sorular sordu.”

Tüm olanların ardından şimdi durup düşündüğümde, bunun Sanja’nın, zihnimde canlandırmaya çalıştığımda, gözlerimin önüne istemsizce gelen ve diğer hepsinden çok daha belirgin olan iki görüntüsünden biri olduğunu

görüyorum. Sanja, alnına ve yanaklarına dökülen siyah saçları, kaba keten kumaşın içindeki cılız ve kemikli bedeniyle bahçe kapısının dışında dikiliyordu. Sinekliğinin gölgesi yüzünde keskin bir karanlık oluşturuyor, etrafımızı saran dalların karman çorman şekilleri bir fısıltı gibi sessizce ve yavaşça onu benden alıyordu.

Bense elimi bile kaldırmıyordum.

Onu durdurmak için tek bir kelime etmiyordum.

Öylece dikilip sırtında, kollarında dans eden ağaç gölgelerini izliyordum. Sanja arkasına bakmadan uzaklaşırken olduğum yerde sessizce duruyordum sadece.

İki gün sonra askerler nihayet aletlerini toplayıp arazimizden ayrıldı. Kısa boylu, gözlüklü asker kısacık bir açıklama yaparak suyun onlarca yıldır kullanılmayan eski bir yeraltı kuyusunda birikmiş yağmur suyu olduğu anladıklarını söyledi. Aramanın sonunda, yasalara uygun olan su borumuz dışında evde ve bahçede başka bir su kaynağının olmadığı kesinleşmişti.

Yaptıkları son şey, oturma odasındaki kitap vitrininin kilidini kırıp içindeki otuzdan fazla deri ciltli çay ustası defterini almak olmuştu. Defterleri evden götürmeye başladıklarında babam müdahale etmişti.

“Onların içinde önemli bir şey bulamazsınız” demişti. “Kişisel aile günlükleri sadece. Ayrıca isteseydiniz size anahtarı verirdim” diye eklemişti, sert bir sesle.

Defterleri taşıyan askerler durup dinlememişti bile.

Bahçeyi delik deşik etmişler, çayevine verdikleri hasarı onarmak için doğru düzgün bir çaba sarf etmemişlerdi. Babam sonunda öfkeli adımlarla Taro’nun yanına gitmişti.

“Evi gerçekten de bu halde bırakmayacaksınız, değil mi?” diye sormuştu. “Burayı tamir edecek birilerini bulmanın ne kadar zor olduğunun farkında mısınız?”

Taro’nun sert, kara gözleri hiç kıpırdamadan babama bakmıştı.

“Kaitio Usta” demişti, “Yeni Qian’ın bir görevlisi olarak tatlı su bulunmasıyla sonuçlanabilecek her türlü olasılığı araştırmaktan sorumluyum. Sonuç alınamamış olması benim hatam değil.”

Böylece ne bir özür dileyerek ne de yaptıklarını telafi ederek çekip gitmişlerdi.

Askerler gittiğinde her şeyin eskisi gibi olacağını hayal etmiştim. Oysa

benimsediğimiz o garip sessizlik sürüyordu; aramızda doğal olmayacak kadar sakin bir su duruyor gibiydi.

Taşlardan birinin yer değiştirmesini bekliyordum.

Ama o gün hiç ummadığım şekilde geldi.

Aramanın üzerinden iki hafta geçmişti ki annemle babamın bir kez daha mutfakta konuştuklarını duydum.

“Yeniden gelecekler” dedi annem. “Pes etmeyecekler.”

“Artık hiçbir sebepleri yok” diye cevapladı babam.

Annem uzun süre sessiz kaldıktan sonra “Kararımı verdim” dedi.

“Noria’yla konuşmalıyız” dedi babam.

Odama dönecek vaktim yoktu, o yüzden evden çıkıyormuş gibi yaptım. Babam mutfaktan çıktı. Dönüp bakmama gerek yoktu. Onu ayak seslerinden tanımıştım ve arkamda durduğunu biliyordum.

Babam “Noria” dedi yumuşak bir sesle. Dönüp ona baktım. Pencerenin sinekliğinden süzülüp içeri giren mavi-gri renkli alacakaranlık, koridorun loş ışığında yüzünde gölgelerden örülü bir ağ oluşturuyordu. “Annen seninle konuşmak istiyor.”

Peşinden mutfağa girdiğimde annem önünde boş bir çay fincanıyla masada oturuyordu. Gölgeler arkamızdan gelerek masanın üzerinde sarkan büyük alevböceği fenerinin etrafını sarmış, ışığını emiyordu sanki. Annemin yüzündeydi gölgeler şimdi.

“Otur Noria” dedi annem.

Oturdum. Babam annemin yanındaki sandalyeye geçti. Çukurun başındayken oldukları gibi iki taş sütun ya da birbirine dolanmış iki ağaç gövdesi kadar birdiler yine.

“Babanla ben konuştuk” dedi annem. “İkimiz de sana güvenli bir hayat sunmak istiyoruz ama bunu nasıl yapacağımızla ilgili farklı fikirlerimiz var.” Susup babama baktı. Konuşma sırası ona geçti.

“Noria, çay ustası olmak istemiyorsan bunu bize söylemenin tam zamanı. Taro araziyi aradı; artık bizi rahat bırakacağından eminim. Kaynağı tepede aramak aklına gelse bile su öyle iyi gizlenmiş durumda ki onu bulması imkânsız. Burada güvendeyiz. Ama ne yazık ki annen farklı düşünüyor.”

“Taro başladığı işi bitirmek isteyecek” dedi annem. “Artık burada hiçbir şey eskisi gibi olamaz. O kaynağa sandığından daha yakınlar Noria.”

“Ama tepenin yakınına bile gitmediler” dedim.

“Senin bilmediğin bir şey var” dedi annem. “Söyle ona Mikoa.”

“Çoğu aileden daha fazla su kullandığımızı biliyorsun” diyerek başladı babam. “Bu suyun birazı kotalı sudan, kalanı kaynaktan geliyor. Aralarındaki farkı anlamış olman lazım.”

Çay seremonilerinde kullanılan su daima kaynaktan yeni alınmış kadar taze olurdu. Çay sanatının değişmez bir parçasıydı bu. Babam çay için kullanılan suyu her zaman tatmamı ve seçim yapmam gerekiyorsa en taze, en temizini kullanmam gerektiğini öğretmişti. Normalde özünde arıtılmış deniz suyu olduğu için ay başlarında tadı daima bayat olan ve hafiften balık kokan, borulardan gelen suyu kullanırdık. Ayın sonlarına doğru ise suyun tadında bariz bir düzelme olurdu. Çoğu evin aksine biz su biriktirmezdik, ona rağmen asla susuz kalmazdık ve satıcılardan fahiş fiyatlı su almamız gerekmezdi.

“Her ay ilk haftalarda su kotamızı kullanıyor, o bitince de kaynaktaki suya geçiyoruz, değil mi?” diye sordum. “Peki nasıl oluyor da ikisi de aynı borudan geliyor?”

“Bu kadar suyu tepeden eve taşımak çok zor olurdu” dedi annem. “Şüphe de çekerdi. Güneş arabası ve büyük su kaplarıyla sık sık gidip gelmek gerekirdi. Çay ustasının haftada birkaç defa dolu varillerle tepeden dönmesi er ya da geç fark edilirdi. Bunu yapmanın mantıksız olacağını ilk fark edenler biz değildik. Borunun ne zaman yapıldığını bilmiyoruz ama Mikoa’nın babasının zamanında bile varmış. Bu bilgi, çay ustası defterlerinin hiçbirinde yazılı değil. Onu her kim yaptıysa, bunu bir yerlere yazmanın çok tehlikeli olduğunu biliyormuş. Boru ustaca döşenmiş. Tepenin derinliklerinden toprağın içine gizlenmiş bir halde geliyor ve kotalı suyun borusuna evin o kadar uzağında bağlanıyor ki çay ustasının arazisini aramakla izini sürmek imkânsız. Tek bir riski var; tepeden elle açılıp kapanması gerekiyor. Askerler geldiğinde kapalı olduğu için çok şanslıydık.”

“Boru da tıpkı kaynak gibi çok iyi gizlenmiş” dedi babam. “Nerede olduğunu bilmeden onu bulmak imkânsıza yakın.”

“Arama konusunda tecrübeliler ve çok gelişmiş makineleri var.”

“Geri gelmeleri için hiçbir sebep yok.”

“Gelmemeleri için de yok!”

İkisi de sustu. Biraz sonra babam doğrudan benimle konuştu:

“Annen çayevinin artık güvenli olmadığına inanıyor.” Anneme bir bakış atarak bekledi. Annemin kelimelerini dikkatle seçtiğini gördüm.

“Noria... Xinjing Üniversitesi’nden araştırmacı olarak çalışmam için bir teklif geldi. Kabul ettim.”

“Xinjing’e mi taşınıyoruz?” diye sordum. Ne kadar uzakta olduğunu bilmiyordum ama Yeni Qian’ın en güneydeki kıyısına nasıl gidildiğinden haberim vardı. Kıtayı bir baştan bir başa kat etmek en hızlı trenlerle bile haftalar alıyor olmalıydı. Babamla annem birbirlerine baktılar.

“Sen artık reşitsin; bu yüzden senin yerine karar veremeyiz” dedi annem. “Benimle birlikte Xinjing’e gitmek mi yoksa burada babanla kalmak mı istersin? Hemen şimdi karar vermene gerek yok. Fakat Ay Festivali’nden önce yola çıkmam gerekiyor. Yani önünde sadece bir ay var.”

Anneme baktım. Sonra da babama. Boğazım düğümlenmişti. Köyün olduğu tarafta, işaretli evin yakınında askerler silahlarını biliyor ve insanların yalvarışlarına kulak asmıyordu. Diledikleri zaman dikkatlerini tekrar bizim eve yöneltebilirlerdi. Gözlerini üzerimizden hiç çekmişler miydi, ondan bile emin değildim. Annemin mi yoksa babamın mı haklı olduğunu bilmenin hiçbir yolu yoktu. Aynı zamanda hem kalıp hem gidemezdim de.

Kararımdan emin değildim ve dudaklarımdan dökülecek sözlerin bir daha geri alınamayacağından korkuyordum. Yine de sessizlik daha beterdi.

Ağzımı açtım ve onlara ne yapmak istediğimi söyledim.

7

Sekizinci ayın sekizinci gününün sabahında erken bir saatte annemin sandığını ve denizotundan yapılma çantalarını babamın bir miktar tatlı su karşılığında Jukara'dan ödünç aldığı güneş arabasına yükledik. Annemle babam ön koltuğa geçerken ben de yarı açık tavanın altındaki arka koltuğa oturdum ve Kuoloyarvi'ye doğru yola çıktık.

Jukara'nın arabasının kokusu zihnimde tuhaf anıları canlandırmıştı. Ailemin beni şehre götürdüğü o nadir ve muhteşem günlerden birini yaşıyormuşum gibi, küçük bir çocukmuşum gibi hissediyordum. Koltuğun kaba, eski kumaşındaki mavi-mor lekeye baktım. On bir yaşındayken eve dönüş yolunda yabanmersini dondurması damlatmıştım bu koltuğa. Bizimkiler bana kızmıştı. Lekeyi dakikalarca ovalamış, asla eskisi kadar temiz görünmeyeceğinden emin olunca pes etmiştim.

Bir an için kendimi iç içe geçmiş Çin kutusuna ya da her birinin içinden daha küçük bebekler çıkan, eski dünyaya ait içi boş bir ahşap oyuncak bebeğe benzettim. İçimde daha küçük yaşta bir ben hatta birden fazla ben vardı ve yere değmeyen ayaklarını koltuktan sarkıtıp sallıyorlardı; anne ve babalarının istediklerinde rahatça ulaşabilecekleri mesafede olmayacağını hayal etmiyor, etseler bile bu fikri zihinlerinden hemen söküp atıyorlardı.

Kuoloyarvi yolculuğu neredeyse üç saat sürdü. Denize yaklaştığımızda manzara da yavaş yavaş değişti. Köyü ve Alvinvaara tepesini arkamızda bıraktıktan sonra sulama alanlarının ormanlarını ve ormanların sol tarafımızdaki gökyüzünü kesen tırtıklı, koyu yeşil tepelerini geçtik. Şehre gidiş yolunun en sevdiğim kısmı buydu. Çocukken arabayı ormanın içine sürüp uzun ağaçların arasında ilerlediğimi, kavurucu güneşten kaçarak onların bana kucak açan serin gölgelerine sığındığımı hayal ederdim. Ne var ki bunu asla yapamayacağımı çok geçmeden anlamıştım. Ormanlar koruma altındaydı ve tıpkı tarlalar ya da kalan son birkaç göl gibi halka kapalıydı.

Biraz sonra, Kuoloyarvi'nin parıltılı, dalgalı silueti kubbe biçimli binaları ve güneş panelleriyle önümüzde belirmeye başladığında ufukta, deniz kenarında

yükselen tuzlu su arıtma tesislerini gördüm. Yan yana dizilmiş kadim, kör, taş devler gibi basit, hantal ve kocaman görünüyorlardı. Burasının ne kadar iyi korunduğu dilden dile dolaşırdı. Tesislere giden yollar bile gözetlenirdi. Sırf onlardan birinin çok yakınından geçtikleri için tutuklanan yolcuların hikâyelerini duymuştum.

Şehrin sınırına vardığımızda kuşluk vakti olmuştu. Uzakta her zamankinden fazla asker olduğunu gördüm. Genellikle kapılar göstermelik korunurdu ve her yolcu durdurulmazdı. Ama şimdi gıdım gıdım şehre ilerleyen arabalardan uzun bir kuyruk vardı. Yanda ise yayan yolculardan oluşan, biraz daha hızlı akan iki sıra daha vardı. Araba kuyruğunun en sonunda yerimizi aldık. Kapıya ulaştığımızda mavi üniformalı bir nöbetçi bizi durdurdu.

"Şehre geliş sebebiniz nedir?" diye sordu.

"Ben Xinjing'e gidiyorum" dedi annem. "Ailem de beni tren istasyonundan uğurlamaya geldi."

"Xinjing'e mi? Devlet vazifesi mi?"

"Evet, Xinjing Üniversitesi'nde bir işe kabul edildim."

"Tren biletlerinizi, paspodunuzu ve üniversiteyle ilişkinizi gösteren yazıyı görebilir miyim?"

Annem çantasından üniversite tarafından kendisine tahsis edilmiş olan ikinci el mesaj podunu çıkardı. Paspod özelliğini etkinleştirmek için parmağını ekrana koydu. Ekran aydınlandı ve annemin kimlik bilgileri bilet rezervasyonuyla birlikte göründü. Annem mesaj podunu, ekranı dikkatlice inceleyen nöbetçiye tuttu. Ardından Xinjing'den gelen yazılı mektubu gösterdi. Nöbetçi gerçek kâğıttan etkilenmiş gibi görünse de bir şey söylemedi. Babamla bana bakıp başını oynattı. "Ya siz, yanınızda kimlik ispatı için herhangi bir belge var mı?"

"Ne yazık ki yok" dedi babam. "Eskiden şehre girmek için paspod gerekmezdi. Özel bir sebebi mi var?"

Nöbetçi "Emir böyle" diyerek kestirip attı. "Parmak izlerinizi alabilir miyim lütfen?"

Çok amaçlı podunu bize doğru uzattı. Parmaklarımızı ekrana bastırdık. İsimlerimiz ve birtakım kod numaraları görününce babam podu geri verdi. Nöbetçinin pod kalemiyle ekrana bir şeyler karaladığını gördüm.

Adam, annemin paspoduna ve mektuba son kez dikkatlice ve uzun uzun bakarak "Siz ve aileniz devam edebilirsiniz Kaitio Usta" dedi. İzin vermekten çok emrediyor gibiydi sesi. "Kızınızla beraber şehirden ayrılırken nöbetçileri bilgilendirmeniz gerekiyor" diye hatırlattı babama.

Babam, düz bir çizgi gibi gerilen dudaklarıyla başını salladı ve arabayı kapıdan içeri sürdü.

Tren istasyonuna daha önce yalnızca iki üç kez gelmiştim. Kuoloyarvi büyük bir şehir değildi ve İskandinavya Birliği'ne gelenlerin çoğu gemiyle yolculuk ederek daha güneye, Baltık Denizi'ndeki Ladoga Körfezi'nin limanlarına inerdi. Demiryolunun yalnızca dört rayı vardı. Uzun tren, kapıları açık bir halde peronda bekliyordu. Lokomotif tarafında süslü harflerle "Parlak Yılanbalığı" yazılıydı. Trene sandıklarını yükleyen ve yakınlarıyla vedalaşan yalnız yolcular, çiftler, aileler vardı. Annemin bavulunu vagona taşımasına yardım ettik. Trenin kalkmasına daha vardı ama annem "Boşuna beklemeyin" dedi bize. "Yeni Piterburg'a vardığımda size mesaj atarım."

Tren Yeni Piterburg'dan Ural'a gidecek, oradan da Yeni Qian'ı bir uçtan bir uca geçerek Xinjing'e doğru yol alacaktı. Annemle gitmeyeceğim için göremeyeceğim, şimdiye dek yalnızca anlatıldığını duyduğum şeyleri düşündüm: deniz kıyılarında yosun yetiştirilen alanlar, bunları yakıta dönüştüren fabrikalar, kauçuk ağacı tarlaları, alevböceği çiftlikleri, açık deniz gemileri, şehirlerin müsrifçe süslenmiş, gösterişli çayhaneleri. Ve bulutlarla kaplı bir gökyüzü gibi kabaran dalgaların altında bir yerlerde, keskin hatları ve hatıralar kadar suskun halleriyle yatan eski dünyanın hayalet şehirleri...

Annem vedalaşırken son kez öptü beni.

"Sana yazacağım" dedi. "Zaten yılbaşına bir iki ay kaldı. O zaman ziyarete geleceğim."

Ne diyeceğimi bilmediğimden uzun uzun sarıldım ona.

Annem nihayet beni bırakınca beklemek için perona indim ve vagonun camından annemle babamın konuştuklarını gördüm. Dudakları oynuyor, mimikleri değişiyordu ama kalın cam, kelimelerini yutup onları duyulmaz hale getiriyordu. Biraz sonra kucaklaşırlarken neden hayatlarını ayırmak istediklerini anlamadım.

Arkama döndüm.

Gri suratlı bir adam, omzunda büyük bir denizotu çantasıyla istasyon binasının içine yürüyordu.

Girişin yakınında bir grup asker, ellerini uzun kılıçlarının kabzasına koymuş, taşların üzerinde postallarıyla turluyordu.

Mavi yazlık elbise giymiş minik bir kız, ne olduğu anlaşılmayan bir ezgi mırıldanarak ip atlıyordu. Annesi, kavrulmuş ayçekirdeği yiyerek saatine

bakıyordu.

Sonunda babam trenden indi.

“Gidelim mi?” diye sordu.

Aydınlık bir günün ortasında olmamıza rağmen camın arkasında eski bir kitabın solmuş bir resmi kadar renksiz ve cansız duran anneme baktım. Babamla istasyondan ayrılırken oturduğu koltuktan bana bakıyordu. Arkama dönmeyi bıraktığımda bile bana baktığından emindim. Fikrini değiştirip trenden inmeyi ve bizimle çayevine dönmeyi istemişti belki de. Ama yine de bunu yapmamıştı.

Eve dönmek için yola çıkmadan önce Çin pazarından alışveriş yaptık. Pazara gider gitmez, uğrayacağımız yerin uzun boylu, esmer, biraz çökmüş bir kadının tezgâhı olduğunu anladım. Adı Iselda’ydı ve onu çocukluğumdan hatırlıyordum. Babam ondan bize en kaliteli çaylarını göstermesini istedi. Iselda, düğümlenmiş üç küçük çıkını tezgâha koyup açtı. Babamın her birini tek tek incelemesini bekledim ama onun yerine bana bakıp başını salladı. Daha önce ondan yardım almadan tek başıma çay seçmeme hiç izin vermemişti.

Çıkınları sırayla elime aldım. İlk çayın yaprakları uzun, yeşil-siyah renkliydi ve tatlı sayılabilecek bir kokusu vardı. İkinci çay daha açık yeşildi ve yaprakları üzerlerine sıcak su dökülünce çiçekleri ortaya çıkacak iri goncalar halindeydi. Ferah ve hafif kokuyordu. Tepedeki kaynağın suyuyla birleşince muazzam bir aromaya kavuşacağını hayal edebiliyordum. Üçüncü çayın rengi gümüşi bir yeşildi ve yaprakları su damlası şeklinde kıvrıktı. Ama onu asıl özel kılan şey kokusuydu. Bu çayın kokusu adeta havada süzülüyordu. Ancak bu kelimelerle tarif edebilirdim onu. Taze toplanmış çay kokusuydu aslında; fakat nemli toprağın ve çalıların arasında esen rüzgârın rayihasını da barındırıyordu içinde; suyun üzerinde titreyen ışıklar gibi, gölgeler gibi uçucuydu. Bir an için burun deliklerimde tüm kuvvetiyle kendini hissettirirken hemen sonra yeniden dönmek üzere ansızın önümden uçup gidiveriyordu.

“Bu olsun” dedim, üçüncü çayı babama doğru tutarak.

Babam satıcı kadına “Ne kadar?” diye sordu.

Iselda, çay alışverişinde âdet olduğu üzere bir *liang* için istediği ücreti söyledi. Rakamı duyduğumda babamın vazgeçeceğinden emindim. Ne var ki yüzünde tek bir çizgi bile kıpırdamadı. Iselda’ya daha düşük bir rakam teklif etti. Hayli vakit alacak bir pazarlık beklerken Iselda kısacık bir an için babama baktı ve başını salladı.

“Yarım *liang* alacağız” dedi babam. “Mezuniyet seremonisi için yeter

herhalde.”

Çantasından boş bir bez kese çıkardı. Iselda çayı tartıp içine koydu. Günlük kullanım için daha ucuz olan başka bir çaydan iki *liang*, ayrıca köyde bulunmayan birkaç çeşit baharat ve yiyecek de aldık.

Eve dönerken arabanın boş duran ön koltuğuna bakmamaya çalıştım. Başımı çevirip arkamızda bıraktığımız şehri, tozla kaplı düzlükleri, öğle sonrasının güneşinde yavaşça gözden kaybolan dev bir ejderhanın pullu derisi gibi parlayan, ufukta ince bir çizgiyi andıran denizi izledim onun yerine.

Annemin gidişinden sonra babam kendini tamamen Ay Festivali hazırlıklarına vermişti. Çayevinin ve bahçenin onarımı için köyden birkaç adam tutmuştu. Sanja’nın babası Jan da onlardan biriydi. Jan’ın zamanının önemli bir bölümünü babamın şehirlerden getirttiği pahalı ahşaplara ve birkaç parça şık mobilyaya bakarak geçirdiğini fark etmiştim. Jan becerikli bir inşaat ustasıydı ama eline nadiren iyi malzeme geçerdi. Babam tamir işlerini denetlemekle meşgulken evi temizlemek ve hasadı toplamak bana kalmıştı. Bektaşiüzümü çalıları ve kiraz ağaçları su araması sırasında zarar görmüş, askerler kök sebzelerin ekili olduğu bahçenin bir kısmının altını üstüne getirmişti. Yine de ekinlerin hepsi ziyan olmamıştı. Bektaşiüzümünden reçel yapmış, kış için kiraz ve erik kurutmuş, ayçiçeklerinden ve horozibiklerinden çuvallara çekirdek ve tohum doldurmuş, badem toplamış ve olgun havuçları topraktan çekip almıştım. Daha da önemlisi fırına festival kekleri için sipariş vermiş, kırbaları kontrol etmiş, köyün terzisinden çay ustası kıyafetimi almış ve babamla beraber her gün bir defa seremoni düzenler olmuştum.

Babam, annemin gidişiyle ilgili konuşmamakta kararlı görünüyordu. Annemin gidişinin beşinci gününde canla başla evi temizlemeye girişmiştim. Babam beni elimde su kovası, ovalama fırçası ve ıslak bezlerle annemin odasına girerken gördü. Elimdekileri yere bırakıp kapıyı açtığımda “Bırak” dedi.

Ona baktım, sonra yüzünü görmemek için gözlerimi kaçırdım.

“Olduğu gibi kalsın” dedi.

“Peki öyleyse” dedim ama düşünmeden de edemedim. Oda olduğu gibi kalamazdı. Babam da ben de engel olamazdık buna. Eninde sonunda kitaplığın ayaklarının etrafına tozlar birikecek, örümcekler köşelere ağ kuracak ve raflarda sessizce duran kitap sayfaları kapakların arasında sararmaya yüz tutacaktı. Pencerelerin camları yavaş bir yağmur damlası gibi aşağı kayacak, biz görmesek de dışarıdaki manzara her geçen gün değişecekti. Işık başka açılardan vuracak,

rüzgâr dalları bir gün hızlı bir gün yavaş yavaş çekiştirecek, yaprakların yeşilliği solup parlayacak, ağaç gövdelerinde her gün farklı sayıda karınca yürüyecekti. Farkına varamasak da hepsi olacaktı bunların. Uzun süre bakmazsak bir daha gördüğümüzde ne odayı ne de pencerelerinin dışındaki manzarayı tanıyacaktık. O gittiğinden beri bu ev bir başkaydı ve ikimiz de bunu biliyorduk.

Annem yolculuğu sırasında mesajlar gönderdi. Hepsinde de yeni gördüğü o büyük dünyaya karşı duyduğu hayranlık ve heyecan seziliyordu.

Yeni Piterburg'dayken *Hayatımda hiç bu kadar büyük liman görmemiştim*, yazmıştı. *On beş senede amma gelişmiş. Bu trenlerde yolculuk eden insanları görmen lazım! Dün akşam yemeğini ta Pyrenees'ten gemiyle gelen ve Ural'a giden beş kişilik bir aileyle beraber yedim. Sana yemin ederim, askerler olmasa o gürültücü çocuklarını tuttuğum gibi trenden aşağı atacaktım. Sizi düşünüyorum. Sevgiler, L.*

Bizim seni düşündüğümüz kadar olamaz, diye cevap verdim kendi içimden. Bizim ayak izlerimizle bozulmamış koca bir dünya elinin altındaydı şimdi ve o izler gözlerinin önünden öylece silinip gidemezdi. Bizimse tek sahip olduğumuz şey bu ev ve sensizlikti. Geride bıraktığın izi burada biraz daha kalması için koruyorduk. Böylece geri döndüğünde onu görüp kim olduğunu hatırlayabilecektin. Tabii dönersen...

Ay Festivali günü sabah erkenden kalktım. Aralık duran pencerenin önündeki perde direğinden sarkan çay ustası kıyafetim, cereyanda sallanıyordu. Onu giymeme daha vardı. Babam önceki gün kahvaltıdan sonra tepeye yürüyeceğimizi söylemişti. Tahminime göre mezuniyet seremonim için kaynaktan su getirecektik ama oraya gitmemizin başka bir nedeni daha olduğunu biliyordum. Yoksa onunla gelmemi istemezdi benden. Gündelik giysilerimi üzerime geçirip dayanıklı yürüyüş ayakkabılarımı giydim ve babamın masada benim için bıraktığı darı lapasından yedim. Küçük bir kırbayı suyla doldurup omzuma astım ve cebime iki parça ayçekirdekli kek attım. Girişteki giysi askısından sinekliğimi alıp evden çıktım.

Babam taşlı bahçeyi tırmıkla temizliyordu. Tuttuğu inşaat ustaları ve bahçıvanlar şaşırtıcı biçimde iyi iş çıkarmıştı. Delik deşik edilen çimenlikte sadece ufak izler duruyordu ve temizlenen kumlardan geriye kalan tepecikler dışında taşlı bahçe tamamen eski haline dönmüş sayılırdı.

En büyük hasarı çayevi görmüştü. Döşemelerinin bir kısmı mecburen farklı

tipte bir ahşapla yenilenmişti ve eski tahtalarla yenilerinin arasındaki fark hemen göze çarpıyordu. Yine de bina artık tamdı ve eskisi gibi kullanılabilir durumdaydı. Babama çay sanatının içinde kusurların ve değişimin de var olduğunu, bunlara da kusursuzluk ve süreklilik kadar değer verilmesi gerektiğini hatırlatmıştım. Bana baktığında yüzündeki şaşkınlığı görmüştüm.

"Benim şu anda olduğumdan daha iyi bir çay ustası olacaksın sen" demişti.

Babam taşlı bahçeden çıkıp ayak izlerini tırmıkla temizledi. İri taşların ortasında kum, boş bir deniz yüzeyi gibi kaldı.

"Haydi gidelim" dedi. "Önümüzde uzun bir gün var."

Beni kaynağa ilk kez götürdüğü yoldan tepeye doğru yürüdük. Kayalıklı arsaya varmadan hemen önce, tepenin olduğu tarafta farklı bir yöne saptık. Az sonra babam durdu ve yamacın aşağısını gösterdi. Dibinde taşlar ve kumlar birikmiş uzun, aşınmış, hendeğe benzer bir olukla ayrılmıştı toprak. Kayalık duvarlarında taşmantarından oluşan lekeler vardı.

"Bunun ne olduğunu biliyor musun?" diye sordu.

Biliyordum elbette. Daha önce defalarca görmüştüm.

"Kurumuş bir akarsu yatağı" dedim. "Onlarca yıldır buradan su akmamış; kayaların üzerinde çok fazla taşmantarı var çünkü."

"Araziyi iyi okuyorsun" dedi babam. "Ama öğrenmen gereken başka şeyler de var. Belki de sana çay ustalığı işinin sırrını çok daha önce öğretmem gerekirdi. Ama çırağın yeni usta olduğu güne kadar bu bilginin ustadan çırağa geçmemesi âdettendir. Kaynağa gittiğimizde neden bahsettiğimi anlayacaksın."

Geri döndüğümüzde babam kedi kafasına benzeyen mağara ağzına giden yolu yardım almadan bulmamı istedi. Bu yolu çocukluğumdan beridir bildiğimden girişi kolaylıkla buldum. Sonra yine babamın isteğiyle mağaranın arkasındaki gizli kolu bulup çektim, tavandaki deliği açtım ve ondan önce tırmanarak kaynağa giden tünele girdim. Babam arkamdan geldi ve ışıkları karanlıkla parlayan iki alevböceği fenerinden birini bana uzattı. Kaynağın gümbürtüsüne doğru ilerlerken tünelin duvarlarının nemlendiğini gördüm.

Suyun karanlık duvardan parıltılı sicimler halinde çıkarak gölete döküldüğü ve tekrar tepenin içine aktığı mağaraya ulaştık. Göletin yanında durdum. Babam diğer tarafa yürüyüp feneri suya yaklaştırdı. Taşların üzerinde, ilk gelişimden hayal meyal aklımda kalan o solgun lekeyi gördüm. Suyun çalkantılı yüzeyinin yaklaşık yarım metre yukarısında, artık solmuş beyaz bir boyayla kaplı kalın, metal bir takoz çakılmıştı kayaya. Loş ışıkta hafifçe parlıyordu.

"Çay ustalığının herkesten gizli tutulan tarafı işte bu" dedi babam. "Çok eski

zamanlardan beri çay ustaları suyun bekçileri olmuştur. Rivayete göre eski dünyada her çay ustasının arazisinde bakmaktan sorumlu olduğu bir kaynak bulunurmuş. Kaynakların farklı özellikleri varmış. Biri şifa gücüne sahipken bir diğeri ömrü uzatır ya da içene huzur verirmiş. Her suyun tadı da ayrı olurmuş. İnsanlar adı duyulmuş bir kaynağın suyuyla yapılan çayı içebilmek için çok uzaklardan kalkıp gelirmiş. Kaynağın temiz kalması ve aşırı kullanılmaması çay ustasının göreviymiş." Babamın yüzü, mağaranın gölgelerinin ve fener ışığının yer kapma savaşına giriştiği, güneşte kurumuş bir kâğıda benziyordu. "Bildiğin gibi şu an yaşadığımız dünyada neredeyse tüm kaynaklar kurudu; kalanlarına da ordu el koydu. Başka yerlerde de bunun gibi gizli kaynaklar vardır belki ama hiçbirini bilmiyorum. Bu mağara, gizli kalan son kaynak olabilir."

Dudaklarından dökülen kelimeler, tüm ağırlıkları ve içlerinde saklı olan her şeyle ikimizin arasında duruyordu şimdi. Babam feneri su yüzeyinin hemen yukarısına tuttu ve suyu işaret etti. Yüzeyin altında, göletin zeminine yakın bir yerde, su yüzünden zar zor seçilen başka bir beyaz takoz gördüm.

"Şu işareti görüyor musun?" diye sordu babam.

Başımı aşağı yukarı salladım.

"Su onun altına inerse kaynaktan çok fazla su alınmış demektir. Kaynağın dinlenip gücünü toplaması gerekir. Bunun gerçekleşmesi çay ustasının sorumluluğundadır."

"Ne kadar sürer?" diye sordum.

"Aylarca" dedi babam. "Ne kadar beklenirse o kadar iyi. Ben kaynağın azaldığını hiç görmedim ama babamın zamanında iki kez olmuş. Babam ikisinde de tamamen eski haline gelsin diye kaynağı neredeyse bir sene dinlendirmiş."

"Peki ya diğer işaret?" Suyun yukarısındaki kayada duran takozu gösterdim.

"O da en az diğeri kadar önemli ve sürekli takip edilmeli" dedi babam. "Su o işaretin üzerine yükselirse boruya her zamankinden fazla ve hızlı bir şekilde su verilmesi gerekir; çünkü yeraltından çıkarak dışarıda gördüğümüz kurumuş yatağa akabilir. Bunun olduğunu da hiç görmedim ama kaynaktan her ay su çekmeseydik büyük ihtimalle olurdu."

"Su çekmezsek ne kadar zaman sonra taşar?"

"Kesin bir şey diyemem ama herhalde iki ay kadar."

Tepeye neden bu kadar sık gittiğini şimdi anlamıştım.

"Suyun seviyesini kontrol etmeyi ve boruyu kullanmayı öğrenmelisin Noria. Bu görevi şimdilik tamamen sana devretmeyeceğim çünkü bugünden itibaren bu köyün çay ustalığı sorumluluğunu ikimiz paylaşacağız. Ancak günün birinde bu

iş yalnızca senin olacak; o yüzden bunları sana şimdi öğretmek istedim.” Babam mağara duvarına doğru birkaç adım attı. Fenerini kaldırdığında sola çevrilmiş bir kol gördüm. Yanına gelmemi işaret etti.

“Bu kol, suyun evde kullandığımız boruya akmasını sağlıyor. Bu ayın kotalı suyundan hâlâ biraz kaldığı ve kaynaktaki su yükselmediği için şu anda kapalı. Ama mezuniyet seremonin için kaynak suyuna ihtiyacımız var; zaten ayı da yarıladık. O yüzden şimdi boruyu açmamız gerekiyor. Haydi, sen yap bakalım.”

Kolu tuttum ve sağa doğru çevirdim. Göletteki su huzursuz bir hayvan gibi kıpırdandı ve oluşturduğu girdaplarda fazla bir değişiklik göremesem de sanki her zamanki gürültüsünün dışında biraz daha farklı bir ses duyuldu.

“Şimdi su, buradaki uç tekrar kapanana kadar tepeden evin borusuna akacak. Ben genelde yaklaşık iki hafta sonra kapar, iki üç hafta bekledikten sonra yeniden açarım. Burada en önemli şey, her hafta bu kaynağa gelerek suyun seviyesini kontrol etmek ve ona göre suyun ne kadar tüketileceğini ayarlamak. Haftaya sıra sende.”

Babam yanında getirdiği iki kırbayı kaynaktan doldurdu. İkimiz de dolu kırbalardan birini sırtımıza bağladık.

Mağaradan çıkıp eve yürürken “Ya kaynak kurursa ve bir daha eski haline dönemezse?” diye sordum babama. “Ya hepten su vermeyi bırakırsa?”

“Herkes gibi kotalı suyla yaşarız” diye cevapladı babam. “O da bize yeter. Bahçe biraz susuz kalır ama idare ederiz.”

Babam bir an için sessiz kaldı. Güneş tepeye tırmanıyordu. Sonbaharla birlikte gücünü kaybetse de hâlâ sıcaktı. Sinekler ısırmasın diye giysimin kollarını indirdim. Babam ufka bakıyordu; bana bir şey anlatmak istediğini görebiliyordum.

“Eski dünyanın çay ustalarının bildiği hikâyelerin çoğu unutulup gitmiş” dedi sakin bir sesle. “Ama bir tanesi, evimizde sakladığımız çay ustası defterlerinin hepsinde yazılı. Hikâye suyun bir bilincinin olduğunu, insanlardan önceki çağlardan şu ana dek dünyada olan her şeyi aklında tuttuğunu, geçmişi hafızasında sakladığını anlatır. Su dünyanın hareketlerini anlar, ne zaman arandığını ve nerede ona ihtiyaç duyulduğunu bilir. Bazen bir kaynak ya da kuyu ortada hiçbir sebep ve açıklama olmaksızın kurur. Sanki su kendi isteğiyle kaçar, akacak başka bir yol aramak için toprağın altına çekilir. Çay ustaları, suyun bazı zamanlar bulunmak istemediğine çünkü doğaya aykırı yollara hapsedileceğini bildiğine inanır. Bu yüzden bir kaynağın kuruması suyun hayrına olabilir ve

buna karşı koyulmaması gerekir. Dünyada her şey insanlara ait değildir. Çay ve su çay ustalarına değil, çay ustaları çaya ve suya aittir. Biz suyun bekçileriyiz ve hepsinden önemlisi onun sahipleri değil, sadece hizmetkârlarıyız.”

Konuşmadan yürümeye devam ettik. Çakıltaşları ayaklarımın altında gıcırdıyordu. Köyün olduğu taraftan yanan ocakların kokusu geliyordu.

“Mutlu görünüyorsun” dedi babam eve vardığımızda. “Bu iyi. Bugün senin için mutlu bir gün.” Gülümsedi. “Fırıncının çırağı biz yokken festival keklerini bahçe kapısına bırakmış olmalı. Onları alıp mutfağa getirir misin lütfen?”

Başımı salladım ve üst üste konulmuş üç kek kutusunun durduğu bahçe kapısına yürüdüm. Arkama baktığımda babamı evin önünde durmuş, eğilirken gördüm. Kaskatı kesilmiş, acı dolu bir hali var gibi görünüyordu ama hava açık, aklımsa başka yerdeydi. Rüzgâr yüzüme estikçe taze pişmiş keklerin kokusunu alıyordum. Onun olduğu tarafa bir daha dönüp bakmadım.

8

Hafızanın kendi şekli vardır ve bu her zaman hayatın şekliyle uyuşmaz. Geçmişe dönüp baktığımda, yaşanacakları haber veren alametler ya da işaretler var mıydı diye o günü hatırlamaya çalışıyorum. Bazen bunları gördüğüme inanıyorum. Bu düşünce bana asla uzun sürmeyen, tuhaf ve sahte bir huzur veriyor. Eski dünyanın falcıları geleceği görmek için çay yapraklarını okurdu. Ama onlar alt tarafı çay yaprakları, yitip giden şeylerin karanlık kalıntıları; üzerlerindeki çizgiler dışında bir şey söylemezler. Hafıza ise şaşırır, yanlış yollara sapar, parçalanır ve onun çizgilerine hiç güven olmaz.

Odamda dikildiğimi, banyo yaparken yıkadığım saçlarımdan hâlâ sular damladığını, damlaların ince yollar çizerek göğsümden ve kürekkemiklerimin arasından süzüldüğünü hatırlıyorum. Dikişleri sökülene dek çay seremonilerinde giyeceğim mezuniyet kıyafetim, henüz bürünülmemiş ya da çoktan atılmış bir deri gibi, anlamlarla ve hareketlerle dolmayı ya da gömülmeyi beklercesine yatağımın üzerinde duruyordu. Bu anının en çarpıcı yanı ise pencerenin diğer tarafındaki günün aydınlığıydı. Işıkla dolup taşan harlı bir yangının kalbi gibiydi gün; öncesinde ve sonrasındaki tüm günlerden daha parlaktı. Gökyüzü, akşam karanlığıyla sönmeden ve dünyam değişmeden önce alev alev yanmanın tadını çıkarıyordu. Ne var ki bunun mümkün olmadığını biliyorum. Aydınlık günlere sayısız kez şahit olmuştum ve aklımda kalan o göz alıcı parlaklığın hiçbir doğal yanı yoktu. Hayatımın o günü hafızamın şeklini almıştı ve şu anda tek hatırlayabildiğim de oydu. O günün gerçek ve değişime uğramamış haline artık istesem de erişemiyordum.

Çay ustası kıyafetini giydiğimi hatırlıyorum. Ne kadar yeni ve sert geldiğini de.

Siyah saçlarımı iri bir iğneyle arkada topladığımı hatırlıyorum. Nemli, uzun saçlarımın arasında iğne ağırlaşmıştı.

Çayevine yürüdüğümü ise hatırlamıyorum. Ama oraya yürümüş olmalıyım. Gidebileceğim başka bir yer yok çünkü.

Bir şey babamın canını sıkıyordu. Çayevine misafir girişinden emekleyerek girip etrafına bakındığı andan beri anlamıştım bunu. Farkında olmadan bir kusur işlemiş olmaktan korkuyordum ama seremoni artık başlamıştı ve bölünemezdi. Kuusamo'dan davet edilen Niiramo Usta arka duvarın dibindeki minderde yerini almış ve sinekliğini çıkarmıştı. Babamın onun yanına oturmasını ve seremoniye devam etmesini beklemekten başka çarem yoktu.

Niiramo kurallar gereği çağrılmıştı. Mezuniyet seremonilerinde biri çırağı ustalığa terfi ettiren hoca, diğeri ise dışarıdan gelen başka bir usta olmak üzere daima iki yaşlı çay ustası bulunurdu. Niiramo, Kuusamo'da çay seremonileri tertiplerdi; yerel askeri yönetimle de arası iyiydi. Babam onu pek sevmezdi ama seremoniler için her zaman yoğun bir zaman olan Ay Festivali sırasında çay ustalarının şehirlerini terk etmesi zordu ve Bolin'in yardımıyla Niiramo'yu ikna etmek kolay olmuştu.

Ocağın üzerindeki tavan penceresinden vuran eğik ışık, babamın yüzünde keskin bir gölge oluşturuyordu. Dumanın, ahşabın ve suyun kokusunu soluyordum. Dizlerimin değdiği yerde tahtaların birleşme çizgisini gördüm. Kararmış, eski, aşınmaktan düzleşmiş çam döşeme tahtasının yanında rengi daha soluk olan ama üzeri zamanla çizilmemiş ve hırpalanmamış yeni tahta duruyordu. Babamın ve Niiramo'nun bana baktıklarının farkındaydım. Konuklarım değil, beni değerlendirecek yargıçlar olarak buradaydılar. Niiramo beni ilk gördüğünde şaşırmış gibiydi ve hafif hoşnutsuzluk olarak algıladığım bir yüz ifadesiyle bakıyordu bana.

İlk Çay'ı hazırlamaya başladığımda hareketlerimin taş gibi sert, tutuk olduğunu hissettim.

O gün için seçtiğim çay takımına baktım. Basit, aşınmış toprak fincanlar, cam yüzeyi çatlamış tabaklardan oluşuyordu, hiç süslemesi yoktu. Çay ustası evinin eski dünyadan kalan en eski takımlarından biriydi; muhtemelen denizler adaları ve kıyıları yutmaya başlamadan çok uzun zaman önce uzaklardaki evlerinde atalarımız tarafından kullanılmıştı. Üzerlerindeki yumuşak renkli yaprak desenlerinin kahverengiye dönüşü bana huzur veriyor, kendimden daha olgun ve güçlü bir şeyin ağıyla sarıyordu beni. Değişmeden ancak hayatın çizgilerindeki değişimlere daima uyum sağlayarak geçmiş asırlara uzanan, nefes ya da kalp atışları kadar sabit bir yolun üzerinde dikildiğimi hissettiriyordu bana.

Kazanın dibindeki kabarcıkları sayıp demliklere ve fincanlara su dökerken çay ustalarının geçmişten gelen yankıları kıvrılarak içimden geçiyordu. Dünyanın hafızasında bıraktıkları izleri hayal ettim. Tekrarladığım akışkan hareketlerini,

konuşurken kullandığım kelimelerini, taşların ve çimenlerin üzerinde yürürlerken toprağa ve havaya karışan suyu, aynı suyun kumları sahillere itmesini ve sakin gökyüzünü boylu boyunca okşamasını düşündüm. Birer dalga gibi zamanın ve hafızanın içinde dolanıyor, bir göletin yüzeyinde halkalar çizerek sürükleniyor, sonsuza dek aynı deseni yineliyorlardı. Kendimi bir anda bu tuhaf hissin kollarında buldum.

Tepsimle Niiramo Usta'nın önünde diz çöktüm. Fincanı almak için elini uzattığında terle karışık güçlü ve güzel bir merhem kokusu burnuma geldi. Cildi bakımlıydı. Elbisesi basit dursa da pahalı kumaşı ve kıymetli metal düğmeleriyle daha önce pek rastlamadığım türdendi. Niiramo Usta bariz biçimde kilolu biriydi. Başımı eğdim ve diğer fincanı babama sundum.

Gözlerim, annemin burada olsaydı şu anda oturuyor olacağı boş köşeye kaydı. O sabah bana başarılar dileyen ve treninin yakında Aral Körfezi'nden geçeceğini söyleyen bir sesli mesaj göndermişti. Geçtiği toprakları zihnimde canlandırmaya çalışınca bir an için tren vagonunun minderli koltuklarının tozlu kokusunu burnuma çekmiş, dar koridorda koşuşturan çocukların bağırtılarını ve ayak seslerini işitmiş, altımdaki zeminin durmadan hareket edişini hissetmiş kadar olmuştum. Ama dışarı bakmayı denediğimde düzlüklerin rengi belirsizleşmiş, ufuktaki şekiller yabancı bir gökyüzüne karışmıştı. O toprakları ben daha keşfetmemiştim ve odadaki boşluk bir gölge gibi giderek annemin şeklini alıyordu.

Mezuniyet seremonisi diğer seremonilerden daha uzun sürmüştü. Çay ve tatlılar dışında hafif bir yemek de yenildiğinden birkaç saati bulmuştu. Az konuşuluyordu. Boğulup uzuvlarının ağırlığını suya bırakan bir insanın içine düşebileceği tuhaf, telaşsız bir ahenge kapılmıştım.

Odanın aheste aheste akan bir suyla dolduğunu, suyun tüm hareketleri yavaşlatıp tüm sesleri boğduğunu, içimi ve dışımı sararak her şeyi zayıflatıp parçaladığını hayal ettim.

Babamın yüzü suyu emmiş bir tahta, Niiramo'nun bedeni kumlara ayrılan bir taştı şimdi. Bense dalgaların içinde bir ileri bir geri salınan bir yosun sapıydım. Her şey ellerimden kayıp gidiyordu artık. Denesem de hiçbirini durduramıyor, engelleyemiyordum.

Sonunda kendimi bıraktım.

Ayın denizi çekip bırakması gibi yavaş yavaş kaslarım gevşedi, yüzümdeki gerginlik gitti ve daha rahat nefes alıp vermeye başladım. Gerginlik hâlâ vardı;

ama artık tenimi sarıp beni hapsetmiyor, uzağımda duruyordu.

Odanın içi, ocaktan gelen sıcaklık ve kazandan yükselen buharla iyice ısınmıştı. Hava kıpırdamıyordu sanki. Alnım nemlenmişti; mezuniyet giysimin kumaşının koltuk altlarıma ve bacaklarıma yapıştığını hissediyordum. Niiramo'nun alnında boncuk boncuk terler parlıyordu. Babamın yüzü kızarmıştı. Seremoniye başlamadan önce giriş duvarındaki küçük pencereyi açık bırakmıştım ama dışarıdaki taze hava belli ki bir yere sıkışmış, içeri nasıl gireceğini bilmiyordu. Minderimden kalktım ve karşı duvardaki biraz daha büyük olan pencereyi açtım. Durgun bir gün olmasına rağmen rüzgâr hemen içeriye doldu ve odadaki hava yeniden akmaya başladı.

Niiramo fincanını bırakıp bana baktı.

"Kaitio Hanım, iki pencerenin de açık durması gerektiğinden emin misiniz?"

Gözucuyla babamın huzursuzca kıpırdandığını gördüm.

"Odaya biraz taze hava girmesi sizce de daha iyi olmaz mı?" diye sordum.

"Noria, Niiramo Usta pencerenin kapanmasını rica etti" dedi babam. Yüzündeki gölgenin yeri biraz değişmişti, artık boynuna vuruyordu.

Niiramo bana baktı. Bu ifadeyi bir tebessüm olarak mı algılasam, emin olamadım.

"Kaitio Hanım nasıl uygun görürse öyle yapsın" dedi.

Pencereyi açık bıraktım, Niiramo'ya selam verdim ve ocağın başındaki yerime geçtim. Niiramo başka bir şey söylemedi ancak bu tebessümün ne anlama geldiğinden emindim artık. Tezgâhından bir şeyler çalan ayakçı çocukları iş üstünde yakalayan zengin satıcıların gülümsemesiydi bu. Yemek esnasında babamın suratındaki kasvetli hava geçmek bilmedi. Niiramo Usta'ya kaçamak bakışlar attığını görebiliyordum.

Yemeği bitirmelerini bekledim ve ardından tabakları topladım. Tabakları su odasına götürdüm, tatlı kâsesinin üzerindeki keten bezi kaldırdım ve tatlıları ana odaya getirdim. Tatlılarla beraber ikisine de yeni çay ikram ettim.

Kazanda su kalmamıştı.

Değerlendirme anının geldiğini biliyordum.

Niiramo "Kaitio Hanım" dedi ve başıyla selam verdi. "Odadan çıkabilirsiniz."

Selamına karşılık verdim, su odasına girdim ve kapıyı arkamdan çekip kapadım.

Su odasında pencere yoktu. Suyu, tepsileri, kepçeleri, kazanları ve demlikleri saklamak için kullanılırdı. Elimi herhangi bir yöne doğru uzatsam ya duvara ya da kap kacağa değerdim. Sürgülü kapının ve karşı duvardaki çay ustası girişinin

çevresinden saç teli kadar ince ışık huzmeleri giriyordu. Tavandan sarkan bir fenerin içinde alevböcekleri baygın baygın camdan hapishanelerinin duvarlarına vuruyordu. Duvarlarda gezinen gölgeler suda yüzen ağlar gibi bir açılıp bir kapanıyor, birbirlerine doğru kıvrılarak yaklaşıp uzaklaşıyordu. Niiramo'yla babamın kısık sesle aralarında konuştuğunu duyuyordum.

Annem yeniden aklıma geldi. İsteseydim onunla çıkabileceğim yolculuğu, çay ustası kıyafetimi ikinci tenim olarak kabul etmek yerine toprağa gömeceğim başka bir yaşamı düşündüm. Tertemiz bir aynadaki yansıma kadar net bir şekilde kendimi gördüm: Yabancı bir şehrin binalarının arasında yürüyor, hiç bilmediğim sokakların kokularını ve kıvrımlarını yeni bir dil öğreniyormuş gibi aklıma kazıyordum. Sokakların ötesinde ise onu keşfetmemi ve yuva bellememi bekleyen, bana ait bir manzara uzanıyordu.

Çay odasından ayak sürüme sesleri geldi. Ardından dışarıdaki sundurmadan gelen ayak seslerini ve misafir girişindeki sürgülü kapının yumuşak bir sesle kapandığını duydum. Niiramo veya babam, ya da ikisi birden sundurmadan bir şey almaya gitmiş olmalıydı.

Şehir ve manzaranın görüntüsü sönerek yerini aynanın en altındaki karanlığa bıraktı. Benim bundan başka bir hayatım yoktu.

Çay odasından yumuşak bir zil sesi geldi. Tekrar içeri girmemin vakti gelmişti. Yüzüme düşen saçları geriye attım ve sürgülü kapıyı açtım. Doğru tahmin etmiştim. En az bir tanesi sundurmaya gidip dönmüş olmalıydı. Niiramo bir parşömen tomarı tutuyordu. Babamın ellerinde ise deri ciltli kalın bir defter vardı.

"Noria Kaitio" dedi Niiramo.

Başımı eğdim.

"Değerlendirmenizi yapan çay ustası olarak öncelikle seremoniyi gerçekleştirirken işlediğiniz kusurları belirtmem gerekiyor." Sustu. Bekledim. Zihnimde canlandırdığım yumuşak su perdesi odadan çekilmişti. Arkasında kuru ve taşlı bir çöl, güçlükle nefes aldığım yanık bir hava küresi bırakmıştı. "Seremoninin görgü kurallarını iyi bildiğiniz aşikâr" diyerek devam etti Niiramo. "Ama değiştirilmesi hoş görülmeyen bu kuralları kendi isteğinize göre kasten değiştirdiğiniz de aynı şekilde aşikâr." Babama baktı ve o zengin satıcı gülümsemesini yeniden yüzüne kondurdu.

"Seremoni boyunca çayevinde sadece bir pencere açılması gerektiği kuralını bildiğinizi varsayıyorum, doğru mu?"

"Doğru Niiramo Usta" dedim. "Kuralı biliyorum."

“Bu kuralın neden var olduğunu bizimle paylaşır mısınız?”

Öğrendiklerimi kelimesi kelimesine tekrarladım.

“Misafirler çayın ve su yüzünden havada oluşan nemin hoş kokusunu alabilsinler diye. Çayevinde cereyan olursa koku ve nem gider.”

“Öyleyse neden kendinizde bu kuralı çiğneme hakkı gördüğünüzü duymak istiyorum.”

Böylesi aptal bir soruya cevap vermek zorunda kaldığım için canım sıkılsa da tekrar başımı eğdim.

“Pratik sebepler yüzünden Usta” dedim. “Çayevinin içi çok boğucu olmuştu. Ev sahibi olarak konuklarımın rahatını düşündüm.”

Niiramo beni dikkatle süzdü. Gözlerimi kaçırmadım.

“Sebebiniz ne olursa olsun bu hareket kurallara aykırıdır ve bir kusur olarak kabul edilmelidir” dedi.

Sessiz kalmak için zorladım kendimi. Niiramo “Başka bir kusurunuz da” diyerek devam etti, “ki babanızın da bana hak vereceğinden eminim, çay takımı tercihinizdi.”

Fincanları ve tabakları düşündüm. Zamanla üzerlerinde oluşan çatlakları, onlara dokunduğumda hissettiğim, beni eski dünyaya bağlayan sağlamlıklarını gözümde canlandırdım.

“Neden bunu bir kusur olarak görüyorsunuz?” diye sordum.

Niiramo’nun tebessümü dolgun, pürüzsüz yüzünde değişip derinleşti. Çürük bir meyveye girmeye çalışan uzun, ince bir kurt geldi aklıma.

“Böyle özel bir seremoniyi tertipleyen bir çay ustasının elindeki en değerli çay takımını tercih etmesi gerekir. Bu onun konuklara duyduğu saygıyı ve çay ustalığının ayrıcalıklı bir iş olduğunu anladığını gösterir. Binbaşı Bolin’in” diyerek devam etti, tam bu esnada babama bakarak, “babanızı koruyup kolladığını biliyorum; evinize ve bahçenize baktığımda halinizin vaktinizin yerinde olduğunu da görüyorum. Eminim ki bundan daha iyi bir çay takımınız vardır; hatta isteseniz bu seremoni için yeni bir takım bile yaptırabilirdiniz. Böylesi daha akıllıca olurdu.”

“Ama Niiramo Usta” dedim. Müsaade istemeden konuşunca Niiramo’nun kaşları terli alnına yükseldi. Babam dehşete düşmüş gibiydi. Lafımı yarıda kestim ve ustayla çırak arasındaki hiyerarşiye uyarak başımı eğip konuşmak için izin istedim. Niiramo başını oynattı.

“Niiramo Usta, seremoniler başkalarına servet göstermek için değil, değişimi benimseyip etrafımızdaki dünyanın faniliğini kabullenmek içindir. Maksadım

bunu göstermekti.”

Niiramo’nun yüzündeki tebessüm gitmedi. Yanağından maharetle dikilmiş yakasına bir damla ter düştü.

“*Sen bana* çay seremonisinin ne olduğunu mu anlatıyorsun kızım?”

Öfke, yanan bir toz topu gibi boğazımı düğümledi.

“Ben anlatmasam da sizin bunu bilmeniz gerekir” dedim, kendime mâni olamayarak.

“Noria” dedi babam.

Niiramo kısık sesle gülmeye başladı, gülüşleri kahkahalara dönüştü. Titreyen yanağından giysisinin yakasına düşen ter damlasını kumaş emdi.

“Beni güldürdünüz Kaitio Hanım” dedi. “Hem seremoni hem de dünya hakkında öğreneceğiniz çok şey var. Zamanla ve tecrübeyle anlayacağınızı düşünüyorum. Otuz sene sonra siz de genç bir çay ustasının mezuniyet seremonisini değerlendireceksiniz ve size seremoninin servet göstermek için olmadığını söylerse emin olun siz de güleceksiniz.”

Asla, dedim içimden. *Otuz değil, bin sene geçse gülmeyeceğim.*

Niiramo Usta’nın kahkahası yavaşça bitti. Bana baktı.

“Bir de tabii cinsiyetinizin getirmiş olduğu talihsizlik söz konusu” dedi. “Babanız bunu bana önceden söyleseydi daha iyi olurdu. Bir kadının çay ustalığını başarıyla yapabileceğine neden inandığınızı öğrenmek isterim.”

Niiramo’nun beni ilk gördüğünde neden o kadar şaşırdığını anlamıştım. Binbaşı Bolin, Niiramo’yu bu seremoniye gelmeye ikna ederken benim erkek olmadığımı bilerek mi söylememişti? Babama baktım ama bana yardım edemezdi. Tek başıma vermem gereken bir savaştı bu.

“Niiramo Usta, öncelikle ben size, neden bir kadından çay ustası olamayacağına inandığınızı sorabilir miyim?”

“Çünkü eski kitaplarda böyle yazıyor” dedi Niiramo. “Li Song, ‘Bir kadın, kadın olarak yaşadığı hayatı terk etmeye hazır değilse çay ustalarının yolundan yürümemelidir’ diyor.”

Bu cümlenin kadınların her ne olursa olsun çay ustalığı yapmasını yasakladığını düşünmüyordum ama kelimeleri tartışmak yerine şöyle dedim: “Nasıl ki bazı şeylerin dışı korunuyorken içi boşaltılıyorsa, aynı şekilde içlerindeki öz korunarak dışlarını değiştirmenin mümkün olduğunu düşünüyorum.”

Niiramo karşılık vermedi. Acaba çok mu ileri gitmiştim? Odada çıt çıkmıyordu. Dışarıdaki rüzgâr çanı üç defa çınladı.

Ve nihayet konuştu.

“Beni anlamanızı istiyorum. Şehirlerden birinde usta adayı olsaydınız bu seremoninin yeniden yapılmasını isterdim. Ama bu sapa bölgelerde aynı standartların beklenmemesi gerektiğini biliyorum. Hele hele aday bir kadınken. İşi sadece babanızdan öğrenmişsiniz ve başka çay ustalarının gelenekleri ve bilgilerinden faydalanma şansınız hiç olmamış. Koşullar farklı olsaydı ya da değerlendirmeyi benim kadar iyi niyetli olmayan bir çay ustası yapsaydı kıstasları karşılayamazdınız ama yine de size bugünkü seremoninizle çay ustası unvanını vermekte bir sakınca görmüyorum. Ama size tavsiyem, ileride kurallara daha çok dikkat edin; özellikle de konuklarınız şehirlerden ya da ordudan geliyorsa.”

Bir şeyler demek istedim ama babamın huzursuzluktan çok çaresizlik dolu bakışlarını görünce sustum.

“Hazır mısınız?” diye sordu Niiramo Usta.

Başımı eğdim.

“Noria Kaitio” dedi parşömeni okuyarak. “Yeni Qian takviminin Koi Balığı yılının sekizinci ayının on beşinci günü itibarıyla çay ustası unvanı almaya hak kazanmış bulunmaktasınız.” Parşömeni bana verdi. Yazının altında kendisinin ve babamın imzaları vardı. Niiramo Usta yana çekildi ve babam önüme geldi. Verdiği deri ciltli defteri kabul ettim ve ezberlediğim yemini ettim:

“Ben suyun bekçisiyim. Çayın hizmetkârıyım. Değişimin gözcüsüyüm. Büyüyüp yetişen hiçbir şeyi zincire vurmayacağım. Parçalanması gereken hiçbir şeyi bir arada tutmayacağım. Çayın yolu, benim yolumdur.”

Eğildim; babam da başını eğdi. Kafamı kaldırdığımda babamın gözlerinin sulandığını gördüm. Konuşmak için ağzını açtı ama sesi boğazında düğümlendi.

“Neredeyse unutuyordum” diyerek sessizliği bozdu Niiramo. “Kumandan Taro da tebriklerini iletti. Doğru söylüyormuş. Çayınızın tadı olağanüstü güzel.”

“Seni çay takımı konusunda önceden uyarmam gerekiyordu” dedi babam, ikimiz âdet olduğu üzere seremonide kullanılan iki çay fincanını Niiramo Usta’ya hediye vermek için mutfakta kumaşa sararken. “Bu konuda titiz olduğunu biliyordum. Seninle konuşma tarzını onaylamıyorum elbette; ama ne de olsa onu bir daha görmemiz gerekmeyecek.” Tavrım yüzünden beni azarlayacağını sanmıştım ama öyle olmamıştı.

“Ay Festivali’ne gelecek misin?” diye sordum.

Babam başını iki yana salladı.

“Şu yaşıma kadar yeterince festival gördüm. Artık uyumak daha cazip geliyor.”

Evden çıkmadan önce parşömeni ve boş çay ustası defterini odama götürüp yatağıma koydum. Aynada kendime baktım. Yüzüm seremoni yüzünden hâlâ kızarıktı. Çay ustası kıyafetimin koltuk altlarında koyu renkli lekeler halinde ıslaklık vardı. Üzerime temiz giysiler giydim ve seremoni kıyafetini yatağa, defterin yanına bıraktım.

Defteri koymak için masama doğru döndüğümde siyah ahşap yüzeyinde ay gibi solgun bir halde parlayan ince, beyaz bir paket gördüm. Paketin üzerinde yazılı adımı gördüğümde bunun annemin elyazısı olduğunu hemen anladım. Babam paketi seremoniden önce odama getirmiş olmalıydı.

Paket büyük bir zarftan oluşuyordu. Denizotundan yapılan o sert posta torbalarından değildi, gerçek kâğıttandı. Zarfı açtığımda içinde ince yünden örülmüş bir şal buldum. Annemin böyle bir şeyi köyümüzde, hatta İskandinavya Birliği sınırları içinde bulamayacağını biliyordum. Buralarda çok kaba olanlar dışında böyle yün eşyaya rastlamak güçtü. Annem şalı uzak şehirlerin birinden satın almış olmalıydı. Zarfın içinde bir not ararken elim küçük, beyaz bir kâğıt parçasına takıldı. Kâğıdı çıkarıp okudum:

Yeni çay ustası Noria’ya, onunla gurur duyan annesinden. Bugün en mutlu günün olsun!

Şalı tutup yüzüme yaklaştırdım. Annemin sabunu ya da esansı gibi kokmasını bekledim ama sadece cılız bir yün ve kâğıt kokusu vardı üzerinde. Ona ait hiçbir iz yoktu.

Yine de sırtıma doladım.

Usta kıyafetini askıya geçirip perde direğine astım. Pencereden dışarı baktığımda Niiramo’nun çimenlerin üzerinde dikilerek güneş arabasının gelmesini beklediğini gördüm. Yüzü bitkin, gözleri kapalıydı, terini alsın diye alnına bir mendil bastırmıştı. Omuzları düşmüştü. Sanki önceden beri içinde saklı olan korkunç bir yorgunluk onu esir almıştı.

İçine küçük bir kırba tıkıştırıp çantamı omzuma astım. Masamın üzerinde duran alevböceği fenerini ve bir kutu festival kekini alıp odadan çıktım.

* * *

Ailesinin evine vardığımda Sanja, dışarıda pek yeni sayılmayan bir koltukta oturmuş, beni bekliyordu. Minja kollarında uykulu gözlerle başını sallayıp içi çekirdek dolu bir bezi emiyordu. Sanja beni görünce ayağa fırladı. Minja uyandı.

“Nasıl gitti?” diye sordu.

“Artık çay seremonilerime dilediğin zaman gelebilirsin” dedim.

“Tebrikler!” diye bağırdı, suratında kocaman bir sırıtışla. “Ama beni boşver; o tür şeylere hayatımda hiç katılmadım ve neler yapıldığını bilmiyorum.” Minja’yı bir kolunda sallarken bana sarıldı. Minja ikimizin arasında kalmaya bağırarak itiraz etti. “Bekle, bir dakikaya geliyorum” dedi Sanja.

Telaşla eve girip az sonra döndüğünde üzeri örtülü bir sepet taşıyordu. Minja’yı içeriye, muhtemelen annesinin yanına bırakmıştı.

“Bu senin için” dedi.

Sepeti alıp örtüyü kaldırdım. İçinde Sanja’nın belli ki benim için yaptığı bir kutu vardı. Benim asla beceremeyeceğim bu tür şeylerle ilgili maharetine bir kez daha hayran kaldım. Ben metinleri ezberlemekten, konukların önünde başımla selam verip birtakım hareketler yapmaktan anlıyordum. O ise eşyaları kendi elleriyle parçalayıp farklı şekillerde bir araya getirmeyi, yepyeni ve şaşırtıcı bir şey ortaya çıkana kadar onlarla uğraşmayı biliyordu. Hurda metal, plastik ve tahta parçalarından rengârenk, dikdörtgen bir kutu tasarlamıştı. Parlak yüzeyinde iç içe geçip kıvrılarak yanlara ve kapağa tırmandıktan sonra tekrar gözden kaybolan asma yapraklarına benzer desenler vardı.

“Beğendin mi?” diye sordu. Yüzü her zamankinden biraz daha solgundu. Onu böyle utangaç görmek tuhaftı. “Çay için.”

“Muhteşem” dedim. “Sağ ol!” Ona sarıldım, kutuyu çantama soktum ve sepeti geri verdim. “Gidelim mi?”

Sanja başıyla onayladı. Köyün meydanına doğru yürümeye başladık. Üzerimizde cam kadar berrak gökyüzünde birkaç yıldız parıldıyordu; dolunay soluk rengi ve keskin hatlarıyla akşamın giderek koyulaşan mavisinde yükseliyordu.

“Bak!” dedi Sanja, gökyüzünü işaret ederek.

Önce neye baktığımı anlayamadım ama sonra gördüm. Ayın metalik ışığının yanında balık ışıklarının titrek ışıltısı, tepelerin karanlık sırtlarını aydınlatıyordu. Işıltılar, durağan bir suyun içinde süzülen bir bez parçası gibi yavaşça salınıyordu.

“Bu daha başlangıç” dedi Sanja.

Ay Festivali’nin sesleri ve kokuları etrafımızı sararken köyün içinde yürüdük. Önünden geçtiğimiz evlerin bahçeleri renkli alevböceği fenerleriyle süslenmişti ve ara sıra patlayan havai fişekler çatıların üzerinde kıvılcımlar oluşturuyordu. Balık kızartması, sebze ve festival keki kokuları havaya karışıyordu. İnsanlar

hasat yemeklerini ve içkileri masalara taşıyor, bazı bahçelerden kulağımıza müzik ve uğultular geliyordu.

Uzakta Ay Festivali alayının köy meydanı etrafında döndüğünü görüyordum. Hurda plastik, hasır ve kereste artıklarından yapılan Okyanus Ejderhası, altında onu taşıyan dansçılarla birlikte gümüş beyazı rengiyle parıldayarak davullar eşliğinde yüzüp şarkı söylüyordu. Balık ve diğer deniz canlılarının kostümünü giymiş bir grup çocuk, ejderhanın hareketlerini taklit ederken plastik atıklardan yapılmış pulları akşam karanlığında bir balık sürüsü gibi yanıp sönüyordu. Okyanus Ejderhalarıyla yüzen balıkların yansımalarının gökyüzüne vurduğu öykülerde olduğu gibi, şimdiye dek gördüğümüz balık ışıklarının da aslında bu çocukların yansıması olduğunu hayal ederek eğlendim. Meydanın ortasında, yüksek bir ayağa dayalı, üzerine dolunay çizilmiş, manzaraya tepeden bakan kocaman bir tahta vardı. Alaya yaklaştıkça ejderhanın gözlerinin sarımsı bir ışıkla parladığını gördüm. Kafasının içine bir fener konmuş olduğunu biraz sonra anladım. Ejderhanın ince bedeni, sisin içinde bir ölünün hayaletini andırıyordu; öbür dünyaya aitmiş gibi tüm seslerin ve nesnelerin ötesinde suskunca havada süzülüyordu.

Keyfim yerine gelmeye başlıyordu. Ay Festivali'nin beni içine çektiğini hissediyordum. Sanja beni kalabalığın arasından bir yemek standına sürükledi. Kavrulmuş badem ve kuru yosun çerezi aldık. Ben yiyeceklerin parasını öderken Sanja da ağırlığını bir ayağından diğerine geçirerek kıvranıyordu. Şimdi nereye gitmemizi istediğini tahmin edebiliyordum.

"Hadi şunu deneyelim" dedi ve meydandan ayrılan sokaklardan birinin başındaki başka bir standı işaret etti. Kalabalığı yararak ilerlerken telaşlı ve ciddi sesle konuşan bir grup köylünün arasından geçtik. İçlerinden biri mesaj podunu dinliyordu.

Birinin "Yalan olmalı" dediğini duydum. "Haberlerde hiç bundan bahsetmiyordu."

"Haberlerin nasıl yapıldığını biliyorsun" dedi bir diğeri, "ben bu Birlikçilerden her şeyi beklerim. Kayınbiraderim onlardan birini tanıdığını söylüyor ve..."

"Kuzenim görmüş, öyle söyledi" dedi mesaj podunu tutan adam. "Oradaymış, dediğine göre tam bir kargaşa çıkmış."

Bu cümleleri şimdi bile hatırlıyorum. Ama o zaman aklım başka yerlerdeydi.

Sanja haklıydı. Standın tentesinin köşesinde küçük bir mavi peri resmi çiziliydi. Herkes bunun ne anlama geldiğini bilirdi ve tamamen yasadışı

olmamasına rağmen itibarlı satıcılar bunu satmaya yanaşmazdı.

“Dört mavi lotus keki alabilir miyiz?” dedi Sanja, suratında kahverengi iri doğum lekeleri olan yaşlı kadın satıcıya.

“Bunun için biraz küçük değil misin?” diye sordu kadın; ancak Sanja parayı verince başka bir şey söylemeden kekleri bez bir keseye koyarak Sanja’ya uzattı.

Gökyüzüne baktım. Balık ışıkları büyümüştü; ince ışık perdeleri gecenin karanlığında genişliyordu.

“Haydi Gaga’ya” dedi Sanja. “En güzel manzara orada.”

Gaga, plastik mezarlığının yakınındaki tepenin yamacında yükselen sarp bir kayalıktı. Köyün sınırından dar bir merdivenle çıkılırdı oraya. Çay ustası evine dönüp oradan da bizim tepeye yürümek istemiyorsak balık ışıklarını izleyebileceğimiz en iyi yer orasıydı.

Gaga’ya vardığımızda buraya gelmeyi akıl edenlerin yalnızca bizler olmadığını gördük. Küçük gruplar ya da çiftler halinde belki de yirmi küsur kişi oturuyordu kayalıkta. Köy okulundan tanıdığımız birkaç kişiye durup selam verdikten sonra Sanja “Haydi daha yukarı çıkalım” diye fısıldadı kulağıma. “Orası kesin daha boştur!”

Biraz sonra yukarıda gökyüzünü net bir şekilde görebildiğimiz düz bir kaya bulduk. Sanja örgü şalını yere serdi. Fenerlerimizi üzerine koyup kendimize bademlerden ve keklerden küçük bir piknik sofrası hazırladık. Balık ışıkları tepemizde salına salına gökyüzüne tırmanıyor, arada bir sakinleşip sonra denizin yüzeyindeki dalgalar gibi yeniden yükseliyordu.

Fazla konuşmasak da aramızdaki sessizlik bizi ayırmıyordu ya da içi boş değildi; aksine bizi birbirimize bağlayan huzur verici bir sessizlikti. Sanja örülmüş renkli yosun bilekliğiyle oynuyordu. Bluzunun manşetlerine ve uzun etek ucuna dikilmiş süslü kurdele parçalarını bir yerden hatırlıyordum. O kurdeleyi başka bir yerde daha gördüğüme emindim. Sanja’nın Üniversite Sınavı kutlamalarından önce annesinin bir masa örtüsünün kenarına kurdele diktiği an gözlerimin önüne geldi. O zaman bile biraz eski duruyordu. Muhtemelen yırtıklarını kapatmak için masa örtüsünden sökülerek bluzun kollarına ve eteğin ucuna dikilmişti.

Mavi lotus kekimi yerken o gevşeme hissinin bedenimi sarmasını bekledim.

“Okyanus Ejderhaları dolaştığında dünya da değişirmiş” dedim.

Sanja ağzına kavrulmuş badem atıp kırbasından su içti.

“O sadece bir hikâye Noria” dedi. “Balık ışıkları, Kuzey Kutbu’na yakın oldukları için birbirine çarpan parçacıklardır. Elektromanyetik bir reaksiyon alt

tarafı; bir ampul ya da ateşkurdu kadar heyecan verici... Denizde yaşayan ejderhalar, onları takip eden balık sürüleri, gökyüzünün karanlığında parlayan pullar, bunların hiçbiri gerçek değil.” Mavi lotus keklerinden birini alıp tadına baktı. “Bunlar geçen sene daha lezzetliydi” dedi.

“Balık ışıklarının ne olduğunu biliyorum” dedim. “Yine de onlara baktığımda ejderhaları görebiliyorum. Sen görmüyor musun?”

Sanja uzun uzun gökyüzüne bakarken ben de onu izledim. Balık ışıklarının koyu yeşil ışıltısının altında yüzü diğer tüm ışıklarda olduğundan daha farklı, yosun kaplı pürüzsüz bir denizkabuğu gibi görünüyordu. Elleri, gecenin uçsuz bucaksız karanlığında birer denizyıldızıydı. O ellerin yanımdan uzaklaştığını, günışığının ulaşmadığı, yarı saydam kör yaratıkların ses çıkarmayıp başka bir dünyayı düşlemediği sarp labirentlere doğru çekildiğini gözümde canlandırabiliyordum.

“Evet” dedi, uzun bir sessizliğin ardından. “Görüyorum.”

Sanja elini koluma koydu. Tuniğimin ince kumaşından sıcaklığını, adeta güneşin birer birer hatlarını çizdiği parmaklarını hissettim. Alevböcekleri fenerlerin içinde sakince parlayıp Okyanus Ejderhaları etrafta dolaşırken, dünya yavaşça, fark edilmeden, durmaksızın dönmeye devam etti.

* * *

Şafak vaktinin sessizliğinde, sırtıma sardığım yeni şalımla eve yürüyordum. Köyden çay ustasının evine giden yol uzun görünmüyordu, ağaçların gölgeleri de öyle. Bahçe kapımızdan içeri girdikten sonra çam ağacından sarkan rüzgâr çanına tırnaklarımla hafifçe dokundum. Önceki gün yediklerimin ve gecenin tadı hâlâ ağzımdaydı; nane yaprağı çiğnemek istiyordum. Doğruca eve gitmek yerine taşlı bahçeye yöneldim.

Çimenlerin ayak bileklerimi süpürüşünü, sabahın serin ıslaklığının tenime yapışmasını dün gibi hatırlıyorum.

Hafıza şaşırır, yanlış yollara sapar, güvenilmezdir. Ama yine de hatırlıyorum.

Onu görünce olduğum yerde kalakaldım.

Taşlı bahçenin kenarında, çayların yanı başında karanlık, ince bir siluet dikiliyordu.

Etlerim ve kemiklerim kaskatı kesilmiş, kalbimi sıkıştırıyordu. İstesem de bir adım daha atamıyordum.

Siluet arkasını döndü ve uzaklaşarak çayların ardında gözden kayboldu. Siluet aralarından geçerken çayların dalları bir an için kıpırdanıp sonra eski haline

döndü.

Eve koşarken kollarım ve bacaklarım taş kadar ağırdı sanki.

Girişteki tavandan sarkan fenerde ne ışık ne de hareket vardı. Gözlerimin loş ışığa alışması biraz sürdü.

Babam yerde yatıyordu. Yüzü acıyla buruşmuştu ve zor nefes alıyordu. Yanında kırık bir kırba vardı. Su yerde küçük bir birikinti oluşturarak giysilerini ıslatmıştı.

“Ne oldu?” diye sordum, ayağa kalkmasına yardım ederken. Güç bela ayağa kalktı ama doğrulamadı.

“Hiçbir şey” dedi. “Biraz yorgunum sadece.”

“Doktoru çağıracağım” dedim.

Onu yatak odasına götürdüm ve yatağa yatırıp üzerini örttüm. Biraz sonra huzursuzlandı.

“Mutfaktan su almam lazım” dedi. “Ağzım kurudu.”

“Ben getiririm” dedim. Yine de ayağa kalktı, mutfağa yürüyüp kendine bir bardak su koydu.

Onun kimsenin yardımı olmadan yataktan kalktığını son kez görüşümdü bu.

II

Sessiz yer

Evrenin şekli değişmeden
tek bir kum tanesi bile kımıldamaz:
Bir şeyi değiştiren her şeyi değiştirir.

Wei Wulong, “Çayın Yolu”
Eski Qian döneminin 7. yüzyılı

9

Bizler suyun çocuklarıyız; su ise ölümün yakın dostu. Ne su ne ölüm bizden ayrılabilir; bizim de özümüzde suyun değişkenliği ve ölümün yakınlığı vardır çünkü. Dünyada ve içimizde daima el ele dirler; suyumuz kuruduğunda vaktimiz de dolmuş olur.

Düzen şöyle işler:

Toprak suyun olduğu yerde oluşur; insan teninde ya da kumdan filizlenen yeşil bir yaprakta yerini alarak toz gibi yayılır. Yapraklar, tenimiz, hayvanların kürkü yavaşça toprağın biçimine ve rengine bürünür, öyle ki sonunda ikisinin de nerede başlayıp nerede bittiğini anlamak imkânsız olur.

Kuru ve ölü varlıklar toprağa döner.

Toprak kuru ve ölü varlıklara döner.

Üzerinde yürüdüğümüz toprağın büyük kısmı bir zamanlar büyüyor ve nefes alıyordu; bir zamanlar yaşamın biçimine sahipti. Günün birinde bizleri tanımayan birileri de tenimizin, etlerimizin, kemiklerimizin üzerinde, bizden geriye kalan toza ayaklarını basa basa yürüyecekler.

Bizi tozdan ayıran tek şey sudur ve su bir yerde tutulamaz. Parmaklarımızdan, gözeneklerimizden, bedenlerimizden akar, biz kuruyup gittikçe bizi terk etmeye daha da hevesli olur.

İçimizdeki su kuruduğunda ise artık sadece toprak oluruz.

* * *

Taşlı bahçenin kenarında kendime çayların altında bir yer seçtim. Gökyüzü bulutlarla kaplıydı; kışın yıprattığı çimenler, denizin altında kalan manzaralar gibi ince, gri bir ışıkla örtülmüştü. Eğilip toprağı kendime doğru çektim. Tek düşündüğüm yeryüzünün sessizliği olsa da tenimin altında havayla su dingin bir halde akıyordu ve halihazırda süren kısa gün saatlerinden faydalanmam gerekiyordu.

Paltomu çıkarıp küreğin yanına bıraktım ve çapayı elime aldım.

Çayların köklerine zarar vermemeye özen gösterdim. Kaslarım ağrıyana,

ağzım kupkuru kalana dek toprağı çapalayıp kazdım. Bektaşiüzümü çalılarında akşamın ilk alevböcekleri parlamaya başladığında ayaklarımın dibindeki çukur yeterince büyümüştü.

Banyoda soğuk suyla yıkandım ve annemin mesaj poduna bıraktığı mesajı dinledim. Sesi çok üzgün çıkıyordu.

"Vize bürosundan yanıt alamadım" diyordu. "Xinjing'le Ural arasındaki tüm demiryolu bağlantıları hâlâ kapalı ve civar köylerden daha öteye gitmemize izin verilmiyor. Noria, şu anda yapabileceğim tek şey bağlantı yolları açıldığında buraya gelebilmen için sana bir bilet ve vize ayarlamak. Onları sana ulaştırmanın güvenli bir yolunu bulabilirim umarım. Senin burada olman için elimden ne geliyorsa yapacağım." Bir an için duraksıyordu. Nefesini duyabiliyordum. Mahvolmuş bir sesle "Lütfen bana nasıl olduğunu haber veren bir mesaj gönder" diye ekliyordu sonra.

Pod bir *bip* sesiyle beraber sustu.

Mesajı tekrar dinledim. Sonra iki kere daha. Listeden adını seçip ona bir şeyler söylemem gerekiyordu ama ağzımın içi sessizlikle öyle dolmuştu ki hiçbir kelimeye yer yoktu. Sonunda yeşil düğmeye bastım. Ekranda *Kaydediliyor* yazısı göründü.

"İyiyim" dedim ve sesimin iyi çıkması için çaba sarf ettim. "Sana yarın yazacağım."

Kaydı gönderdim ve mesaj podunu duvardaki rafa bıraktım.

Yatağa gittim ve gece yerini gündüze bırakıp mobilyaların hatları şafağın cılız ışığında seçilir hale gelene dek öylece karanlığa baktım.

Yataktan kalkıp sundurmaya çıktığımda havanın alabildiğine soğuk mu olduğunu yoksa uyumadığım için mi titrediğimi anlayamadım. Odama dönüp bulabildiğim en kalın paltoyla pantolonu giydim ve şala sarındım, ayaklarıma iki çift çorap geçirdim ve sandaletlerimi giydim. Dışarı çıkarken gözlerim, girişteki rafta benimkinin yanında katlı ve beze sarılı halde duran babamın sinekliğine takıldı. Sinekliği aldım, annemin odasına götürdüm ve kapıyı kapadım.

Misafirler sabah on gibi gelmeye başladı. Eve ilk varanlar plastik ustası Jukara, karısı Ninia, kız kardeşi Tamara ve güneş arabasıyla gelen Binbaşı Bolin oldu. Çok geçmeden babamın yakınları olan dört çay ustası beni selamlayarak bahçe kapısından girdi. Arkalarından civar köylerde oturan birkaç kuzen ve kardeş torunları geldi. Aklıma gelen isimlerden yarım yamalak bir misafir listesi çıkarabilmiştim çünkü annemin ailesi Yeni Piterburg çevresindeydi ve bu kadar

kuzeyde ne kardeşi ne de kuzeni yaşıyordu. Babamsa aile üyeleriyle nadiren görüşürdü. Çoğu akrabasını çocukken ya bir ya iki kez görmüştüm; o da anca aileden birileri evlenirken ya da çocuklarına isim verirken babamdan çay seremonisi tertiplemesi istendiği zamandı. Bu insanlar benim için yabancıydı, onlarla ne bir ortak anım ne de muhabbetim vardı. Aralarında yalnızdım.

Köyün üç ağıtçı kadını ağaçların arasında göründü. Tam da hatırladığım gibiydiler. Küçükken onlardan korkardım. Bol, siyah giysiler giyip başlarını başörtüsüyle kaparlardı ve ifadeleri değiştikçe yüzlerindeki kırışıklıklar gelgitler gibi oynardı. Bazıları onların, başkalarının göremediği şeyleri görebildiklerini iddia ederdi. Az konuşurlardı ve ölüm neredeyse onlar da peşinden oraya giderdi. Ağıt yaktıklarında etraflarındaki taşların bile içi sızlardı sanki.

Onları davet ettiğimi hatırlamıyordum ama yine de geri çevirmedim. Böylesi bir günde bazılarının ağlaması gerektiğini düşündüm. Benim içimde hissiz bir sessizlikten başka bir şey yoktu ne de olsa.

Sanja'yla babası Jan en son geldiler. Sanja beni kucakladı. Titrediğimi hissedebildiğinden emindim.

Çabucak "Annem mecburen evde kaldı, Minja iyi değil de" diye fısıldayarak beni bıraktı ve babasıyla beraber bahçede mezarın ve tabutun etrafında dikilen diğer konukların yanına yürüdü. Kapıyı kapadım ve onları takip ettim.

Bambu tabut, cenaze bürosundan adamların getirip bırakmalarından bu yana, bir taş tezgâhın üzerinde duruyordu. Tezgâhın ucunda bir su testisi vardı. Tabut hâlâ gözüme çok küçük geliyordu. Çayevindeki yer ocağından biraz daha büyüktü ve aklımdan bir kez daha ölümün ne kadar anlık, tutulması, görülmesi, anlaması ne kadar zor bir şey olduğu geçiyordu. Babam burada değildi. Tabutta ya da testide de değildi. Onlar ruhunun eskiden bağlı olduğu cismi taşıyorlardı sadece. Işık bir zamanlar büyüttüğü solmuş bir çiçeğe ne kadar aitse babam da o bedene o kadar aitti artık.

Bolin'den gerekli konuşmaları yapmasını rica ettim. Konukları selamladıktan sonra kısaca babamdan bahsetti. Ardından elinde tuttuğu deri ciltli kitabı açarak bir bölüm okudu. Konuştuğunun farkındaydım ama kelimeleri zihnime ulaşamıyordu; içleri boş, garip birer kabuktan farkları yoktu.

Bolin kitabı kapattı, dikkatlice yere bıraktı ve Jukara'ya başıyla işaret etti. İkisi beraber tabutu taştan aldılar, mezara taşıdılar ve yavaşça çukura indirdiler. En yakın aile üyesi olarak ilk uğurlamayı ben yaptım. Yılın bu ilk zamanlarında henüz hiçbir çiçek açmadığından ve ağaçların çoğu yapraklarını aylar önce döktüğünden yeşil bir çay bitkisinin dalını koparmıştım. Dalı elimden bırakınca

koyu kahverengi ve yeşil gövdesi sığ mezarda bambunun rengine karıştı. En küçük, en narin tomurcukları arkadaki karanlıkta gökyüzüne saçılan yıldızlar gibi parıldadı.

Misafirlerin çoğu uğurlama olarak mezara uzun yıllar önce kurumuş dere yatağından buldukları bir çakıltaşı ya da midye bıraktılar. Taşlar ve kabuklar tabutun bambu kapağına yumuşak bir yağmur gibi patırtıyla düştü. Bolin tabutun üzerindeki çay yapraklarının gümüş-gri düğümlerine su damlaları serpti.

Herkes uğurlamasını tamamladığında sıra su testisine geldi.

Ağıtçı kadınlar bir türkü söylemeye başladı.

Giderek yükselen ve kulağa hem güzel hem çirkin gelen sessiz bir mırıldanma olarak başladılar türküye. Bir büyüyüp bir küçülen ve dokunduğu her şeyi kefen gibi örten bir ağlamaya dönüştü ezgi. Ağıtçıların eski ve garip bir dilleri vardı. Dudaklarından dökülen kelimeler bir büyüyü ya da bedduayı andırıyordu ama bunun şimdilerde unutulmaya yüz tutmuş, az sayıda insanın bildiği şarkılarda varlığını sürdüren bir eski dünya dili olduğunu biliyordum.

Ağıt etrafımda yavaş yavaş bir ağ ördü ve hatırlanan, yitirilen, unutulan onca şeyin içinden geçerek parlak yollar halinde uzaklara süzülen sayısız ipliğe ayrıldı. Su testisini taş tezgâhtan aldım ve etrafında çayların yükseldiği mezarın başına yürüdüm. Ağıtçı kadınların türküsü yükselip azalırken tenimin üzerinde ve altında, yaprakların, dalların, köklerin büyüdüğünü hissettim. Bedenimin hatları siliniyordu; içimde taşıdığım şeyi onlar kaldıramazdı çünkü. Arşa yükselip tekrar un ufak olan bir ormandım ben; göktüm, denizdim, yaşamın nefesi, ölümün uykusuydum. Bilmediğim kelimeler taşıyordu beni; kayıp bir dil yönlendiriyordu ayaklarımı.

Diz çökerek suyu çayların köklerine döktüm.

Boşalan testiyi taş tezgâha geri götürdüm. Ağıt, rüzgâr gibi yavaşça sona erdi. Su bitince seremoni de bitti.

Misafirler eve yöneldi. Uzun bir süre dalları çıplak ağaçların arasında solgun çimenlerin üzerinde dikilerek çaylara baktım. Daha yavaş ya da hızlı büyümüyorlardı. Sanja yanımda durup kolunu omzuma dolayınca nihayet bedenimi tekrar hissettim. Artık boşlukta bitkin bir halde süzülmüyordu.

“Seni bekliyorlar” dedi Sanja.

“Biraz daha yanında kalmamı isterdi herhalde” dedim.

“Ölülerin memnun edilmeye ihtiyacı yoktur Noria” dedi.

Bunu başka biri deseydi ya da farklı bir şekilde söyleseydi misafirleri evde bırakıp doğruca karşıdaki tepeye yürür, herkes çekip gidene kadar dönmezdim.

Ama Sanja’nın omzumdaki eli kararlıydı ve onu hiç bu kadar yumuşak bir sesle konuşurken duymamıştım.

Sanja dönüp gözlerime baktı ve yüzüme düştüğünü fark etmediğim bir tutam saçı arkaya attı. Peşinden eve yürüdüm.

Fenerleri yakmayı tamamen unuttuğum için oturma odasının içi epey karanlıktı. Bahar ekinoksuna bir buçuk aydan uzun bir zaman vardı ve pencerelerin ardındaki gün, hiç de aydınlık değildi. Muhtemelen daha önce hiç görmediğim akrabalar kısa konuşmalar yapıyordu. Ninia ile Tamara masaya yemek taşıyorlardı. Onlara bunun karşılığında iki haftalık su sözü vermiştim ve köydeki tüm su boruları kapalı olduğundan kimse böyle bir teklifi reddedemezdi. Ağıtçı kadınlar herkesten çok yiyip içiyordu ama onlara kızmıyordum. Sanja yanımdan bir an olsun ayrılmamıştı.

Etrafıma bakarken bu insanları tek tek nereden tanıdığımı hatırlamaya çalıştım. Zihnimde hiçbir yere oturtamadığım bir misafir vardı aralarında. Köşede oturup kimseyle konuşmayan, dahası kimseyi tanıyormuş gibi de durmayan sarışın bir adamdı. Aileden olmadığından kesinlikle emindim. Bu köyden olmadığından da. Yine de bir şekilde tanıdık geliyordu.

“Onu tanıyor musun?” diye sordum Sanja’ya.

Sanja gözucuyla adama baktı.

“Hayatımda ilk defa görüyorum” dedi.

Üzerinde sivil kıyafetler olsa da hareketleri ve odadakileri izleme biçimi acaba asker mi diye düşündürdü beni. O sıralar herkesin evine haftada bir su devriyelerinin teftişe gelmesi zorunlu kılınmış, su suçlarına verilen cezalar ağırlaşmış ve askerler bazen üniformalarıyla, bazen de siviller gibi giyinerek insanların toplandığı kalabalık yerlerde görünür olmuştu. Bu hikâyelere başta inanmasam da bir defasında artık köye gidebilecek kadar iyi durumda olmayan babama onlardan bahsettiğimde bana “Artık herkesi yakından takip ediyorlar” demişti. “Ay Festivali olaylarından sonra örgütlü bir direnişin başlamasını istemiyorlar. Kimsede onlara karşı koyacak bir cesaret kırıntısı kalmayana kadar bastıracaklar. Başladı ve yakın zamanda biteceğe de benzemiyor.”

Üzerime ani bir ürperti geldi ve öfke bir avuç dolusu sıcak taş gibi boğazıma oturdu. Ardından yanaklarıma yaşlar döküldü. Karşı koymadım. Bir zaman sonra gözyaşlarım dindi ama gözlerimin arkasında kavrulup canımı acıttıklarını hissettim. Tekrar kendilerini dışarıya atacaklardı.

Misafirler yavaş yavaş dağıldı. Evde birkaç kişi kalmıştı ki Bolin yanıma

geldi.

“Seninle biraz konuşabilir miyim Noria?” diye sordu. Eskisi gibi Kaitio Hanım demek yerine ismimle hitap etmesi garibime gitti. Babamı uzun zamandır tanıyordu ve cenaze işlerine gerektiğinden fazla yardım etmişti. Bir sonraki çay ziyaretiyle ilgili konuşmak istediğini düşündüm.

“Seninle yarından sonra görüşürüz, geldiğin için sağ ol” dedim Sanja’ya. Elimi sıktı.

“Bana mesaj at ya da istediğin zaman bize gel” dedi. Babası Jan selam vererek benimle vedalaştı ve evden ayrıldılar.

Bolin “Arabadan sandığı getirir misin?” diye sorunca şoför başını salladı ve postallarını döşeme tahtalarına vura vura dışarı çıktı. Aydınlıkla karanlığın sadece iki cılız lambayla ayrıldığı loş oturma odasında artık ikimiz kalmıştık. Bolin babamın çay seremonilerine ben altı ya da yedi yaşındayken gelmeye başlamıştı ve seremoniyle ilgim yokken bile bana daima saygılı, iyi davranırdı. O her zaman babamın dostu olmuştu; babam da herhangi biriyle arkadaş olabildiği ölçüde onun. Ve Bolin’e, ondan korkmayacak kadar güveniyordum. Bir fincan çay hazırlamayı teklif ettim ama başını iki yana salladı.

“Noria” diyerek söze başladı.

Bekledim. Doğru kelimeleri arıyor gibiydi. Pencereye vuran bir alevböceğinin yumuşak vızıltısını duyunca evin bir yerinde fenerlerden birini açık bırakıp bırakmadığımı merak ettim. Ölü böcekleri daha sonra köşelerden süpürmem gerekecekti.

Bolin nihayet konuşmaya devam etti.

“Arazinizde su olduğuna inanan insanlar var” dedi. “Doğru mu değil mi bilmiyorum ama...”

“Doğru değil.”

“Buraya senin ağzını aramaya gelmedim” dedi Bolin, yüzü ciddiydi. “Baban sana bundan hiç bahsetti mi bilmiyorum ama biz birlikte büyüdük, bir zamanlar ona canımı emanet edecek kadar güvenirdim. Neden asker olmayı seçtiğimi hiç anlamadı; yine de dostluğumuzu bir şekilde sürdürmeyi başardık. Bu yüzden şunu iyi biliyorum ki hayatta olsaydı sana bu uyarıyı yapmamı isterdi.” Bir an için duraksadı. “Artık güç benim ellerimde değil. Kâğıt üzerinde öyle görünebilir ama her geçen gün, her geçen saat gücüm başka birine kayıyor ve yakında sizin için yapabileceğim bir şey kalmayacak. Artık bendeki güç Taro’ya geçmiş durumda. Elinden geldiğince dikkatli olmalısın Noria.”

O an, Bolin’in şimdiye dek ben ve ailem için neler yaptığını merak ettim.

Babamın onun koruması altında olduğumuzu söylediğini hatırladım ve bu cümlenin gerçekte ne anlama geldiğini bilmediğimi anlamaya başladım. Bizi kimden koruyordu? Cenazeye gelen sarı saçlı, yabancı adamın görüntüsü ve bahçeyi arayan askerlerle ilgili anılar bir bir aklımdan geçti.

Mutfağımızda daima, diğer köylülerin ancak Ay Festivali'nde ya da Kışdönümü kutlamalarında göreceği kadar yemek olurdu. Neredeyse kimsede yokken bizde dondurucu vardı. Bolin'in bununla bir alakası var mıydı? Evdeki kitapların bazılarını Bolin mi getirmişti? Babamın rahatça işini yapabilmesi için su devriyelerini evimizden o mu uzak tutuyordu? Bu hayatın ne kadarını ona borçluyduk ve en önemlisi, onun koruması altında olmayınca neler değişecekti?

"Dikkatli olurum" dedim.

Sundurmada ağır ayak sesleri duyuldu ve kapı çalındı.

"Şoförümdür" dedi Bolin. "Sana bir şey getirdim. Gir!" diye bağırdı.

Sundurmanın zeminine şıkırdayan, ağır bir şey bırakıldı. Kapının yavaşça açıldığını ve tahtaya sürtünen ahşabın sesini duydum; hemen sonra şoför içeri girdi. Suratı kıpkırmızı kesilmişti. Kollarındaki büyük ahşap sandığı önüme koydu.

"Aç" dedi Bolin.

Kapağı kaldırdım. İçinde deri ciltli onlarca eski defter vardı.

"Taro'nun içlerinde ilgisini çeken bir şey bulamadığından eminim; onları geri götürmek zorunda olmadığımdan da" diyerek devam etti. "Kurtarabildiklerimi kurtardım, yoksa hepsi imha edilecekti. Bunu babana yaptığım son iyilik olarak kabul et. Bu kitapların onun için ne kadar önemli olduğunu biliyorum."

Parmaklarım çay ustası defterlerinin sırtlarında gezinirken gözlerime yaşlar doldu. Bir tanesinin babamın defterlerinden biri olduğunu hatırladım. Askerler alıp götürdükten sonra yeni bir defter almamıştı. Bu defter dışında ondan geriye pek az şey kalmıştı.

"Sağ olun" dedim. "Çok sağ olun."

Bolin'in yüzü, tamamen üzüntüye yorduğum bitkin bir hal aldı. Fenerler yumuşak bir ışıkla yanarken hiçbir şey farklı görünmüyordu. Oysa her şey değişmişti.

"Çay seremonilerine gelmeye devam edeceğim, baban kadar iyi iş çıkaracağından eminim" dedi Bolin. Bir an tereddüt ettikten sonra beceriksiz bir hareketle omzuma hafifçe vurdu.

"Bilmek istediğim tek bir şey var" dedim. "Geçen yaz neden Taro'yu yanınızda getirdiniz?"

Kelimelerimin arkasında bariz bir suçlamanın yattığının farkındaydım. Ne var ki verdiği cevap beni şaşırttı.

“Bana bırakılmış bir karar değildi. Hiçbir güç sonsuz değildir Noria. Dağlar bile eninde sonunda rüzgârdan ve yağmurdan aşınır.”

Yaşlı ve savunmasız duruyordu; ona başka ne sorsam bilemiyordum. Az önce benim yaptığım gibi onun da bir şey sormak istediğini ama çekindiğini gördüm.

“Gitmeden önce sormak istediğim son bir şey var” dedi biraz sonra. “Anlatmak istemezsen anlayışla karşılarım ama öğrenmek istiyorum. Mikao nasıl öldü?”

Sustum. Gün kararıp mevsim yavaşça bahara döner ve su tepedeki taş kabuğunun içinde usulca akarken kemiklerim buz tutmuş kadar üşüyordum.

Sonunda “Bununla ilgili konuşmak istemiyorum” dedim.

Bolin selam verip gitti.

Ona anlatmasam da şöyle olmuştu:

Ay Festivali gecesi babam yere yığılıp sessiz ve hareketsizce orada kalmıştı. Giysilerine, saçlarına, tenine su ve karanlık bulaşmıştı.

O esnada üç birlikçi giysilerine, saçlarına ve bedenlerine benzin döküyordu. Islak bir halde yerel askeri yönetim binasının merdivenlerini çıkıp kendilerini ateşe verdiler.

Ertesi gün bizim köyden yaşlı bir çift, mavi üniformalı adamlar tarafından götürüldü. Akşam olduğunda herkes, Qian işgalini protesto etmek için kendilerini yakan üç kişiden birinin onların oğlu olduğunu biliyordu.

Ağıtçı kadınların türküsü köyde üç gün boyunca susmak bilmedi.

Önce her geçen ay su muhafızlarının sayısı arttı. Ardından, Kışdönümü kutlamalarından hemen önce su borularının tamamı kapatıldı ve meydanda kuyruğa girerek karneyle su almak dışında suya ulaşmanın bir yolu kalmadı.

Pod haberleri savaş sanki tek tük yerde, önemsiz ve tesadüfi bir şeymiş gibi İskandinavya Birliği’ndeki terör olaylarının bastırıldığını, uzak bölgelerde yalnızca çok ufak çaplı huzursuzluklar yaşandığını, şehirlerde saman alevi gibi parlayan ayaklanmaların da aynı hızla engellendiğini söylüyordu. Yine de her nedense pazarlarda yiyecekler giderek azalıyor, geçiş podları ve vizelerin alınması zorlaşıyor, çatışmalarda öldürülen gönüllülerle ilgili duyurular arttıkça artıyordu.

Ay yeni yılın başladığını gösterircesine kararıp yeniden aydınlanırken annem demiryolu bağlantıları kapandığı için eve gelemedi.

Tüm bunları babam hastayken takip ediyordum ve etrafımda onca şey yaşanırken hayatımın üzerinde belli belirsiz, biçimsiz bir sis bulutu duruyordu. Babam ise bu bulutu çeken bir merkez gibiydi. Elini kolunu bağlayan ağrılarını ne yaparsam yapayım hafifletemiyordum; gözlerimin önünde giderek sönen kararsız canını dünya sınırları içinde tutamıyordum. Daha sonra her biriyle tek tek yüzleşmek zorunda kalacağımı bilsem de her şeyi boşvermiştim.

Annemle paylaştığı, yalnızken ona çok büyük gelen yatakta yatıyor, teni güneşte kuruyan bir kâğıt gibi her gün daha da inceliyordu. Kemiklerinin çukurlarını ve çıkıntılarını derisinin altından görebiliyordum.

Bolin ona ilaç ayarlamaya çalışsa da böyle bir dönemde ilaç bulmak bir subay için bile güçleşmişti. Onunla ilgilenen doktor başını iki yana sallıyor, kollarına ve bacaklarına iğneler saplıyor, eve defalarca gelip gitmesine rağmen babamın neyi olduğunu çözemiyordu.

Sanırım onu mahveden şey annemin yokluğuydu, tüm bu değişimdi ve artık yaşamaya gücü kalmamıştı.

Zamanla yemeyi bıraktı.

Sonra da içmeyi.

İnsanın, rüyasında odada duran diğer kişinin tanıdık olduğunu yüzünü görmese bile bilmesi gibi biliyordu işte.

Bana son töreni hazırlamamı söyledi.

Babam hayatında ilk defa benim konuğumdu ve çay ustası, konuklarının önünde duygularını belli etmezdi.

Çayını bitirdikten sonra, ölüm elini kalbine koyana ve kanındaki su kuruyana dek çayevinde bekledi.

Bolin haberi duyunca organları muhafaza etmesi için askeri hastaneden bir doktor gönderdi; organ konusunda kıtlık vardı çünkü. Doktorun işi bittiğinde naaş için bir güneş arabası yolladı.

Cenaze bürosunda küçücük duran bambudan bir tabut ve babamın suyunun konacağı gümüş renkli bir testi seçtim. Defin müdürü her şeyin iki güne hazır olacağını söyledi. Arabaya dönüp fırına gittim ve cenaze keklerini sipariş ettim.

Annem burada olmalıydı ama yoktu. Ne trenle dönebiliyor ne de mektup gönderebiliyordu. Hissedemesem de her yeni güne onun hâlâ hayatta olduğunu ümit ederek uyanıyordum.

Babam burada olmalıydı ama yoktu. Metal ve taştan yapılmış bir odada yatıyor, içindeki su buza dönerek bedenini terk ediyordu. İki gün sonra bir bambu tabutun içindeki tozdan, gümüş renkli bir testideki sudan ibaret olacaktı.

Bense buradaydım. Kelimelerim ağzımda sessiz küllerdi ve susuzluğumu hiçbir su gideremeyecekti.

10

Kuyruk kahredici bir yavaşlıkla ilerliyordu. Güneş gözlerime batarken çıplak yüzüm, kışın son güçlü rüzgârlarında oradan oraya savrulan ince kumlarla kaplanıyordu. Sabahleyin sinekliğimi almadığım için pişmandım. Henüz etrafta pek atsineği yoktu ama kum bulutları can sıkıyordu. Su istihkakının karneyle dağıtıldığı yere baktım. Hâlâ çok uzağımdaydı. Gün için başka planlarım vardı ve kuyruktan çıkmamak için kendimi zor tutuyordum; ne var ki şüphe çekmemek için haftada en az iki defa köy meydanında yüzümü göstermem gerektiğini biliyordum.

Sabah ilk iş tepeye yürüyüp kaynağın seviyesine bakmış, önceki günü kurumuş bahçede çamaşır yıkayıp bektaşiüzümü çalılarını budayarak ve pişmiş kilden yapılmış toprak çömleklere sebze tohumları ekerek geçirmiştim. Evi babamın yaşadığı ve annemin burada olduğu zamanlardaki gibi tutmaya çalışmak, rüzgârı avuçlarımla yakalamaya benziyordu. Örümceklerin ben bakmadığım zamanlar köşelerde ördüğü ağlar toz toplayıp kalın gri iplere dönüşmüştü. Ölü yapraklarla aynı renge sahip uzun bacaklı, yumuşak kanatlı böcekler cılız bir ışığın parıltısını bulma ümidiyle eve girmiş, duvarlar ve kapalı odalardan oluşan labirentte kaybolmuşlardı. Kurumuş gövdeleri karanlık odalarda ayaklarımın altında çatırdayıp parçalanıyordu; evin süpürmek için ne gücümün ne de vaktimin olduğu yerlerinde kalıntılarının yavaşça bir araya geldiğini görüyordum: incecik, kırılgan bacaklar, bedenlerinden kopmuş parlak, pullu kanatlar, kapkara gözlü başlar ve sonsuza dek sessizliğe doğru çevrilmiş kırık antenler... Değişim benden daha güçlü, daha hızlıydı. Ev farklıydı, hayatım farklıydı ve damarlarımdaki kan isyan etse de bu değişime boyun eğmek zorundaydım.

Mezarı kazdığımdan beri sadece bir defa dolunay olmuştu. Üzerindeki çimenler çürümüştü; aralarından siyah toprak görünüyordu artık. Her gün mezarının yanından geçsem de babamın ölümü hâlâ anlaşılmaz ve garip geliyordu. Onun ölümünü, hayatını geçirdiği bu odalarla bir türlü bağdaştıramıyordum. Babamın bıraktığı iz öyle güçlüydü ki hâlâ nasıl gideceğini

bilemeden burada yürüyor, arkamı döndüğümde görünürden kayboluyor, tam kapıyı açacakken çayevinden çıkıyordu sanki. Ama korkutucu değil, nazik ve üzgün bir varoluştu onunkisi. Duysa bile cevap veremeyeceğini, elini omzuma koyamayacağını bilsem de ona sesleniyordum bazen. Artık farklı dünyalarda yaşıyorduk ve aramızdaki karanlık nehir yalnızca bir kez geçilebilirdi.

Kuyruk ilerlerken Sanja ailesinin boş su kapları ve kırbalarını taşıyan el arabasını yanına çekti. Arabanın tekerlerinin içinde kumlar hışırdadı. Önümüzde hâlâ en az bir düzine insan vardı.

“Seni burada görmek ne güzel” dedi, arkamdan bir ses. Kırık tırnaklı, kısa parmaklı bir el omzuma dokundu. Arkamı döndüğümde Jukara’nın karısı Ninia’yı gördüm. Bu saatte sineklik takan üç beş kişiden biriydi. Sinekliğin şeffaf örgüsünün arkasındaki yuvarlak yüzü renksizdi; derisi sarkmıştı. Dudaklarını her zamankinden daha parlak bir kırmızıya boyamıştı. O dudak boyasını nereden bulduğunu ve kaç para verdiğini merak ettim.

“Merhaba Ninia” dedim.

“Tabii bu aralar sadece kendine kadar yetecek kadar suya ihtiyacın var” diyerek devam etti; güneşte sararan kaşları üzgün bir ifadeyle kıvrıldı. Koluma hafifçe vurdu. Gözlerimin arkasında bir şeyin yandığını hissettim. “Annenden haber aldın mı?”

“Pod bağlantıları zayıf” dedim. Sesim sanki buhar olup uçtu. Anneme her hafta birkaç mesaj yolluyordum ama cenazeden beri yalnızca bir kez yanıt alabilmiştim. Xinjing’den eğer gelirse yalnızca kötü haberler geliyordu ve annemin sessizliği kendime itiraf etmek istemeyeceğim kadar çok korkutuyordu beni. “Nasılsınız?” diye sordum.

“Ufaklıklar çok aç” dedi Ninia. Torunlarından bahsettiğini anladım. “Su istihkakının tüm aileye yetmesini sağlamak çok zor iş. Yine de şanslı sayılırız; çünkü Jukara kampta düzenli olarak tamir işi yapıyor, subaylar da ona genellikle fazla para veriyor, anlarsın ya.” Çok fazla şey söylediğinin farkına varmış gibiydi. “Zor, çok zor” diye ekledi. “Ama senin durumun daha da kötü olmalı, zavallı kızım benim. Ne annen ne baban kaldı, tek geçim kaynağın çay seremonileri.”

Sanja vereceğim tepkiyi anlamış olacak ki araya girdi.

“Affedersiniz, yüzünüzde bir şey var. Sol gözünüzün altında. Yo, yo, diğer tarafta.” Ninia sinekliğini kaldırıp yanağını sildi.

“Gitti mi?” diye sordu.

Sanja yakından baktı ve kaşlarını buruşturdu.

“Galiba yanlış görmüşüm. Kırışıkmış. Yeni sinekliğiniz gölge yaptı belki de.”

Ninia burnundan soludu. “Doğru, artık adamakıllı sineklik kumaşı bulmak da zor” dedi dudaklarını büzerek.

Göğsüme bir yumru gibi oturan üzüntüme rağmen yüzümde beliren gülümsemeyi görmemesi için başımı başka tarafa çevirdim. Ninia’nın sinekliğinin yeni olmadığını biliyordum. Çoğu zaman eşarpla örtmeye çalıştığı kenar yerindeki kalıcı ruj lekesini yine görmüştüm.

“Ailen nasıl Sanja?” diyerek yeni bir konu açtı Ninia, artık sesi çok daha soğuk çıksa da.

Sanja’nın yüzü düştü. Minja haftalardır hastaydı; Sanja onun için endişeleniyordu. Köy meydanında dağıtılan su şimdiye dek hep temiz olmuştu ama şehirlerdeki ve diğer köylerdeki insanların su istihkaklarını içtikten sonra hastalandıklarına dair söylentiler kulaktan kulağa yayılıyordu. Sanja, annesiyle babasının ordunun kirli su dağıtarak insanların bilerek hastalanmasına yol açtığını fısıldadıklarını anlatmıştı bana. Buna inanmak istemiyordum fakat yine de köy meydanından aldığım suyu, içmekten ziyade çamaşır yıkamak ve bahçeyi sulamak için kullanmayı tercih ediyordum.

“İdare eder” dedi Sanja. “Babam çok çalışıyor, köy dışındaki şu eski binaları yeni gelen su muhafızları için kalınacak yerlere dönüştürme işiyle uğraşıyor.”

“Annenle kardeşin nasıl?” diye sordu Ninia.

“Sizin kadar iyiler” dedi Sanja.

Ninia bir an için karşılık vermedi.

Ardından “Selamlarımı söyle” dedi. Yüzü, konuşmanın şimdilik sona erdiğini açıkça belli ediyordu.

“Tam bir karafatma” diye homurdandı Sanja, kısık bir sesle.

Nihayet sıra bize geldi. Mesaj podumu çıkarıp parmağımı ekrana dokundurdum. Kimlik numaram ve adım belirdi. Podu suyu dağıtan askerlerden birine verdim. Asker kadın podu çok amaçlı poduna taktı ve kırbalarımı doldurdu. Haftalık su kotamı doldurduğumu belirten bilgiyi girerken onu izledim. Ekranda *Vatandaş: Noria Kaitio. Sonraki istihkak: üç gün sonra*, yazısı göründü. Mesaj podunu geri verdi. Kapatıp cebime koydum.

Dolu kırbaları Sanja’nın el arabasına koydum ve onun da kaplarının doldurulup istihkak bilgisinin ailesinin mesaj poduna girilmesini bekledim. Kaplar gözüme aşırı küçük geldi. Ben bu kadar suyu her gün tek başıma kullanıyordum. Sırf çamaşır yıkamak ve bulaşıkları temizlemekle yarısı bitiyordu.

Kaplar dolup da mesaj podu geri verilince Sanja kapların kapaklarını kapattı ve arabayla birlikte meydandan ayrıldık. İnsanların ikinci el mutfak gereçlerini, mobilyalarını ve diğer eşyalarını satışa çıkardığı tezgâhları geçtik. İhtiyar bir kadın ayakkabılarını dört torba unla takas etmeye çalışıyordu. Hava yılın bu dönemine göre şaşırtıcı bir şekilde serindi; arabayı bozuk taşların üzerinde çekmekle uğraşmama rağmen üşüyordum. Karanlık ve puslu bulutlardan oluşan kalın bir duvar, gri renkli geniş, ıslak bir yünlü kumaş gibi parlak gökyüzünün ufkunda uzanıyordu.

"Umarım bu gece yağmur yağar" dedi Sanja. "Varillerle su toplama havuzunu dışarıya koydum bile."

Ben de yağmurun, beni ve yeryüzünü ıslatacak, dünyayı kısa bir süreliğine de olsa boyayıp yenileyecek arındırıcı bir sağanağın özlemini çekiyordum. Bu bulutların olsa olsa çiseleyen bir yağmur getireceğini bilsem de bunu Sanja'ya söylemedim.

Mavilere bürünmüş su muhafızlarını ve sokaklarda su istihkaklarıyla evlerine dönen insanları saymazsak etraf sessizdi. Ay Festivali'nden sonraki aylarda askerlerin sayısı artıp köyün sınırlarına onlar için daha fazla kışla inşa edilirken köylüler de artık daha kısık sesle konuşmaya başlamıştı. Su kıtlığı arttıkça insanların ve hayatın durgun, bayat kokusu evleri sarmış, kurumuş bir dere yatağındaki taşları saran yosunlar gibi yapışkan parmaklarını tüm sokaklara, bahçelere uzatmıştı. Ne zaman köye yürüsem, alışana kadar o pis koku tüm nahoşluğuyla burnuma doluyordu.

Yolumuzun üzerindeki sağlık ocağına yaklaştığımızda koku daha da arttı. Eski tuğla binanın, aynı anda en fazla bir düzine insanın sığabileceği küçük bir bekleme salonu vardı ve en az on kadın çocuklarıyla birlikte dışarıda bekliyordu. İki bebek yırtınır gibi bağırırken biraz daha büyük olan birkaç çocuğun ne kolunu kaldırmaya ne de konuşmaya hali var gibi duruyordu. Taş çatlasın benimle aynı yaşta olan genç bir kadın, dudakları çatlamış, gözkapakları şişmiş bir bebeğe şişeden bir şey içirmeye çalışıyordu. Üç yaşlarında siyah saçlı, soluk tenli bir kız altına yapmıştı; annesi çaresizce onu sakinleştirmeye çalışıyordu. Bizi görünce kemerine iple bağladığı plastik bir kupayı eline aldı ve "Bize bir kap su verebilir misiniz?" diye sordu. "Çocuğum susuz ve aç, saatlerdir bekliyoruz."

Sanja bana baktı. Yeni bir şeydi bu. Köyde önceden beridir su kıtlığı vardı ama su dilenecek kadar âciz biri hiç olmamıştı. Minik kızın avurtları çökmüştü, gözleri iri iriydi.

“Duralım” dedim Sanja’ya.

Kadın kupayı havada tutuyordu. Kırbamı elime aldım ve kupayı doldurdum. Kadın boştaki eliyle kolumu sımsıkı tutup sıktı.

“Sağ olun hanımefendi! Siz iyi birisiniz. Sağ olun, sağ olun, temiz sular yolunuza dökülsün!” Minnet dolu sözlerine devam ettikçe utanmaya başladım. Kırbamın ağzını kapatıp el arabasına koymuştum ki başka bir kadın yanımıza geldi. İki küçük çocuk ellerini tutuyordu.

“Bize de birkaç damla verebilir misiniz?” diye sordu.

Sanja bana sert bir bakış attı.

“Gitmemiz gerek Noria” dedi.

Haklıydı. Sağlık ocağının dışında bekleyen diğer insanların da bana umut dolu gözlerle baktıklarını, en uygun şekilde nasıl su isteyeceklerini düşünüp taşındıklarını görebiliyordum. Biraz daha dursam hiç suyum kalmayacaktı.

“Üzgünüm” dedim kadına. “Gerçekten çok üzgünüm ama veremem. Bende de çok az var.”

Kadın bana baktı. Yüzü önce şüpheli, ardından çirkin bir hale büründü.

“Sen çay ustasının kızısın, değil mi?” diye sordu.

“Haydi Noria” diye seslendi Sanja.

“Bilmeliydim. Çay ustaları her zaman kendilerini bu köyden üstün gördüler.”

Yüzüm kızardı, arkamı döndüm ve caddenin çatlamış taşlarında arabayı çekmeye başladım. Arkamdaki kalabalığın homurtuları arasında kendi adımı duyar gibi oldum ama artık başka hiçbir şey duymak istemiyordum.

“Boşver onları” dedi Sanja. “Herkese yardım edememen senin hatan değil.”

Yüzümün yandığını, boğazımın düğümlendiğini hissediyordum. Ne diyeceğimi bilmiyordum. Buradan gitmek istiyordum sadece. Bugün köye inmemin arkasındaki gerçek sebebi düşünmeye çalıştım. Onca aşağılanmanın ve şaşkınlığın ötesinde, ufacık da olsa bir heyecan kıpırtısı hissetmiştim aslında.

Yolu uzatmak için bir sokağın köşesinden döndük. Kapısında dört hafta önce mavi bir çember beliren gri sıvalı, alçak bir eve ve evin arkasından hiçbir kıpırtı ya da sesin gelmediği, açık duran karanlık pencerelerine bakmak için vaktim vardı. Ayaklarımız kendi kendilerine yolu değiştirmişti. Son günlerde köyde kısa ve düz yollardan yürünmüyordu; su suçu işaretleri sokaklarda arttıkça, dile getirilmeyen ortak kararlarla seçilen yeni yollar yavaş yavaş eskilerin yerini alıyordu. Artık mavi çemberle işaretlenmiş onu aşkın ev vardı. Gri sıvalı olan da bunlardan biriydi. Evlerin hayaleti andıran suskun siluetleri yol kenarlarında dikiliyordu ve çevreleri mecbur olmadıkça kimsenin bozmadığı bir sessizlik

halkasıyla sarılıydı. Komşu evlerin sakinleri, sabıkalı olan evin yerinde, olur da o tarafa doğru bakarlarsa kendilerini de yeryüzünden silecek, girdap gibi dönerek her şeyi yutan bir boşluk varmış gibi hayatlarına devam ediyordu.

Su suçu işleyen evlerde oturanların sadece bir iki kez göründüğüne, onda da sabahın erken saatlerinde ya da geceleri kapılarının önünden bir şeyler aldıklarına veya ön bahçelerinden dışarı adım atmadan sessizce evlerinin önünde dikildiklerine dair rivayetler dolaşıyordu köyde. Bu hikâyeler tıpkı hortlak hikâyeleri gibi bir tepki uyandırıyordu insanlarda: gün doğduğunda inandırıcılığını yitiren, korku ve merak karışımı bir duygu...

Gerçek şuydu ki işaretli evlerin sakinlerine ne olduğunu kimse hâlâ tam olarak bilmiyordu. Belki de sormamak daha kolaydı.

Zaten uysal olan bir şeyi zincire vurmak için sessizliğe ihtiyaç yoktu.

Soğuk rüzgâr çatıların köşelerine tüm şiddetiyle vuruyor, evlerin arasındaki boşluklarda ara sıra bedenimizi kamçılıyordu. Arka bahçelerden birinde, köy okulunda öğretmen olduğunu hatırladığım bir deri bir kemik bir adam, pazar tezgâhlarında kuru şampuan olarak satılan acıağaç kabuğu tozuna toprak eklenerek yapılan açık kahverengi bir karışımla kafa derisini ovalıyordu. Ben çayevinin arkasında kalın öbekler halinde yetişen sabunotuna alışkındım; banyo suyuyla birleştiğinde parmaklarımın arasında köpürmesi hoşuma gidiyordu. O an ilk kez, birilerinin neden hiç kuru şampuan ya da toz sabun almadığımı merak edebileceği geldi aklıma. Hayatımın diğer köylülerin hayatıyla aynı gözükmesi için daha kaç değişiklik yapmam gerektiğini bilmiyordum.

Sanja'nın evine yaklaştığımızda daha fazla bekleyemedim.

"Çöp karıştırmaya gideceğim" dedim. "Gelmek ister misin?"

Sanja iç çekti.

"Gelemem. Evde yapılacak çok iş var." Kırbalarıma baktı. "İstersen onları burada bırak, sonra alırsın? Plastik mezarlığına kadar onca yolu bunlarla gidip gelemezsin."

"Senin olsunlar" dedim.

Okyanus Ejderhası'nın sırtında uçmayı teklif etmişim gibi baktı bana.

"Saçmalama!" dedi. "Önümüzdeki haftaya kadar başka su alamayacaksın. Tabii ki almayacağım."

"Benim ihtiyacım yok" dedim. "Evde bir hafta yetecek suyum var. Lütfen, sende kalsınlar."

Sanja suları almamakta ısrar edecekmiş gibiydi; ama derin bir nefes verdikten sonra "Sadece bu seferlik, sakın bir daha bunu yapayım deme" dedi.

Plastik mezarlığının keskin kokusu üzerime esti. Mezarlığın yanında akan sığ, bulanık bir dereden kırbalarını ve kovalarını doldurmaya çalışan insanların yanından geçtim. Annemle babam oradan asla su içmemem konusunda beni her zaman uyarırdı. O suyun mezarlığın toksinleriyle kirlendiğini ve beni hasta edeceğini söylerlerdi. Eskiden bütün köylüler dereden uzak dururdu ama son zamanlarda buraya ne zaman gelsem oradan su almaya çalışan birilerini görüyordum. Bir keresinde yaşlı bir kadına bu suyun içilmemesi gerektiğini söylemiştim.

"O zaman ne içeyim, sen söyle?" demişti. "Hava mı yoksa kum mu?"

Bir daha o dereye gelen kimseyle konuşmamıştım.

Su arayan bir avuç insanın arasında, kırmızı dudakları sinekliğinin ardında parlayan bir yüzü tanıyınca duracak gibi oldum. Ninia derenin kenarına çömelmiş, saydam bir kırbayı sarı-kahverengi suyla dolduruyordu. Tıknaz vücudu, kahverengi giysileri ve çalışkan hareketleriyle gerçekten de karafatmaya benziyordu ama bunu düşünür düşünmez içime bir utanç duygusu saplandı. *Hayatını sürdürmeye çalışmak dışında ne yapıyor ki*, diye sordum kendi kendime. Hangimiz bundan farklı bir şey yapıyoruz ki? Jukara'ya iş verenlerin ona Ninia'nın tahmin ettiği kadar para ödemediğini düşündüm. Yüzünü çevirince beni görmedi mi yoksa görmemiş gibi mi yaptı, emin olamadım.

Yanından geçip gittim.

Mezarlığın sürekli değişen, göz yanıltan arazisinde tanıdık işaretler bulmak güçtü ama gideceğim yeri biliyordum. Mezarlığın ortasına yakın bir yerde, boyu benim iki katım olan bir beton yığını çöp dağında yükseliyordu. Betonların yanında durdum ve büyük bir eski dünya aracının pasla kaplı antika hurdasını tespit edene dek mezarlığın sınırına bakındım. Bir zamanlar tekerleklerin olduğu kısımlar ve çalışmayan ön panel hâlâ duruyordu ama koltuklar ve tüm işe yarar metal parçalar çoktan sökülmüştü. Kimse bu hantal makine leşini yerinden oynatamamış görünüyordu; kıpırdatmak için en az beş insan gücü gerekliydi ve mezarlığın bu bölümünde bulunacak pek bir şey yoktu çünkü. Aracın iskeletine yürüdüm.

Elimi hiç düşünmeden ön paneldeki bir deliğe doğru uzattım ve çay tabağı kadar bir plastik kutunun pürüzsüz yüzeyine değene kadar yokladım. Kutuyu çıkarmama gerek yoktu, orada olduğunu biliyordum. Çocukken Sanja'yla beraber en sevdiğimiz yerlere sakladığımız zaman kapsüllerinden biriydi.

İçlerinde çakıltaşları, kurumuş çiçekler, denizotundan yapılmış bileklikler ve plastik mezarlığında bulduğumuz değerli parçalar vardı. Her kapsülün kapağının içine tarihi yazar, ardından parmaklarımızı boyaya batırarak yanına parmak izlerimizi basardık. Dışına ise kapsülü açabileceğimiz tarihi yazardık ve bu tarih genellikle en az on sene sonrası olurdu. Bu bizim hazırladığımız son zaman kapsülüydü ve yıllarca mezarlığa her gelişimizde yerinde duruyor mu diye kontrol etmiştik.

Elimi çektim, pantolonuma sildim ve hurda arabanın yanından ayrılarak mezarlığın sınırına doğru yürümeye başladım. Yirmi adım attıktan sonra birkaç gün önce açtığım sığ bir çukura geldim. Neyse ki etrafta kimse görünmüyordu.

Çantamdan kalın eldivenleri çıkarıp ellerime geçirdim ve işe koyuldum.

Bundan kimseye bahsetmemiştim ama gümüş renkli diskti beni buraya getiren. Babamın ölümünden sonra sessizleşen ev, toprak vaat ettiği ebedi huzura doğru çağırıyormuş gibi, ağır bir uykuyla sarıp sarmalıyordu beni. Sessizlik, annemle babamın arkalarında bıraktığı boş odaların sessizliği değildi sadece; o duvarların içinde artık nefeslerinin, kelimelerinin, ayak izlerinin olmayışıydı. Anlatmadıkları ve söylemedikleri için şimdi onlar olmadan keşfedip öğrenmek zorunda kaldığım her şeyin sessizliğiydi aynı zamanda. Ne kadar az şey bildiğimi yeni anlamaya başlıyordum. Kaynağı, başka çay ustalarını, dahil olduğumuz gizli ittifakları, rüşvetçiliğin garip kanunları ve tehlikeli dengelerini, etrafımda dört bir yana doğru uzayarak ufukta belirsizleşen karanlık bir çöle benzettiğim bu karanlık yetişkinler dünyasını öyle az tanıyordum ki... İhtiyacım olan bilgileri vermeden beni terk ettikleri için ikisine de kızgındım. *Neden bana hiçbir şey anlatmadınız,* diye soruyordum. Ama burada değillerdi. Burada olan tek şey toprak ve rüzgârdı, onların da dili yoktu...

Gümüş renkli diskteki hikâyenin benim için neden bu kadar önemli olduğunu bile henüz anlayamamıştım; bu düşünceyi oluşturan parçaları nasıl bir araya getireceğimi bilmiyordum çünkü. Bu parçalardan biri, günün birinde kaynaktaki su seviyesini çok aşağıda göreceğimin ya da mağaraya girdiğimde mavi üniformalı askerleri kılıçlarını çekmiş bir halde karşımda bulacağımın korkusuydu. Diğeri ise hayatın bundan ibaret olmaması gerektiğine, köyün dışında, gök kubbenin altında bir yerlerde dünyanın kurumuş, kavrulmuş ve onca çabaya rağmen ölüyor olmadığına inanmak için bir sebep olması gerektiğine dair içimde filizlenen bir fikir ya da yok denecek kadar zayıf bir umuttu. Parçalar bir şekilde zihnimde iç içe geçmeye başlamıştı ama onları kelimelere dökmeyi halen bilmiyordum. Diskteki hikâyeyi keşfetmek ve kayıp parçaları bulmak için güçlü

bir dürtü hissediyordum içimde. O eksikleri annemin odasındaki kitaplarda, geçmişin mezarlıkta kaderine terk edilen kalıntılarında arıyordum. Bu işin ne denli ümitsiz olduğunun farkındaydım ama kafamı boş evin doldurulamaz sessizliğinden kurtardığı ve içinde rahatlatıcı bir şeyler sakladığı kesindi. Bana değişimi, hâlâ gün yüzüne çıkma ihtimali bulunan saklı bir fırsatı vaat ediyordu.

Babam öldükten sonra haftalar boyunca kazdığım geniş ve sığ çukur, içinde eski dünya teknolojisinden kalma birçok kırık dökük şey barındırıyordu. Doğru yeri bulmam günlerimi almıştı ama şimdi, burasının birkaç sene önce gümüş renkli diski bulduğum yer olduğundan kesinlikle emindim. Etrafta yatan makinelerden bazılarını tanıyordum; tekrar bir araya getirilemeyecek kadar parçalanmış oldukları için Sanja birçoğunu almayı istememişti. Hepsinde gerekli parçalar eksik olduğundan deneylerinde bir işe yaramazlardı. Hatırladığım kadarıyla disk yüzeye yakın bir yerden çıkmıştı ama plastik mezarlığı o zamandan bu yana o kadar değişmişti ki başka diskler varsa bile ilkini bulduğum yerin çok daha derininde ya da uzağında olabilirdi. Yine de aramaya başlamak için burasından daha iyi bir yer bilmiyordum.

Betonların gölgesi değişip uzuyordu. Baharın ilk çetin atsinekleri yeni ve ağır gövdelerini etrafımda gezdiriyor, yorulduklarında lapaya dönmüş çöp yığınlarına konup dinleniyordu. Çok geçmeden sinekliğe ihtiyaç duyacaktım. Kollarım, bacaklarım ağrıyordu; giysilerim tenime yapışmıştı. Her zamanki hurdalardan başka bir şey bulamıyordum. Kap kacak, topukları kırılmış yırtık pırtık ayakkabılar, ne olduğu anlaşılmayan parçalar, alabildiğine naylon poşet... Kırık kasasının altından kablolar fırlayan ezilmiş bir eski dünya makinesini –ki bu da Sanja'nın işe yaramaz bulduğu şeylerden biri olduğu için neye yaradığı hakkında hiçbir fikrim yoktu– kenara itince önümde buruşuk bir naylon poşet belirdi. Bu poşeti de çıkardıktan sonra eve gitmeye karar verdim. Altında ilginç bir şey bulacağıma inanmıyordum gerçi. Poşetler uzun bir zincir şeklinde birbirine bağlanmıştı ve çok fena sıkışmışlardı. Yumru halini almış kısmını hışırtıyla kavramaya çalışırken kurumuş naylonlar avuçlarımda parçalanıyordu. Bir müddet uğraştıktan sonra nihayet yerinden oynadığını hissettim ve poşet öbeğini yavaşça mezarlıktan çektim. Elimde büyük bir top yapıp kenara fırlattım.

Elimle açtığım delikten gördüğüm kadarıyla içinde daha da çok naylon poşetten başka bir şey yoktu.

Gözlerimi kapadım. Boyun kaslarım gerilmişti, kafatasımın arkasına bir baş ağrısının yürüdüğünü hissediyordum. Ağrı, kafa derime sımsıkı bir atkuyruğu ya da örgü gibi rahatsız edici düğümler atıyordu sanki.

Bir başka beyhude aramanın ardından eve dönme vakti gelmişti.

Gözlerimi açtım. Az önce kenara ittiğim kırık eski dünya makinesi yanımda duruyordu. Büyük değildi. Sert plastik kasası kasten vurulmuş gibi birkaç yerden kırılmıştı; bir tarafında küçük bir alevböceği fenerinin dibini andıran yuvarlak, cam bir merceği vardı. Cam fena halde çatlamış, bir bölümü düşmüştü.

Mezarlık arayışlarımda buna benzer makine hurdalarını belki on defa görmüştüm. Kim bilir kaç kere elime alıp bir kenara fırlatmıştım. Yıllar evvel, Sanja'nın makineyi mezarlıkta bırakmayı tercih ettiği, benimse diski eve götürdüğüm gün, makineyi görmüş olsam da akılda kalmayı hak edecek bir tarafını bulamazdım herhalde.

Fakat bu defa, makinenin bir kenarına işlenmiş, serçeparmağımın yarısı boyunda donuk metal plakasına günışığı vuruyordu.

İşlemeye dikkatle baktığımda adeta dünya durdu.

Yazıyı tekrar tekrar okudum.

M. Jansson.

Makine ellerimden düşecek gibi oldu. Onu bir çaputa sarıp çantama koydum ve çukurdan çıktım. Olabildiğince hızlı adımlarla mezarlıkta yürürken ayaklarımın altında oynayan plastikler çatırdayıp homurdandı.

Gümüş renkli diskte kayıtlı olan eski dünya hikâyesi plastik mezarlığında bir yerlerde var olsa da onu bulma şansım hiç yok gibi görünüyordu. Şimdiyse ilk kez, ne kadar küçük olursa olsun, gerçekten de diskteki hikâyenin devamını bulma ihtimalinin olabileceğini düşünüyordum. Bu fikir aklımın içinde güneşe doğru uzanan yeşil, narin bir filiz gibi büyüyordu.

Eve vardığımda doğruca annemin odasına gidip çantadan makineyi çıkardım. Çaputu açtım ve makineyi masanın kitaplarla ya da elyazması notlarla dolu olmayan tek boş köşesine koydum. Ben evde yokken tüm güneş ışığı evin bu tarafına vurmaya başladığı için jaluziyi indirdim. Odaya gri-mavi bir gölge çöktü.

Sandalyeye oturdum ve kitap yığınlarına baktım. Gümüş renkli diskteki kayıttan hatırladığım her şeyi not ettiğim kâğıda diktim gözlerimi. Sonra bakışlarımı eski dünyadan kalan kırık makineye çevirdim. Ölü bir sinek kadar sessizdi. İkindi güneşinin huzmeleri, jaluzinin çıtaları arasından sıcak ve keskin ipler şeklinde içeri vuruyordu.

Jansson keşif seferi. Alacakaranlık Yüzyılı. Kayıp Topraklar. M. Jansson.

Tüm parçaların elimde olmadığını, belki de hiçbir zaman olmayacağını

biliyordum. Ama henüz bakmadığım bir yer daha vardı.

Ev sessiz ve hareketsizdi, çayevi boş ve sakindi, dışarıda yürüyen kimse yoktu. Babamın ruhu odalarda ve ağaçların arasında dolaşıyorsa belli ki huzurluydu ve bir zamanlar yaşadığı bu araziyi hâlâ koruyordu. Mesaj podunun ışığı yanıp sönmüyordu. Karıncalar bahçenin taş levhalarında ve evin köşelerinde çizdikleri incecik yollarda yürüyor, duvarların ahşapları eskiyor, görmediğim raflar tozlanıyordu ve ne yapacağımı söyleyen ne de yaptığımı soran kimsem yoktu.

Oturma odası loştu. Sandığın kapağını kolayca açıp duvara dayayınca eski kâğıtların ve yıllanmış mürekkebin bayat kokusu havaya karıştı.

Defterlerin sırtında tarih, sene ya da çay ustalarının adı yazılı olmadığından, doğru defteri bulmak için deri kaplı ciltlerin her birinin ilk sayfalarını karıştırdım. Sonunda aradığım yılların daha önce görmediğim bir elyazısıyla ön sayfada yazılı olduğu defteri bulmayı başardım.

Sayfayı çevirip okumaya başladım.

11

Kalan son çay yudumunu içip fincanı yerde duran kitap yığınının yanına bıraktım. Boynum ağrıyordu. Ölü tozların ağırlığı olmayan zerreleri, pencereden bir ok gibi içeri giren günışığında uçuşuyordu. Didik didik ettiğim defterleri ve annemin odasından getirdiğim notları bir kenara itip oturma odasında açtığım boşluğa sırtüstü uzandım ve gözlerimi kapadım. Gömleğimin vücudumun ağırlığının altında toplanmış kısmı kaslarıma baskı yapıyordu. Düşüncelerim arapsaçına dönmüş bir yumak gibiydi. Ne zaman bir ucundan yakalayıp takip etsem ipin geri kalanı daha inatçı bir düğüme dönüyordu.

Son iki günümü çay ustalarının defterlerini okumakla geçirmiştim. Şimdiye dek Alacakaranlık Yüzyılı'ndan yedi defter karıştırmıştım. Yüzyılın ikinci yarısında dört çay ustası bu evde yaşamıştı. İlk usta olan Leo Kaitio yazmakla pek uğraşmamıştı. Hayatı boyunca sadece bir defter doldurmuştu. Yazıları kısaydı ve gündelik şeylerle ilgiliydi. "Bu sabah yağmur var. Teğmen Salo ve karısı beklediğim saatte geldi. Ayakkabıları tamir ettirmeyi unutmamam gerek" yazıyordu bir yerde. Başka bir sayfada ise "Ocak geçen senekinden daha sıcak geçiyor. Toprak demlikte çatlak var" yazılıydı. Ocak'ın anlamını doğru hatırladığımdan emin olmak için annemin eski kitaplarını karıştırmıştım: Eski güneş takviminde yılın ilk ayıydı. Yer yer kafam karışsa da Leo'nun notlarını hızlıca okumuştum. Defterin sonuna doğru elyazısı değişmiş, bunun nedenini anlamam biraz zaman almıştı. Emin olmak için ilk sayfasında eğri büğrü harflerle Miro Kaitio adının yazılı olduğu sonraki defteri açmıştım. Muhtemelen Leo'nun oğluydu. Miro'nun elyazısına şöyle bir göz gezdirdiğimde tahminimin doğru çıktığını anlamıştım. Leo'nun boş bıraktığı sayfaları dolduran yazılar belli ki Miro'nundu.

Miro'nun düştüğü notlar babasınınkiler kadar kısa ve öz değildi; bilakis boş zamanının çoğunu yazmaya ayırdığı açıktı. Küçücük elyazısıyla tamı tamına altı defter doldurmuş, sayfaların arasında katlı duran ayrı kâğıt parçalarına da not almıştı. Yazılarının bazılarına tarih atılmamıştı. Leo'nun defterinin son sayfalarındaki bölümde de tarih yoktu. O zamanlar da yazı yazma malzemelerini

bulmak zor olmalıydı. Miro büyük ihtimalle elindeki kâğıdın bittiği çaresiz bir anda babasının defterine yazmaya başlamıştı.

Miro'nun yazıları Leo'nunkilerden tamamen farklıydı. Düşüncelerini, rüyalarını, çay seremonileri sırasında ve başka zamanlarda hissettiklerini yazmıştı. Bir kedinin kucağına kıvrılması, taze bir elmadan aldığı ilk ısırık, güneşten ısınan çimenlere yalınayak basmak gibi onu gülümseten ya da pabuçlarının vurması, artık taksa da işe yaramayan eski gözlükler, çok lazımken mürekkebin bitmesi gibi keyfini kaçıran şeylerin listesini bile çıkarmıştı.

Gözlerimi açıp ayağa kalktım. Çok hızlı hareket etmiştim. Başımın dönmesi geçene dek karanlık odada duvara dayanmak zorunda kaldım. Mutfağa gidip ılınmış çaydan bir fincan daha koydum. Geri döndüm, bir mindere çöktüm ve Miro'nun yarısına kadar geldiğim son defterini elime aldım. Parmaklarımın altında her an dağılacak gibi duran kırılgan, kupkuru yapraklar, yerlere rüzgârın alıp götürmesini bekleyen ince, siyah kelimeler saçıyordu. Geçmişle olan bu bağlantı, karşıya geçmenin tehlikeli olduğu yıkık dökük bir köprü kadar narin ve eskiydi. Yine de cümlelerin kendisi sapasağlamdı. Beni öylesine içlerine çekiyorlardı ki çoğu zaman zamanın nasıl geçtiğini anlamıyor, ne aradığımı kendime hatırlatmak zorunda kalıyordum. Benden uzun yıllar önce yaşayan bu çay ustasının günlerini anlatma şekli beni büyülemişti. Uyanık geçirdiği dolunay gecelerini, misafirlerin ayakkabılarından çayevinin zeminine dağılan kum tanelerini, parıldayan koyu renkli toprağa düşer düşmez eriyen, bazı kışlarsa hiç yağmayan karları okurken kendimden geçiyordum. Çok eskiden sona ermiş bir yaşama ait olan, sararmış ve kırılgan yapraklardan bana ulaşan bu hikâyeler ve kesitler öylesine parlak, öyle ayrıntılı ve renkliydi ki gözlerimi onlardan ayıramıyordum. Bu adamın kemikleri uzun zaman önce toprağa, kanındaki su ise gökyüzüne karışmış olabilirdi ancak kelimeleri ve hikâyeleri hâlâ canlıydı, hâlâ nefes alıyordu. Yazdıklarını okurken yaşadığımı ve nefes aldığımı daha iyi duyumsuyordum, daha vazgeçilmez buluyordum sanki.

Dışarıda gölgeler büyürken sayfaların ellerimin altında hışırdamasını dinledim.

Karanlık, kelimeleri göremeyeceğim kadar çökünce defteri kapattım. Köprüler yıkıldı, geçmiş eskisi gibi buzlu bir camın arkasında seçilemeyen sözcüklerden oluşan bir ağa dönüştü ve evin sessizliği etrafımı sardı. Bir gün daha bitmişti ve aradığımı bulamamıştım.

Yatmadan önce taşlı bahçeyi tırmıkla temizlemek için dışarı çıktım. Kumun üzerindeki zayıf çizgiler gece vakti neredeyse görünmüyordu. İşim bitmek

üzereyken köye giden yola öylesine baktığımda ormanın kenarında evi izleyen iki insan silueti görür gibi oldum.

Donakaldım, kalbim göğsümden çıkacak kadar hızlı çarpmaya başladı.

Tırmık ellerimden kayıp düştü. Kumdan almak için eğilip yeniden doğrulduğumda ormanın kenarı boş ve hareketsizdi.

Ertesi sabah izlere bakmaya gittim ama sertleşen toprak ve yere saçılan çam iğnelerinin oluşturduğu kalın örtü her şeyi gizlemişti. Belki de gecenin karanlığında ağaçların gölgelerini durmaksızın evi izleyen insanlara benzetmiştim.

İki gün sonra annemden hiç beklemediğim bir mesaj aldım. Köyden sıra bekleyerek aldığım iki kırba dolusu suyla eve döndüğümde mesaj podunun ışığının yanıp söndüğünü gördüm. Kırbaları yere attığım gibi koşup podu açtım. Ekran aydınlandı ve annemin yuvarlak, akıcı elyazısı belirdi.

Sevgili Noria ile başlayan mesaj şöyle devam ediyordu: *Sana daha sık yazamadığım için özür dilerim. Seni çok özledim ve yakın zamanda yanımda olmanı umuyorum. Bunun için elimden gelen her şeyi yapıyorum. Bu arada, bana kullandığın bir eşyayı gönderebilir misin? Büyük olmasın, sık kullandığın bir eşya olsun yeter. Çayevinden bir kaşık ya da çay ustası defterine yazmak için kullandığın kalemlerden biri gibi. Bir arada değilken seni daha yakınımda hissetmem için bir hatıraya ihtiyacım var. Temizlemeye, parlatmaya uğraşma. Olduğu gibi istiyorum. Podumun şarjı bitiyor ve yarın gün doğana kadar şarj edemeyeceğim; o yüzden kısa tutuyorum. Sevgiler, Lian.*

Yere çöktüm. İçim inanılmaz rahatlamıştı. Annem yaşıyordu. Bir aydan uzun bir süredir ondan hiç haber alamamıştım. Pod kalemini aldım. *İyi misin? Seni özledim*, yazıp hemen gönderdim ama yanıt gelmedi.

Ardından mesajı yeniden okudum; bir şey rahatsız ediyordu çünkü beni.

Okudukça annemin isteği daha tuhaf gelmeye başladı. Beni sevdiğini biliyordum ama hiçbir zaman maddi şeylere önem veren biri olmamıştı. Xinjing'e taşınmak zorunda kalınca kitaplarının çoğunu hiç düşünmeden arkasında bırakabilmişti. Uygun olan her şeyi, bunlara duygusal bir anlam yüklemeden geri dönüştürmekte bir sakınca görmezdi. Tüm oyuncaklarımı vermesi, bebeklik giysilerimi mobilya örtülerine ve kilimlere çevirmesi, odasının pervazında biriktirdiğim taş koleksiyonumu bir güzel dışarı atması hâlâ aklımdaydı. Bildiğim kadarıyla çocukken çizdiğim resimlerin birini bile saklamamıştı. Mezuniyetim için gönderdiği şal, tamamen işlevsel bir değeri

olmadığı halde bana bugüne dek verdiği tek giysiydi.

Bir anda benden hatıra niyetine bir eşyamı istemesi şaşırtıcıydı bu yüzden. Bana neler yaşadığıyla ilgili tek kelime etmemiş olması da düşündürücüydü. Tüm mesajlarımı almamış olabilirdi. Ben de onunkileri almamıştım belki. Savaş yüzünden bağlantılar zayıftı ve mesaj servisleri muhtemelen izleniyordu. Mesajlarımı mümkün olduğunca basit tuttuğum, suya sabuna dokunmadığım için neden sansürlenmiş olabileceklerini anlamıyordum. Ancak ordunun işlerine akıl sır erdirmek imkânsızdı.

Annemin benden istediği şeyi anlamasam da mesaj podunu duvardaki rafa bıraktım, mutfağa gittim ve tezgâhtan o sabah kullandığım yıkanmamış bir çay kaşığını aldım. Çay damlalarının kuruduğu metal yüzeyinde kahverengi bir leke duruyordu. Kaşığı bir bez parçasına sardım, alttaki çekmecelerden birinde posta göndermek için kullanılan bir denizotu torbası buldum ve kaşığı içine bıraktım. Odamdan çay ustası defterimi alıp bir sayfayı yırttım ve üzerine birkaç kelime karaladım: *Sevgili anneciğim, tekrar bir araya gelene kadar beni sana hatırlatacak eşyam bu olsun – Sevgiler, N.* Kâğıdı katlayıp torbaya koydum; torbanın ağzını kapattım ve bir parça iple bağladım. Ertesi gün köye inip gönderebilirdim. Tek endişem, Xinjing'e ulaşıp ulaşmayacağıydı.

* * *

İlkbaharın yaza döndüğü sonraki iki haftada günler çabucak uzadı ve ısındı. Sular karanlıkta aktı, güneşten kavrulmuş taşlarda dağılıp yoluna devam etti. Defterleri, geziyi ya da anne babamı düşünmediğim zamanlar Sanja geliyordu aklıma. Babamın ölümünden beri etrafımdaki sessizliği yırtarak kendi yolumu çizmek için ne kadar uğraştığımı anlatmak istiyordum ona; fakat doğru anı bir türlü bulamıyordum. Son günlerde bitkin ve sakindi; bana anlatmadığı bir şey olduğunu seziyordum. Çöp karıştırmaya gelecek vakti hiçbir zaman olmuyordu. Nedenini sorduğumda cevap vermekten kaçıyordu.

Miro'nun yazılarını karıştırıyordum hâlâ. Fazlasıyla hayalperest bir uğraş olduğunu bilsem de hikâyelerini bir şekilde sıraya dizmeye çalışıyordum. Miro'nun zamanında evde iki çay ustası daha yaşadığı için bunu yapmak daha da güçleşiyordu. Miro babası öldüğünde bu unvanı tek başına üstlenmişti ama hiç çocuğu olmadığı için ona kuzeni Niko Kaitio çıraklık yapmıştı. Niko da usta olduktan birkaç ay sonra genç yaşında ölünce çıraklık ve sonrasında ustalık unvanı onun oğlu Tomio'ya geçmişti. Niko ve Tomio'nun Miro kadar yazmaya yatkınlığı olmadığından Miro onların boş sayfalarını da hiç çekinmeden

sahiplenip kendi yazılarıyla doldurmuştu.

Son karıştırdığım defter, Miro'nun zamanından çok öncesine aitti. Miro'nun yazılarından oluşan son bölümünü önceden işaretlemiştim ama ilk defa dönüp okuyordum. Yazıya Alacakaranlık Yüzyılı'nın son senesinin tarihi atılmıştı. Tomio'nun yazdıklarından, bunun aynı zamanda Miro'nun öldüğü yıl olduğunu biliyordum.

Son seremonimin zamanına az kaldığını biliyorum, o yüzden bu hikâyeyi kalbim durmadan önce kayıt altına almak istedim. Daha önce yazmamamın sebebi, bunu yapmanın güvenli olmayacağını düşünmemdi. Ama şimdi olayların üzerinden kırk sene geçti ve artık onları anlatmanın kimseye bir zararının dokunacağına inanmıyorum. Belki ileride suyun dışında birilerinin bunları hatırlayıp bilmesinin iyi kabul edileceği bir zaman gelebilir. Çünkü şimdiye dek o kadar çok hikâye kayboldu, o kadar azı gerçek haliyle günümüze gelebildi ki...

Hızlıca yazının tarihinden kırk sene öncesini hesapladım. Gümüş renkli diskte bahsi geçen tarihle tutarlıydı. Minderin üzerinde bağdaş kurdum, defteri kucağıma koydum ve okumaya devam ettim.

Bir akşam karanlığında kapım çaldığında birkaç yıldır çay ustalığı yapıyordum ve babamı önceki sene kaybetmiştim. Kapıyı açınca sundurmada dikilen iki adamla bir kadın gördüm. Bana kendilerini takdim ettikten sonra yemek ve su karşılığında bahçede ve evde benim için çalışabileceklerini söylediler. O zamanlar oldukça alışıldık bir durumdu bu. Savaşlarda çok sayıda insan evini barkını kaybetmişti ve birçoğu için su ve barınak bulmanın tek yolu köy köy dolaşarak iş aramaktı. Gelgelelim bu insanlar sıradan tiplere benzemiyordu. Kıyafetleri epey yeniydi ve firar eden insanlara has aceleci tavırları vardı. Erkeklerden biri yaralıydı. Koluna kan lekeli bir bez bağlıydı ve yaranın etrafında kötü çürükler vardı. Bezin kenarından bir dövme görünüyordu: pençelerinde kar tanesi olan ince gövdeli bir Okyanus Ejderhası. İsimlerini söyleyişleri –biri çok hızlı söylerken bir diğeri kekeledi– bu isimleri uydurduklarını düşündürdü bana. Ama gerçekten de tükenmiş haldeydiler. Günlerce doğru düzgün dinlenmeden dolaşmışlardı sanki ve hava geçirmeyen şu eski malzemelerin birinden yapılmış küçük bir çanta dışında yanlarında başka bir şeyleri yoktu. Sonunda o kadar da tehlikeli görünmediklerine kanaat getirdim ve onları o gecelik çayevinde ağırlamak istedim. Çayevinde değerli bir şey olmadığından soyulmam söz konusu değildi. Uykum hafif olduğu için gecenin bir yarısı gizlice eve girmeye çalışırlarsa onları işitebileceğimi de biliyordum. Kapıda sağlam bir kilit vardı ve kapıyı ses çıkarmadan açabilmek imkânsızdı.

Onlara biraz ekmek ve çay ikram ettim; battaniye, yastık ve fener verip bahçe yolundan çayevine götürdüm. Ardından eve dönüp yaralı olan adam için iyileştirici bir merhem hazırladım ama çayevine gittiğimde hepsi uyuyakalmıştı. Kavanozu kapının dışına bıraktım.

Ertesi sabah onlar henüz kalkmamışken fırıncının çırağı ekmek getirdi ve köyde dolaşan yeni söylentiyi anlattı. Askerlerin önceki gece köyde devriye gezdiğini, kapıları çalıp üç savaş suçlusunu aradığını söyledi. Misafirlerim uyanınca onları kahvaltı için eve buyur ettim ve her birini yakından izledim. Akıllarından geçenleri anlamak zordu. Tavırları iyi ve epey resmiydi; eğitim seviyeleri yüksek kişilere benziyorlardı. Bu halleri, ordunun bazı ayrıcalıklarından faydalanarak yetiştirildikleri ihtimalini güçlendiriyordu. Fakat konuşurken seçtikleri bazı kelimeler, askeri geçmişe sahip birileri için bile tuhaf, hatta uygunsuzdu. Sonunda onları kafamda bir yere oturtamadığımı anladım. Daha fazlasını öğrenmem gerekiyordu.

İkinci çaylarımızı içerken onlara sabah duyduğum söylentiden bahsettim. Üçü de sustu, yüzleri taş kesildi. Askerlerin aradığı suçluların onlar olduğunu biliyordum. Onları ihbar etmemem için bana bir sebep söylemelerini istedim.

Adamlar itiraz etmeye başladılar ancak kadın tek bir el hareketiyle onları susturdu. Giysisinin kolu yukarı kalkınca onun bileğinde de yaralı adamın kolunda gördüğüm dövmeye benzeyen bir ejderha dövmesi olduğunu fark ettim.

Kadın bana suyun içilebilirliği ve bazı bölgelerin afetten kurtarılmasıyla ilgili araştırma yaptıkları Kayıp Topraklar'dan döndüklerini söyledi. Şaşırdım çünkü Kayıp Topraklar'a gitmenin yasak olduğunu sanıyordum. Bunu sesli dile getirdiğimde kadın, yaptıkları gezinin yasadışı ve gizli olduğunu itiraf etti. Arkadaşlarının yüzlerinde, bu sırrı kendilerine saklamalarının daha iyi olacağını gösteren bir ifade vardı ama kadın çayından bir yudum alıp sırtını doğrulttu ve anlatmaya devam etti.

Yeni Qian ordusu bir şekilde keşif gezilerinden haberdar olmuş ve onların izini sürmeye başlamıştı. Liderleri Kolari yakınlarından su örneği almak için çıktıkları bir yolculukta öldürülmüştü ve o günden beridir kaçıyorlardı. Birkaç gün önce arkadaşları kayıtlardan bazıları ve keşif gezisini görüntülemek için kullandıkları kamerayla ortadan kaybolmuştu. Kayıtların geri kalanı onlardaydı ve bunları orduya kaptırmak istemiyorlardı. Arkadaşlarının ölüp ölmediği konusunda hiçbir fikirleri yoktu. Amaçları askerlerin başka bir yere gitmesi umuduyla köyün yakınlarında birkaç gün saklanmaktı.

Üçü de bana bakıyordu. Daha kısa boylu olan kahverengi saçlı adam acısı hiç

dinmiyormuş gibi elini yarasının üzerinde tutuyordu. Yüzünde terler parlıyordu. Uzun boylu adam ise hiç renk vermiyordu.

Kadın onları ihbar etmememi istedi.

Neden çay ustasının evine geldiklerini ve neden onlara yardım edeceğime inandıklarını sordum.

“Babam da bir çay ustasıydı” dedi kadın. O daha küçükken su savaşlarında öldürülmüştü ama babasının anlattığı suyu anlayan çay ustalarının hikâyelerini hâlâ hatırlıyordu.

Kayıp Topraklar’da gerçekten de temiz tatlı su olup olmadığını sordum.

İki adama baktı kadın. Uzun boylu olanının derin bir nefes aldıktan sonra sessizce başını oynattığını gördüm.

“Var” dedi. “Ve o suyun yalnızca orduya değil, herkese ait olmasını istiyoruz.”

Kadının anlattıklarını düşündüm. Böyle bir konuda bana yalan söylemesi için bir sebep göremedim. Kaderleri benim elimdeydi. Savaş suçlularını yakalayanlara iyi ödüller verilirdi ve onları ihbar etmek istesem, tek yapmam gereken hemen şimdi köy polisini buraya çağırmaktı. Onlar üç kişiydi, ben tek; ama sıhhatim yerindeydi, onlarsa güçsüzdü. Ne olup bittiğini anlamalarına fırsat tanımadan kapıdan çıkıp onlardan kurtulabilirdim. Beni anlayışla karşılarlardı.

Fakat onlara yardım edeceğimi söyledim.

Şimdiye dek gördüğüm en iyi rol yapan insanlar değillerse içlerinin nasıl rahatladığını gözlerinden okuyabildim.

Onları güvenli olduğuna inandığım tek yere götürdüm. Yolu kesinlikle öğrenmemeleri çok önemliydi; bu yüzden onları gözleri bağlı bir şekilde teker teker dolambaçlı bir yoldan götürmem şarttı. Onlara yataklık yapmamın tek koşulu buydu. Kısa bir müzakerenin ardından şikâyet etmeden razı oldular. Gittikleri yerle ilgili bilgilerini ve tahminlerini birleştirerek nihai bir sonuca varmaları ve ileride aynı yolu tekrar kullanmaları olasıydı ama bu riski göze almam gerekiyordu. Her birini kazasız belasız gizli yere götürdükten sonra eve dönüp yemek ve temiz çamaşırlar aldım.

Orada tam iki hafta kaldılar. İki günde bir yanlarına gidip köyden duyduğum son havadisleri anlatıyordum. Kendilerinden pek bahsetmeseler de haklarında birkaç şey öğrenmiştim. Üçü de akademisyendi ve su kısıtlamalarını sona erdirmek için mücadele veren daha büyük bir yeraltı örgütüne üyeydiler. İki hafta sonra gitmek istediler. Aynı yere sıkışıp kalmaktan bunalmışlardı ve fazla

uzun kalarak beni tehlikeye atmaktan endişeleniyorlardı (ya da bana öyle söylediler). Bildiğim kadarıyla askerler aramalarını civar köylere kaydırmıştı; dolayısıyla buradan ayrılmaları için en güvenli zaman olduğunu düşünüyordum. Onlara izlenme ihtimali en düşük olan köyden çıkış yollarını gösteren bir harita çizdim ve yiyecekle su verdim. Önce Kuoloyarvi'ye, oradan Yeni Piterburg'a gitmek istiyorlardı. Üçünü teker teker gizli yerden çıkarıp erzaklarını bıraktığım tepenin yamacına yürüttüm. Şafak sökmek üzereydi, ilkbaharın ilk günleriydi. Gökyüzü sabaha kucak açarak aydınlanmaya başlamıştı bile.

Yaptığım iyilik için bana teşekkür ettiler ve karşılığında verecek hiçbir şeylerinin olmadığını söylediler. Bazı şeylerin karşılık gerektirmediği yanıtını verdim.

Kadın gülümsedi. Gözleri sabahın alacakaranlığında simsiyah görünüyordu.

"Büyük ihtimalle hiçbirimizin suyun yeniden özgürce aktığı zamanları göremeyeceğinin farkındasınız, değil mi?" diye sordu.

"Farkındayım; ama bu, öyle bir günün gelebileceğine dair umut beslemeyi bırakmak için yeterli bir sebep değil" diye cevapladım.

"Bazıları için yeterli" dedi.

Ve gittiler. Tepenin kıvrımlarında gözden kaybolana dek zayıf karaltılarını izledim.

Onlara ne olduğunu bilmiyorum. Hiçbirinden bir daha haber alamadım. Ne gerçek isimlerini ne de yanlarında taşıdıkları bilgiyi koruyup koruyamadıklarını biliyorum. Belki de o bilgi onları korumuştur, kim bilir? Bana gerçeği mi anlattılar ya da doğru şeyi mi yaptım, hiçbir zaman bilemeyeceğim. Ama sonuç olarak bu benim son hikâyem; onu bu sayfalara yazdıktan sonra suyum gönül rahatlığıyla kuruyabilir.

* * *

Çay ustasının defterini kapattım ve sayfalarla kaplı zemine gözlerimi diktim. Parçalar kafamın içinde hareket ederek anlamlı bir görüntü oluşturmaya çalışıyordu. Askerler tarafından aranan ve çay ustasının evini ziyaret eden bu gezginler Jansson seferine katılmış olabilir miydi? Epey zayıf görünen bir olasılıktı bu. Öte yandan, gümüş renkli diskin böylesi küçük bir köyde ne aradığını açıklayabilirdi bu hikâye. Yakalanmaktan korktularsa ve ordunun Kayıp Topraklar'la ilgili edindikleri bilgiye el koymasına engel olmak istedilerse kayıtları mezarlığa atmış olabilirlerdi.

Miro'nun onları gerçekten de tepenin içine, hatta kaynağın ta kendisine

saklayıp saklamadığını merak ediyordum daha çok. Hiç duyulmamış bir şeydi bu. Babamın tüm anlattıkları ve tüm yaptıklarından şunu kesin olarak anlamıştım ki kaynağa sadece çay ustaları ve yeterli bilgiye sahip olduklarında onların çırakları, nadiren de –annemin orayı gördüğünden emindim– aile fertleri gidebilirdi. Ancak Miro güvenmek için hiçbir sebebinin olmadığı yabancıları o mağarada sakladıysa tüm gelenekleri ve yazılı olmayan kuralları çiğnemişti. Başka nereyi kastetmiş olabilirdi ki? Onlara su değil, yemek götürdüğünden bahsetmişi. Biraz düşündükten sonra onları sakladığı yerle ilgili tek kelime yazmamış olması fazlasıyla tuhaf geldi. Bu onun ayrıntılı yazım tarzına hiç uymuyordu, daha çok kasıtlı bir tercih gibiydi.

Girişteki mesaj podu öttü. Annem olmasını umdum. Birkaç hafta önce benden kaşık istediği o mesajdan beridir haber alamamıştım ondan. Fazla oturmaktan karıncalanan bacak kaslarıma iğnelerin battığını hissederken mesajı okumak için doğruca girişe yürüdüm. Annem değil, Sanja'ydı.

Bize taksitle birkaç kırba su satabilir misin? Çok acele!! Mümkünse hemen bugün, yazmıştı. Mideme soğuk bir ağırlık çöktü. Sanja daha önce benden hiç su istememişti. Aklıma hemen Minja geldi. Akşama daha birkaç saat vardı; sokağa çıkma yasağı başlamadan köye gidip gelebilirdim.

Geliyorum, diye cevapladım. Oturma odasının zeminine saçtığım defterleri orada bıraktım, üç kırbayı suyla doldurdum, her birini güneş motorunun römorkuna taşıdım ve köye doğru yavaşça sürmeye başladım.

12

Ön kapı kilitliydi. Çaldım ama içeriden ses gelmedi. Tekrar çaldım. Yalnızca sessizlik. Görünmesinler diye paltomu çıkarıp kırbaların üzerine örttüm. Evin yanından dolaşıp Sanja'nın atölyesine gittim. Kapıyı zorladım ama içeriden kilitlenmişti. Sineklikten oluşan duvarlardan içeri baktım. Tezgâhın üzerinde, yarısı yenmiş ayçekirdekli kekin yanında kısmen bir araya getirilmiş eski bir makine duruyordu. Küçük güneş pervanesinin kanatları günün sıcaklığını kesiyordu. Sanja görünürde yoktu.

Tayfası açıklanamaz bir şekilde buharlaşıp yok olan hayalet gemilerle ilgili duyduğum eski dünya hikâyelerini düşündüm o an. Kurtarma ekibinin gemiye vardığında son cümleyi bitiremeden masanın üzerinde kalan bir kalem, kazanda yıkanan çamaşırların tüten buharı ve hâlâ sıcak bir çay fincanıyla karşılaşması geldi aklıma.

"Sanja?" Cevap yoktu. "Sanja!" diye seslendim bir kez daha. "Kira? Jan?"

Ne Sanja'dan ne de anne babasından ses vardı. Minja'nın sesi bile yankılanmıyordu evde. Tekrar ön kapıya yürüyecektim ki arkamdan bir şıkırtı geldi. Sesin geldiği yere bakınca Sanja'yı atölyenin zemininden kalkmaya çalışırken gördüm. Yüzü kızarmıştı.

"Her şey yolunda mı?" diye sordum.

Sanja bana döndü, elinin tersiyle alnındaki teri sildi.

"Çabuk gelmişsin" dedi. Masadaki pervaneyi kapattı, kapıyı açtı ve atölyeden çıktı.

"Seni göremedim" dedim. "Hiçbiriniz yoksunuz sandım."

"Ah, masanın altını karıştırıyordum da" dedi bakışlarını kaçırarak. Atölyenin her yerine baktığımdan emindim.

"Her şey yolunda mı?" diye sordum yeniden. Sanja'nın omuzları düştü.

"Hayır" dedi. Yüzünün ardında biriken gözyaşlarını görebiliyordum. "Minja..." dedi; sesi kaba ve çatallıydı. "İyi değil. Annem yine doktora götürdü ama geçen sefer götürdüğünde de bir işe yaramamıştı." Yutkunup gözlerini kaldırdı. "İlaçları vermek için suda eritmek gerekiyor."

Ona doğru bir adım attım, sonra bir adım daha. Geri çekilmedi. On yaşındayken tepede tökezleyip bileğini burktuğundan beri onu ağlarken hiç görmemiştim. Başını omzuma yasladı, susana dek hıçkırarak ağladı. Orada, ikindi güneşinin yakan, batan sıcağında dakikalarca dikildik. Sonunda kollarımdan ayrıldı ve burnunu çekti.

"Özür dilerim" dedi.

"Saçmalama" dedim, koluna vurarak. "Suyu getirdim."

Hâlâ gülümsemeye çalıştığını görünce rahatladım.

"Eğer bunları da bedava vermeye kalkacak olursan dünyanın sonuna kadar burada tamir yaparım, haberin olsun" dedi.

Karşı çıkmak için ağzımı açtım ama araya girdi. "Adil olmalıyız. Sonuçta senin de bahçende kuyu yok."

Ona bakamadım; suratımda neyi göreceğinden emin değildim.

"Kırbaları ön bahçeye bıraktım" dedim. "Birileri kapmadan gidelim haydi."

Kırbaları römorktan indirip kapıya taşıdık. Sanja kapıyı açınca aklıma kirli saçları ve ekşimiş sütü getiren ağır bir koku yayıldı havaya. Oturma odasındaki masanın hem üstü hem de altı, boş bardaklar ve yemek kalıntıları yapışmış yağlı tabaklarla doluydu. Köşedeki leğende çamurumsu bir suya çocuk kıyafetlerinin bastırıldığını fark ettim. Bazılarında koyu lekeler vardı. Yanlarından geçerken hava akımıyla birlikte yerde toz öbekleri uçuşuyordu.

Sanja önce bana, sonra evin ne halde olduğunu günlerdir ilk defa görüyormuş gibi etrafına baktı.

"Ev rezil durumda" dedi. "Minja'nın midesinde yemek durmuyor, bir süredir bezlerini yıkayamıyoruz."

Utandığını görüyordum; içeri girerken bana hastalığın izlerini görmek isteyip istemeyeceğimi sormuştu.

"Artık yıkayabilirsiniz" dedim, gülümsemeye çalışarak.

Kırbaları mutfağa götürdük. Sanja biberona biraz temiz su dökerken ona yardım ettim. Biberonu duruladı, tekrar suyla doldurdu, dolaptan bez bir torba çıkardı, içindeki beyaz tozdan iki kaşık alıp suya koydu. Tozun erimesi için biberonu hafifçe salladı. Tozun sisi andıran soluk bulanıklığı suda süzüldü.

Sundurmadan gelen ayak sesleri duyduk. Sanja biberonla kapıya yürüdü. Kira kollarında Minja'yla içeri girdi. Minja'yı birkaç haftadır görmediğimden onun bu hali beni allak bullak etti. İpince ve kırılgan duruyordu; her zaman parlak olan gözleri şimdi kemikleri çıkık suratında iki gölgeye dönmüştü. Kira'nın ise rengi solmuş, vücudu çökmüştü.

“Daha fazla hasta kabul edemiyorlarmış” dedi. “Boş yeri olan en yakın hastane Kuusamo’daymış.”

“Ne yapacakmışız o zaman?” diye sordu Sanja.

“Solüsyonu içirip ateşinin düşmesini bekleyecekmişiz.”

“İki haftadır bunu yapmıyor muyuz zaten! Suyumuzun kalmadığını söylemedin mi?”

“Sanja” dedi Kira. “Sağlık ocağı Minja’dan bile daha kötü durumda olan hastalarla dolu.” Sesi bitkin ve perişandı. “İki doktor, üç hemşire, bir de köyden birkaç gönüllü çalışıyor. Karaborsaya üç aylık su borçları birikmiş. Ocağı önümüzdeki ay işletip işletemeyeceklerini bile bilmiyorlar.”

İçerideki hava ağırlaştı. Sanja’yla ben, Kira’nın muhtemelen çok daha önceden anladığı şeyi yeni anlıyorduk: Doktorların Minja’yı evinde ölmesi için sağlık ocağından göndermek dışında seçeneği yoktu.

Sanja içinde solüsyon olan biberonu Kira’ya uzattı.

“Temiz mi ki?” diye sordu Kira.

“Evet” dedi Sanja. Kira’yla Sanja sert sert bana baktılar. Kira bir şeyi yeni fark etmiş gibiydi.

“Karşılığını ödeyemeyeceğimizi biliyorsun, değil mi?” diye sordu. Bu sözcükleri Sanja’ya olduğu kadar bana da söylüyordu.

“Ödemenize gerek yok” dedim.

Kira eski bir koltuğa oturdu, biberonu alıp Minja’ya verdi. Minja ağzını açabilecek gücü bile bulamıyordu; Kira bir müddet dil döktükten sonra nihayet Minja’ya biberondan birkaç damla ilaç içirebildi. Ardından bebeğini yatak odasına götürdü.

“Sanja, biraz buraya gelebilir misin?” diye seslendi.

“Seni burada beklerim” dedim Sanja’ya. Sanja başını sallayıp gitti. Kira kapının ardında sesini kısarak konuşsa da dedikleri kulağıma geliyordu. Sanırım söylediklerini duymamı istiyordu.

“Ondan su istememeliydin” dedi.

Sanja karşı çıkarak “Başka ne yapabilirdim?” diye sordu. “Su borusunu bitiremedim. Artık eksik parçaları bulmak neredeyse imkânsız; fiyatlar uçmuş.”

Kira iç çekti.

“Biliyorum Sanja. Su bulmak senin görevin olmamalı, onu da biliyorum. Minja’nın durumu daha iyi olsaydı onunla civar köyleri dolaşıp dikiş dikebilirdim ya da Kuusamo’daki postal fabrikasında iş bulmayı deneyebilirdim. Hiç kimseye minnet borcum olsun istemiyorum.”

Duyduklarım yetmişti. Sundurmaya çıkıp kapıyı dikkatle kapattım. Basamağa oturup etrafıma baktım. Kumun içinde yükselen boynu bükük, pörsümüş ayçiçeği filizlerini, ahşap iskeletlerinin içinde gergin bir halde duran, tozdan sararmış, başıboş iki sandalyeyi ve onları güneşten koruyan, denizotundan dokunmuş tenteyi izledim. Çevredeki bahçeler, evler, hepsi aynı görünüyordu. Birbirlerini taklit edercesine renksiz ve yorgunlardı, öğle sonrasının ağırlığı altında tükenmişlerdi.

Sanja evden çıkıp arkamda kapıyı sessizce kapattığında kaç dakika geçmişti, bilmiyordum.

"İkisi de uyudu" dedi. "Son günlerde bu evde nadir yaşanan bir olay."

Sesimi alçaltsam da kelimeler ağzımdan umduğumdan daha sert çıktı.

"Aklını mı kaçırdın sen?"

Sanja'nın başı aniden bana döndü. Son haftalarda yaşadıklarının yansımasını yüzünde görünce göğsüm sıkıştı ama devam ettim.

"Yasadışı bir su borusu yapmanın senin için ne kadar tehlikeli olduğunun farkında mısın? Su devriyeleri seni bulursa..." Atölyede olmayışı, şıkırtı sesi ve aniden belirivermesi geldi aklıma. "Atölyenin altında değil mi? Orada yapıyorsun."

Sanja'nın yüz hatları yorgunluktan birbirine karışmış gibiydi ama bir an için öfke, belki de çaresizliğini yansıttı.

"Su istihkakı bize yetmiyor, daha fazlası için de gücümüz yok" dedi. "Babam bir anlaşma yapmayı başardı ve yevmiyesinin bir kısmını su olarak alıyor; ama o suyun da hem görüntüsü hem kokusu sanki içine kirli iç çamaşırları bastırılmış gibi."

Yüzümü buruşturdum.

"Kimseye şikâyet etmediniz mi?" diye sordum.

Sanja burnundan soludu.

"Kime edelim? Bize yasadışı su veren subaylara mı?"

Ne demek istediğini anlıyordum.

"Yapma" dedim. Kuşkulu gözlerle bana baktı. "O su borusuna bir daha yaklaşma."

"Bugüne kadar hiç su suçu yüzünden hapse girmekle ailenin susuzluktan ölmesi arasında seçim yapmak zorunda kalmadığın belli" dedi.

Bir an için cevap veremedim çünkü benimle nadiren böyle sert konuşurdu. Kelimelerindeki sertlik onu da şaşırtmışa benziyordu. Elimi alıp sıktı.

"Özür dilerim, Noria" dedi, "öyle demek..."

“Ne kadar suya ihtiyacınız var?”
“Noria...”
“Ne kadar?”
Gözlerini dikti. Siyah ve parlaktılar.
“Senin paranın yeteceğinden daha fazlası. Her gün iki kırba” dedi.
“Size getireceğim.”
Başını iki yana salladı.
“Senin suyun sana lazım. Yapamazsın.”
“Evet, yapabilirim” dedim.
Bir şeyler soracak sandım. Neyse ki hiçbir şey demedi. Ben de yalan söylemek zorunda kalmadım.

Sanja’yla aramda bir şeyler değişmişti. O zamanlar kelimelere dökemediğim, hatta belki şimdi bile ifade edemeyeceğim bir değişimdi bu. Bir daha su borusundan ve Minja’nın hastalığından bahsetmemişti bana. Ben de ona kaynağı söylememiştim.

Sırlar, suyun taşları oyduğu gibi oyar bizi. Görünürde değişen hiçbir şey yoktur ama kimseye anlatamadığımız o şeyler bizi yıpratıp tüketir, hayatlarımız giderek sırların çevresinde dönmeye başlayarak yavaşça onların şeklini alır.

Sırlar insanların arasındaki bağları kemirir. Bazen de sırların o bağları güçlendirebileceğine inanırız. Aramızda bir sırla oluşan o sessiz boşluğa başka birinin girmesine izin verirsek artık o boşlukta yalnız olmayız.

Sanja’ya düzenli olarak su götürmeye başladım. Tek kelime konuşmadan kabul ediyordu. Minja’nın gözlerindeki sis dağılmış, bakışları etrafında olup bitenleri anlayacak duruma gelmişti. Eskisi gibi kelimeler dökülebiliyordu dudaklarından. Kolları ve bacakları hâlâ kışın kuruyan cansız dallar gibi ince olsa da hayatı tehlikede değildi artık. Kira’nın bana olan tutumu şükranla karışık tuhaf, kaba bir kaçınma haliydi. Jan onu nadiren gördüğüm zamanlarda suyla ilgili tek kelime etmiyordu ama birkaç kez çay ustası evinde ya da bahçede tamir veya inşaat işlerine ihtiyaç varsa gelip yapabileceğini söylemişti. Her seferinde gerek olmadığını söylemiştim.

Tüm bunlar olurken Jansson seferiyle ilgili daha fazla bilgiye ulaşmak için yaptığım araştırmada çıkmaz bir sokağa ulaşmıştım. Miro’nun son yazısından sonra geriye kalan çay ustası defterlerinin hepsini teker teker karıştırmış ama bana bilmediğim hiçbir şeyi anlatmayan kısa, sıradan notlardan başka bir şey

bulamamıştım. Plastik mezarlığı, şayet varsa, sırlarını halen benden saklıyordu. Keskin bir metal parçasıyla açılan yara ve Sanja için toplayıp cebime koyduğum bir avuç dolusu ıvır zıvır dışında oraya gidişlerim hiçbir sonuç vermemişti. Nereye gitsem dört yanımda sessizliğin duvarları örülüyordu. Mesaj podunun ışığı hep sönüktü. Yumuşak çimenlerin sessiz gövdeleri bahçenin toprağını yarıp yükselirken babamın külleri yerin altında çıt çıkarmadan yatıyordu.

Derken, ilkbaharın sonunda bir sabah sessizlik bozuldu.

Yazın habercisi olan diğer günlerden farksız bir gündü. Kapalı gökyüzü, parlak metal renginde tepede kavis çiziyordu. Açık yeşil yapraklar, seyrek ağaç ve çalıların dallarında yumuşak bir tonda parıldıyordu. Sokaklar sakindi. Denizotundan yapılmış tentesinin altında yaşlı bir çiftin oturduğu bir evin önünden geçtim. Kadının buruşuk yanaklarından yaşlar süzüldüğünü gördüm. Adam kolunu kadının omuzlarına dolamıştı. Bakmamak için başımı çevirdim.

Kırbalarımla evine vardığımda Sanja beni kapıda bekliyordu.

“Duydun mu?” diye sordu. Yüzündeki ifadeyi görünce kalbim sıkıştı.

“N’oldu? Her şey yolunda mı?”

“Evet. Yani, aslında hayır.” Durdu, yüzü endişeyle gerildi. “Kapısında mavi çember olan şu gri sıvalı ev var ya? Sağlık ocağının orada.”

Karanlık pencerelerini, kapalı perdelerini, ön bahçesindeki boş yolu, sokakta yürürken bakışlarını ondan kaçıran komşuları hatırladım.

“O evde oturanlar herkesin sandığının aksine götürülmemiş” dedi Sanja. “Neredeyse iki aydır ev hapsindelermiş, gece gündüz gözetleniyorlarmış. Hiçbir yere gidememişler; askerler hayatta kalacakları kadar su ve yiyecek getiriyormuş. Bu sabah zorla dışarı çıkarılmışlar ve...” Kelimeyi ağzından çıkarmak için çabaladı. “İnfaz edilmişler.”

“Emin misin?” diyebildim sadece. Evin dökülmüş boyasında bir çürük gibi parlayan, suya yansıyan gökyüzüyle, asker üniformalarıyla aynı renkteki o parlak mavi çember gözlerimin önüne geldi. Son Ay Festivali’nden bu yana yaşanan onca şeye rağmen inanmak istemedim.

“Babam görmüş” dedi Sanja. “Meydana yürüyormuş. Askerlerin insanları evden sürükleye sürükleye dışarı çıkardığını ve ön bahçenin ortasında boğazlarını kestiğini kendi gözleriyle görmüş. Sokaktan geçen herkes görmüş.”

Sahneyi gözümün önüne getirmemeye çalışsam da zihnim benden önce davrandı. Yumuşak tenlerine bastırılırken toprağın rengini yansıtan parlak metali, maviye bürünmüş kolun hareketini, bahçenin solgun kumlarında yayılan kan birikintisini ve üzerine vuran günışığını görür gibi oldum.

“Bundan sonra böyle mi olacak?” diye sordu Sanja, gergin, boğuk sesiyle. “Herkes her an kendi bahçesinde öldürülebilecek ya da kendi evine hapsedilebilecek mi yani?”

“Bu günler geçecek” dedim. “Geçmesi gerek.”

“Ya geçmezse?” Sanja gözlerini bana dikti. Yüzünde daha önce bu kadar çıplak bir çaresizlik gördüğümü hatırlamıyordum. “İnsanların suya hep ihtiyacı olacak. Yasadışı su boruları yapıp hayatlarını tehlikeye atmaya devam edecekler. Ben...”

Ne söylemeye çalıştığını fark ettim.

“O su borusunu yapmaya devam etmiyorsun, değil mi?” diye sordum. Başı öne düştü; siyah saçları suratına döküldü.

“Sonsuza dek senin suyuna bağlı yaşayamayız Noria” dedi. “O su sana da lazım.”

Eski çay ustalarını, yaptıkları tercihleri ve görevlerini anımsadım. Tüm geleneklere karşı gelerek doğru olduğuna inandığı şeyi yapan Miro geldi aklıma. Bir burada olmayan anne babamı, bir de yanı başımda olan Sanja’yı düşündüm.

“Gel” dedim. “Sana bir şey göstermek istiyorum.”

Kendimizi yabancı, vahşi topraklarda gezinen bilge ve korkusuz kâşifler zannettiğimiz çocukluk yıllarında defalarca yürüdüğümüz tepeye gittik. Kasvetli bulutlar, ufukta gökyüzünü giderek kuşatan karanlık bir duvar örüyordu. Yolları ezbere bilen ayaklarım taşlarda kaymadan ilerliyordu. Bu manzaranın arkasında, hafızamda hayal meyal beliren bir başka manzara vardı: Burada yollar daha geniş, zirveler çok uzaklardaki dağlar kadar yüksek, kayalıklar tırmanmayacak kadar büyük ve çetin, kuru nehir yatakları kayaların kenarında derin bir yara gibi... Yıllar öncesinden çıkagelen o görüntüye kıyasla şimdi her şey yavan ve sıkıcı duruyordu; çocuk gözlerimle izlediğim tepeden bile ezici olan sarp, karanlık, boğucu bir manzaranın adım adım içine giriyormuşum gibi hissediyordum. Yoldaki taşların arkamdan sarsıldığını, kenarlarının kumun içinde parçalandığını duyar gibiydim. Dönüp baksam yalnızca çölü ve uzaktaki ormanın keskin, koyu yeşil çıkıntılarını görecektim sanki. Ev ve köy yeryüzünden silinmiş, tüm yollar toprağa gömülmüş olacaktı; giderek yaklaştığımız o kör noktaya doğru gitmekten başka bir seçenek görmeyecektim.

Sanja nereye gittiğimizi sormadı, sessizce peşimden geldi sadece.

Mağaranın ağzına vardığımızda “Burayı hatırladım!” dedi. “Yeni Qian’ın Önde Gelen Çok Önemli Kâşifleri Derneği’nin merkezi.”

“Beni takip et” dedim. Mağaranın arka tarafına emekledim ve kayanın kıvrımları arasında artık parmaklarımın kolaylıkla bulduğu kolu çektim. Kayanın kuru, kaba, serin yüzeyini hissettim. Tavandaki delik açıldı. Alevböceği fenerlerinin kıpır kıpır oynayan ışığı, sanki aklından geçenler parlayıp çırpınıyormuş gibi yarı karanlıkta Sanja’nın gözlerine yansıdı.

“Burası neresi?” diye sordu.

“Olmayan yer” dedim.

Kalbine doğru ilerlerken tepenin bilindik serinliği yavaşça tepemizden dökülüyordu. Arkamdan gelen Sanja’nın ayak seslerini duyuyordum; mağaranın dışındayken başlayan o büyülü his halen gitmemişti. Kaynağın boğuk yankısı fısıltılar halinde duvarlardan sekiyordu ve arkamı dönersem Sanja’nın mağaranın kıvrımları arasında gözden kaybolup yeraltı gölgelerinden birine dönüşeceği duygusunu içimden söküp atamıyordum. Hareketlerimiz örümcek ağları gibi duvarlarda kalıyordu sanki. Suyun kayadan çıkarak gölete döküldüğü kaynağa ulaşana kadar hiç durmadım.

Sanja’nın arkamda nefes nefese kaldığını duydum. Yanıma gelip koluma yapıştı. Elinin titreyişini ve tırnaklarının ince hilal biçimindeki kıymıklarını tenimde hissettim.

“Bu” dedi. “Tüm bu su. Senin mi?”

“Evet” dedim. Kolumu daha da sıkı tuttu. “Hayır” diye düzelttim.

Sanja bana döndü; bedenimi bir ürperti kapladı. Çok öfkeliydi.

“Nasıl yaparsın?” diye patladı. “Nasıl olur da bunu gizlersin? Bizim evdekiler...” Sesi titriyordu. “Minja. Kardeşim az kalsın...”

Yüzüm utançtan kızardı. Gözlerine bakamadım.

“Nasıl yaparsın?” diye tekrarladı.

Korku, içime ağır bir yumru gibi oturdu. *Ne bekliyordum ki*, diye düşündüm. Minnet mi? Rahatlama mı? Yoksa sırrımdan bir parçayı Sanja’yla paylaştığım için heyecan mı? En başından beri kaynağa başka birini getirerek kendimi tehlikeye soktuğumun farkındaydım ama bu tehlikenin ondan geleceği aklımın ucundan bile geçmemişti. Artık emin değildim.

“Kimseye söylemeyeceğine söz vermelisin” dedim, fazla aceleci çıkmıştı sesim. “Sana sadece kaynak sır olarak kalırsa yardım edebilirim.”

“Buna hakkın yok” dedi. Hâlâ ona bakamıyordum.

“Sanja” dedim; kendi sesimi zor duyuyordum. “Herkes burayı öğrenirse ne olacak zannediyorsun?” Kolumu tutmaya devam etti. Nihayet başımı kaldırdım.

Suratındaki gölgeler koyulaşmış, vücudu gerilmişti. Sonra gözlerinin arkasında bir şey kıpırdadı. Omuzları gevşedi, yüz hatları yumuşadı ve sesi yeniden sakinleşti.

“Yine de bu doğru değil” dedi.

“Biliyorum” diye cevapladım.

Mağara her zamanki gibi beni üşütmüş, nem kemiklerime işlemişti. Sanja’nın yüzü ise yürüyüş yüzünden hâlâ kızarıktı. Bildim bileli soğuğa karşı benden daha dayanıklıydı.

“Ne yapıyorsun?” diye sordum. Soyunmaya başlamıştı. Hırkasını taşların üzerine bıraktı, bluzunu çıkardı, ayakkabılarını çözdü.

“Temiz suyla banyo yapmayalı ne kadar uzun zaman oldu biliyor musun?” dedi. Tamamen soyunup dikkatlice göletin kenarına yürüdü. Kayanın düz bir şekilde aşındığı ve suyun içine doğru meylettiği bir yer buldu. Ayağını kaynağa soktuğunda ürperdiğini gördüm. Yine de hiç tereddüt etmeden su beline gelene kadar göletin içinde ilerledi.

Biraz daha derine yürüyüp çömeldi.

Su, içine düşen düz bir taş gibi sardı Sanja’nın bedenini. Sanja titreyerek ayağa kalktı. Siyah saçları kafasına yapışmıştı; fenerin titrek ışığında öyle cansız ve zayıf görünüyordu ki sanki saydamdı, sanki gerçekliğin pençesine düşmüş bir su hayaletiydi.

“Soğuk mu?” diye sordum.

“Gel de kendin gör” dedi.

Sırlar, suyun taşları oyduğu gibi oyar bizi. Aramızda bir sırla oluşan o sessiz boşluğa başka birinin girmesine izin verirsek artık orada yalnız olmayız.

Giysilerimi çıkarıp kaynağın içine yürüdüm. Kollarımı ve bacaklarımı kesip tüm sırtımı yaksa da suyun delici soğukluğunun tenime işlemesi için zorladım kendimi. Mağaranın dibindeki çakıllar yuvarlak ve kaygandı; yarı karanlıkta adımlarımı atarken suyun içini göremiyordum. Ayağım kayınca Sanja yardım etmek için elini uzattı.

Elini tuttum. Gözlerimi kapadım.

Mağaranın dışında uzakta bir yerlerde zaman akıyor, rüzgâr kayaları yalarken ışık yavaş yavaş değişiyordu. Bizse sessiz ve hareketsizdik.

Görünürde değişen hiçbir şey yoktur ama hayatlarımız giderek kimseye anlatamadığımız şeylerin çevresinde dönmeye başlayarak yavaşça onların şeklini alır.

Biraz sonra Sanja elimi bırakıp çekildi. Geriye doğru bir adım attı, sonra bir

adım daha. Alnı şaşkınlıkla buruştu. Başını eğdi ve alacakaranlıkta suyun içini görmeye çalıştı. Ayağıyla dibi yokladı. Ona yaklaşınca ayak tabanımda sert ve parlak bir malzemeden yapılmış bir tabağı andıran düz, pürüzsüz bir şey hissettim.

“Noria” dedi Sanja. “Bu ne?”

Cilalı ahşap bir kutuydu ve yüzeyi koyu renkli, kaygan, ince bir yosun tabakasıyla kaplanmıştı. Üst üste konmuş belki iki, belki üç çay ustası defteri kadar kalındı ama daha uzuncaydı. Kapalı tutmak için etrafına iki geniş deri kemer sarılmıştı. Üzerinde kilit yoktu. Alevböceği fenerlerinin ışığında kutuyu çevirdik. Kemerlerden birini çözmeye başladım.

“Kapağını açmanın güvenli olduğundan emin misin?” diye sordu Sanja.

“Hayır” diye itiraf ettim. “Ama içinde ne olduğunu öğrenmek istemiyor musun?”

Sanja başını aşağı yukarı oynattı ve diğer kemere geçtim.

Kutunun içinde sımsıkı kapatılmış, metal başka bir kutu vardı ama o da kilitli değildi. Dış yüzeyine su sızmış olsa da içi kupkuruydu. Kutudan, içinde bez bir bohça görünen kalın, naylon bir ambalaj çıktı. Naylonu çıkarıp bezi açmaya başladım. Bez açıldıkça soluk kahverengi bir tişörte dönüştü. Ve dilimizi yutmuş bir halde içindekilere bakakaldık.

Kumaşın kıvrımları arasında pürüzsüz, parlak, gümüş renkli altı tane disk duruyordu.

* * *

O gece yağmur yağdı. Toprağın tozu köpürüp çamura dönene ve taşların, bahçelerin, ölmüş ağaç gövdelerinin arasında dar dereler akana kadar yağdı. İnsanlar ağızlarını açıp doğrudan gökyüzünden su içti ve adını bilmedikleri ilahi güçlere şükretti. Su patırtılarla kovalara, leğenlere, çatılara döküldü. Toprağı, çimenleri ve ağaç köklerini döven yağmur sesleri, tüm coğrafyayı yumuşak parmaklarının arasına aldı.

Sanja’yla çay ustası evinin sundurmasında oturup duvarlarda ve döşeme tahtalarındaki fenerlerin bezgin ışıklarını izledik. Yanı başımdaki teninin sıcaklığını hissettim.

Ahşap masada gümüş renkli yedi disk parlıyordu.

Gece sakince geliverdi. Her şey olması gerektiği gibiydi.

13

“Son bölümü tekrar çalar mısın?” diye sordum.

Sanja eski dünya makinesinde sola dönük iki okun bulunduğu düğmeye bastı. Bileğim yazmaktan ağrımıştı. Geri sarılan kelimeler hoparlörde cıvıldarken başımı iki yana salladım. Sanja parmağını düğmeden çekince ses konuşmaya başladı. “...Ama önce sonuçları doğrulamamız gerekiyor. Yine de en azından Saltfjellet-Svartisen, Reivo ve Malmberget’le Kolari arasındaki çoğu toprakta şu an itibarıyla kısmen içilebilir durumda olan ve tahminlerimize göre elli sene kadar yetecek su kaynaklarının bulunduğu kesinleşti.”

“Burada dur” dedim. Sanja diski durdurunca son cümleyi not defterime geçirdim.

Eski dünya makinesini, diskleri ve annemin odasından getirdiğim kitapları atölyenin zeminine düzgün bir çember biçiminde dizmiştik. Kayıp Topraklar’ın haritasını içeren eski dünya çağından kalma ağır cildi aldım ve parmağımla yer isimlerini aradım. Reivo ilk gözüme takılan yer oldu. Daire içine alıp arkama yaslandım; boynum ve sırtımdaki kaslar acıyla gerildi.

“Bence biraz ara vermeliyiz” dedim. Saatlerdir yerde oturuyorduk.

Sanja omuzlarını silkti.

“Her şeyi yazmak isteyen sendin. Ben gidip çay getireyim.”

Sanja ayağa kalkarken ben de kayıtta adı geçen yerleri aramaya ve haritada işaretlemeye devam ettim.

“Bu bilgilerle ne yapacağını hâlâ anlamıyorum ama, neyse” diye ekledi, atölyeden çıkarken.

“Ben de” dedim, ama bu söylediğim tamamen doğru değildi.

Gümüş renkli diskler, sarıldıkları kumaşın üzerinde sırayla duruyordu. Üzerlerine birden yediye kadar rakam yazılıydı. Her diskin başında söylenen tarihe göre sıralarını belirlemiştik. Şimdiye kadar dört diski baştan sona dinlemiştik; ben de onlardan tutarlı bir hikâye çıkarmayı deneyebilmek için içlerindeki her şeyi not etmiştim. Gelgelelim bir sorun vardı. Ara sıra bazı kelimeleri seçebilmek güçleşiyordu. Zaman disklerin içindeki sesi yer yer

yıpratmıştı; diskteki bazı kısımlar o kadar kötü çizilmişti ki makine oraları her seferinde atlıyordu. Bu eksik bölümlerin yanı sıra kayıtlar arasında bazen günlük, bazense haftalık boşluklar oluyordu. Gerçekte on, hatta daha fazla disk olabileceğinden kuşkulanıyordum.

Artık tüm disklerin kaynağının bir olduğundan emindim. Kayıtlarda ayırt edilebilir iki farklı erkek sesi vardı ve biri bariz olarak ilk diskte dinlediğimiz sesle aynıydı. Miro'nun Alacakaranlık Yüzyılı'nda koruduğu kâşiflerin Jansson keşif ekibinden geriye kalanlar olduğu ve Miro'nun onları tepenin içindeki mağarada sakladığı konusunda da kafamda hiçbir soru işareti kalmamıştı. Disklerin kaynağa nasıl ulaşmış olabileceğiyle ilgili başka bir açıklama gelmiyordu aklıma. Kâşiflerin güzergâhını çözmeyi halen ümit etsem de diskleri not defteri ve harita eşliğinde dinlemek işi inanılmaz yavaşlatıyordu ve hikâyeyi asla tam ve eksiksiz olarak bir araya getiremeyeceğimi şimdiden anlamıştım. Bizim gerçekliğimizle Jansson seferi arasında çok fazla zaman vardı; yılların belirsizleştirdiği çok fazla ayrıntı, artık var olmayan bir dünyanın küllerine karışmış çok fazla görüntü vardı. O günlerden bugüne ulaştırabildiğimiz tek şey, mesafe yüzünden çizgileri kararan hayal meyal bir şekildi sadece.

Geçip giden ve kendisiyle beraber her şeyi çürüten zamana rağmen tüm bu disklerde içimi yakıp tutuşturan, tenimin aniden çok gerilmesine ya da yaşam sınırlarımın nereye dönersem döneyim hemen önümde belirivermesine benzeyen bir şey vardı sanki. Jansson seferi gerçekten de yapılmıştı. O insanlar gerçekten yaşamış, benim gibi nefes alıp vermiş, eski dünyaya ait hızlı araçlarını yiyecek, su ve bilimsel aletlerle doldurup bir şekilde onlarla beraber Kayıp Topraklar'ın korunan sınırını geçmeyi başarmışlardı. On yıllardır kimsenin ayak basmadığı taşlı yolları tırmanarak fiyortların yamaçlarından suya yenik düşmüş harap köylere bakmışlardı. Parmaklarını sarp kayalıklardan dökülen derelere, buzları erimemiş karanlık göllere batırmış, cihazları suyun içilebilir olduğunu gösterdiğinde bu uğurda attıkları her adıma değdiğini anlamışlardı.

Rüyalarımda suyun sesinin halen var olduğu o garip topraklarda onlarla birlikteydim. Fakat ne yüzlerini görebiliyor ne de konuşabiliyordum. Karanlık bir akarsuyla tutsak edilmiş, yaşayanların diyarına geçemeyen bedensiz bir ruhtan ibaretmişim gibi arka plandaydılar, erişilmezdiler. Sanja hep yanımdaydı ve etrafımızdaki her şey berraktı: tepelerin beyaz zirveleri, soğuk hava, gökyüzünü yansıtan, bambaşka bir dünyadaymış gibi aydınlık ve akıl almaz duran, ışıklarla parıldayan temiz sular...

Rüyalardan sözcüklere uzanan mesafe uzundur. Sözcüklerden eyleme uzanan

mesafe de. Yine de ne kadar fazla dinlersem o kadar kısalıyordu.

Kapı çarparak kapandı. Sanja atölyeye girip elime ılık bir çay fincanı verdi. Döktüğü bir damla çay, fincanın kenarından aşağı süzülerek parmaklarıma değdi.

"Bugünlük devam edemeyeceğim sanırım" dedim. "Benimle eve yürür müsün?"

Bunun anlamı su almaya gelip gelmeyeceğiydi elbette. Kararlaştırdığımız bir şey olmasa da bunu asla sesli söylemiyorduk. Sudan bahsetmek yalnızca bizim için değil, köydeki herkes için tuhaf bir hale gelmişti. Elindeki suyla övünen ya da başkalarından su dilenen biri gibi görünme hatasına düşmek çok kolaydı.

"Bugün olmaz" diye cevap verdi Sanja. "Annem bu hafta için ordunun mutfağında iş buldu; Minja'yla evde kalmam lazım. Yarın gelirim."

"Yarın yapamam" dedim. "Çaya misafirlerim gelecek."

Sanja düş kırıklığına uğramış gibiydi ama ertesi gün ona vakit ayırmamın imkânsız olduğunu biliyordum. Kuloyarvi vali yardımcısı talepkâr bir müşteriydi ve çay ziyaretleri daima sabahın ilk ışığından akşama kadar tüm günü dolduruyordu. Daha fazla konuğu kaybetme lüksüm yoktu. Babamın düzenli misafirlerinin çoğu, başsağlığı dileklerine ve evin yeni çay ustası olduğum için bundan sonra da ziyaretlere devam edeceklerine söz vermelerine rağmen babamın ölümünden sonra eve gelmeyi bırakmışlardı. Babamın zamanında yeni müşteriler çoğu zaman seremonilere ilk kez Binbaşı Bolin'in tavsiyesiyle gelirdi. Şimdiyse bize daha fazla iyilik yapamayacağını söylerken ne kadar haklı olduğunu görebiliyordum. Cenazeden beri ondan hiçbir haber alamamıştım.

"Yarından sonraki gün gelebilir misin?" diye sordum. Sanja başıyla onayladı. Sinekliğimi başıma geçirip not defterimle çantamı aldım ve atölyenin tel örgülü kapısından tozlu, kuru öğle sonrasına adımımı attım. Sanjaların bahçe kapısından çıkarken köyün sınırından gelen bir asker gördüm. Bakışlarımı ondan kaçırdım. Köydeki herkes bunu yapmayı öğrenmişti. Buna rağmen yolda yanımdan geçerken beni selamladı. Şaşkınlıkla ona baktım. Biraz sonra onu nihayet tanıdım. Geçen yaz Taro adamlarıyla arazimizde su aramaya geldiğinde Sanja'yla konuştuğunu gördüğüm sarışın askerin ta kendisiydi.

Köyün dışına kıvrılan yola saptım. Gözucuyla askerin Sanjaların bahçe kapısında durduğunu gördüm.

Babamın ölümünden sonra tek başına yaptığım ilk çay seremonisi değildi. Onun görünmez varlığının verdiği rahatlığı hissetmeyi öğrenmiştim. Babamın hatıraları çayevine öyle güçlü bağlarla bağlıydı ki sanki hâlâ burada oturmuş

hareketlerimi izliyor, beni nazikçe yönlendirmek için hazır bekliyordu. Ancak bu sefer, her şeyi biliyormuş gibi karanlık ve ciddi bir siluet olarak beliriyordu aklımda. Vali yardımcısının duvara asılı resimle ilgili sorduğu sorulara uysalca cevap verdim, konuğun isteklerine göre hazırlanmış seremoni tatlılarını ikram ettim ve çayı tam onun dilediği gibi koyu demledim. Yine de seremoni boyunca işime odaklanmam için gereken huzura bir türlü kavuşamadım.

Verilen sözü tutmamak kolay kaldırılabilir bir yük değildir. Ölüleri memnun etmek zordur; ama bunu yapamamak daha da zordur.

Çay ziyareti tüm gücümü tüketmişti. Nihayet akşamın geç bir saati çayevinin kapısını kilitleyip fenerin ışığıyla eve gittiğimde kol ve bacaklarımı cam kadar ağır, cam kadar kırılgan hissediyordum. Akşam yemeği hazırlayamayacak kadar bitkindim. Erken gelen yazın loş gece aydınlığında kendimi yatağa attığım gibi uyuyakaldım.

Çalan kapının sesiyle uyandım.

“Noria?” Sanja’nın sundurmadan gelen sesini duydum. “Evde misin?”

“Bir dakika” diye seslenip güçlükle yataktan kalktım.

Pencereden dışarı baktım. Güneş tüm sıcaklığıyla bahçeye vuruyordu. Ayaklarımı sandaletlere geçirip hafiften sallanarak ön kapıyı açmaya gittim. Sanja elinde birbirine bağlı dört boş kırbayla sundurmada dikiliyordu.

“Sana sabah erkenden mesaj gönderdim” dedi. “Belki yanıtlamayı unutmuşsundur diye düşündüm ama yine de anlaştığımız gibi geldim işte.”

Geleceğini tamamen unutmuştum. Duvardaki mesaj poduna kaydı gözlerim. Gerçekten de kırmızı ışığı yanıp sönüyordu. Yüzüme düşen siyah saçları geriye attım.

“Hiçbir şey duymadım” dedim. “Saat kaç?”

“O kadar geç değil” dedi Sanja. “Dokuza geliyor. Biraz erken geldim.”

Kapıyı tamamen açıp yana çekildim. Sanja boş kırbalarıyla içeri girdi ve sinekliğini çıkardı. Elinde tuttuğu denizotundan örülü posta torbasını ancak bana uzattığında fark ettim.

“Köyde postacıyla karşılaştım. Buraya geleceğimi duyunca bunu sana götürmem için verdi. Boşuna yürümek istemedi.”

Posta torbasını aldım. Annemden geldiğinden emin bir şekilde hiç beklemeden açtım. İçinde biraz hasar görmüş bir mesaj podu vardı ama yine de iyi durumda sayılırdı. Fakat mektuba benzer bir şey yoktu.

“Tuhaf” dedim. Sanja’nın yüzündeki ifade bana hak verdiğini gösteriyordu.

“Bana geldiğinden emin misin?”

“Postacı öyle söyledi.”

Mesaj podunu açmaya çalıştım ama ekran hâlâ karanlıktı.

“Pili bitmiş olmalı” dedi Sanja.

O an kendimi içi tıkırdayan boş bir kabuk gibi hissettim. Dün sabahtan beri hiçbir şey yememiştim.

“Çay içer misin?”

Sanja başıyla onayladı ve peşimden mutfağa geldi. Mesaj podunu doğrudan günışığı alan denizliğe koydum. Şarj olması uzun sürmezdi. Su ısınıp masadaki çay fincanlarından dumanlar yükseldiğinde parmağımı podun ekranına dokundurdum. Ekran yanıp söndü. Sanja haklıydı. Pod açıldı ve anımsayıcı, parmak izimi okumaya başladı. Sıradışı bir durum değildi bu. Tüm mesaj podları kullanıcının ya da ailenin hesabını parmak izinden hatırlamaya kodlanmıştı ve yasalara göre her kayıtlı vatandaş tüm uygun mesaj podlarında kendi hesabını kullanabilirdi. Ancak ekranda görünen isim bana ait değildi. *Aino Vanamo* yazıyordu mesaj podunda. Doğum yılı benimkiyle aynıydı ama tarih farklıydı. Doğum yeri Xinjing olarak kayıtlıydı.

Sanja “N’oldu?” diye sordu ve sandalyesinden kalkıp mesaj poduna baktı. Ekranı görünce kaşlarını kaldırdı.

“Sen denesene” dedim. Sanja parmağını ekrana koyunca *Sanja Valama* adı belirdi. Parmağımı yeniden ekrana dokundurdum ama çıkan yine Aino Vanamo’nun kimliğiydi.

“Harika” dedi Sanja, nefes nefese. “Sahte bir paspod!” Ne demek istediğini biliyordum. Mesaj podunun nasıl hacklendiğini ve kendisinin de aynı şeyi yapıp yapamayacağını şimdiden merak etmeye başlamış olmalıydı. “Kimlik bilgileri kaydını sahte bir kimliğe bağlamak için programlanmış” diyerek devam etti. “Ama başka birinin elindeyken sıradan bir mesaj podundan farkı yok.”

Ekranın köşesinde yanıp sönen kırmızı ışık ve 1 rakamı, bekleyen bir mesaj olduğunu gösteriyordu. Parmağımın ucuyla ışığa dokundum.

Bu mesaj sana ulaştıysa, sana dediklerimi yapman çok önemli. Artık orada kalman güvenli değil. Bolin’e ulaş. Tren bileti almana yardım edecek. Ne zaman geleceğin belli olunca bu mesaj podunu kullanarak bana haber ver. Diğerini kullanma, giderken evde bırak. Kısa zamanda görüşmek üzere.

İmza yoktu ama elyazısını tanıyordum. Annemindi.

Sanja’yla uzun bir süre ağzımızı açmadık. Sonunda “Gidecek misin?” diye sordu.

“Bilmiyorum” diye cevap verdim. Annemin benden neden ona bir eşya göndermemi istediğini şimdi anlıyordum. Sahte paspod için parmak izim gerekiyordu ama postalarımız izleniyor korkusuyla doğrudan söyleyememişti. Bu podu alabilmem için birilerine rüşvet vermiş olmalıydı. Kaşığı göndereli bir aydan uzun bir zaman olmuştu; demek ki paspod birkaç haftadır yoldaydı.

Annemin bu teklifi beni heyecanlandırmalıydı. Benden oraya gelmemi istiyorsa Xinjing savaşa rağmen nispeten güvenliydi. Kaynağı devamlı saklı tutup korumadan, köyde gün geçtikçe zayıflayan yüzleri görmeden ve kapısında mavi çember belirecek bir sonraki evin hangisi olacağını öğrenme korkusu duymadan hayatım daha kolay olacaktı. Tepeden su taşımak, Sanja’ya su götürmek, bahçeye bakmak ve bir başıma çay seremonisi tatlıları pişirmek zorunda kalmayacaktım. O evden ayrılmadan ve babamı kaybetmeden önce birlikte yaptığımız ne varsa yine yapabilecektik. Önceki gece üzerime çöküp kemiklerime işleyen bitkinlik şimdi aniden bedenime öylesine çökmüştü ki bir anda tek istediğim, mutfağın zeminine uzanmak ve her şeyin etrafımda kendi kendine gerçekleşmesine izin vermek oldu. Hayatımın ve son zamanlarda gündelik yaşantımın parçası haline gelmiş şeylerin sorumluluğunu başka birilerinin üstlenmesini diledim. Yumuşak bir sisle örtülü Xinjing şehri uzaklarda parladı, bir hayal gibi beni huzurla kendisine çağırdı.

Ne var ki kaçıp kurtulmak istediğim şey, aynı zamanda burada kalmamı da gerektiriyordu. Gidersem kaynağa kim bakacaktı? Ailesinin suya ihtiyacı olduğunda Sanja kimin kapısını çalacaktı? Kaynağı ona emanet etsem ve ordu bir şekilde orayı öğrense ben başka bir yerde, kıtanın öbür ucundayken cezayı çekecek kişi Sanja olmayacak mıydı? Onu böylesi büyük bir tehlikenin içine atamazdım.

Tüm bunların ötesinde ise, dağınık parçalardan berrak bir yola dönüşmeye başlamış bir ihtimal belirmişti önümde: Burada değil, Kayıp Topraklar’da var olan su. Annemin dediklerini yapıp Xinjing’e gidebilir ya da babamın dediklerini yapıp kaynağı korumak için burada kalabilirdim. Veyahut da kendi istediklerimi yaparak ikisinin de dikte etmediği bambaşka bir yolu tercih edebilirdim.

O gün için tüm olasılıklar eşit görünse de içlerinden biri daha o an diğerlerinin önüne geçmeye ve beni kendisine çekmeye başlamıştı bile.

Çay içip ayçiçek yağına batırdığımız horozibiği ekmeğinden yiyorduk. Sanja’nın tüm yemeği yalayıp yutmamak için uğraş verdiğini görüyordum.

“Kimlik korumasını bir şekilde kırmanın mümkün olup olmadığını merak

ederdim hep” dedi. “Aklıma bir fikir geldi. Belki ben de aynısını yapabilirim.”

Sahte paspodu atölyesine götürüp kurcalamayı ne kadar çok istediğini biliyordum ama doğrudan sormaya çekiniyordu. Ben de podu ona vermeye hazır değildim zaten. Xinjing’e gitmeye karar verirsem ona ihtiyacım olacaktı ve sahte kimlik bilgilerini yanlışlıkla poddan silmesinden korkuyordum.

Çayımızı ve ekmeğimizi bitirdiğimizde Sanja kırbalarını mutfağın musluğuna götürüp doldurdu. Önümüzdeki hafta kaynağa gidip eve gelen yedek su borusunu kapatmam gerekecekti. Kırbaları römorkuna taşıdık. Düzleştirmek için römorkta denizotundan yapılmış büyük bir sandık tutmaya başlamıştık. Kırbaların üzerine Sanja’nın yaptığı sahte zemini oturttuk, sandığı eski giysiler ve boş, yırtık kırbalarla doldurduk. Su muhafızları sandığı kontrol etmek için Sanja’yı durdurursa –ki arada sırada durdurdukları oluyordu– içinde yalnızca Sanja’ya ve annesine onarıp dikmeleri için verdiğim eşyaları bulacaklardı.

Sanja römorkuyla evden giderken tekerlerin yoldaki toprakta iz bırakarak ilerleyişini izledim. Sandığın kapalı kapağının altında yırtık pırtık bir bluzun kolu, rüzgârın dövdüğü beyaz bir alev gibi titredi.

Suyun seviyesine bakmak için ne zaman kaynağa gitsem Sanja da benimle gelmeye başlamıştı. Hava gün geçtikçe ısınıyordu ve çoğu zaman tepeden başka serin bir yer olmuyordu. Böyle günlerde mağaraya sadece kavurucu sıcaktan kurtulmak için gidiyorduk. Eskiden kaynağa gittiğimde suyun seviyesine bakıp hemen dönerdim. Şimdiyse tepeye sık sık birlikte yürüyorduk. Kurumuş nehir yatağının yanında oturup yanımızda getirdiğimiz yemekleri yiyor ya da tepemizden geçen bulutları izliyorduk. Bazen ben kitap okurken o da verdiğim not defterine bir şeyler çiziyordu. Bu gezilerin temelinde daima kaynak vardı ve hiç dile getirmesek de onun da artık benim gibi hissettiğinden emindim. Kaynağın kuruması ve ondan mahrum kalmamız gibi bir ihtimal aklımızın ucundan bile geçmiyordu; mağaraya girip suyun başına vardığımızda her defasında sanki başka bir dünyanın içine adım atmış oluyorduk. Suyun sınırsız zevki sadece ama sadece bize aitti ve bunun bozulmasını hiç istemiyordum.

Zaman güvenilmezdir. Sadece birkaç hafta, ezelden beri yaşanıyormuş gibi gelebilir insana. Ve değişime gerek olmadığına inandığınızda gözlerinizin kör olması çok kolaydır.

O gün kaynakta belki bir, belki iki saat geçirdik; saati gözetmek için hiçbir nedenimiz yoktu. Güneş sıcak, sinekler acımasızdı; mağaranın gölgeleri, yazın ilk güneşiyle kavrulan tenimizin üzerinde huzur verici bir şekilde geziniyordu.

Eve gittiğimde bahçemin otları temizlenmek için beni bekliyor olacaktı. Sanja'nın da atölyede yapacak bir masa dolusu tamir işi vardı. Buna rağmen oyalanıyorduk. Sanja'nın keyfi yerindeydi ve yanımızda getirdiğimiz alevböceği fenerlerinin cılız ışığında, yerinden çıkan oynak taşları farklı bir biçimde dizmekle uğraşıyordu.

"Ne bu?" diye sordum. Eğik duran bir taş yığınının çevresine, üzerine kızgın suratlar çizilmiş ufak taşlardan bir daire dizmişti.

Sanja "Bu bir ev" dedi, dairenin ortasındaki taş yapıyı eliyle göstererek. "Bunlar da su muhafızları." Evin etrafındaki taşları işaret etti. "Şunlar da biziz."

Taşlardan yaptığı dairenin biraz dışında iki figür daha vardı. Kova şeklini verdiği bir plastik parçasını aralarına koymuştu. İkisinin de ağzı kulaklarına varıyordu.

"Muhafızlar bizi fark etmiyor mu?" diye sordum.

"Yanlış tarafa bakıyorlar" dedi Sanja. "Saçından biraz kesmem lazım" dedikten sonra atkuyruğumdan bir tutam saçı çekip ölçmeye başladı.

"Ne için?" diye sordum, elini iterken.

"Seni tamamlamam için."

"Hayır, ben kel kalmayı tercih ederim" diyerek gülünce beni mağarada kovalamaya başladı. Sonunda çakısıyla saç uçlarımdan bir parça kesmesine müsaade ettim. Saçı taş figürlerden birinin üzerine yerleştirdi ve minik, düz bir çakıltaşıyla sabitledi. Sonra kendi saçından bir parça kesti ve muhafızlardan sinsice saklanan diğer taşın başına aynı şekilde tutturdu.

"Tıpatıp benzedi" dedi işini bitirince.

Dönüş yolunda tünelde yürümeye başladığımızda hâlâ neşeliydik. Mağaranın duvarlarında çoğalıp yankılanan ayak seslerimiz ve kahkahalarımızla hayli gürültü çıkardığımız kesindi. Deliğe ulaştığımızda Sanja hiç haber vermeden duvardaki kolu çekti ve tavandaki su borusundan fışkıran soğuk su boynuma döküldü. Çığlık attım ve ıslak atkuyruğumla yüzünü tokatladım.

"Haydi ama, dışarı çıktığımızda giysilerinin hâlâ serin ve ıslak olduğuna şükredeceksin" dedi, masum bir ifadeyle.

"O zaman senin de hoşuna gider herhalde" diyerek onu borudan yere püsküren suyun altına çektim. Soğuk suyu yiyince ciyakladı, kıvrılarak kollarımdan kurtuldu ve kolu çekerek boruyu kapattı. Sanja diğer kolla deliği açıp içinden mağaraya geçerken tuniğim, pantolonum ve saçlarımdaki suyu sıkmakla meşguldüm hâlâ.

“Birazdan geleceğim” diye seslendim Sanja’ya. Cevap vermedi. Deliğin diğer tarafında göremiyordum artık onu. Boğuk bir çarpma sesi duyar gibi oldum. “Sanja?”

Yanımda getirdiğim küçük kırbayı borudan doldurdum ve mağaraya indirdim. Ellerimde iki alevböceği feneri ve sırılsıklam olmuş sinekliğimle delikten geçtim. Başımı kaldırınca dilim tutuldu.

Sanja elinde tek fenerle sırtı bana dönük olarak mağaranın ağzında dikiliyordu. Diğer feneri taş zeminde, sinekliğinin yanında paramparça olmuş bir haldeydi. Mağaranın girişinde, hatları güneşin dik ışığında kılıç kadar keskin görünen bir adam duruyordu. Fenerlerin cansız aydınlığında yüzünü tanıdım.

“Bu köyde her gün gördüğümüz bir manzara değil” dedi Jukara. “İki genç kadın ıslak bir halde mağara ağzında belirriveriyor.”

Sanja başını çevirip bana bakınca zihnimde yüz ifadesini binlerce kez okumaya, her ayrıntısını anlamaya çalıştım. Hafıza şaşırır, yanlış yollara sapar, parçalanır; ancak şimdi olduğu gibi o zaman da iki şeyden çok emindim: Sanja da benim kadar şaşkındı ama şaşkınlığının altından gün yüzüne çıkan başka bir duygu daha vardı.

Suçlu görünüyordu.

Jukara’ya anlatabileceğimiz uydurma bir hikâyemiz yoktu elbette. Fazlasıyla çocukça ve saçma bir hataydı. Ama yapmıştık bir kere ve nasıl düzelteceğimizi ikimiz de bilmiyorduk. Saklı mağaranın emniyetinden o kadar emindik ki olur da biri bizi görürse tepeye gitme sebebimizi nasıl açıklayacağımızı bir kere olsun durup düşünmemiştik. Durum farklı olsaydı piknik yaptığımızı söyleyebilirdik belki. Ne var ki Jukara geçtiğimiz deliği, borudan fışkıran suyu ve hâlâ üzerinden sular damlayan giysilerimizi görmüştü. Onu buralarda su olmadığına inandırmamızın hiçbir yolu yoktu.

Jukara sorgulamadı, tehdit etmedi, şantaj yapmadı. Hiçbirini yapmasına gerek yoktu. Ona ve ailesine su teklif etmezsem mağaranın bir sonraki gidişimde askerlerle dolup taşacağı apaçıktı. Tabii bir sonraki gidişim olabilirse.

O akşam Jukara beş dolu kırbayla çay ustası evinden ayrıldığında “Benim hatam” dedi Sanja. “Çok üzgünüm. Böyle bir şeyin olacağını bilmiyordum.”

“Sen neden bahsediyorsun?” diye sordum.

“Geçen hafta Jukara’ya gitmek zorunda kaldım” dedi. “Yamalık plastiğim bitmişti ve köyde satın alabileceğim başka birini bilmiyordum. Fazla fiyat söyledi, tuhaf davrandı. Seninle ilgili sorular sordu.” Bana baktı.

“Ne söyledi?” dedim. Artık daha temkinliydim.

“Baban en iyi müşterisi olduğu halde senin ona artık hiç iş getirmediğinden şikâyet etti.”

Doğruydu. Babam hastalanmadan önce bile çoğu zaman onarılacak şeyleri gizlice Sanja’ya götürürdüm. Babam öldükten sonra Jukara’ya hiçbir şey tamir ettirmemiştim.

“Baban hakkında da konuştu” diyerek devam etti Sanja. “Köydeki diğer insanlardan daha fazla suyu olmaması gerekirken nasıl bu kadar çok kırba tamir ettirdiğini her zaman merak ettiğini söyledi. Bana...” Sanja’nın yanakları kızardı. Sustu.

Bekledim.

“Bana ailenizin gizli bir kuyusu ya da başka bir su kaynağı olduğunu düşünüp düşünmediğimi sordu.” Sanja ellerini kaldırıp gözlerini örttü. “Noria, ağzımdan bir şey kaçırmak istemedim! Ama o kadar şaşırdım ki bana sattığı plastik yama kutusunu yere düşürdüm. Plastikler atölyesinin zeminine saçıldı. Bir şey söylemedim; o da bir şey demedi. Belli ki eskiden beri bir şeylerden şüpheleniyormuş. Benim o kadar korktuğumu görünce bizi tepeye giderken takip etmeye karar vermiş olmalı...”

Sanja’nın sesi giderek söndü.

Ne söyleyeceğimi bilemediğimden “Senin hatan değildi” dedim. “Zaten şüpheleniyormuş; eninde sonunda bizi takip edeceğinden eminim.”

O akşam Sanja gidince haritalarımı serdim ve disklerde söylenenleri yazdığım not defterimi açtım. Alacakaranlık Yüzyılı’nda kullanılan ve seyahat etmek için halen iyi durumda olabilecek yollara baktım. Disklerde duyduğum yer adlarını birbirine bağlamaya ve köyümden onlara giden bir güzergâh çizmeye koyuldum.

14

Bir sırrın çevresindeki sessiz boşluk kırıldığında onu tekrar bir araya getirmek imkânsızdır. Yarıklar giderek uzayıp genişler, yeraltındaki kökler gibi dallanıp budaklanır ve sonunda insan ne yarığın başladığı yeri görebilir ne de bir yerde durup durmayacağını anlayabilir.

Söylentinin köyde nasıl yayıldığını hâlâ tam olarak bilmiyorum. Jukara'nın bunu amaçladığına inanmıyorum. Kaynağa erişmek önemli bir ayrıcalıktı ve eline büyük bir güç veriyordu. Böyle bir güçten isteyerek vazgeçmesi çok zordu. Bunu şimdi daha iyi anlıyorum; çünkü kelimelerin ve ışığın ötesinde, kendimin bile göremediği bir yerde ben de aynısını hissediyordum: Kaynak benim ayrıcalığım, üstlendiğim görevin karşılığında bana bahşedilen ödüldü. Her yaptığım şey için ödüllendirilmeyi beklememem gerektiğini o zamanlar henüz fark edememiştim.

Jukara muhtemelen Ninia'ya anlatmıştı. Anlatmak zorundaydı da. Ninia gibi bir karısı varken bir anda cömertliği tutan subaylar ya da tek başına çay ustası evine gidişleriyle ilgili hikâyeler uydurup duramazdı. Ve Ninia'ya bir şey söylemek, köy ahalisini bir araya toplayıp onlara konuşma yapmaktan farksızdı. Böylelikle başlangıçta gizli saklı söylenen fısıltı coşarak uluorta konuşulan bir dedikoduya dönmüş, o an orada olmayanların bile kulağına gitmişti.

İş sonunda öyle bir hale geldi ki geri kalanların kaynağı nasıl öğrendiğinin bir önemi kalmadı. Sonuç değişmeyecekti nasıl olsa. Saçları yağlı, giysileri kirli bir kadın, kemikleri çıkmış üç çocuğuyla bahçe kapısında belirip cansız bir sesle ona veresiye su satmamı istediğinde geri çeviremedim. Kadın gittikten sonra başkaları geldi. Anne babasının çalışamayacak kadar hasta olduğunu söyleyen iri gözlü genç bir oğlan, savaşta sırra kadem basan oğluyla ilgili bir şeyler homurdanan ihtiyar bir adam ve daha çok kadın kapımı çaldı. Bebekli genç bir kadın, bitkin gözleri ve güç bela sürüdüğü ayaklarıyla çocuğu olmayan yaşlı bir hanım ve anne babaları, kardeşleri ya da çocukları için su isteyen orta yaşlı kadınlar...

Kırbayı düşürmeden tutsun diye Mai Harmaja'nın koluna deri bir kayış sardım.

"Çok sıktı mı?" diye sordum.

"Hayır, az daha sıkabilirsin" dedi Mai. Kayışı çekip gerdirdim. "Şimdi daha sağlam oldu" dedi. Kırbayı koltuk altına sabitledikten sonra deri kayışın etrafında teninin morardığını gördüm. Mai giysisinin kollarını indirdi ve omuzlarına ince bir güneşlik şal doladı. İkisi kalçalarında, ikisi kollarında, biri belinde olmak üzere bol kıyafetlerinin altında tam beş kırbanın olduğunu gösteren hiçbir iz yoktu artık. Ayağını sundurmanın gıcırdayan döşemesinden aşağı atınca sular hafifçe çalkalandı. Mai köyün sağlık ocağında çalışan gönüllülerden biriydi ve o gün su için gelen üçüncü misafirimdi.

Mai'nin oğlu Vesa, bahçe kapısından "Birileri geliyor!" diye bağırdı. Eve doğru koşarken adımları günün aydınlığında birer leke gibi duran minik toz bulutlarını havalandırdı. Dokuz yaşındaydı ve köyden çay ustası evine gelen yolu gözetleyip yolda birilerini görürse hemen bize haber verme görevini üstlendiği için çok heyecanlanmıştı. "Güneş arabasıyla geliyorlar!"

"Çayevine gir" dedim Mai'ye. "Beni orada bekle." Başını salladı. "Sen de Vesa." Mai bahçe yolunun taş levhalarında çayevine doğru yürümeye başladı. Vesa koşturarak annesinin peşinden gitti.

Çabuk hareket etmeliydim. Odama koşup her zaman temiz ve ütülü tuttuğum seremoni kıyafetimi üzerime geçirdim. Dışarı çıkıp dolu kırba bırakmadığımdan emin olmak için hızlıca sundurmayı kolaçan ettim ve bahçe kapısına yöneldim. Çam ağaçlarının birinden sarkan rüzgâr çanının yanındaki küçük tümseğin üzerine çıktım. Eve doğru gelen arabada şoförü ve suratları seçilmeyen mavi üniformalı iki adamı gördüm. Perşembe günü için bir çay ziyareti ayarlamıştım ama daha Çarşamba günüydü. Günleri karıştırmış olabilir miydim? Gerekirse acele bir çay seremonisi düzenleyebilmek için çayevini daima temiz tutmaya özen gösteririm ama hazırlanmaya vakit bulamadığım çatkapı ziyaretlerden nefret ederdim. Üstüne üstlük Mari ve Vesa'yı dikkat çekmeden kırbalarla çayevinden çıkarmak zorundaydım şimdi.

Neyse ki tepeden eve gelen su borusu kapalıydı. Olur da bir su devriyesi araziyi kontrol ederse köydeki diğer evlerin aksine çay ustasının evinde neden hâlâ borulardan su aktığını açıklayamayacağım için kolu artık haftada sadece bir gün açık tutmaya cesaret edebiliyordum. Bu yüzden boru açıkken elimden geldiğince fazla su depoluyor ve köylülerin kırbalarını çoğu zaman bu suyla dolduruyordum. O an tedbirli davrandığıma şükrettim.

Güneş arabası ağaçların arasından kıvrılarak ilerledi ve bahçe kapısının dışındaki denizotundan yapılma çatının altında durdu. Konuklar arka koltuktan inip yüzlerini gösterince irkildim. Birini tanımıyordum ama diğeri, birkaç hafta önce Sanjaların bahçe kapısının dışında gördüğüm o sarışın askerdi.

“Çay ustasının evine hoş geldiniz” diyerek onları selamladım. “Beklenmedik ziyaretinizin sebebini öğrenebilir miyim?”

Sarışın asker beni selamladı.

“Daha önce tanıştığımızı sanmıyorum” dedi. “Ben Teğmen Muromäki, Kumandan Taro’nun emrinde çalışıyorum. Bu da Yüzbaşı Liuhala.” Arkadaşı bana bakarak başını oynattı. “Buraya Binbaşı Bolin’in tavsiyesiyle geldim. Bizi bugün için çay seremonisine beklediğinizi sanıyordum.”

Ciğerlerim sıkıştı, soluğum boğazımda düğümlendi. Seremoni âdet olduğu üzere yazışarak ayarlanmıştı ve Muromäki’nin adına aşina olmadığım için şu anda önümde duran yüzle adı bağdaştıramıyordum. Sesimin kararlı çıkması umuduyla cevap verdim. “Sizi yarın bekliyordum Teğmen Muromäki. Bana gelen mektupta yarının tarihi yazılıydı. Ben de size yazdığım yanıtta tarihi onayladım.”

Muromäki başını eğdi. Rüzgârda bir av hayvanının kokusunu alan ince suratlı bir köpeğe benziyordu.

“Bu çok tuhaf Kaitio Hanım” dedi. “Kâtibe bugünün tarihini yazdırdığımdan eminim. Yarın benim için hiç uygun değil.”

“Şu anda çaya gelen misafirlerim var” dedim. “Ama gitmek üzereler. Yarım saat kadar beklerseniz çayevini sizin için hazırlayabilirim. Üzgünüm ama tatlılar pek taze sayılmaz. Yarın sabah siz gelmeden önce yapmayı planlamıştım.”

“Konuklarınız varsa neden çayevinde değilsiniz?” diye sordu Muromäki.

“Seremoni başlamadan önce evden tatlıları getirmeyi unutmuşum.”

“O halde yarım saat bekleyeceğiz” dedi Muromäki. Onu yeniden selamladım. Arkadaşıyla birlikte gölgede bekleyen arabaya döndüler.

Mutfağa gidip dolaplardan birinde eski seremonilerden kalan yarım kâse tatlı buldum. Küflenip küflenmediklerine çabucak bakıp birini ağzıma attım. Kuruydu ama bozulmamıştı. İş görürlerdi. Kâseyi çayevine götürdüm. Tam misafir girişinin sürgülü kapısına gidiyordum ki son anda binanın arkasındaki çay ustası kapısını kullanmayı akıl ettim. Odaya girince Mai ve Vesa meraklı gözlerle bana baktılar.

“Dikkatli olmalısınız” dedim onlara. “Bahçe kapısında iki asker var. Burada çay misafirlerim olarak bulunduğunuzu sanıyorlar. Sizi kapıya geçireceğim.

Giderken seremoni için teşekkür edin, bana Kaitio Usta olarak hitap edin ve eğilerek selam verin.” Mai’ye “Tüm kırbaları düşürmeden taşıyabileceğinden emin misin?” diye sordum. Başını eğdi ve serçeparmağındaki tırnağı yemeye başladı.

Kaslarını suyun ağırlığına karşı deniyormuş gibi birkaç hareket yaptı.

“Evet” dedi.

“Hazır mısınız?”

Mai, Vesa’ya baktı. Çocuk kafasını art arda aşağı yukarı salladı. Mai de başını evet der gibi oynattı. Misafir girişini işaret ettim.

“Dışarı çıkınca beni bekleyin.”

Bahçe yolunda kapıya doğru yürürken Mai’nin attığı her adımda kırbalar yüksek sesle çalkalanıyormuş gibi geliyordu. Gözucuyla Vesa’nın hareketlerini izlerken kaçmaya başlayacağından ya da bir çay misafiri için uygunsuz kaçacak başka bir şey yapacağından korkuyordum.

Nihayet bahçe kapısına vardığımızda Mai’yi selamladım. Sertçe selamıma karşılık verdi. Vesa annesini taklit etti.

“Teşekkürler, Kaitio Usta. Size ziyarete gelmek bir zevkti.”

“Ben teşekkür ederim Harmaja Hanım. Temiz sular yolunuza dökülsün.”

Muromäki arabadan inip bacaklarını gerdi. Mai’yle Vesa ağaçların arasındaki kumlu yolda yürümeye başlamıştı ki Vesa’ya döndü.

“Çay seremonisine katılmak için biraz küçük değil misin sen?”

Bir an için Mai’nin tedirginliğini gördüm ama şaşırtıcı bir şekilde çabuk toparlandı. Su devriyelerinin ve köyü gözeten askerlerin varlığı hepimize izlerimizi gizlemeyi öğretmişti; kaslarımız, yüzlerimiz ve dillerimiz halen hayatın olağan akışına ayak uydurabiliyor, gerektiğinde çabucak onu kaldığı yerden devam ettirebiliyordu. Mai elini yavaşça Vesa’nın omzuna götürdü ve “Oğlana biraz yol yordam öğretmeye çalışıyorum da” dedi. “Büyüyünce subay olmak istiyor.”

Muromäki sırıttı ve bana yeniden aç bir köpeği hatırlattı.

“Demek öyle? Kariyerinde bol şans oğlum” diyerek eliyle Vesa’nın siyah saçlarını karıştırdı. Mai, Muromäki’ye başını salladı ve Vesa’yı yürümesi için dürttü.

Muromäki arkalarından “Güle güle, hanımefendi” diye seslendi. Yavaş yürüyorlardı ve Mai’nin adımları hiç de hafif görünmüyordu. Vesa başını çevirip iri gözleriyle arkasına baktı. Mai oğlunun başını sımsıkı tutarak önlerinde

uzanan yola doğru döndürdü. Eli oldukça sertti.

“Her şey hazır olduğunda zili çalacağım” dedim. Arkamı dönüp aceleyle çayevine yürüdüm; attığım her adımda sıradışı bir durum fark etti mi diye merak ediyordum.

Tepsiyi çayevinin zeminine bırakırken fincanlar birbirine vurup tıngırdadı ama Muromäki ellerimin titrediğini görmüşe benzemiyordu. Yaşadığım gerginliği elimden geldiğince seremoninin ritüelleri arkasına gizliyordum. Ezbere bildiğim hareketlerin kendi kendine akmasına izin verirken bir yandan da gizlice Muromäki’nin içindeki kuşku veya zafer duygusunun izlerini okumaya çabalıyordum. Ne var ki ikisini de göremiyordum. Garip ama Muromäki seremoni adabına aşinaydı ve hiçbir olağandışı soru sormuyordu. Alçak sesle Liuhala’yla konuşuyordu ve bariz biçimde bu onlar için çalışmaya verilen kısa bir aradan ibaretti.

Kazanda kaynamak üzere olan suyun yumuşak gümbürtüsü beni yatıştırdı. Çay seremonisinin özünde yatan fikri hatırlattım kendime: Yaşamları çayevinin duvarları dışında hiç kesişmese de çayın önünde herkes eşitti. Yavaş yavaş Muromäki’nin buraya Taro’nun emirlerini yerine getirmek için değil, yalnızca seremoni için geldiğine ve günü şaşırmasının tek sebebinin gerçekten de basit bir yanlış anlama olduğuna inanmaya başladım. Muromäki Taro’dan bahsetmemişti. Çayın kalitesi, çay takımı ve aşırı soğuk geçen kış dışında hiçbir şeyden konuşmamıştı. O an aklımdan şu soru geçti: İnsanların taraf seçmek zorunda kalmadığı, birileri güç kullanıp diğerleri korku içinde yaşamadan herkesin beraber oturup çay içebildiği bir dünya var olabilir miydi? Çay ustalarının daima hayalini kurduğu, yarattığı ve koruduğu dünya buydu; peki gerçekte böyle bir dünya var mıydı ya da olması mümkün müydü?

O dünyada, ki muhtemelen bizimkinden farklı bir dünyaydı, Muromäki selamını vererek ikram ettiğim çayı aldı ve onu kafamda ne dost ne de düşman olarak etiketlemek zorunda kalmadım.

Bu dünyada, seremoninin sonunda onu selamladım ve çay ustası girişinden çıktım. Gücün var olmadığı dünyanın yanılsaması, çayevinin loş ışığında ufalanıp parçalandı. Muromäki ve Liuhala’yı bahçe kapısına geçirirken az önce bir dosta mı yoksa düşmana mı hizmet ettiğimden halen emin değildim.

Suyun tepeden çay ustası evine gizlice akmaya devam ettiği ve köylülerin o suyu giysilerinin içinde, römorkların gizli bölmelerinde, sözde sattığım ya da tamire gönderdiğim ahşap hurdalarının, mobilyaların, giyeceklerin altında ve

buldukları daha birçok farklı yöntemle evlerine taşıdığı yaz gündönümünü kuşatan o haftalarda bulabildiğim tüm boş anları, odamın kapalı kapısı ardında haritaları ve notları inceleyerek geçiriyordum. Yer adlarına, yollara bakıp kullanılabilir durumda olup olmadıklarını tahmin ediyor, mesafelerini ölçüyor, araziyi araştırıyor ve güneş arabasıyla bir yerden diğerine ne kadar zamanda gidilebileceğini kestirmeye çalışıyordum. Tam bir haftamı Kayıp Topraklar'a yolculuk yapıp geri gelmenin kaç gün, kaç saat süreceğini hesaplayarak geçirmiştim. Arabanın taşıyabileceği yiyecek ve su miktarı üzerinde düşünmüş, ne kadar yükün yolculuğu ne kadar yavaşlatacağını araştırmıştım. Bir fenere avuç dolusu alevböceği doldurmuş, onları salmazsam ne kadar yaşayabileceklerini ve ışık üretebileceklerini görmek için fenere meyve parçaları atmaya başlamıştım.

Sonunda, yazdönümünün üzerinden yarım ay geçtikten sonra bulutlu bir günde Sanja'ya planımı anlattım.

Atölyesinin zeminindeki minderlerde oturuyorduk. Kucağımda açık bir not defteri duruyordu. İçeride mahsur kalmış iri bir sinek, sineklikten yapılma duvarlardan birinde bir aşağı bir yukarı vızıldıyor, yerle tavan arasında gidip geliyordu. Sanja, üzerine yedi rakamı çizilmiş gümüş renkli diski eski dünya makinesine takıyordu. Diğer altı disk ise onları sakladığımız kutudaydı. Tamamını dinlemediğimiz bir tek bu disk kalmıştı.

"Sanja," diyerek söze girdim, "şu anda Kayıp Topraklar'ın nasıl yerler olduğunu hiç merak ettin mi?"

"Neden edeyim ki?" diye sordu ve makinedeki çukurun kapağını iterek kapattı. Cevap vermedim; sadece omuz silktim. Başını kaldırıp yüzüme baktı. Gözleri kısıldı. "Ciddi olamazsın" dedi.

"Neden?" Ne kadar ciddi olduğumu sanırım ilk kez o zaman anladım. Yanımda getirmek için önceden çantama koyduğum haritayı çıkardım.

"Noria" dedi Sanja. "Elinde geçmişe ait bölük pörçük birkaç parça var sadece. Bu sefer gerçek olsa bile yolculuğun tüm kaydı yok elimizde. Alacakaranlık Yüzyılı'nda Kayıp Topraklar'da su bulunmuş olabilir ama halen var olduğunun hiçbir garantisi yok. Hem oraya nasıl gideceksin ki?"

"Yolları kullanarak." Olası güzergâhı çizdiğim haritayı boylu boyunca serdim. "Rovaniemi, Kayıp Topraklar'ın sınırında. Güneş arabasıyla oraya kolaylıkla ulaşabileceğimi düşünüyorum. Ne kadar harita, eski kitap ve not varsa araştırdım; güncel haberleri de takip ettim. Rovaniemi'nin kuzey sınırından geçen gözetimsiz yollar olduğundan eminim. Eski dünyanın yolları geniş ve

dayanıklıydı, hızlı araçlar için yapılmışlardı. Birçoğu kullanılabilir durumda olmalı; çünkü Kayıp Topraklar'ın civarındaki o bölgelerde hâlâ insanlar yaşıyor. Jansson seferinde eski dünyanın yolları kullanıldı; biz de aynı yolları izleyerek..."

"Bir dakika" diyerek araya girdi Sanja. "'Biz' derken kimi kastediyorsun?"

Düşünmeden konuştuğumu fark ettim. Yüzüm kızardı.

"Belki sen de benimle gelmek istersin diye düşünmüştüm" diye mırıldandım, mahcup bir halde.

Sanja gözlerime bakakalınca daha önce yalnız gideceğimi hiç hayal etmediğimi fark ettim. Yolculuğu ne zaman düşlesem o da yanımda oluyor, haritayı okuyup yıldızlardan yönümüzü buluyor, benimle birlikte dağları tırmanıp mağaraları keşfediyordu. Gitmek istemeyebileceği ihtimalini ve yola tek başıma çıkmaktan başka şansım kalmazsa ne yapacağımı bir an olsun düşünmemiştim.

"Noria" dedi Sanja, dudaklarından dökülen kelimelere rağmen yumuşak bir yüz ifadesiyle. "Seninle nasıl geleyim? Annem, babam ve Minja burada ben olmadan idare edemezler. Onları bırakamam. Zaten tüm yollar kontrol ediliyordur. Daha uzakları geçtim, Rovaniemi'ye bile gelemem ki ben. Seninki gibi sahte paspodum yok."

"Belki ben de bir tane hackleyebilirim demiştin."

"Belki" dedi iç çekerek. "Planında çok fazla 'belki' var. *Oldu da* bir şekilde Kayıp Topraklar'a ulaşabildik diyelim, ya orada artık hiç su yoksa? Vakit kaybından başka bir şey olmayacak."

"Orada su var, biliyorum" dedim. "Olması gerek."

Sanja ikna olmuyordu.

"Varsa bile" dedi, "sonra ne olacak?"

Haklıydı tabii ki. Su bulsak bile –daha doğrusu su *bulsam* bile– onu köye getirmemin hiçbir yolu yoktu. Kesinliği olmayan bir su bulma vaadiyle köylülerden kaçı hiç bilmediği topraklara gitmek için memleketinden ayrılmak isterdi ki? Bazıları yaşamak için yeni bir yer arayacak kadar çaresiz olsa bile Kayıp Topraklar yasaklı ve ulaşılamazdı. Bir ya da iki kişi bir yolunu bulup gidebilirdi oraya; ancak yolculuğa çıkanların sayısı arttıkça iş daha da zorlaşacaktı.

Yapmak için haftalarımı, aylarımı harcadığım plandan vazgeçmeye hiç gönlüm yoktu. Yine de o günün seyri farklı gelişmemiş ve bir sonraki şey yaşanmamış olsa planımdan vazgeçmeye, onu imkânsızlıklar denizinde öylece

ellerimden bırakmaya hazır olabilirdim.

Sanja makineyi açtı. Disk yuvasında dönmeye başladı ve bir erkek sesi çoktan yazmış olduğum tarihi söyledi. Araştırma sonuçlarından ve havadan bahsetti. Anlattıklarını notlarımdan takip ettim ve henüz hiç dinlemediğimiz bölüme geldiğinde dediklerini hızlıca yazmaya başladım. Yarım sayfayı doldurduğumda ses durup dururken kesildi. Bir *tık* sesi ve uğultu duyuldu, ardından hoparlörde bir kadın sesi konuşmaya başladı. "Yeni deneme. Nils, bunu duyuyorsan günlüğünün üzerine kayıt yaptığım için üzgünüm; ama söyleyeceklerim daha önemli" dedi. Bir an için duraksadı.

Sanja'ya kısa bir bakış atınca onun da sesi tanıdığını gördüm. Son zamanlarda Jansson seferinin seyahat güzergâhıyla o kadar haşır neşir olmuştum ki birinci diskin sonunda hikâyesi yarıda kesilen kadın neredeyse aklımdan uçup gitmişti. Başka hiçbir diskte kaydı yoktu. Yine de su götürmez bir şekilde ilk disktekiyle aynı sesti bu. Heyecanım bedenimin içimde ağa takılmış bir balık gibi çırpınıyordu. Yaşadığım anla Alacakaranlık Yüzyılı arasında boşluk bir anda kapanmıştı sanki. Nefesimi tutarak kadının sonraki kelimelerinin odaya akmasını bekledim.

"Nereden başlayacağımı bilmek güç" dedi, diskteki kadın. "Tarihin başı ve sonu yok; sadece insanların daha iyi anlamak için hikâye şekli verdiği olaylar var... Ve bir hikâye anlatmak için önce neyi anlatmayacağınızı seçmeniz gerekiyor."

Konuşmaya devam etti; biz de dinledik. Ona ait olmayan tüm sözcükler terk etti bizi. Dışarıda bulutlar her yeri kaplamıştı ve biz görmesek de arkalarındaki gökyüzü koyu bir yaz rengine bürünmüştü. Çimenler büyüyor, insanlar nefes alıp veriyor, dünya dönüyordu. Fakat burada, bu atölyenin ve bu kelimelerin içinde her şey değişim halindeydi. Tüm bildiklerimiz, hissettiklerimiz, yükselerek sokakları ve evleri yutan, asla geri çekilmeyecek ve aldıklarını asla geri vermeyecek bir deniz gibi değişiyordu.

Disk sonunda odaya boş bir sessizlik yaydığında ciğerlerim bir anda titrek bir nefesle doldu. İçimde, içimizde bir şey yer değiştirmişti. Dışarı baktığımda sanki gözlerimi ilk kez açmış gibiydim ve her şeyi daha net görüyordum. Arka bahçenin ortasında duran sivri taş, kurumuş bir çalının dikenli dalları, menteşenin üzerindeki yırtık örümcek ağı... Her şey çok daha berraktı.

Bir sırrın çevresindeki sessiz boşluk kırıldığında onu tekrar bir araya getirmek imkânsızdır.

"Sence doğru mu?" diye sordu Sanja, en sonunda. Sesi zayıftı. Etrafımızı

saran hiçlik dağılmadı, okyanus kadar def edilemez bir şekilde tüm derinliğiyle var olmayı sürdürdü. “Yani, tüm söyledikleri?”

“Evet” dedim. “Bence doğru.”

“Bence de” dedi Sanja.

Makineyi kapattı. Disk yavaşlayıp durdu. O ana dek şahit olduğum sessizliklerin içinde en ağırı, en kaçınılmazıydı bu: Sırların değil, bilmenin sessizliği.

O gece, ev boş, bahçe dinginken ve yolda kimse yokken kaynağa yürüdüm. Güneş ufka değiyor ama yeryüzüne inmiyordu; kış ortasındaki günlerden daha aydınlık bir yaz gecesiydi.

Fenerimin ışığı tepenin karanlık kaya duvarlarına vuruyordu. Aşağı indirdiğimde suyun yüzeyinde daha oraya varmamışken sezdiğim şeyi gördüm.

Su çekilmişti. Henüz tehlikeli boyutta olmasa da son gördüğümden daha aşağıdaydı.

Kayadaki beyaz işaret, suyun altında her zamankinden belirgin duran kocaman, kör bir göz gibi parıldıyordu.

15

Sinekliğimi kaldırdım, buruşuk bir bezle alnımı sildim ve küçük kırbamdan bir yudum içtim. Sinekliğimi başıma geçirirken bir dolu kara kanatlı atsineği üzerime üşüştü. Atsineklerini uzaklaştırmak için bezi havada daire biçiminde salladım. Havanın ağırlığı giysilerimi tenime yapıştırmıştı. Yaz mevsiminin en bunaltıcı günleri gelmişti; bulut katmanlarının ardında sanki ıslak, erimiş bir güneş aşağıya sıcaklık akıtıyordu. Saatlerdir köy meydanında dikilmeme rağmen yalnızca bir takas yapmayı başarabilmiştim. İri gövdeli ayaklı vantilatör fırıncıyı memnun etmişti; o da karşılığında bana omuzdan asmalı iki çuval dolusu kurumuş ekmek vermişti. Vantilatörün daha fazla ettiğini biliyordum ama muhtemelen köyde o an için fazlasını verecek başka biri yoktu. Kolay taşınan ve uzun dayanan yiyeceklere ihtiyacım olduğundan fena bir takas sayılmazdı.

Kum rengi saçları yok denecek kadar seyrelmiş, geniş kemikli, kısa boylu bir adam tezgâhımın önünde durdu. Soluk gri gözleriyle evden toplayıp getirdiğim eşya koleksiyonuna göz atarken aklından geçenleri tahmin edebiliyordum. Oymalarla süslü bir çift sandalye evi için fazla gösterişli kaçardı; eski dünyadan kalma kitapları evinde okumaya vakit ayıracak kimse yoktu; çay takımını ve tabakları ise doldurabilmesi oldukça güçtü. Uzun uzun baktığı tek şey üç çift sandaletti. İkisi babama ait eski sandaletlerdi; biri ise annemden kalmıştı. Adam sandaletlerin tabanlarını yırtık pırtık pabuçlarıyla karşılaştırdı ve yüzündeki ifadeye bakılırsa bunları takas etmemeye karar verdi.

“Şu kasa satılık mı?” dedi, sergilemek için eşyaların bazılarını koyduğum güneş motorunun römorkunu göstererek.

“Hayır, ondan başka römorkum yok” diye cevap verdim.

“Tüh. Onun için sana mavi lotus ya da pipo yaprağı verebilirdim” dedi. Başını sallayarak vedalaştı ve yoluna devam etti.

Meydandaki atmosfer bugün biraz daha rahattı. Geldiğimde sadece iki asker görmüştüm; onlar da etraflarına kayıtsız bir şekilde meydanın kenarındaki duvarlardan birine yaslanmış, kırbalarından sarı renkli bir sıvı içiyorlardı. İki çocuk aşınmış plastik mahjong taşlarını yere diziyordu; birisi tezgâhların

oluşturduğu eğri büğrü labirentte akordeon çalıyordu; Ninia'nın kızkardeşi Tamara, sokağın karşı tarafında biraz uzakta incik boncuk ve saç iğneleri satıyordu. Kadınların hâlâ saçlarını süslemek istemesi tuhaf geliyordu bana. Bunu Sanja'ya söylediğimde "İnsanlar alışık oldukları şeylere sonuna kadar bağlı kalırlar. Hayatta kalmanın tek yolu budur" demişti.

Tezgâhların arasında parlayan mavi bir üniforma gözüme çarptı. Üniformanın sahibi yaklaşınca da onun tanıdık biri olduğunu gördüm. Binbaşı Bolin tezgâhımı kurduğum sokağa dönünce beni fark etti ve yanıma yürüdü. Ağır postalları kumda derin ve keskin izler bırakıyordu.

Bolin tezgâhımın önünde dikildi. Karşılıklı selamlaştık.

"Noria" dedi. "Ben de köylülere seni nerede bulabileceğimi soruyordum." Etrafına bakınıp sesini alçalttı. "Mesajını aldım."

"Çay içer misiniz Binbaşı Bolin?" diye sordum.

Başını oynattı. Tezgâhımın yanından dolaşmasını işaret ettim. Eşyaları örtmek için tezgâhın üzerine bir kumaş serdim ve alışverişe gelen olursa göreyim diye arka duvardaki perdeyi hafif aralık bıraktım. Perdenin arkasında Bolin'e bir iskemle verip kendime de bir tane çektim. İkimize de kırbadan ılık çay döktüm ve sinekleri uzak tutmak için acı kokulu bir tütsü yaktım. Yine de çayları içmek için sinekliklerimizi çıkarınca atsinekleri etrafımızda vızıldamaya başladı.

Bolin "Nasılsın bakalım Noria?" diye sordu ve çayından bir yudum aldı. Yüzü kâğıt kadar kuru, hareketleri hatırladığımdan daha yavaştı.

"Elimden geleni yapıyorum" dedim.

Bolin sustu, çayı seramik fincanın içinde döndürerek düşüncelere daldı. En sonunda "Sana yardım edebilirim ama bunu karşılıksız yapamam" dedi. "Güneş arabaları bugünlerde çok pahalı, hele hiç kimse ona ne için ihtiyaç duyduğunu merak etsin istemiyorsan." Başını kaldırdığında kelimelerinin arkasında dile getirilmemiş bir soruyu işittim.

"Köyün dışında da satış yapmam lazım" dedim. "Kuusamo ve Kuoloyarvi'de değerli eşyalara daha fazla alıcı çıkacağını biliyorum. Becerikli bir satıcı oralarda iyi kâr elde edebilir."

Bolin beni süzdü; kasten söylemediğim o şeyi düşünmesini umdum: Çay ustası evinde karaborsada satılan nadir parçalar olduğunu biliyordu; çünkü bazılarının alınmasında anne babama o yardım etmişti.

"O para için bu riski almaya değer mi sence?" diye sordu.

"Bu aralar çaya çok az misafir geliyor, gelenler de eskisinden daha az ödüyor."

Bolin söylediklerimi kafasında ölçüp biçtikten sonra “Kuoloyarvi’de karaborsa denetiminin Kuuasamo’ya göre daha yumuşak olduğunu duydum” dedi. “Tabii bunun seni ilgilendiren bir konu olduğunu pek sanmıyorum.”

“Kaç para?” diye sordum, başarım için kendimi tebrik ederek.

Bolin iskemlesinde öne eğilip kuma beş haneli bir rakam çizdi. Beklediğimin üzerindeydi ama yine de ödeyebilirdim.

“Anlaştık” dedim. “Parayı ne zaman ödemem gerek?”

“Önceden” diye cevap verdi Bolin. “Yarın parayı alması için evine birini gönderebilirim.”

“Hayır, ben buraya getirsem daha iyi” dedim. “Olur mu?”

Bolin başıyla onayladı. “Arabayla aramda herhangi bir bağlantı kurulmaması için dikkat edeceğim” dedi sakin bir sesle. “Senden de aynısını yapmanı bekliyorum.”

Çayını bitirdi ve fincanı kuma, iskemlenin ayağının yanına bıraktı. Yüzündeki çizgiler derindi ve konuştukça daha da derinleşiyordu.

“Bu senin için yapabileceğim son şey. Biliyorsun, değil mi?”

“Evet” dedim.

Bolin hafifçe başını sallayarak selam verdi. Karşılık verdim. Giderken karıncalar dipte kalan çay damlasına ulaşmak için bir ip halinde fincanın kenarına tırmanıyordu. Bolin’in yere çizdiği sayıları, kum düzleşene kadar sandaletimin ucuyla sildim.

İkindi saatleri akşama dönünce insanlar yavaş yavaş tezgâhlarını ve mallarını toplamaya başladı. Perdeyi direklerden söküp katladım. Römorktaki eşyalarımı düzenledim, aralarına ekmek çuvallarını yerleştirdim; her şeyi yerine koyunca yükü sabitlemek için kayışları bağladım ve güneş motorunu eve doğru sürmeye başladım. Boynu bükük, kahverengiye bürünmüş bahçeleri, simsiyah pencereleriyle yola bakan sağlık ocağını ve pazardan dönen insanları geçtim. Uzakta kırmızı tuğladan yapılmış, kapısında parlak mavi bir çember olan alçak bir ev görüyordum. Köyde su suçuyla işaretlenen son ev o olmuştu. Çember kapıda beş hafta önce belirmişti. İşaretli kapının önünden geçmek zorunda kalmamak için başka bir yöne saparak yolu dolandırdım.

Yol kenarında gözüme birkaç defa bez üzerine yazılmış afişler çarptı. Su suçlarını ihbar edenlere ödül verileceğini vaat ediyorlardı. Benden bir yaş küçük olan fırıncının oğlu afişlerden birinin önünde dikiliyordu. Onu köy okulundan hatırladım. Sınıfın en süratli kısa mesafe koşucularından biriydi. Daima jilet gibi

giydirilirdi ve notları vasat olan bir öğrenciydi. Şimdiyse mavi bir üniforma giyiyordu ve afişlerden birine, meblağı artırılmış yeni bir ödül yazıyordu. Yakınında ıslak boyası halen cılız bir renkle parlayan başka bir afiş duruyordu. Oğlan askerlerden para alıyorsa, bu fırıncının ailesinin nasıl halen vantilatör almak için ekmek gözden çıkarabildiğini gayet iyi açıklıyordu.

Eve döndüğümde haftalardır ertelediğim bir şeyi sonunda yaptım.

Odamın kitaplığında duran ahşap bir kutuyu açtım ve içinden annemin gönderdiği mesaj podunu aldım. Podu daha önce hiç kullanmamıştım. Annemin söylediklerinin aksine ona eski mesaj podundan birkaç mesaj göndermiştim. Hacklenmiş olan diğer poddan tek kelime etmemiştim; savaşa ve köydeki koşullara rağmen sağlığımın yerinde olduğunu bilmesini istemiştim. Hiçbirine yanıt alamadığım için mesajlarımın ona ulaşıp ulaşmadığını bilememiştim. Ancak verdiğim kararı ona da bildirmem gerekiyordu.

Parmağımı ekrana dokundurdum ve podun açılarak ekranda Aino Vanamo'nun isminin görünmesini bekledim. Mesaj alanına şunları yazdım: *Ay Festivali'ne kadar köyde kalmaya karar verdim. Festivalden sonraki gün Xinjing'e gitmek için yola çıkacağım ve hangi gün oraya varacağımı sana söyleyeceğim. Aino.*

Mesajı gönderdim, podu kapattım ve ahşap kutuya geri koydum. Söylediğim yalanın beklediği cevap olmadığının farkındaydım.

* * *

Ertesi günün öğleden sonrasında mavi renkli ordu mutfağı kıyafeti giyen genç bir kadın tezgâhımın önünde durdu.

"Noria Kaitio?" dedi.

Selam verdim. Kadın bana mühürlü bir mektup uzattı.

"Binbaşı Bolin'den" dedi. "Karşılığında ne vermeniz gerektiğini bildiğinizi söyledi."

Çantamdan içi para dolu mühürlü bir posta torbası çıkardım.

"Size bir de mesajı var" dedi ve öne eğilip sesini alçalttı. "Pazar günü gece yarısından önce."

"Pazar günü gece yarısından önce" diyerek tekrarladım. Günlerden perşembeydi. Kadın başını salladı ve dönüp gitti. Uzaklaştığında tezgâhımın arkasına yürüdüm, kimsenin dikkatini çekmediğinden emin olmak için etrafıma bakındım. Yaşlı bir hanım yanımdaki tezgâhın tentesinin altında duvara yaslanmış uyukluyordu; önceki gün gördüğüm iki çocuk kumda bir şeyler

çiziyordu. Mührü kırdım ve zarfın içindekileri çıkardım. Bir kâğıt parçasına harita çizilmişti ve köyün dışında, Ölü Orman'ın yakınında bir yer çarpıyla işaretlenmişti.

Kurye zamanı söylemişti; şimdi yeri de biliyordum.

Pazar günü gece yarısında çok önce Ölü Orman'a yürümeye başladım; yolculuk uzun sürecekti çünkü. Güneşin gece aydınlığı su renkli gökyüzünde süzülüyordu; ne var ki toprağın karanlık serinliği içime işliyor, kemiklerime tırmanarak içimi titretiyordu. Ne umduğumu bilmiyordum. Bolin'e güvenmekten başka çarem yoktu.

Köy sessizdi. Askerlerle karşılaşmaktan korktuğum için tepenin yanındaki uzun yoldan gidiyordum. Duman karası bir sis perdesini andıran böcekler, başıboş gölgelerden oluşan kümeler gibi havada uçuşuyordu. İçlerinden geçerken bir anlığına dağılıp etrafıma saçılıyor, hemen sonra yeniden kenetlenerek taşların altından yükselen kadim ruhlar ya da ete kemiğe bürünen saklı anılar gibi toprağı karartan heykellere dönüşüyorlardı. Yürüyen ayaklarımın altında oynayan taşlar boğuk bir sesle birbirine sürtünüyordu.

Ölü Orman'a bir zamanlar Yosunorman denirmiş. İnsan rüzgârda oynaşan yemyeşil yaprakları ve gür ve nemli yeşilliği adeta teninde hissettiği için bu isimle anılırmış. Ondan da öncesinde, bu diyarlarda sıradan bir manzara olduğu için böylesi coşkun bir yeşilliği kelimelerle tarif etmeye ihtiyaç duyulmayan zamanlarda bu ormanın bir adı bile olmadığını anlatmıştı babam. Şimdiyse çıplak gövdeleri ve ölü dalları, geniş bir araziye örülmüş, içine böceklerin boş kabukları takılmış bir örümcek ağı gibi kupkuru ve renksiz bir halde gökyüzüne kıvrılıyordu. Bu ağaçlarda artık hayat yoktu, damarları kuruyup kırılmıştı, donuk derileri unutulmuş bir dilin harflerine, eski zaman dünyasının neredeyse okunamayan izlerine dönmüştü. Bazı ağaç gövdeleri bükülerek kendisini toprağa gömmüş, suskun ve hareketsiz bir biçimde öylece duruyordu.

Haritada çizili yolu takip ederek çarpı işaretli yere vardım. Beni bekleyen şeyi bilmeden, son adımlarımı dikkatlice attım. Etrafıma kulak verdim.

Yavaşça ölen ormanın, yapraksız dalları yakalayan rüzgârın ve yüzünü toprağa dönen ağaç gövdelerinden gelen zayıf gıcırtıların dışında ses yoktu.

Aradığım şeyi bulmam biraz sürdü. Güneş arabası ustalıkla gizlenmişti. Kasten aramasam onu görmem imkânsızdı. Sığ bir çukurun içine sürülmüş, denizotundan yapılma toprak rengi, yıpranmış bir örtüyle ve kuru dallarla kamufle edilmişti. Arabanın getirildiği yolun biraz daha ileride başladığını

görmek hoşuma gitti. Demek ki zorlu arazilerle başa çıkabilen bir arabaydı. Örtüyü kaldırdım ve aracı inceledim. Güneş arabalarından pek anlamasam da Jukara'nın arabasından daha yeni ve daha iyi durumda göründüğü kesindi. Yanlarında çizikler vardı, lastikleri aşınmıştı; ama güneş panelleri ve koltukları sağlamdı. Anahtarı kontakta duruyordu. Örtüyü yeniden arabanın üzerine çektim. Dar bir patikadan yürüyerek köye doğru uzanan biraz daha geniş, toprak bir yola çıktım. Çürümeye yüz tutmuş bir kalas ve geniş kaya parçalarıyla kapanmıştı. Karşı taraftan bakıldığında yıllardır kullanılmayan bir yol gibi duruyordu. Hiçbir iz yoktu. Bolin, arabanın izinin kolay sürülememesiyle ilgili verdiği sözü tutmuştu. Yine de birisi arabanın burada olduğunu biliyordu ve onu ne kadar çabuk götürürsem o kadar iyiydi.

Arabayı nereye götüreceğimi öncesinde uzun uzun düşünmüştüm. En kolay seçenek onu çay ustası evinde saklamaktı fakat su devriyesinde evimde uzun bir yolculuğa çıkmak için hazırlandığı açıkça belli olan, yiyecek ve suyla dolu bir arabanın bulunması ihtimalini göze almak istemiyordum. Bu yüzden onu plastik mezarlığının yakınındaki eski bir köprünün altına gizlemeye karar vermiştim. Mezarlık, zamanında insanların getirip bıraktığı eski hurdalarla sınırlarından taşmıştı ve köprünün altındaki açıklığın ağzı toprak ve çöpten neredeyse tamamen kapanmıştı. Yanına gitmedikçe o yığının içinde boş bir alan olduğunu bilmek mümkün değildi. Sanja'yla birkaç sene önce keşfettiğimiz bir yerdi. Birileri köprünün yakınından geçse ve arabayı görse bile arabayı herhangi bir kişiyle bağdaştırmak imkânsızdı. Arabayı orada sakladığımda başıma gelebilecek en kötü şey kaybolması olurdu. Yiyecek ve su taşıması daha güçtü ama her gün azar azar götürürsem başaracağımı biliyordum.

Kalas yerinden oynatılabiliyordu ve taşlardan birini kuru bir dalla yana itmeyi başarmıştım. Arabayı ormana sokmak için kullanılan açıklığı bulunca arabaya geri döndüm. Sokağa çıkma yasağının sona ereceği sabah saatini bekleyecek ve mümkün olan en dolambaçlı yolları kullanacaktım. Arabayı gizleyeceğim yere ulaşmam zorlaşacaktı ama bu aynı zamanda fark edilme tehlikesini de azaltacaktı.

Çıtırdayan kuru toprağa oturdum ve etrafımı kuşatan gecenin dingin özünü dinlemeye koyuldum.

Sabah eve döndüğümde fark ettiğim ilk şey hacklenen mesaj podunun yerinde olmamasıydı. Annem cevap vermiş mi diye bakmak için ahşap kutuyu açar açmaz mesaj podunun bıraktığım yerde, plastik mezarlığından topladığım

şeylerin üzerinde olmadığını gördüm. Kalbim ağırlaştı adeta. Mesaj podunu en son ne zaman kutudan çıkardığımı ve açtığımı hatırlamaya çalıştım. Önceki sabah mıydı? Yoksa evvelsi gün mü? Emin değildim. Son birkaç gündür eve su almak için çok sayıda köylü gelip gitmişti. Yetişkinler genellikle mutfaktan ileriye geçmemişti ama anneleriyle gelen çocuklar doğal olarak odadan odaya dolaşmıştı. Aklıma ilk önce içlerinden birinin odama girerek ahşap kutuyu bulduğu ve izin istemeden mesaj podunu aldığı geldi. Düşününce mantıklı geliyordu. Podu başka bir yerde unutmuş olabilir miyim diye hafızamı zorladım. Mutfağı aradım. Oturma odasını aradım. Kitaplıkların arkasına, yatağımın altına, kitap yığınlarının aralarına, giysilerimin ceplerine baktım. Yoktu.

En korkunç ihtimali düşünmek dahi istemiyordum: Mesaj podunun bir çocuk tarafından ve yanlışlıkla alınmamış olmasıydı o ihtimal.

Öğleden sonra Sanja ziyarete geldi. Çayevinin sundurmasını süpürüyordum ve hiç konuşacak havada değildim.

“Seninle konuşmam lazım” dedi, etrafını kolaçan ederek.

“Başka kimse yok” dedim ve süpürgeyi çayevinin duvarına yasladım. Sadece yalnızken konuştuğumuz konular olduğu gibi bir de ne olursa olsun hiç konuşmadıklarımız vardı. O kadının gümüş renkli disklerin sonuncusunda söyledikleri de bunlardan biriydi. Konuşmak istediği şeyin bu olup olmadığını merak ettim.

Sanja gözlerimin içine baktı.

“Seninle gelmek istiyorum” dedi.

“Birkaç gün daha kaynağa gitmeyeceğim” dedim ve eve doğru yürümeye başladım.

“Kaynağı kastetmiyorum.” Kelimeleri alışılmadık biçimde oturaklıydı. Durdum ve dönüp baktım. Yüzü üzüntüsünü ya da heyecanını gizlemek istermiş gibi gerilmişti. “Bir süredir düşünüyorum” dedi. “Ben de seninle Kayıp Topraklar’a gitmek istiyorum. Bizimkilerin durumu artık daha iyi; Minja iyileşti sayılır, annem de tekrar çalışabiliyor. Gelebilir miyim?”

Onu tuttuğum gibi kendime çekip sarılmak istedim. En sonunda hayallerime adım attığı ve çocukken taklidini yaptığımız gerçek kâşiflerden olabileceğimiz için çok sevindim. Ne var ki planımızı zorlaştıran beklenmedik bir sorun vardı.

“Tabii ki benimle gelebilirsin” dedim. “Ama annemin yolladığı mesaj podu kayboldu. Nereye koyduğumu bilmiyorum. Korkarım birisi onu çaldı. Artık hacklenmiş bir paspodum...”

Sanja’nın solgun suratı kızarmaya başladı ve huzursuzca kıpırdandı.

“Noria” dedi. “Sana bir şey itiraf etmem gerek.” Çantasına elini atıp mesaj podumu çıkardı. “Sana söylemediğim için özür dilerim. Sürpriz yapmak istedim.” Hacklenmiş podu verdi. Tek kelime etmeden elinden aldım. Köyden başka biri almadığı için rahatlamış olsam da bana ait bir şeyi izinsiz almasına kızmıştım. Bunu bana fark ettirmeden yapmayı başarması ise biraz endişelendirmişti beni. Podu açtım.

“Merak etme, eskisinden hiçbir farkı yok” dedi Sanja. Yeniden çantasını karıştırıp biraz daha eski ve hasarlı başka bir mesaj podu çıkardı. “Bak.” Yanıma gelip parmağını poda dokundurdu. Ekran kâğıt beyazı bir ışıkla aydınlandı ve hemen sonra bir isim belirdi: *Lumi Vanamo*. Doğum yeri Rovaniemi olarak kayıtlıydı ve doğum tarihi Aino Vanamo’nunkinden bir yıl sonraydı.

“Sen Xinjing’de doğdun” dedi Sanja. “Ama sonra anne babamız, Outi ve Kai Vanamo, Rovaniemi yakınlarındaki memleketlerine dönmeye karar verdiler. Sen çok küçükken kıtayı bir uçtan bir uca aşarak oraya taşındılar. Aradan bir yıl geçince de ben doğdum. Anne babamız yosun tarlalarındaki bir kazada boğulduktan sonra okuldaki son üç yılımızı akrabalarımızın yanında Kuusamo’da geçirdik. Şimdi de ölmüş anne babamızın bize bıraktığı Rovaniemi dışındaki küçük bir köydeki aile evimize dönüyoruz.” Başını mesaj podundan kaldırdı ve sırıtarak yüzüme baktı.

“Fena değil” dedim etkilenerek. Sanja omuz silkti.

“Podu hacklemek için zaten kafamda işe yarayabilecek iki farklı yöntem vardı. Hangisinin işimi göreceğini bulmak için seninki gerekiyordu. Sonuçta o kadar da vaktimi almadı.” Mesaj podunu kapattı. “En zor kısmı ikinci el bir mesaj podu bulmaktı.”

“Sen bir dâhisin” dedim.

“Yoo. Sadece meraklıyım ve parmaklarım kanayana kadar çalışabiliyorum” diye cevap verdi. “Eee, ne zaman gidiyoruz?”

Sonrasında, Sanja mesaj podunun ayarlarını kontrol ederken parmaklarının hareketlerini izledim ve yüzündeki ne olduğunu anlayamadığım o ifadeye odaklandım. Mesaj podunu gizlice odamdan almıştı ama içimi kemiren kuşkuya bir ket vurmak istiyordum. Planımla, güneş arabasıyla ve gitmek istediğim yerlerle ilgili her şeyi ona anlatmıştım. Sanki bir rüyanın içindeydim. Tüm berraklığıyla dur durak bilmeden akan suyun varlığını tenimde hissedebiliyordum; elimi uzatsam dokunacak kadar yakındım ona. Başka hiçbir şey umurumda değildi.

Sanja’ya fikrini neyin değiştirdiğini sormadım. O da söylemedi.

16

Kırmızı tuğlalı evin sakinleri, güneş arabasını almamdan iki hafta sonra, yola çıkmamız için her şeyin hazır olduğu gün öldürüldü. İnfaz anına tanık olmadım. Ön bahçenin iri kumlarında pas kahverengisi lekeleri ve dışarı çıkarılmış mobilyaları gördüm. Bir anlığına biraz uzağa baktığımda kapının çerçevesine çakılmış bir kalasın mavi çemberi ikiye böldüğünü fark ettim.

"Bakma" dedi Sanja. Yine de baktım ve sonra pişman oldum. Son günlerde yaptığımız buydu: Olup biten şeylerden gözümüzü kaçırmaya çalışıp başaramıyorduk ve sonra hiçbir şey görmemişiz gibi hayatlarımıza kaldığı yerden devam etmekle uğraşıyorduk. Ne var ki gördüklerimiz bizimle kalıyordu. Tenimizin altına, göğsümüzün bir davul gibi gümbürdeyen koyu kırmızı boşluğuna yuva yapıyor, inatçı kıymıkları yumuşak ve ıslak kalbimizi çiziyordu. Sanja'yla sokaklarda yürürken insanların taşıdığı o duyguyu görebiliyordum; içlerine gömmüş olsalar da izini yüzlerinden silebilecek, ifadelerini ışığın yavaşça değişmesi gibi gösterebilecek kadar derine saklayamıyordu duygularını hiçbiri.

Plastik mezarlığına gidiyorduk. Beyaz, gri ve uçuk maviden oluşan puslu bir örtüyü andıran gökyüzü, denizin dalgaları gibi değişiyordu. Fırtına mı yaklaşıyor yoksa aydınlık, açık bir gökyüzüne mi dönüşüyor, kestiremiyordum. Gümüş disklerin çantamdaki ağırlığını hissediyordum.

"Diskleri gizlemeliyiz" demişti Sanja. "Kimsenin bakmayı akıl edemeyeceği ama birilerinin bulabileceği bir yere. Bu öyküleri kaydedenler seslerini duyurmak istemişti. Anlattıkları şeylerin insanların petrol savaşları ve eski dünyayla ilgili bildikleri her şeyi değiştireceğinin farkındaydılar. Bu fırsatı başkalarına da vermeliyiz. Ne olur ne olmaz."

Ne kastettiğini biliyordum. O zamana dek bir kere bile *olur da geri dönemezsek* dememiştik ama bu ihtimali düşünmüştüm. Eminim o da düşünmüştü.

Plastik mezarlığında yürürken kırılgan hurda parçalarının içi boş kemikleri sandaletlerimizin kalın tabanlarının altında çatırdıyordu. İlk gümüş renkli diski

bulduğum yerin yakınında duran ve Jansson seferine ait olduğundan şüphelendiğim eski dünyaya ait aracın ölü gövdesine vardık.

Diskleri, kaynağın içinde durdukları metal kutuya koymuş, kutuyu aşınmış bir bez parçasına ve yırtık pırtık bir plastiğe sarmıştım. Çantamdan kutuyu çıkardım. Sanja, bir zamanlar arka tekerlerden birinin durduğu çukuru derinleştirdi. Kutuyu oraya koyduk. Disklerdeki kadın sesi aklıma gelince içimden ona teşekkür ettim. Bilinmedik bir zamanda, tıpkı benim gibi bir çay ustası kızı olarak bizden çok daha önce keşfe çıkmış ve bunun mümkün olduğunu göstermişti. O olmasaydı planımı gerçekleştirmek için gereken cesareti asla bulamayabilirdim. Disklerin üzerine hafif çöpler yığdıktan sonra çukuru eski püskü bir naylon poşet öbeğiyle kapattık. Burada önemli bir şeyin saklı olduğunu gösteren hiçbir iz yoktu artık.

Sanja gitmek için arkasını döndüğünde beklemesini istedim.

Aracın şoför yerine tırmandım ve elimi pasla kaplı ön panele soktum. Yuvarlak, plastik bir kutuyu dışarı çıkardım. Ağır değildi; içlerindeki şeyler kutuyu eğdikçe hışırtıyla oradan oraya sürükleniyordu.

“Bunu hatırladın mı?” diye sordum.

Sanja’nın yüzü bir anda tenine ışık vurmuş gibi değişti.

“Ben onu unutmuştum!” diye bağırdı. “Buna ne koymuştuk ki?”

Yanıma geldi ve planlanan açma tarihini belirtmek için kutunun kapağına yazdığımız seneyi inceledi.

“Hâlâ yirmi seneden fazla var” dedim.

“Ama bir kuralımız vardı” diye hatırlattı Sanja. “Çok özel durumlar haricinde belirlediğimiz tarihe kadar açmayacaktık.”

“Sence bu çok özel bir durum sayılır mı?”

Gülümsedi. Ama cevabını verdiğinde o tebessümün altında yatan ciddiyeti gördüm. “Bu da özel değilse nedir, bilmiyorum artık.”

Yüzüne baktım. Göz göze geldiğimizde hafifçe başını salladı. Kutuyu ellerimden alıp tuttu. Kenarına dikkatlice damlattığımız mühür mumu çatlayıp kırılana dek kapağı çevirdim. Kapağın iç yüzünde on sene öncesine ait bir tarih yazılıydı. Bu zaman kapsülü için değerli parçalar topladığımızda daha sekiz yaşındaydık. Başımızı eğerek birlikte kutudakilere yakından baktık. Pas tutmuş küçük bir metal kilitle ona uymayan anahtara, muhtemelen annemin kitaplarından birinden yırttığım ufak resimlerle dolu sararmış bir sayfaya, birkaç düz taşa ve saplarından biri kırılmış olan çizik içindeki eski bir gözlüğe baktık. Camlarının biri kırmızı, diğer mavi renge boyanmıştı.

“Bunu hatırlıyorum” dedi Sanja. “Sihirli Gözlük.”

Bu gözlükle oynadığımız oyun benim de hâlâ aklımdaydı. Kâşif casuslar olarak gezindiğimiz günlerde o gözlüğü sırayla takar, duvarların arkasındaki gizli yerlere bakarak birbirimize ne gördüğümüzü anlatırdık.

“İçlerinden birini yanımızda götürelim mi?” diye sordum. “Uğur getirsin diye?”

“Fazladan bir gram bile bizi yavaşlatır” diyerek teklifimi reddetti Sanja. Haklıydı da. Gözlüğü kutuya koydum. Kapağı kapatmak üzereyken elimi durdurarak “Daha değil” dedi.

Kutuyu bana verdi, bileğinden denizotundan örülmüş ince bir bileklik çıkardı ve diğer eşyaların üzerine bıraktı.

“Sıra sende” dedi.

“Çakın yanında mı?” diye sordum.

Cebinden çakıyı çıkarıp uzattı. Kutuyu ön panele koydum, çakının ince ucunu kınından çıkardım ve saçımdan uzun bir tutam kestim.

“Başka bir şeyim yok” diyerek çakıyı geri verdim.

Saçı parmağıma dolayıp sıkı olmayan bir düğüm yaptım ve bilekliğin içerisine koydum. Düğüm hafifçe gevşeyip çözüldü ve biçimsiz bir ilmek olarak bilekliğe yaslandı. Böylece siyah saçlarım ve Sanja’nın bileğinde taşıdığı kurumuş denizotları, ne başı ne de sonu olan kapalı bir halkanın içinde bir araya geldi. Sanja mührün kırık kenarlarını birbirine denk getirmeye özen göstererek kapağı kapattı.

Bozulması imkânsız bir büyü yapmışız gibi o an için ölüme karşı bir tedbir aldığımızı hissettim. Geri dönemezsek arkamızda bir şey bırakmış olacaktık. İster adı sanı olmasın, ister çocukça ve değersiz olsun, saklamayı seçtiğimiz bir şey, arkamızda bırakacağımız izimizdi bizim.

Aklımdan geçenler bunlardı.

Onun da aynı şeyleri düşündüğüne inanıyordum.

Hâlâ buna inanmak istiyorum.

Plastik mezarlığından ayrıldığımızda Sanja “Bu gece görüşürüz” dedi. Bedeni kaba keten kumaşın altında sıska ve kemikli duruyordu. Sinekliğinin gölgesi, suratında yumuşak bir gölge bırakmıştı. Yanımdan ayrıldı ve arkasına bakmadan gitti.

* * *

Sanja gittikten sonra her şeyin yerli yerinde olduğunu bir kez daha kontrol etmek için engebeli arazide yorgun argın güneş arabasına yürüdüm. Köprünün altını ufalanan toprağın ve çürüyen çöplerin kokusu sarmıştı. Arabanın arkasına bağladığım römorkun içini gözden geçirdim. Yiyecek ve suyun miktarını dikkatle hesaplamış, ne olur ne olmaz diye çok değil, sadece biraz fazla koymuştum. Seyahatimizin hızıyla ilgili yaptığım tahminlerin ne kadar doğru çıkacağını ya da sınırı geçtiğimizde yolların gerçekte ne halde olacağını bilmiyordum. Çok umutlu olsam da orada su bulacağıma bel bağlamaya cesaret edememiştim; o yüzden bagajın çoğunu içme suyuna ayırmıştım.

Kuruyemişlerin, ayçekirdeklerinin ve bademlerin olduğu torbaları sırtımda taşıyarak getirdiğim bir kırbaya daha yer açmak için yeniden dizdim. En çok başımızı ağrıtan sıkıntı suyun taşınması olmuştu; çünkü yanımızda göz göre göre birkaç haftaya yetecek kadar su taşımaya çalışırsak kesin olarak durdurulacağımızı biliyorduk. İnsanlara çay ustası evinden kendi evlerine götürmeleri için su verirken haftalar içerisinde su hilesi yapmak için geliştirdiğimiz tüm yöntemleri ve kaçakçılık planlarının üstünden geçme fırsatı bulmuştuk. Sanja güneş arabasına özenle tasarladığı bazı ayarlamalar yapmış ve ortaya adeta bir başyapıt çıkarmıştı. Koltukları sökerek altlarına kilitlenebilir boş bir alan yapmıştı ve onu öyle bir titizlikle gizlemişti ki arabada değişiklik yapıldığını anlamak imkânsız olmuştu. Yük arabasının sahte zemininin altına haftalarca yetecek kırba istifleyebildiğimiz gibi yemek sandıklarına farklı farklı gizli bölmeler ve kaplar da yapmıştık. Römorku kapatmak için, kasanın üzerine içerideki erzakı koruyacak ve altında uyuyabileceğimiz çift naylon ve bez branda germiştik.

Endişelerimden biri de alevböcekleriydi. Yolculuğa ne kadar dayanacaklarından emin değildim. Çay ustası evinden ayrılırken toplayacaklarımız biz geri dönene kadar yaşamayacaktı. Yaz sonunda olduğumuz için günışığı neredeyse günün her saatinde vardı. Ancak birkaç hafta içerisinde geceler yeniden kararmaya başlayacaktı ve iki dolunay geçmeden önce Ay Festivali'yle birlikte yıl yazdan kışa dönecekti. Festivalden önce köye dönmeyi planlasak da alevböceği fenerlerinin sönmesi sorun çıkararak yolculuğumuzu yavaşlatabilirdi. Zayıf ışıklarını düşünmek başka bir sebepten dolayı da canımı sıkıyordu: Suyun yeryüzünün damarlarında ne kadar derinlere gizlendiğini ya da onu bulmak için ne tür bir karanlığa inmek zorunda kalacağımızı bilmiyordum. Sanja eski dünyaya ait, güneşle çalışan iki el fenerini tamir etmişti ama ışıkları alevböceği fenerlerininkinden bile daha sönüktü;

yetmezmiş gibi bir tanesi çalışırken cızırdıyor, ışığı gidip geliyordu. “Bir türlü sağlam tel bulamadım” demişti Sanja, kızgın bir sesle. Bunlarla idare etmekten başka çaremiz kalmamıştı.

Sanja planımızdan hiç kimseye, ailesine bile bahsetmemişti. Onları endişelendirmek istemediğini söylemişti. Anne babası ondan kalmasını istemiş olsaydı, benimle yola çıkma kararından vazgeçerdi diye düşünüyorum.

Güneş arabasını ve römorku gizlemek için yırtık bir naylon muşamba serdim ve üzerine kuru dallarla hurda parçaları yığdım. İyi kamufle ettiğimden emin olunca günışığına adım attım. Köprünün altındaki boşluğun ağzını etraftaki çöplerle doldurmuştuk. Kapalı görünmesi için gitmeden önce açıklığı yeniden kapattım.

Gökyüzü taş, yosun ve taze çürük rengindeydi. Köyün sınırına geldiğimde bluzumun keten kumaşına düşen ilk damlalar yayılarak şekilsiz lekeler oluşturdu ve ıslaklığını tenime değdirdi. Evin kapısına giden yola vardığımda pantolonumun paçaları sırılsıklam olmuştu, kararıp çamura dönen kumlar ince kumaşı kirletmişti. Islak denizotunun körpe, odunsu kokusu yağmurun soldurduğu havada dolaşıyordu.

Bunları kullanmak için hiçbir nedenim olmasa da sabahleyin gökyüzüne baktıktan sonra yağmur kaplarını alışkanlıkla bahçeye çıkarmıştım. Köylülerin ertesi gün eve gelip beni bulamadıklarında yağmur suyunu alabileceklerini düşünmüştüm. Bir süreliğine onlara verebileceğim son şey buydu. Jukara’nın ben dönmeden önce onları tepedeki mağaraya götüreceğinden emindim. Yapmamasını söylemiş olsam da çoktandır oraya gizli gizli gittiğinden bile şüpheleniyordum. Yine de tepenin civarında dolaşan köylülerin sayısındaki ani artış, askerlerin dikkatinden kaçmayacaktı.

Gözlerimi kapatıp yağmurun altında öylece dikildim. Sandaletlerimi çıkarıp çimenlere bastım. Otların kaygan gövdeleri, eğilip yassılaşarak ayak tabanlarımda kafes desenleri oluşturuyordu. Saçımdan enseme sızan sular sırtımı ve kollarımı ıslatıyordu. Burnumun ucundan damlalar akıyordu. Eski derimi üzerimden atar gibi çıkardım giysilerimi. Yeni, taze, hazır hissettim.

Sundurma basamaklarının yanına bıraktığım ahşap kova neredeyse yarı yarıya dolmuştu.

Eve girdim, üzerime kuru kıyafetler geçirdim ve yere oturdum.

O güne dek, değişime uyarak eski şeklinden kurtulmayı delicesine istediğinin farkında olmama rağmen evi yalandan da olsa anne babamın burada olduğu

zamanlardaki gibi tutmaya çalışmıştım. Aynı gayreti halen gösteriyordum; ama bu defa sebebi başkaydı. Biz gittikten sonra köylüler buraya geldiğinde odalarda uzağa gittiğime ve orada uzun müddet kalabileceğime dair hiçbir ipucu bırakmadığımdan emin olmak istiyordum. Az sonra gelip alacakmışım gibi sandalyelerin sırtlarında giysiler bıraktım. Oturma odasının koltuğunda, yanıma almayı düşünmediğim yüzüstü duran açık bir kitap vardı. Sabah çay içtiğim fincanı yıkamamıştım; yarısı dolu bir halde mutfak masasında duruyordu. Arkamda devam eden bir yaşamın durağan kesitini bırakmak istemiştim: Hiçbir şeyin değişmediği yanılgısı, esas büyük değişikliği gizleyecekti. Tek dilediğim, köylülerin kuşkularını elimden geldiğince ertelemekti.

Hiç olmazsa geceye ya da ertesi sabaha kadar...

Her şey hazırdı.

Kapıyı kilitledim ve çayevine giden yürüyüş yolunun taş levhalarını süpürdüm. Islak yapraklar ve çimenler, süpürgenin kıllarına yapışıyordu. İşim bitince süpürgeyi çayevinin sundurmasının duvarına bıraktım.

Üç çay bitkisinin dikili olduğu taşlı bahçenin kenarına gittim. Yağmur dinmiş, su damlaları ince çay yapraklarında parıldıyordu. Babamın mezarının üzeri, çimenliğin geri kalanından ayırt edilemeyecek kadar çimlenmişti. Ona bir şeyler söylemek istedim ama ağzımdan sadece sessizlik çıkıyordu.

Taşlı bahçenin kumu yağmurda bozulmuştu. Yerden tırmığı aldım ve kum düzleşene kadar uğraştım. Tırmığın metal dişlerinin bıraktığı izler, toprağın karanlığında ne artan ne de yavaşlayan bir hızla akan su gibi kayaların arasında dalgalanıyordu.

Kapıyı arkamdan kapatırken çantamdaki defterlerin ağırlığını hissediyordum. Bahçedeki gölgeler giderek koyulaşıyordu.

Köprüye vardığımda her şey olması gerektiği gibi görünüyordu. Aşağıdaki boşluk halen çöplerle kapanmış haldeydi; sabah ayrılmamdan sonra burasının ziyaret edildiğini gösteren hiçbir işaret yoktu. Sanja henüz gelmemiş olmalıydı. Gizli yerimize girebilmek için kırık bir koltuğu ve bir demet kullanışsız kabloyu kenara çektim.

Gördüğüm şeyi ilk önce anlamadım. Gözlerimin köprünün altındaki karanlık boşluğa alışması biraz sürdü. Karşımdaki manzaranın bana ne söylediğini idrak etmem ise daha fazla vakit aldı.

Güneş arabası ve arkasındaki dolu römork yoktu.

Nefesim göğsümde düğümlendi, belimin arkasına ağır bir yumru oturdu. Kenarları keskin, kocaman bir buz küpünü yutmuşum gibi hissettim.

Önce Sanja'nın mesaj poduna, sonra ailesininkine mesaj gönderdim. Yanıt yoktu. Ne yapacağımı bilemez bir halde Sanjaların evine doğru yürümeye başladım. Plastik mezarlığından geçen bir kestirmeden gittim. Ayaklarım ıslak zeminde ve yeraltına gömülü geçmişin kalbine inen karanlık yarıkların üzerinde ilerledi. Mezarlığın yanındaki küçük dereden çamurlu su alan birkaç insanın yanından geçtim. Bazıları gökten yağan yağmuru kırbalarına ve kovalarına doldurmaya çalışıyordu. Evlerin önünden geçerken bulutlardan düşen damlaların suya hasret yüzlerini, bedenlerini ve ellerini yıkamasına müsaade eden insanları gördüm.

Sanjaların sokağına saptım ve durdum.

Sanjaların evinin dışında mavi üniformalı askerler vardı. Kapı açıktı ve bir şeyden emindim: Üzerinde mavi çember değil, her zamanki soluk gri boya vardı. Sanja ve ailesi görünürde yoktu ama askerler kapıdan girip çıkmaya devam ediyordu. İki tanesinin arka bahçeye ve Sanja'nın atölyesine doğru yürüdüğünü gördüm.

Ön bahçede uzun boylu bir asker dikiliyordu; başını çevirdiğinde uzak olmama rağmen tanıdım onu. Muromäki'ydi. Taro'nun sarışın yardımcısı.

Yola döndüm ve koşmamak için zor tuttum kendimi. Yolun çamuruna bulanan ayaklarım ağırlaşmıştı. Bulutlar alçalmış, tepelerin karanlık zirvelerini okşayıp içlerindeki suyu püskürtüyordu.

Her şeyin değiştiği ve çığırından çıktığı bu topraklarda çaresizce çay ustası evine döndüm ve beklemeye başladım.

Dar yolda kimseler yoktu. Mesaj podlarımın ışıkları yanmıyordu. Dünya ne yavaşlıyor ne de hızlanıyordu.

Gece yarısından sonra odama gittim ve güneşsiz gecenin gri-mavi alacakaranlığında yatağıma uzandım. Uyuyamadım, kıpırdayamadım da. Sabaha doğru kısa bir süreliğine uykuya dalabildim; uyandığımda nefes almakta zorlanıyordum. Biraz temiz hava almak için sundurmaya çıktım.

Bulutlar çekilmişti. Sabahın aydınlığı gözlerimi kamçıladı. Islak çimenlere basarak yağmur suyu toplamak için bahçenin ortasına koyduğum havuza gittim. Sudan içmek için eğildiğimde dağılmadan önce bir an için suyun yüzeyinde kendi yansımamı gördüm.

Kapının, menteşeleri gıcırdayarak kendiliğinden kapandığını işittim.

İçeri girmek için döndüm.

Kapıdaki mavi çember boyanın ıslaklığıyla ışıldıyor, sabahın berraklığında gökyüzünden kesilmiş bir yüzük gibi parlıyordu.

III

Mavi çember

Çember yalnızca kendi şeklini bilir.
Nerede başlayıp nerede bittiğini sorduğunuzda,
Cevap veremez ama kırılmaz da.

Wei Wulong, “Çayın Yolu”
Eski Qian döneminin 7. yüzyılı

17

Su, tüm elementlerin en değişkenidir. Ateşte yanmaktan ya da göğe yükselmekten korkmaz, sarp kayalarda parçalanmak ya da toprağın karanlık kefeninin altında boğulmaktan çekinmez. Tüm başlangıçların ve bitişlerin ötesinde varlığını sürdürür. Yüzeyde değişen bir şey olmasa da yeraltının sessizliğinde gizlenmeye, yumuşak parmaklarıyla kendine yeni bir yol açmak için önündekilere dil dökmeye devam eder. Sonunda taş pes eder ve ardındaki saklı yeri yavaşça ona açar.

Suyun en yakın dostu ölümdür. Bu ikisi ne birbirlerinden ne de bizlerden ayrılabilir. Bizim de özümüzde suyun değişkenliği ve ölümün yakınlığı vardır çünkü. Su bize değil, biz ona aitizdir: Parmaklarımızdan, gözeneklerimizden ve bedenlerimizden çekildiğinde bizi artık topraktan hiçbir şey ayıramaz.

Taşlı bahçenin yanında, çayların dibinde dikilen ya da ağaçların arasında gezinen o karanlık ve zayıf silueti açıkça görebiliyorum şimdi. Yüzü sabırlı ve yabancı da değil. En başından itibaren hep var olan yüz bu. Nedenini henüz anlayamıyorum ama öteden beri beni bekliyormuş gibi geliyor.

Suyun beni terk etmek istediğini hissedebiliyorum. İçimdeki toprağın ağırlığını da.

* * *

Durumumu anlayana kadar birkaç gün geçti.

İlk sabah, arkamı dönüp de evin ön kapısında o mavi çemberi ilk kez gördüğümde hareket edemeden uzun uzun öylece dikildim. Havuzdan içtiğim yağmur suyu, çenemden ve boynumdan aşağı süzülüp tuniğimin yakasından içeri girdi. Elimin tersiyle suyu sildim. Ağaç yaprakları hafif rüzgârda çırpınırken alevböceklerinin fenerin cam duvarlarına vuran kanatları geldi aklıma. Hiçbir çıkışı olmayan sonsuz halkaya diktim gözlerimi. Ayaklarımın altındaki toprak halen sabit, gökyüzü halen olması gerektiği yerdeydi. Dünya, dört bir yanımda yükselen görünmez duvarlara aldırış etmeden hayatına devam ediyordu. İnsanlar bir şeyler düşünüyor, yollarda yürüyor, sevdikleriyle konuşuyordu. Bir an için

etrafımdaki gerçeklik titreşerek belirsizleşti, kenarlarından parçalandı ve ikiye bölündü. Bir yanımın bu sınırların dışında yürüdüğünü, her zamanki hayatı yaşadığını düşündüm. Kayıp Topraklar'a doğru yol alıyordu ve neredeyse benim kadar, hatta bazı anlar benden bile gerçekti. Ne var ki başka bir yöne bakıyordu ve geri gelmiyordu.

Düşünce parçalara ayrıldı, bulanıklaştı ve aklımdan uçup gitti.

Buradaydım ve karşımda duranı hiçbir şey değiştiremezdi.

Dallar esintide sallanıyordu; günışığı ot saplarının eğri büğrü düğümlere döndüğü çimenliğin yoğun, koyu yeşil örtüsünü renklendiriyordu. Yere vuran tek gölge benimdi ve sabahın sessizliğinde ne bir ayak sesi, ne bir soluk ne de rüzgârın taşıdığı bir kelimeyi işitebiliyordum. Kapıya yürüyüp çembere dokundum. Parmak uçlarıma boyası bulaştı. Yapışkan boyayı pantolonuma silince kumaşta üç mavi çizgi oluştu. Çıkarmanın imkânsız olduğunu biliyordum. Umursamadım.

Eve adımımı atınca yer döşemeleri gıcırdadı. Dilim damağım kurumuştu, yutkunmak acı veriyordu. Mutfakta durdum, musluğu açtım ve iki gün önce tepeye gidip boruyu kapattığımı hatırladım. Su gelmemeliydi.

Ama geliyordu.

Bir fincan su doldurdum ve içtim. Bir daha ve sonra bir daha doldurup içtim. Su durmuyordu. Bu tadı biliyordum. Tepedeki kaynaktan gelen suydu bu. Musluğu kapatıp tekrar açtım. Hâlâ su geliyordu.

Parmaklarımın altındaki metal, soğuk ve düzdü. Musluğu kapattım, bacaklarımı kırarak mutfak zeminine oturdum ve alnımı dizlerime dayadım.

Nefes alıp verişlerimi dinledim. Damarlarımdaki kanın akışını dinledim. Evin sessizliğini dinledim ve neler olduğunu anlamaya çalıştım.

Köylülerin yüzleri, istekleri, çatlak dudaklarından dökülen minnet dolu sözleri, dolu kırbaları kaldıran elleri, gerilmiş derilerinin altında belli olan soluk kemik çıkıntıları gözümün önüne geldi. Evlatlarının, eşlerinin ya da anne babalarının hayatlarının bağlı olduğu ağırlıkları giysilerinin altında taşırken adımları toprağa daha sert basardı. Evime girdiklerini, mutfağımda oturduklarını ve suyumu evlerine götürdüklerini hayal ettim. Daha doğrusu *benim* olmayan suyu... Köye döndükten sonra caddeler boyunca asılı duran afişlere ve üzerlerinde yazan ödüle bakmışlardı büyük ihtimalle. Günler ya da haftalar sonra, kararlı ya da tereddütlü adımlarla sokaktaki muhafızlardan birinin yanına gitmişlerdi. Ve bende onların ilgilerini çekebilecek bir şey olduğunu söylemişlerdi.

Ordu ne kadardır biliyordu?

Bunca zamandır tüm yaptıklarımı ve seyahat hazırlıklarımı takip mi etmişlerdi? Güneş arabası ve sahte paspodlardan haberleri var mıydı? Belki de haftalar önce kaynağı öğrenmiş ama bir şekilde köyden gideceğimi anlayıp beklemişlerdi. Ya da arabayı sakladığım yeri gözetlemiş, Sanja'yla oraya nasıl yiyecek ve su taşıdığımızı izlemişlerdi. Ertesi gün Sanja beni beklemek için plastik mezarlığının yanından geçerken postallı ve mavi üniformalı üç asker kendini göstermişti sonra da. Sanja'nın cılız vücudu düşünüldüğünde ikisi, hatta biri bile onu alt etmeye yeterdi gerçi. Askerlerin karanlık gökyüzünün altında, köprünün aşağısındaki boşluğun girişinde önünü kestiğini ve kılıçlarını kınından çıkardığını görebiliyordum. Yağmur, kılıçların kesin kenarlarını kabarcıklanan bir aynanın yüzeyi gibi bulandırıyordu. Askerlerden biri Sanja'nın ellerini arkadan bağlarken bir diğeri uzun adımlarıyla arabanın gitmeye hazır beklediği köprünün altındaki gizli yere yürüyordu. Arabayı ve römorka yüklü yiyeceklerle suyu alıp onu başlarından savıyorlardı. O da kurtulmayı ve bana ulaşmayı başaramıyordu.

Sanja'ya ne olduğunu düşünmemeye çalıştım.

Aklımdan geçen bunca şeyin altında başka bir ihtimalin daha olduğunu biliyordum. O da yakalanmadığı, askerlerin ona gelmesine gerek olmadığıydı.

Bunu düşünmek dahi istemiyordum. Sınırlarımı parçalamadan bu fikri içimde tutmam imkânsızdı.

Köydeki diğer su suçu işleyen evlerin başına gelenlerle ilgili bildiğim ne varsa hatırlamak için hafızamı yokladım. Söylentiler ve kulaktan dolma dedikodulardan başka pek bir şey yoktu. Hayaletler kadar gözlerden uzak ve sessiz suçlulara dair belli belirsiz görüntüler geldi aklıma. Bahçenin kumundaki kurumuş kanlar bir de.

Evden çıkamayacağımı fark ettiğimde derin bir dehşetle doldu içim; ama sonra az önce dışarıdayken hiçbir şey olmadığını fark ettim. Yine de evden ne kadar uzaklaşabileceğim hakkında hiçbir fikrim yoktu. Hayatımın etrafına çizilen görünmez sınırları geçtiğimde ne olacaktı? Olduğum yerde vurulacak mıydım yoksa uyarıda bulunmaları yeterli olacak mıydı?

Bunu öğrenmemin tek bir yolu vardı.

Sundurmaya çıktığımda bacaklarım titriyordu.

Evin ön kapısından bahçe kapısına giden yol, avucumun içi kadar tanıdık ve bilindikti benim için. Bu yolu hayatımın çoğu gününde sayısız kez yürümüştüm; şeklini gözüm kapalı bile tarif edebilirdim. Şimdiyse çimenlerin arasında

yaptığım bu yürüyüş yabancı ve yeniydi; adımlarımın çizdiği yaylar bir metal işlemeyi andırıyor, bedenimin merkezi her hareket ettiğinde yerinden sökülen bir kaya gibi ağır geliyordu. Saçakların altında önceki gün görmediğim bir örümcek ağına takılan bir güve vardı. Taş levhaların üzerindeki dalgacıkları, kenarlarının eğri büğrü yontulmuş şeklini, yıllar içinde sıkışan mineralin maden rengi koyu katmanlarını gördüm. Kırılgan kemik ve ince deriden oluşan ayağımın, otların yumuşak örtüsündeki taş plakanın üzerinde solgun ve savunmasız bir halde ilerleyişini gördüm.

Nefesim içime telaşla, yarım yamalak dolarken her adımda bedenimin başka bir yerini hissetmeyi umuyordum. Ancak orası tam olarak neresiydi, bilmiyordum. Daha öncesinde kurşun yarası görmüştüm. Kurumuş kana bulanmış ve etrafı yapışkan, sarı bir sıvıyla lekelenmiş sargı bezleri nasıl görünür bilirdim ama bir kurşunun kurbanına doğru yol aldığı ana hiç tanık olmamıştım. Merminin metali tenini delen ve etini yarıp kemiğine saplanan birinin suratındaki acı neye benzer, pek bir fikrim yoktu. Etimde küçük bir patlama olmuş gibi gelen keskin, yakıcı bir acıyı hayal ettim ve bu acıyı zihnimde yüzle çarpmaya çalıştım. Aklımdaki ilk hissin gerçeklikle uzaktan yakından alakası olmadığından emindim çünkü. Acaba ne kadarını fark edebilecektim? Hayatımın yavaş yavaş ellerimden kaydığını hissetmeye vaktim olacak mıydı? Yoksa her şey çok çabuk gerçekleşecek, yaranın verdiği şiddetli acı bilincimi oracıkta kesecek miydi?

Adımlarımı atmak için her defasında kendimi zorlarken ayaklarımdaki kanın ağırlaştığını hissettim. Çimenler pabuçlarımın tabanlarının altında eğiliyor, ayaklarımı kaldırdığımda yeniden göğe yükseliyordu.

Ormanın olduğu yönden bir hışırtı geldi. Ağaçların arasında herhangi bir kıpırtı göremedim ama. Durduğumu fark ettim. Nefesim hırıltıya dönüştü, kasılan boğazımda takılı kaldı. Kaslarımı gevşettim ve ciğerlerimdeki havayı önceki gecenin yağmuru gibi kokan sabahın serinliğine bıraktım. Bahçe kapısına yaklaşmıştım. Bir adım attım. Birkaç uzun adımda oraya varacaktım. Sonra bir adım ve birkaç adım daha attım. Kolumu uzatsam gecenin soğukluğunu taşıyan metale dokunabilirdim. Son bir adım daha denedim. Artık kapının tam önünde dikiliyordum.

Yapraklar birbirine sürterek hışırdıyor, rüzgâr dalları çekiştiriyordu. Yolun kumlarında gölgeler değişiyordu. Çam ağacından sarkan rüzgâr çanı arkamda yumuşak bir sesle çınlıyordu.

Derin bir nefes aldım, gözlerimi kapadım ve kapıyı açtım.

Hiçbir şey olmadı.

Etrafıma bakındım. Benden başka birinin varlığına dair hiçbir işaret göremedim.

Kapıdan geçmek bir adım attım.

Sonra ikinci bir adım daha.

Üçüncü adımda keskin ama tuhaf biçimde boğuk bir patlama sesi havayı böldü. Kalın bir kalasın makineden gelen tek bir vuruşla ikiye ayrılması gibiydi daha çok. Ayakuçlarımın sadece iki parmak yanında bir avuç dolusu kum havaya saçıldı. Donakaldım. Patlamanın yankısı araziye yayılarak söndü.

Çocukken ne zaman gök gürültülü fırtınalar kopsa kendimi annemin odasının köşesindeki perdeye dolar ve fırtına dinene kadar ışığın kumaşın örgülerinden içeri girdiği huzur verici, yumuşak loşlukta gizlenirdim. Dünyayı çatırdatan tehditkâr yarıkların kapanarak yok olmasını ve evde perdeye sığınmadan yeniden güvenle dolaşabileceğim anın gelmesini beklerdim. Şimdi de aynı dürtüyle doluyordu içim. Vücudumdaki her bir sinir, arkamı dönüp var gücümle eve koşmamı ve dünyanın yarıkları tekrar kapanana dek köşedeki perdeye sarılmamı söylüyordu çığlık çığlığa. Böylece yarıkların içlerine düşerek kendimi karanlığın birbirine dolanmış kollarında ya da bembeyaz, kavucuru ışıkta bulmayacaktım. Ne var ki perdenin kenarları yıllar evvel yıpranmıştı; o köşede artık sadece örümcek ağları ve toz öbekleri vardı. Ne evde, ne bahçede ne de tepede yeryüzünün cam kadar keskin çatlaklarından kaçabileceğim bir yer yoktu.

Tekrar adım attım.

Ses havayı yırttı ve kurşunun toprağa saplandığı yerde kumlar havalanarak ayağıma döküldü. Yüzümü kaldırdığımda on metre kadar uzağımda kıpırdanmalar gördüm: ağaç gövdelerinin arasında mavi bir çizgi ve üzerine güneş vuran parlak bir metal...

Şüphelenmeye başladığım şey üçüncü denememde kesinleşmiş oldu. Etkileyici bir ikaz olacak kadar yakınımda ama kasten bedenimin dışında bir yerde yeniden kumlar havalandı. Bu askerler nişan almayı iyi biliyordu ve bana sınırlarımı öğretiyordu. Ancak bir nedenden ötürü beni yaralamayı istemiyorlardı.

Yavaşça kapıdan geçip bahçeye dönerken araziye boğucu bir sessizlik çöktü.

Güneş ikindiye dönerken esaretimin sınırlarını öğrenmiştim artık. Çitin olmadığı çayevinin arka tarafı haricinde bahçe çitleri sınırımdı. Çayevinin arka duvarından yaklaşık on adım ileride ise bir diğer görünmez duvar başlıyordu.

Fakat çayevine girmeme müsaade vardı. Evin hemen etrafında devamlı olarak hareketlerimi izleyen çok sayıda keskin nişancı olduğuna karar vermiştim.

Eve döndükten sonra kapıyı kilitledim ve tüm pencerelerin perdelerini çektim. Mavi çemberli evlerin camlarının neden hep kapalı olduğunu anlamıştım. Hayat daracık sınırların içine hapsolduğunda yalandan en ufak bir özgürlük bile değerli oluyordu. Kapının eski ahşabı, pencerelerin kırılgan camları beni tehdit eden insanları uzak tutamazdı belki; fakat hayatımın küçücük bir kısmını bile onlardan gizleyip sadece kendime ait kılabilirsem, muhtemelen elimde kalan son mahremiyet kırıntısını kaybetmemiş olacaktım.

Mesaj podlarını hatırladım. Bir tanesi Kayıp Topraklar'a götürmek için koyduğum yerde duruyordu. Diğerini odamdaki ahşap kutuda bırakmıştım. Çantadan hacklenen podu aldım, parmağımı ekrana dokundurdum ve ışığın yanmasını bekledim. Ekranda bir satır dolusu nokta yanıp söndü: Cihaz pod ağına bağlanmaya çalışıyordu. Az sonra ekranda *Ağ yok* yazısı belirdi. Altındaki *Tekrar ara* seçeneğine dokundum. Bir dakika sonra aynı mesaj yeniden göründü. Odama gidip diğer podu aldım elime. Ekranı bana diğeri gibi evde ağ olmadığını söyledi. Beni tutsak edenler dış dünyayla herhangi bir şekilde bağlantı kurmamı engellemişti.

Akşama doğru yemeği dert etmeye başladım. Su vardı, en azından şimdilik. Kesilirse diye mutfak musluğundan gelen suyla tüm kırbaları doldurmuştum. Ama yemekle ilgili önümde pek bir seçenek yoktu. Sabırsızlıkla yolculuğa hazırlanırken bir günden uzun dayanacak her şeyi güneş arabasına yüklemiştim. Mutfak dolabında biraz horozibiği krakeri buldum ve açık çayla beraber birini yedim. Çok şükür ki bahçe vardı: Yemişler, sebzeler ve meyveler olgunlaşıyordu. Yine de çoğunun yenebilir hale gelmesine daha birkaç hafta vardı. Azar azar yersem belki bir hafta yetecek kadar da yulaf gevreğim vardı.

Güneş yerini akşama bırakacak kadar battığında mutfak çekmecelerinde kalın kenarlı bir bıçak aradım. Kapalı ön kapının önünde durdum. Kapıda uzun zaman önce çakılmış iki kancalı metal bir askılık vardı. Sinekliğimi genelde ona asardım. Sinekliği duvardaki rafa kaldırdım ve bıçağın ucunu beyaz boyalı ahşaba dayadım. Fırça izlerinde annemin el hareketlerini seçtim. Eski boyayı kazıyarak kapının yeniden parlak ve yeni görünmesini sağlamıştı. Aradan on seneyi aşkın süre geçmiş, boya çatlamıştı.

Bıçağın kenarını kapıya iyice bastırdım ve ahşabın üzerine, mavi çemberin arka tarafına dikey bir çizgi çektim. Kesiğin altındaki boya söküldü. Diğer çizgiler için hâlâ yeterince yer vardı.

Odama dönüp bıçağı yastığımın altına soktum. Yaz sonunun ışığı yüzüme vururken yatağa uzandım. Mesaj podları yatağımın yanındaki masada hâlâ karanlık ve sessizdi.

Sabahleyin ilk çizginin yanına yeni bir dikey çizgi çektim. Evdeki hava boğucu ve basık geliyordu. Kapıyı açtığımda sundurma basamaklarına bırakılmış bir yemek tepsisi gördüm. İçinde pek bir şey yoktu: yarım somun ekmek, bir avuç kuru incir ve küçük bir fasulye torbası. Fasulyeleri bir kâse suya yatırdım ve yemeği dikkatlice porsiyonlara ayırdım; bunlarla kaç gün idare etmem gerektiğini bilmiyordum çünkü. Boş tepsiyi aldığım yere bıraktım.

Mutfak borusundan akmaması gerekirken akan suyu ve kasten üzerime değil yanı başıma sıkılan kurşunları düşündüm. Sonra da sundurmaya bırakılan yemeği. O ana dek anlayamadığım bir şeyden artık emin olmaya başladığımı hissettim: Birileri en azından bir süreliğine benim yaşamamı istiyordu.

Aynı zamanda korkmamı da istiyordu.

O gece bahçeye birisinin gelip gelmediğini görmek için pencerede nöbet tuttum. Sabah altıdan biraz sonra bir asker geldi. İçinde bir öğünlük yemek olan bir tepsi taşıyordu. Tepsiyi sundurmanın merdivenine bırakırken yorgun kollarıma ve bacaklarıma çöken ağırlığa rağmen ayağa kalktım. Kapıyı açınca başını kaldırıp bana baktı.

“Evim neden işaretlendi?” diye sordum.

Asker boş tepsiyi aldı ve cevap vermedi. Arkasını dönüp uzaklaştı. Soru sormanın güvenli olmadığını anladıysam da denemem gerekiyordu.

“Ne için suçlanıyorum?” diye sordum bu sefer. “Kimseyle konuşamaz mıyım?”

Asker tek kelime söylemeden yürümeye devam etti. Önüne geçmek için hızla koştum ve yolunu kestim. Durdu, eli kılıcının kabzasına gitti. Onun okula birlikte gittiğim ve köyde afişleri boyarken gördüğüm fırıncının oğlu olduğunu ancak o an anladım.

“Bırakın birinizle konuşayım” dedim. “Burada esir tutulacaksam en azından neyle suçlandığımı bilmek istiyorum.”

Gergin bir halde öylece dikildi; soğuk kılıcın tenimi yakarak kesmesini bekledim. Konuşmuyordu.

“Lütfen” dedim, yalvarırcasına çıkan sesimden nefret ederek. Asker cevap vermeyince “Bunu neden yapıyorsun?” diye sordum.

Elini kılıcın kabzasından kaldırmayarak “Başkalarıyla konuşman yasak” dedi.

“Ayrıca sorularının cevabını bilmiyorum. Ben sadece işimi yapıyorum.” Sustu ve beni izledi. Bir an için, yıllarca ders aralarında var gücüyle okul bahçesinde koşturan küçük çocuğu gördüm onda; onu pek dikkate almamıştım.

“Aslında bunu yaptığın için kılıcı suratına indirmeliyim” diye ekledi, “ama bu defalık bir şey yapmıyorum. Diğer muhafızlar bu kadar nazik olmayabilir. Bundan sonra yemek gelirken evde kalman daha akıllıca olur.”

Bahçe kapısına yürümeye başladı. Yerimde kalakaldım; sesi ve yüz ifadesi dilimi bağlamış, ayaklarımı yere sabitlemişti. Gözlerinin arkasında beni korkutan bir karanlık görmüştüm. İnsanın başını çevirmek istese de görmek zorunda kaldığı şeylerden doğan bir karanlık değildi bu; daha yoğun, daha keskindi.

İnsanın başkalarının görmek istemeyeceği şeyler yapmasından doğan bir karanlıktı.

Bir daha onun peşinden gidersem ya da konuşmaya çalışırsam kılıcıyla beni deşeceğinden ve kanım son damlasına dek akarken beni burada ölüme terk edeceğinden adım gibi emindim. Bahçe kapısından geçerek ağaçların arasında gözden kaybolmasını izledim. Uzun bir aradan sonra kalp atışlarım yavaşladığında eve dönebildim.

Üçüncü günün akşamında taşlı bahçede dikilirken köyden gelen yolda bir hareketlilik gördüm. Uzaktan, gördüğüm karaltının yürüdüğünü ve mavi üniforma giymediğini anladım. Boyu Sanja’dan daha kısaydı. Karaltı ağaçların gölgelerine karışarak eve yaklaştı ve kimse önünü kesmedi. Kapıya doğru gelirken onun Mai Harmaja olduğunu gördüm. Kapıya yaklaşık on metre kala durdu ve eve bakmaya başladı. Gözlerini biraz gezdirdikten sonra bana doğrulttu, sonra başını yeniden eve çevirdi. Bakışlarının kapıya sabitlendiğini gördüm. Az sonra etrafına bakındı, arkasını döndü ve telaşlı adımlarla köye yürümeye başladı.

Kısa karaltı giderek uzaklaşırken evin etrafındaki ağaçların arasından kıvrılan bu yolda bir daha hiçbir köylü göremeyeceğimi biliyordum.

18

Bıçakla boyayı kazıyınca altındaki açık renkli ahşap yüzey açığa çıktı. Az önce çektiğim çizgiyle beraber altıncı sıra başlamış oldu. Bıçağı soktuğum kılıf ona uygun değildi ama hiç kılıf olmamasından iyiydi. Son beş haftadır her sabah yaptığım gibi kılıfı cebime koydum.

Fırıncının oğlunun bana sırtını dönüp arkasına bakmadan kapıdan çıktığı günden beri kimseyle konuşmamıştım. Her sabah tepsiyi merdivenden alıyordum ve arada bir mavi bir üniforma görür gibi oluyordum; ancak askerlerle bir daha konuşmaya cesaret edememiştim.

Hayatın sınırları kolay geçilir ve dar olduğunda hayata umutsuzca tutunma ihtiyacı daha belirgin hale geliyor.

Her sabah ve her akşam iki mesaj podunu da açmaya devam ettim. Umuttan daha inatçı bir şey yoktur: En azından bir tanesinin ışığının yanıp sönmesi dileğimi tamamen içimden söküp attığımı sansam bile, o dilek biraz sonra içimde yeniden kıpırdanıyor ve sonra yine umudumu yaşamaya ya da nefes almaya yer bulamayacağı o karanlığa tıkıştırmak zorunda kalıyordum. Ne zaman podların ışıklarının yanmadığını görsem kalbim biraz daha ağırlaşıyordu. Ama kısa zaman sonra esaretim, görüntünün ne zaman belirginleşeceğini ya da ileride ne bulacağımı bilmeden içinde adım adım yürüyebileceğim donuk bir sise dönüşüyordu yeniden.

Günlerim bahçede yemek bulmaya ve mümkün olduğunca su depolamaya çalışmakla geçiyordu. Evin musluklarına güven yoktu artık. Su bazen akıyor, bazen akmıyordu. Bahçede kök sebzeleri eşelemediğim ya da kırbaları ve kapları doldurmadığım zamanlar dışarıdaki dünyada neler olup bitiyor olabileceğine dair nafile tahminler yürütüyordum. Köyde nelerin olduğunu bilmiyordum. Etrafta kıta savaşlarının sürüp sürmediğini ya da Xinjing'e giden yolların açılıp açılmadığını da. Xinjing yerle bir olmuş ve haberi bana henüz gelmemişti belki de. Ya da köy bile artık var olmayabilirdi. Hatta geriye bu evden, bu bahçeden, rüzgârda eğilen bu ağaçlardan, köye kıvrılan kumlu yoldan, tepenin çetin yamaçlarından ve ötedeki gökyüzünden başka bir şey kalmamış olabilirdi, kim

bilir?

Annem bile artık yoktu belki de. Sanja da olmayabilirdi.

Bazı zamanlar kendi duvarlarıyla kuşatılan evin sessizliği ve hayatımın durgunluğu, adımlarımı tamamen kilitleyecek gibi oluyordu, adeta taş kesiliyordum. Önce bacaklarım esnekliğini kaybediyor, derileri azar azar yağmur grisine bürünerek sertleşiyor, sonunda bacaklarımı ne dizlerimden ne de bileklerimden bükemeyecek, takatsizlikten oynatamayacak duruma geliyordum. Tek bir adım dahi atamayacak halde, taşın gözenekli özünün bir hastalık gibi bedenime yayılmasını izliyor, kalçalarımı, yanlarımı ve göğüskafesimi sertleştirmesine, parmak uçlarıma ve avuçlarıma kurşun damlatmasına, bileklerimi ve dirseklerimi zincire vurmasına boyun eğiyordum. En son taş kesilen yerim yüzüm oluyordu: Gözkapaklarım açıkken kırpamadığım gözlerimin yavaşça kuruduğunu hissediyor, sonunda o da sönene dek taş kabuğunun içindeki kalbimin yankısını dinliyordum.

Elimi kolumu bağlayacak güce sahip bu düşüncelerden kurtulmam gerekiyordu. Duramazdım, henüz zamanı değildi.

Günün yemek tepsisini basamaklardan almaya gittim ve tepsiyi mutfağa götürüp masaya boşalttım. Bugünkü erzak azdı. Bir avuç horozibiği, bir kese ayçekirdeği, hepsi bu. Askerler bahçedeki ekinlerin olgunlaştığını fark etmişti. Birkaç lokmalık kahvaltının ardından tepsiyi sundurmaya bıraktım ve yıkanmak için banyoya gittim. Soyunup duş başlığının altına girdim. Tazyikli soğuk su yerine yalnızca birkaç damla su döküldü. Biraz bekledikten sonra musluğu kapatıp tekrar açtım. Su borusu bir an için hırıldadı ve suyla doluyormuş gibi derinlerden kısık bir metalik çığlık geldi. Nihayet duş başlığından sular püskürdü. Son günlerde evde akan suyun dengesizliğine alışkın olduğumdan çabucak her yerimi sabunotuyla köpürttüm. Kaynağın yüzeyi ve tepeye son gidişimde suyun hemen altında gördüğüm beyaz işaret geldi aklıma; kanımın yeniden hızlandığını hissedince zihnimi boşalttım. Hiç değilse hâlâ elimin altında su vardı. Damgalı bir suçlu olsam da pis kıyafetlerle yürümek ya da haftalar boyunca yıkanmadan yaşamak zorunda kalmamıştım. Şu tutsak halimle köydeki çoğu insandan daha özgürdüm.

Yine de sebebini bir türlü anlayamıyordum.

Giyindikten sonra çayevine giden taş levhaları süpürmeye çıktım. Gece çimenlere yapışan çiy, sandaletlerimin örgülerinden girerek ayağıma değiyordu. Kapalı bir gündü ama yağmurun nemini taşımıyordu. Yola dökülen yaprakları çayevinin köşesine topladım, aralarından bir avuç seçip taşlara saçtım, görünmez

hapishanemin sınırına fazla yaklaşmamaya dikkat ederek geri kalanları kulübenin arkasındaki bitki gübreliğine attım.

Bektaşiüzümü çalılarındaki yemişler artık kızarıp tombullaşmış, yetiştikleri dalları ağırlıklarıyla aşağı çekmeye başlamıştı. Sundurmadan bir kâse aldım. Yemişler kâsenin plastiğine yağmur kadar huzur verici bir patırtıyla döküldü, tatlı suları ağzımda patladı, çekirdekleri dişlerimin arasında gıcırdadı. Çalıların iğneleri yüzünden acıyan parmaklarımla yemişleri eve götürürken yolda bir güneş arabası gördüm. İlk başta çok dikkat etmedim. Askerler evin etrafında genellikle yürüyerek geziyordu ama arada sırada bir arabayla gelip gittikleri de oluyordu. Nöbet değişimini çoğu zaman fark etmiyordum. Hatta sınırı geçmeye çalışmadıkça askerler varlıklarını çoğu zaman göstermedikleri için hayatımda sıradışı bir şey yokmuş gibi davranabildiğim anlar bile oluyordu.

Ne var ki bu seferki araba diğerlerinin hiç yapmadığı bir şey yaparak misafir araçlarına ayrılmış denizotundan yapılma çatının altına gelip durdu. Yemiş kâsesini sundurmanın kenarına bıraktım. Uzun boylu bir adam indi arabadan. Kapıdan geçerek bahçeye girdi, önüme kadar geldi ve eğilerek selam verdi.

Karşılık vermedim.

“Kumandan Taro” dedim. “Bu beklenmedik şerefi hak edecek ne yaptım?”

Taro bir adım daha yaklaştı; öyle ki sinekliğinin örgüsüne rağmen sert bakışlı kara gözlerinde kendi yansımamı görebildim. Kaslarım geri adım atmamı istercesine kıpırdadı ama yerimde durmaya zorladım kendimi. Taro bakışlarıyla beni baştan aşağı süzdü. Bakışlarımı indirmedim.

“Bakıyorum da son görüşmemizden bu yana değişmemişsiniz, Kaitio Hanım” dedi Taro. Ağzının kenarları aklıma bıçakları, kılıçları ve daha keskin şeyleri getiren bir tebessümle kıvrıldı. “İkramlarımızdan memnun musunuz?” Evi ve bahçeyi avucunun içine alırmış gibi salladı elini. “Bana göre size fazlasıyla nazik davranıyoruz. Gezmeniz için yeterince alanınız var; yemekle su da düzenli veriliyor. Böyle lüksleri çok az mahkûm tadabilir.”

“Bana bu ayrıcalıkları tanıma nedeninizi merak etmiyorum desem yalan söylemiş olurum” diye cevapladım. “Sanırım buraya beni aydınlatmak için geldiniz.”

Taro keyiflenmiş gibiydi ama suratındaki ifade, yüz hatlarının üzerine geçirdiği ince bir maskeden farksızdı. Gözleri hiçbir şey anlatmıyordu.

“Sizi özel becerilerinizi kullanmaktan mahrum bırakırsam yazık olur, Bayan Kaitio, özür dilerim, Kaitio *Usta*” dedi. “O yüzden sizinle bu konuşmayı bir fincan çay eşliğinde yapmayı teklif ediyorum. Bana bir iyilik yapıp ziyaretimi

bir seremoniyle şereflendirmeniz mümkün mü acaba?”

Kullandığı resmi ve kibar sözlere rağmen bunun bir soru olmadığını biliyordum.

“Bana on beş dakika izin verin Kumandan Taro, o zamana kadar her şeyi hazırlarım” dedim. Sesimi yumuşatmaya çalışmadan “Hiç tatlı yok” diye hatırlattım sonra. “Umarım bunun için beni mazur görürsünüz.”

“Siz nasıl arzu ederseniz Kaitio Usta” diye cevapladı.

Onu bahçede bırakıp eve girdim. Perdelerin sımsıkı kapalı olduğunu kontrol ettikten sonra çay ustası seremoni kıyafetini gardırobumdan alıp giydim. Seremoni kıyafetim artık başka bir çağa ve hayata ait olan uzak bir Ay Festivali günü onu ilk kez giydiğimden bu yana yumuşamış, daha tanıdık gelir olmuştu. Yine de, kendime ait olmayan, yalnızca ödünç aldığım bir deriye bürünüyormuşum gibi, hâlâ yabancı bir taraf seziyordum kıyafette. Usta kıyafetini giymem mantıksız ve gereksizdi. Taro’nun benden böyle bir şey beklemediğini biliyordum. Fakat çay seremonisinin birbirini aralıksız takip eden geçmiş ustalardan bu yana hiç kopmayan bir zincire bağlı, değişmeyen şekli, savunmasızlığım ve çay ustalarının dokunulmazlığı arasında kurabildiğim tek somut köprüydü. Bu kıyafet, arkasına saklanabileceğim bir kalkan görevi görüyordu.

Çayevinde çay takımları vardı, kulübeyi her gün süpürüp havalandırıyordum, birkaç kez yerleri bile yıkamıştım. Tek yapmam gereken su taşımaktı. On dakika sonra üzerimde kıyafetim, elimde mutfak musluğundan doldurduğum bir kırbayla evden çıktım.

Taro’yu hemen göremedim. Sonra çayevinin önünde dikildiğini ve evin önündeki taş çanaktaki suyu çimenlerin üzerine serptiğini gördüm. Çimenleri suyla nemlendirmek çayevinin ve çevresinin arındırılmasını gösteren sembolik bir hareketti ve çay ustalarıyla çırakları dışında başka birinin yapmasına izin verilmezdi. Boğazıma ve gözlerimin ardına acı bir öfke yükseldi. Kulübeye yürürken sandaletlerimin tabanları taş levhaların üzerinde hafifçe şakladı.

“Korkarım yine misafir girişinden emekleyerek geçeceksiniz” dedim. “Çayevini onarırken girişin yüksekliğini değiştirmedik.”

Taro ıslak ellerini pantolonunun kalın kumaşına sildi ve suratına o keskin gülümsemeyi kondurdu. Siyah gözlerindeki bakış, karanlık bir odanın aynasındaki kıpırtı gibi hareket etti.

“Ben de öyle tahmin etmiştim” dedi.

İkimiz de selam vermedik. Çayevinin etrafından dolaşıp usta girişinden

geçtim.

Ateşi yakıp kazana su döktüm ve çay setini tepsiye yerleştirdim, ardından misafir girişinin sürgülü kapısını çekip araladım. Az sonra Taro dizlerinin üzerinde içeri girdi. Sinekliğini dışarıda bırakmıştı. Kaslarımın alışkanlığına uyarak istemsizce eğilip selam verdim. Yüzünde yeniden bir tebessüm belirdi ve o da selam verdi. Hareketleri alay edercesine abartılıydı ama o kadar hafif bir abartıydı ki emin olamıyordum. Yanaklarım kızardı. Derin bir nefes alıp suyu düşündüm. Beni taşıyan ve kuşatan, topraktan ayıran, henüz bedenimi terk etmeyen suyu...

Kazanın dibinden on tane kabarcık yükseldi.

Çayı hazırladım ve dolu fincanı Taro'ya ikram ettim. Çayı telaşsız bir şekilde aldı, içine üfledi ama çok sıcak olduğundan içmeyip yere bıraktı.

Devamlı beni izliyordu; incelendiğimin farkındaydım. Tavrındaki ağırlık ve soğukluk korkutucuydu. Aklında bir maksatla gelmişti buraya. O maksadın ne olduğunu bilmiyordum ama karşımda hareketsiz ve sessizce otururken onu hiçbir şeyin engelleyemeyeceğini, hiçbir şeyin o maksadın parlayan, sert yüzeyini değil kırmak, çizik bile atamayacağını anlamıştım. Acelesi yoktu. Bekleyebilir ve zayıf noktamı bulana dek arayabilirdi.

Sonunda, uzun bir sessizliğin ardından "Sen benden korkmuyorsun Noria" dedi. "Neden?"

Unvanları bir kenara bırakıp bana adımla ve senli benli hitap ettiğini fark ettim. Görgü kurallarının bariz bir ihlali, çay ustasına seremoni sırasında yapılmış bir saygısızlıktı bu. Cevap vermedim. Gözlerini üzerimden ayırmadı.

"İsteseydim sana zarar verebilirdim, biliyorsun değil mi?" diyerek devam etti. Yüz ifadesi değişmedi. "Ya da birisine yapmasını emreder, sadece izlerdim."

Biliyordum elbette. Karanlıkta neler olup bittiğini, insanın gözlerini kaçırmak isteyeceği o şeyleri herkes bilirdi. Onları daha önce düşünmüştüm, hatta gereğinden fazla düşünmüş bile olabilirdim. Annemi, annemin etrafındaki, belki beni tutsak edenlerden bile daha kalın ve dar olan duvarları, narin, savunmasız tenini sıyırmış olabilecek sert metali, hepsini düşünmüştüm. Ve tabii Sanja'yı... Onu bir kez daha aklımdan çıkarmaya çalıştım. Sınırlarım sarsılıp parçalanmaya başlamıştı çünkü ve buna izin veremezdim. Şimdi olmazdı.

"Yine de benimle cüretkâr bir tavırla konuşuyorsun ve önümde eğilmiyorsun" dedi Taro. "Neden?"

Bu durumda söyleyebileceğim tek şeyi söyledim ve kelimeler dudaklarımdan çıkarken ne kadar doğru olduklarını anladım.

“Artık bana yapabileceğiniz önemli bir şey kalmadı.”

Taro fincanı dudaklarına götürdü, içine üfledi ve bir yudum aldı.

“Hiçbir şey mi?” diye sordu. Gözlerinin karalığında aynı inceleyen bakışlar kaldı. “Peki sana hayatını geri verebileceğimi söyleseydim ne yapardın?”

“Size inanmazdım” diye yanıtladım.

“Kaynaktan haberim var” dedi. “Gerçi bunu zaten tahmin etmişsindir. Keşke daha öncesinde bana söyleseydiniz. Babanın bu meselede inatçı olduğunu ve aynı inatçılığı sana da geçirdiğini anlıyorum. Çay ustalarının demode gelenekleri bana can sıkıcı geliyor. Ama şüphelerim eninde sonunda doğru çıktı.” Taro parmağını fincanın yuvarlak kenarında gezdirdi. Annem aynı hareketi yaparak su bardağından nasıl ses çıkarılacağını öğretmişti bana. Islak bir parmağını bardağın kenarına değdirdiğinde, etrafta yankılanan ve içimi yakalayamadığım firari bir düşünce gibi huzursuzlukla kaplayan tuhaf, tiz bir ses çıkardı. Annem bardakla çok oynarsam kırılacağını söylemişti. O günden sonra hiçbir zaman bardaktan o sesi çıkarmaya cesaret edememiştim.

“Çay ustalarının çoğu bu gelenekleri unuttu bile” diyerek devam etti Taro, “çünkü nesillerdir şehirlerde yaşıyorlar; ama bu mesleğin gizli özü çay ustalarının bir zamanlar kaynaklarının bekçileri olmasında yatıyor. Baban şansına çok güvendi. Şehirlerin cazibesine direnebilen, bahçesi bereketli, çayı en kaliteli suları satın alan ustalarınkinden bile lezzetli, gözden uzak bir köyün çay ustası, öyle mi? Nasıl bir sırra bekçilik yaptığı çok açıktı.”

Taro’nun parmağı fincanın kenarında durdu. İçimde giderek artan bir tedirginlikle onu dinledikten sonra kendime hâkim olamadım.

“Çay ustalarıyla su arasındaki bağı siz ne bilirsiniz ki?” diye sordum, kastettiğimden daha öfkeli bir sesle.

Taro’nun gülümsemesi, çınlayan bir bardağın sesi gibiydi.

“Bu kadar endişelenmene gerek yok. Baban sana bunun gizli bir bilgi olduğunu söylerken yalan atmıyordu” dedi. “Haklıydı. Sadece çay ustası olarak yetişenler bunu bilebilir.”

Ona az kalsın bu gizli bilgileri edinmek için şimdiye kadar kaç ustaya işkence yaptığını soracaktım ama kelimeler dudaklarımdan çıkmadan durdu ve aklımda başka bir düşünce uyandı.

Taro’nun seremoninin adabına aykırı davranmasında bir kasıt olduğu en başından beri belliydi. Daha önce seremoni kurallarına aşina olmadıkları ya da kısmen unuttukları için hata yapan çay misafirlerine denk gelmiştim. Şaşkınlık ya da bilmemekten kaynaklanan hatalardı onlarınkiler. Kusur işlediklerinde

cehaletleri ortaya çıktığı için mahcup olurlardı; hatta bazıları uymaları gereken kurallar olduğundan bile bihaber gelir ya da dikkatsiz davranırdı. Oysa Taro, ilk ziyaretinde istese seremoni adabına kusursuz biçimde uyabileceğinin izlenimini vermiş olmasına rağmen onu bilerek, sırf bunu yapmaya gücü olduğu için çiğniyordu. Çay seremonisinin her ayrıntısına en az benim kadar aşinaydı; bu yüzden çay ustasını ve diğer konukları nasıl rencide edeceğini çok iyi biliyordu.

Ona dair kafamda ne kadar anı varsa yeni bir ışıkla aydınlandı. İlk çay ziyaretini bir tür sorguya dönüştürmesini, eski haline getirmenin imkânsız olduğunu bildiği halde çayevinin altının üstüne getirilmesini istemesini, hiçbir ustanın arkasında gizli bir kaynakla ilgili yazılı bir kanıt bırakmayacağını bilse de çay ustası defterlerine el koyup evden taşıtmasını hatırladım. Sadece çay ustası ve çırağının görevi olmasına, başka biri tarafından yapılmasının seremoninin kirlendiği anlamına gelmesine aldırış etmeden çimenlere su serpmesi geldi gözümün önüne.

Beni izledi ve bekledi. Anlamamı bekledi.

“Siz bir çay ustasısınız” dedim.

Taro başını hafifçe çevirdi. Yüzündeki ifadeyi çözemedim.

“Ustasıydım” diye cevap verdi. “Ya da şöyle söyleyeyim, öyle olmam gerekiyordu. Son su bekçilerinden biri olan babam eğitmişti beni. Şehirlerdeki ustaları küçümser, onların mesleklerine ihanet ettiklerini düşünürdü.”

Kazandan yükselen nem çayevindeki havanın içinde süzüldü, pencereyi ve yüzümü ıslattı.

“Ama ustalık yapmıyorsunuz” dedim.

Taro çayını bitirdi, yere bıraktı ve bana doğru itti. Doldurdum.

“Babamın kaynağının yerini orduya söylediğimden beri hayır” dedi. “Onlara askerlik yapmak istediğimi de söyledim. O andan sonra bana çok iyi davrandılar. Neyse, konumuz bu değil” diyerek devam etti. “Dediğim gibi, istiyorsan sana hayatını geri verebilirim.” Fincanı dudaklarına götürdü ama çay çok sıcak olduğundan yeniden indirdi. “Belki tam eskisi gibi olmayabilir ama büyük bölümünü geri verebilirim.”

Alnımdaki teri silmek istesem de ellerimi dizlerimin üzerinde tuttum ve bir şey demedim.

“Daha duymadın, değil mi? Annenle ilgili haberleri...”

Onunla bilgi alışverişi yapmamam gerektiğini biliyordum. Ne var ki kaç gündür mesaj podunun karanlık ekranına bakıyordum ve zihnim sonunu öğrenmek istemediğim çok sayıda hikâye üretmişti. Kelimelerimi durduracak

gücüm yoktu.

“Annem hakkında ne biliyorsunuz?”

Taro’nun yüz ifadesi değişmedi.

“Xinjing’de ayaklanma çıktı. Annen bir aydır kayıp” dedi. “Öldüğü düşünülüyor.”

Bunu duymaktan korkuyordum, ama bir kez bu bilgiyle karşı karşıya kalınca hiçbir şey hissetmedim. Üzüntü daha sonra gelecekti; şimdilik üzerimden dökülüp dağılmış ve arkasında bir boşluk bırakmıştı.

“Ölüleri geri getirmeye gücüm yok” dedi Taro. “Ama hayattakilere faydam dokunabilir, değil mi?”

İrkildiğimi gördü; yüzünden memnuniyet okunuyordu.

“Elinde olsaydı kurtarabileceğin başka kimsen yok mu?”

Nefesim boğazımda düğümlendi, kalbim hızlandı.

“Nerede o?” diye sordum.

Taro başını eğdi ve yüzü düşünceli bir hal aldı.

“Sana bir mesaj iletmemi istedi. Teklifimi kabul etmeni istedi.”

Yutkundum.

“Teklif nedir?”

“Hem özgürlüğünüze yeniden kavuşabilir hem de hayatınıza şimdiye kadar olduğu gibi huzurla, ordunun koruması altında devam edebilirsiniz. Hatta kaynağı diğer köylülerden daha özgürce kullanabilirsiniz.”

Kaynağın yalnızca bize ait olduğu haftaları düşündüm. Taro’nun dudaklarının kenarı seğirdi. Yüzümdeki değişimi gördüğünü biliyordum. Doğruca gözlerinin içine bakmaya zorladım kendimi.

“Neyin karşılığında?”

“Tek yapman gereken, kaynağın bundan böyle orduya ait olduğunu kabul etmen ve onunla beraber benim adıma çalışman.” Kelimelerini kavramam için duraksadı. “Çok büyük kusurlar işledin, doğruya doğru; ama aynı zamanda zekânı ve kurnazlığını da gösterdin. Bir an için neredeyse kaynak olmadığına inanacaktım. Muromäki suyun nereden geldiğini ve kaçak yollarla köye nasıl dağıtıldığını bulmadan önce seni uzun süre gözetlemek ve bol bol soruşturma yapmak zorunda kaldı. Senin becerilerine sahip casuslar işimize yarar.”

Konuşmamız boyunca ikinci kere görüntüler hafızamda belirdi ve ayrıntıları farklı bir şekilde yüzünü gösterdi. Muromäki’nin yanlış günde çay ziyaretine gelmesi, Sanjaların evinin kapısında durup onunla konuşması geldi gözümün önüne. Ve unutulmaya yüz tutmuş bir anım yüzeye çıkıp diğerlerinin arasında

tüm berraklığıyla durdu: Babamın cenazesindeki sarışın misafiri, tanıdık gelen ama adlandıramadığım o yüzü düşündüm. Tüm bu zaman boyunca etrafımda örülen ağı anlayamamıştım.

Odadaki her şey sakindi ama geçen haftaların pusu ve anlaşılmazlığı, dünyanın yarıkları ve kendi yüzümü seçemediğim karanlık bir ayna yüzünden önümdeki yolu göremiyordum.

“Sanja teklifinizi kabul etmemi mi istedi?” diye sordum.

“Tekrar birbirinizi görmenizi sağlayacaksa bunu istediğini söyledi.”

Sanja’yı düşündüm ve zihnimde teklife meylettiğimi hissettim. Yorulmuştum. “Evet” dudaklarımdan dökülecek en kolay kelimeydi ve zihnimdeki görüntüye yüz çevirmem imkânsızdı: Amansız akıntı bedenlerimize çarpar ve işaretimizi hem dünyanın hem de suyun hafızasına sonsuza dek kazırken kaynakta el ele duruşumuz...

Gözlerimi kapayıp derin bir nefes aldım.

“O buna değeceğine inanıyor” diyerek devam etti Taro, yumuşak bir sesle. “O yüzden bize geldi.”

Gözlerimi açtım. Kelimeler, görüntüler, istesem de doğruluğuna inanamadığım her şey uçup gitti.

“Yalan söylüyorsunuz” dedim.

Taro’nun yüzü tebessümle alakası olmayan bir ifadeye büründü. Hangisi olduğundan emin değildim ama bir şey, bir maske ya da dikkatle yapılmış bir plan bozulmuştu. Kararlı maksadında bir çatlağın belirdiğini gördüm. Yüzünü az önceki gibi hareketsiz, boş bir kumaşa dönüştürene kadar haklı olduğumu çoktan anlamıştım.

“Haklı olduğunu söyleyebilirim” dedi Taro. “Ama hiçbir şey bilmiyorsun. Sadece benim sözüme kalmış durumdasın ama bana güvenmiyorsun.” Durdu. Gözlerimizi birbirimize dikerken odada hareket eden tek şey nefeslerimiz ve düşüncelerimiz oldu. “Sanja’nın senin için değil de ailesini korumak istediği için bize geldiğini söylesem? Buna daha mı kolay inanırsın?”

Gölgeler Sanja’yı sardı ve gözden kaybolduncaya dek onu benden uzaklaştırdı. Elimi kaldırmadım. Onu durdurmak için tek kelime etmedim. Öylece gitti ve arkasına bakmadı.

Yalnızdım ve söyleyebileceğim tek şeyi söyledim:

“Hiçbir şey bana sizin teklifinizi kabul ettiremeyecek.”

Taro fincanını dudaklarına götürdü, yavaşça çayını içti, ağzını sildi ve fincanı yere bıraktı.

“Son sözün bu mu?” diye sordu. “Dikkatli düşün. İkinci bir şansın olmayacak.”

“Bu.”

Taro başını salladı. Hareketin kesinliği dar odanın duvarlarında yankılandı. Ayağa kalkınca gölgesi üzerime düştü. Bir anlığına benim bedenime karıştı.

Misafir girişine yürüyerek kapıyı Taro için biraz açtım. Yeniden dizlerinin üzerine çöktü, tam sundurmaya emekleyecekken durup bana döndü.

“Merak ediyorum” dedi. İlk kez yüzünde gerçek ilgiye benzer bir şey gördüm. “Neden? Doğru olduğunu düşündüğün şeyi yaparsan seni başka bir hayatta ya da öteki dünyada bekleyen bir ödül olduğuna falan mı inanıyorsun?”

“Hayır” dedim. “Ucunda ödül olmadığını bildiğimiz halde her gün zor seçimler yapmak zorunda olduğumuza inanıyorum.”

“Neden?” diye tekrarladı.

“Çünkü her şey bu kadarsa, hayatınıza dair fark yaratacak bir iz bırakmanın tek yolu bu.”

Taro başını sallamadı, gülümsemedi, dudak bükmedi. Sadece baktı ve çıkmak için döndü.

“Ben de merak ediyorum” deyince durdu. “Ödüllere inanmıyorsanız, sizin gücünüzün bile günün birinde sona ereceğini biliyorsanız, neden o gücü devam ettirmeye çalışıp yanlış olduğunu bildiğiniz şeyler yapıyorsunuz?”

Sorum Taro’da herhangi bir etki uyandırmadı. Sessizdi. Kulübenin nemli havasına bıraktığı solukları duyabiliyordum. Yüzünde neredeyse fark edilmeyecek kadar ufak bir kıpırtı sezer gibi oldum ama yanılıyordum muhtemelen. Başka bir tarafa bakıyordu, yüzünü bana çevirdiğinde tek gördüğüm soğuk cam ve taş gibi bir yüz oldu.

“Çünkü her şey bu kadarsa” dedi, en sonunda, “ben de bitene kadar bunun tadını çıkarırım.”

Dizlerimizin üzerine çökmüş, birbirimize dönük halde oturuyorduk. Bizi ayıran ya da bir arada tutan hiçbir şey yoktu. Onun seçimleri pekâlâ benim de olabilirdi; tüm gölgeler aynı rengi paylaşıyor, hepsi karanlıkta yok oluyordu.

“Güle güle Kumandan Taro” dedim, sessizliği bozarak. “Sizin için yapabileceğim başka bir şey yok.”

Vedalaşırken selam vermedim. Ama Taro beni selamladı ve bu defa hareketlerinde saygı görmediğim gibi küçümseme ya da alay da görmedim. Kulübeden emekleyerek çıkana ve postallarının sesi sundurmada ve yolun taşlarında duyulmayana kadar bekledim.

O akşam kapıya çizdiğim çizgileri saydım. Diğer su suçlularının evlerinde mavi çemberin görünmesiyle evin sakinlerinin infaz edilmesi arasında kaç gün olduğunu saydım.

Gece fenerime alevböcekleri doldurmak için dışarı çıktığımda çayevinin köşesinde, gölgelerin koyulaştığı yerde karanlık, zayıf bir siluet gördüm. Yüzünü henüz göremiyordum ama doğruca bana baktığını hissettim; az sonra arkasını dönüp çayevinin arkasında gözden kayboldu ve bana bahşedilmiş olan sınırların dışına çıktı.

19

Sabah çayımı yapmak için kalktığımda dışarısı hâlâ loştu. Su borusu son üç haftadır neredeyse her gün yaptığı gibi tekliyordu: Önce altına koyduğum kabı patlarcasına suyla dolduruyordu, sonra su azalıp damlalara dönüşerek en sonunda incecik bir ip gibi akmaya başlıyordu. Boruların metali kasılıyor ve ses evin odalarında yavaş yavaş sönüyordu. Demliği musluktan damlayan suyun altına koydum.

Artık fazla vaktim kalmamıştı.

Demlik dolarken yeni bir çizgi çekmeye gittim. Yedinci sıranın altıncı çizgisiydi. Taro eve geleli bir haftadan fazla olmuştu. Kolumu zor kaldırıyordum; bıçak hareket etmeye ve kapının boyasını kesmeye gönülsüzdü. Fakat dursam ve yedinci sırayı boş bıraksam bile önümde tükenen saatleri engelleyemeyecektim.

Mutfağa döndüğümde artık musluktan ip kadar bile su akmıyordu. Demliğin içine baktım. Yarısı bile dolmamıştı. Sondan bir önceki kırbanın içinde hâlâ biraz kalmış olan suyu içine boşalttım. Boru daha sonra olur da akmaya razı gelirse kırbayı yeniden doldurmam gerekecekti. Musluğu kapatmadım, altına geniş bir kap koydum. Su akmaya başlarsa duyardım ne de olsa. Kulaklarım eskiden fazlasıyla haşır neşir olduğumdan dikkatimi çekmeyen o sese karşı zamanla hassaslaşmıştı.

Hırkamın düğümlerini ilikledim, ayaklarıma yün çoraplarımı geçirdim ve girişteki duvarın rafından şalımı aldım. Hava soğuktu, yılın sekizinci ayının çoğu sabahından daha soğuktu. Kapıyı açtım ve gecenin hamlığını üzerinden atmaya çalışan bahçenin kokusunu içime çektim. Nefesim dışarıda bulutlar oluşturdu.

Basamaktan yemek tepsisini almak için eğildiğimde tepenin üzerinde şiş bir yarımayın ıslak parıltısını gördüm. Ay Festivali yaklaşıyordu. Yakında köylüler tatlı, ıslak festival kekleri pişirecek ve binbir çeşit renge boyadıkları alevböceği fenerlerini evlerinin saçaklarına asacaktı. Ejderha alay için hazırlanacak, plastik mezarlığı festival süslemeleri ve çocukların süslü elbiseleri için ıvır zıvır arayan insanlarla hareketlenecekti. Bu yıl muhtemelen havai fişekler olmayacaktı;

kıvılcımları söndürmeye ayıracak hiç su kalmadığından böylesi bir eğlence çok tehlikeli olurdu. İnsanlar ışıkları başka ateşlerde arayacaktı. Belki Ay Festivali gecesinde Okyanus Ejderhaları yeniden gezinecek, parıltılı yansımaları gökyüzünün karanlık perdesine vuracaktı.

Birileri Gaga'da oturup ejderhaları izleyecekti belki de. Hatta yanında elini onun koluna koymuş biri daha olacak, hiçbir şeyin değişmesine gerek kalmayacaktı.

Bahçe kapısının olduğu taraftan gelen bir ses dikkatimi çekti. Birileri alçak sesle konuşuyordu. Dönüp baktım ama tek gördüğüm ağaçlığın arasında gözden kaybolan bir mavilik oldu. Yine de sesleri şafağın alacakaranlığında süzülmeye devam etti. İki asker konuşuyordu. Biri güldü.

Öğleden sonra ya da nöbetleri ne zaman biterse köye yürüyeceklerdi. Postallarını boyayıp pazardan ekmek, belki biraz mavi lotus alacaklardı. Sonra da hayatlarının saatlerini saymadan gece boyunca uyuyacak ya da sabahlayacaklardı. Rüzgâr sinekliklerini çekiştirecek, güneş parmaklarının boğumlarına vuracaktı; rüzgârın tazeleyen serinliğini de güneşin huzur veren o sıcaklığını da fark etmeyeceklerdi bile.

İsimlerini, nereli olduklarını, nasıl göründüklerini bilmiyordum. Ve hayatımda kimseden bu ikisinden nefret ettiğim kadar nefret etmemiştim.

Tepsi hafifti. Küçük bir toprak kâsenin içindeki bir avuç kuru fasulyeden başka bir şey yoktu. Tepsiyi içeri götürüp kapıyı kapatırken bacaklarım titriyordu. İçimi saran öfkenin gücüne şaşırdım. Kolumu savuruşuma ve duvarda patlayan kâseden çıkan sese de.

Gerçekliğin örgüsü, gözlerimi kaçıramadığım bir şekilde etrafımda yeniden oluşuyordu. Hayatın ipleri birbirlerinin çevresinden dolanıp tekrar çözülüyor, varoluşu bir arada tutan bir ağ örüyordu. İçindeki çatlakları, iplerin gevşeyerek benden uzaklaştığını açıkça görebiliyordum. Dünya büyümeye ve yeni hikâyelerle bir kalp gibi atmaya devam ediyordu; ne var ki artık orada benim için bir yer yoktu.

Ve hepsinin ötesinde neredeyse dokunacağım bir boşluk vardı: Sessizlik ve hiçlikten oluşan soğuk bir boşluk, dünyanın hafızasından silinip gittiğimizde vardığımız bir yer.

Gerçek anlamda öldüğümüz yer.

Geri dönmek istiyordum ama beni buraya sürükleyen olaylar zinciri yüzünden kıpırdayamıyordum. Arkamda bıraktığım geçmiş sanki taş kesilmişti; asla pes etmiyor, kırılmıyor ve şeklini değiştirmiyordu. Ona baktıkça artık başka hiçbir

şeye bakamaz hale geliyordum. Hakkında uydurulan hikâyeler geçmişi eğip bükebilse de arkasındaki gerçek asla değişmiyordu. Kendisinden başka hiçbir güce boyun eğmiyordu.

Boğazımın ve göğsümün derinliklerinden bir ateş yükseldi ve ağır, dağınık bir hıçkırıkla birlikte ağzımdan çıktı. Nefesim tutuldu, tüm bedenim öfke ve kederin çevresinde kıvrıldı ve hıçkırıklarım öyle hızlı aralıklarla yükseldi ki sonunda onlara daha fazla karşı koyamadım. Kapıya yığıldım ve çıkmalarına izin verdim.

* * *

Tozlar, evin gri loşluğunda bir ışık huzmesinde sessizce yüzüyordu. Eklemlerim ağırdı. Yerde yatıyordum. Yanaklarımda ve gözlerimin kenarında gergin, tuzlu çizgiler kuruyordu; ağzımda sıcak metalin tadı vardı.

Burada kalabileceğimi düşündüm. Askerler yarın gelecekti. Kırbalar boş sayılırdı. Suyum bedenimden ayrılana dek burada kalabilirdim.

Sessizlik, tenimin üzerinde yoğunlaşıyordu. Ona teslim olmayı istiyordum. Gözlerimi kapadım.

Ölü, kupkuru dinginliğin içinde bir şey hareket etti.

Keşke şu sinek vızıldamayı kesse, diye geçirdim aklımdan. Böylece uyuyabilirdim.

Ama kesmedi. Dışarıdaki açık havaya çıkmamasına anlam veremeyerek camı dövmeyi sürdürdü. Gözlerimi açtığımda pencereyle onu örten perdelerin arasında boşlukta oradan oraya seken gölgesini gördüm.

Hafızamın derinliklerinde bir şey kıpırdandı. Yeşil-siyah parlayan ağır gövdesi ve vızıldayan kanatlarıyla, sineklik gerilerek yapılan duvarda bir aşağı bir yukarı gezinip açıklık arayan başka bir sineği hatırladım.

Başımı çevirince giysi rafının altında duvara dayalı halde bıraktığım, denizotundan yapılma çantamı gördüm. Örgülü dokusunun ardında not defterimin dikdörtgen şeklini fark ettim.

Başka anılar gözümün önüne geldi. Sinek duvardan vazgeçti, aletler ve kablo parçalarıyla dolu bir masaya kondu. Sanja eski dünyadan kalma makinenin çukuruna yerleştirip kapağı kapatırken gümüş renkli diskin yüzeyi ışık saçtı. Hoparlörler hışırdadı. O günden sonra beni asla yalnız bırakmayan kelimeler, sıcak, durağan havaya dökülmeye başladı.

Aklım bir şey yakalamaya çalıştı. Yılların, çağların, hayatların içinden geçen görünmez bir ipi...

Hatıra değişti: Bu defa ellerimde deri ciltli ağır bir defter vardı ve

sayfalarındaki sözcükler unutulmaya yüz tutmuş bir geçmişe köprü kuruyordu. Çok eskiden yaşamış bir çay ustasının elinden çıkan harfler beni kendine çekiyordu; arkasında bıraktığı şey yüzünden defterin kapakları arasında bir şekilde hâlâ yaşıyor gibiydi usta. Cümleleri beni tuttu ve sessizliğin örtüsünden çekip çıkardı.

Bu benim son hikâyem; onu bu sayfalara yazdıktan sonra suyum gönül rahatlığıyla kuruyabilir.

İnsanların daha iyi anlamak için hikâye şekli verdiği olaylar var sadece.

Çok hikâye kayboldu, çok azı gerçek haliyle günümüze gelebildi.

Kapının altındaki boşluktan sızan soğuğa rağmen, kendimi yavaşça yukarı itmek için avuçlarımı yere dayadığımda ahşap zemin sıcaktı. Kuvvetli bir rüzgâra karşı mücadele ediyordum sanki: Kendimi oturur halde kalmaya ve üzerime çöküp beni devirmeye uğraşan yorgunluğa direnmeye zorladım. Çanta sadece bir metre kadar uzağımdaydı. Elimi kaldırıp uzandım; beceriksizce omuz askısına yetişmeye çalışırken dengemi kaybeder gibi oldum. En sonunda sıkı örülmüş kumaşından yakalamayı ve çantayı kendime çekmeyi başardım. İçinden çay ustası defterini çıkardım. Parmak uçlarımla kapağın yumuşak derisine dokundum.

Eğri ve ince elyazım sayfaları doldurmuştu. Yazdıklarım görev icabı seremonilerle, kullanılan çay takımlarıyla, havayla, misafirlerin nasıl giyindiği ve nasıl davrandıklarıyla ilgiliydi. Yine de defterin çoğu, gümüş renkli disklerden dinleyerek not ettiğim Jansson seferinin günlüğüne, bölük pörçük, eksik ama özünde gerçek olan şeylere ayrılmıştı. Sayfaları çevirmeye devam ettim ve bulutlu bir yaz gününün öğleden sonrasında Sanja'yla birlikte dinlediğimiz son diskte anlatılanlara ulaştım.

Yıkımın ve mahvoluşun, kıtaların ortasına dek ulaşarak toprağı ve tatlı suları yutan okyanusların kaydıydı bunlar. Evlerinden kaçan milyonların, eriyen buzulların altından çıkan petrol kaynakları için yeryüzünün tüm damarları kuruyana dek yapılan savaşların kaydıydı. İnsanların dünyayı tamamen kaybedene kadar onu nasıl yaraladıklarının ispatıydı.

Yazılar bir zaman sonra gerçeklerin uydurulduğu, yalanların söylendiği ve tarihin sonsuza dek değiştirildiği bir öyküye dönüyordu: kitapların denizin dibinde dağılarak kâğıt parçalarına dönüştüğü ve yerlerini kolayca değiştirebilen pod kitaplarına bıraktığı bir öyküye... Artık dünyanın hafızasından istenen tüm olaylar sadece birkaç düğmeye dokunarak silinebilecek, onca savaşın, kazanın ve artık yaşanmayan kışların sorumluluğu kimseye ait olmayacaktı.

Bu, Yeni Qian'da güç sahibi olanların, geçmiş dünyaya ait ortadan kaldırdıkları hemen hemen her şey gibi, yok etmenin yollarını aradığı bir hikâyeydi. Ve o hikâye şimdi ellerimde duruyordu. Tüm gerçekleri içermiyordu elbette; gerçeklerin tamamının varlığını sürdürebilmesi her zaman imkânsızdır. Ama hikâye sonuçta tamamen kaybolmamıştı işte.

Sayfalardaki cümlelere baktım ve yapmam gerekenin ne olduğunu anlamaya başladım.

Burada öylece toprağın suyu yenmesini bekleyebilirdim. Başka birilerinin hikâyemi anlatmasına razı gelebilirdim, tabii anlatan olursa. Yaşadıklarımı diledikleri gibi eğip bükerek tanınmaz hale getirir, hatta kendi çıkarları için kullanabilirlerdi. Hikâyemi kapıma mavi çember çizenlere bırakırsam o artık benim hikâyem olmayacaktı. Ben de hiçbir yerde olmayacaktım.

Ya tüm bunların olmasına izin verecektim, ya da dünyaya kendi izimi bırakmayı, ona kendi şeklimi vermeyi deneyecektim.

Çay ustası defterinin üçte birlik son kısmı hâlâ boştu.

Ayağa kalktığımda bacaklarım beni zar zor taşıyordu.

* * *

Odamın penceresi kalın perdelerle örtülüydü. Loş ışıkta çay ustası defterinde yeni, boş bir sayfa açtım, yatağa oturdum ve sayfaları yeterince aydınlatabilmesi için feneri komodinin üzerine koydum.

Kalemimin ucunda parıldayan mürekkep, işe koyulduğumda kâğıtta yıldız biçimli bir leke bıraktı.

Kelimeler ilk önce yavaş akıyordu, uzun zamandır saklandıkları karanlıkta cansız ve solgundular. Ama onlara uzandığımda kıpırdanmaya, yanıp sönmeye, önüme doğru süzülmeye başladılar. Görüntüleri daha belirgin hale geldi. Sonunda hepsi birden tüm parlaklıkları ve dolgunluklarıyla yüzeye çıkınca toplayabildiklerimi topladım ve önümdeki deftere döktüm.

Daha önce kimsenin hakkında bir şey yazmadığı gizli kaynaktan söz ettim. Gökyüzü okyanusunda pulları parıltılı geniş balık sürüleri gibi gezinen, bakmayı bilirseniz ejderha şekillerini görebileceğiz balık ışıklarını yazdım. Plastik mezarlığını, altındaki katmanlarda saklı duran sırları, bir zamanlar birilerine ait olan ve her biri onlar için birer anlam ifade eden yamuk yumuk eski dünya nesnelerini yazdım.

Kâğıttaki cümleler mekânın ve zamanın çemberini kırdı. Tepeden eve yeniden sular aktı. Babam odalarda yürümeye başladı. Taşlı bahçeyi tırmıkla temizleyip

tırmığı sundurmanın tırabzanına dayadıktan sonra parmaklarını nasıl esnettiğini, kazanın dibindeki kabarcıkları saymak için başını kazana eğdiğinde kaşlarını nasıl çattığını izledim. Annem ise odasında oturuyordu. Düşüncelere dalmış bir halde saçlarını geriye atışını, kalemini nereye koyduğunu hatırlamaya çalışırken başını eğişini gördüm. Ev yapımı sabunun lavanta ve nane esansı, babamın arada bir yaptığı soğan yahnisinin kokusu burnuma geldi. Ayak sesleri duydum: biri yavaş ve sabit, diğeri daha güçlü ve sabırsız iki çift ayak sesi... Sesler eskisi gibi mutfağı doldurdu, bahçede süzüldü; artık yalnız değildim.

Sanja'yı yazdım. Atölyesinde eski dünyadan kalma bir makinenin bağırsaklarındaki parçaları teker teker sökerken, parçaların sırasını ezberleyip onları masada düzgünce dizerken yüzüne yayılan parıltıyı yazdım. Gülümsediğinde ağzının bir köşesinin diğerinden biraz daha yukarı kıvrılışını, bana kendimi iyi hissettirmek için söylemesi ya da söylememesi gereken şeyleri her defasında nasıl bildiğini yazdım. Siyah saçlarını eşarpla toplayışından, ellerinin biçiminden, parmak uçlarının çatlak ve yırtık derisinden bahsettim. Günışığının ulaşmadığı karanlık suların içinde kollarının, bacaklarının nasıl göründüğünü anlattım.

Dışarıda gökyüzü değişmiş ve kararmıştı ama odanın içinde gölgeler büzülüp kıvrılıyor gibiydi. Defter fenerinkinden daha dolgun ve parlak bir ışık yayıyordu. Kalan boş sayfaların kalınlığı giderek azalıyordu. Etrafımdaki tüm ruhları çağırmış, her birini diğer tüm yitip giden şeylerle birlikte defterin kapakları arasına hapsetmiştim. Ta ki boş sayfaların her santimini bileğim ağrıyana dek eğri büğrü yazımla doldurana kadar...

Sonunda kalemi elimden bırakıp alnımı defterin deri kapağına yasladığımda perdelerin dışında gece sona ermeye başlamıştı. Vücudumu boş bir kabuk gibi hissediyordum: En ufak esintide sürüklenecek kadar hafif, suyun ve kelimelerin ağırlığından muaftım.

Çay ustası kıyafetimi giydim. Tenimde kumaşın gevşekliğini ve yumuşaklığını hissettim; üzerine ter kokum sinmişti. Elimde defterle mutfağa yürürken ahşap zeminde çoraplarım kayıyordu. Hafif bez torba bıraktığım yerde, mutfak dolabında duruyordu. Ağzını kapalı tutan ipi gevşettim ve torbanın içine baktım. Dibinde, mezuniyet seremonim için Kuoloyarvi pazarından seçtiğim çaydan birkaç kaşık kalmıştı. Kokusu eskisinden daha zayıftı ama yine de içindeki akışı hissedebiliyordum. Toprağın tozunu dirilten nemi, büyüyen her şeyin dallarını sallayan rüzgârı, suyun üzerinde gezinen ışığı duyabiliyordum.

Son kırbayı yerden aldım. İçinde kalan azıcık su sessizce çalkalandı. Kırbanın

ağzını musluğun metaline dayadım. Önce tatlı, sonra kötü sözlerle dil döktüm. Bağırıp ağlamış bile olabilirim. Ne var ki insanların dertleri suyun umurunda bile değildi. Yeryüzünün gölgelerinde, yalnızca taşların duyacağı yerlerde ne hızlanıp ne yavaşlayıp bildiği gibi akmaya devam ediyordu.

Evimin kapısında her biri yedi dikey çizgili yedi sıra olmuştu ve dışarıdaki mavi çemberin boyası uzun zaman önce kurumuştu.

Artık her şey hazırdı.

Bu sabah dünya bıraktığımız gibi duruyordu ama kapıyı açıp bahçeye adımımı attığımda onu hemen tanıyamadım. Sadece renkler değil, kokusu ve sessizlik de farklı geldi. Bildiğim birçok sessizlik vardı ama bu hiçbirine benzemiyordu.

Bir an için yeniden doğduğumu sandım.

Şalıma sımsıkı sarındım ve ellerimi kapatmak için hırkamın kollarımı çektim. Sundurmanın merdiveninden ayakkabılarım ve çoraplarımla inebilirdim ama çıplak ayaklarımla buzlu çimenleri hissetmek istemiştim. Taşlı bahçeye yürürken otlar hışırdadı, kâğıt kadar keskin soğuk içime işledi.

Güneş bulutların arkasından çıkıp yüzünü gösterince gözlerim kamaştı. Eski dünya kışlarının parlaklığını daha önce hayal etmiştim ama bu parlaklık farklıydı. Çayların yapraklarında, çimenlerin üzerinde, taşlı bahçenin kumunun kıvrımlarında, ağaç dallarında ve çayevinin çatısında narin bir kar tabakası yatıyordu. Karın üzerine ışık vurunca sulanan gözlerimi kapamak zorunda kaldım.

Sundurmadaki tüm kırbalar boştu. Çizik kenarları kırağı kaplıydı. Son kırbayı mutfaktan alıp çayevinin sundurmasına getirdim, süpürgeyi elime aldım ve güneşin altında yavaş yavaş çamurlaşmaya başlayan yaprakların beyaz damarlı hayaletlerini taş levhalardan süpürdüm. Yolun süpürüldüğü çok belli olmasın diye taşlara dağıtmak üzere bir avuç dolusu yaprak seçtim. Babamın çok önem verdiği şeylerden biriydi bu.

Kırbayı önümde iterek, misafir girişinin dar ve eğik açıklığından çayevine emekleyerek girdim. Suyu kazana döktüm ve arkadaki barakaya gidip biraz kurumuş turba getirdim. Su odasında çay ustası defterimi hırkamın altından çıkardım ve çay takımına ayrılmış bir rafın altına bıraktım. Geniş bir metal demlik, küçük bir toprak demlik ve tek bir çay fincanını tepside yan yana dizdim. Tepsiyi ocağın yanına taşıdım, torbada kalan yaprakları toprak demliğe koydum ve kazanın altını yaktım.

Artık sadece kanımda ve kemiklerimde yaşayan babam, geriye benden başka

bir şey bırakmayan annem geldi aklıma.

Sanja'yı düşündüm.

İnsanın, rüyasında odada onunla beraber duran kişinin tanıdık olduğunu ya da onu sevdiğini yüzünü görmeden bile bilmesi gibi biliyordum işte.

Kazandan buharlar yükselmeye başladı; dibinde on küçük kabarcık sayana dek bekledim.

Metal demliği sıcak suyla doldurdum, toprak demlikte hafif bir çay hazırlayıp fincanı ısıtmak için kullandım. Ardından küçük demliği yeniden doldurdum ve fincandaki çayı demliğin kahverengi, gözenekli kenarları ıslanana dek içine döktüm. Zorlanmadan akan hareketlerim, rüzgârda eğilen bir ağaç ya da okyanus yatağını geçen bir dalga kadar kıvraktı.

Fincandaki çay berrak ve soluktu; yumuşak kokusu etrafımı sardı.

Sürgülü kapıyı gelecek kişi için açtım ve kapının çerçevesinden yolun üzerini kemer gibi örten ağaçları ve güneşin ıslak düz taşların üzerine serptiği ışığı görebilmek için çayevinin ortasına oturdum.

Kendim için hayal ettiğim son bu değildi. Ama elimde bundan başka bir son da yoktu. Gerçi tamamen doğru olmayabilirdi bu. Bahçe kapısından kaçıp bir patlama sesi havayı delene ve vücudumun bir yerinde keskin bir yanık hissedene kadar hiç durmadan koşabilirdim de. Şu anda kapıya yaklaşan askerleri, kılıçlarının keskin ağzını ve taş levhalarda kuruduğunu göremeyeceğim kanı beklemekten daha hızlı bir yol olurdu bu belki de. Ama sonucu değil, yolu değiştirirdi sadece. Artık benim için çıkış yoktu. Yine de sonuna kadar nefes almaya devam etmeye karar vermiştim. Ben belki burada sona erecektim ama hikâyemi aktaracak başkaları olacaktı. Bir ihtimalle dünyanın küçük bir kısmı o insanlardan sonra daha bütün bir hale gelecekti.

Su bitince seremoni de bitti.

Bu bahçeden ötesini göremiyorum. Şehirler harap oldu mu, artık o topraklara kim *evim* diyebiliyor, bilmiyorum. Kimler, hem herkese ait olup hem de hiç kimseye ait olmadığının farkına varmadan suyu ve göğü hapsetmeye çalışıyor, bilmiyorum. Onları dizginleyecek insan yapımı bir zincir yok.

Bu bahçenin ötesini görmem gerekmiyor, artık buna ihtiyacım yok.

Az sonra, hâlâ bu çayevinde bir başımayken su odasına gidecek, elimi rafın altına sokacak ve köşedeki döşeme tahtasının küçük çukurunu yoklayarak bulacağım. Eski çayevinden kalma, diğerlerinden daha koyu olan tahtalardan biri... Parmağımı çukura sokacağım ve yere çivilenmemiş olan tahtayı

kaldıracağım. Diğer elimi dikkatlice altına daldırıp tahtayı yana iteceğim. Ve toprağın soğuğundan oluşan altındaki karanlık oyuğu açığa çıkaracağım.

Defterin deri kapağı, tenimin altında yaşayan bir canlı gibi yumuşak ve sıcak. Defteri özenle delikten geçirerek oyuğa koyacak ve arayanlar parmaklarıyla ya da gözleriyle bulamasın diye kenara, aralıksız dizilmiş diğer tahtaların altına iteceğim.

Misafirim bahçe kapısını açıyor şimdi, bahçeye girip çayevine giden yola bakınıyor. Ayakları ince karda iz bırakmıyor. Bir rüzgâr yükseliyor, çaylar yapraklarından pırıltılı tozları silkeliyor. Karın şimdiden eriyerek ışıkta kendine çizdiği daracık yoldan su olup aktığı yere doğru parlak kar taneleri uçuşuyor. Yerlerine konup derine, başlangıcın ve sonun olmadığı kaynağa inmelerini izliyorum.

Çay ağzımda tatlı bir tat bırakmıştı.

Sanja'yı aklıma getirmemeye çalışıyorum ama düşüncelerime karışıyor; ben de merak ediyorum: Ben de onunkilere, ondan geriye kalanlara karışıyor muyum?

Gözümün önüne bir görüntü geliyor istemeden, sonra tekrar geliyor ve bir daha gitmiyor: Tepenin içindeki mağarada, göletin başında dikiliyor. Köpüren sulara bakarken bana geleceğini sanıyorum. Ama ondan bir tane daha görüyorum sonra; benden uzaklaşıyor ve geri gelmiyor. Hangisinin gerçek, hangisinin berrak suya vurmuş bir yansıma olduğunu bilmiyorum. Öyle net ki gerçeğiyle karıştırmak işten bile değil.

Artık kendi sonuma, istediğim sona kavuşabilirim.

Dışarıda gün tüm parlaklığıyla yanıyor; kapıda onu bana doğru gelirken görüyorum.

Ve elimi ona uzatıyorum.

Sonsöz

Kapıdan içeri giriyor.

Cam duvarlı kulübesinde oturan maviler içindeki bir kapı görevlisi “Ne vardı, hanımefendi?” diye soruyor. Üniversite binasının girişi günün bu erken saatinde hayli sessiz.

“Okutman Kaitio’yu görmeye geldim” diyor kız. Giriş salonunun yapay loş ışığında yorgun ve zayıf görünüyor. Taş çatlasa yirmi yaşında. “Randevu almadım ama buraya geldiğimi ona söyleyebilir misiniz lütfen?”

Görevli “Paspodunuzu görebilir miyim?” diye soruyor ve cam duvarda küçük bir pencereyi yana itiyor. Kız podu ona veriyor. Adam ekrandaki kimlik bilgilerini okuduktan sonra dahili telefonun ahizesini yuvasından kaldırıp kısa bir numara tuşluyor. “Okutman Kaitio?” diye sesleniyor, ahizenin mikrofonuna. “Sizi görmek isteyen genç bir hanım geldi. İsmi Bayan Vanamo.” Kızı bakışlarıyla süzerken yüzünde tebessümü andıran bir ifade beliriyor. “Anladım, tamamdır.” Ahizeyi yerine bırakıyor. “Sizi görmek için buraya geliyor.” Mesaj podunu geri veriyor.

Kız, Lian Kaitio salona geldiğinde kadının yüzündeki bir anlık şoku fark ediyor. Görevli onlara bakmıyor; mahjong oynamakla meşgul, zaten girişte başka kimse yok.

“Lütfen beni takip edin” diyor Lian. Kız söyleneni yapıyor.

Lian’ın odasına girdiklerinde kadın kapıyı kapayıp kilidi çeviriyor, kızı omuzlarından tutup soruyor: “Noria nerede? İyi mi?”

Cevabı Sanja’nın suratından okuyor, elleri kızın omuzlarına düşüyor, tüm kelimeler onlardan kaçıyor.

Sanja daha sonra kadına her şeyi anlatıyor.

Köyün ordunun himayesi altında nasıl perişan olduğunu, suyun insanların elinden nasıl alındığını, kaynağın nasıl herkesin ortak sırrı haline geldiğini anlatıyor.

Noria’nın Kayıp Topraklar’da su arama arzusunu ve ortaklaşa yaptıkları planı anlatıyor.

Gitmek üzere anlaştıkları gün ailesinin evinin arkasında bir su devriyesi gördüğünü, güneş arabasını gizledikleri yere koşup arabayı Ölü Orman'a sürdüğünü ve orada haftalarca saklandığını anlatıyor. Noria'ya arka arkaya mesajlar göndermesine rağmen hiçbirini ulaştıramadığını, sonunda gizlice köye gittiğinde ailesinin askerler tarafından götürüldüğünü ve çay ustasının evinin kapısında mavi bir çember gördüğünü anlatıyor.

Gidecek başka bir yeri kalmadığı için kıtayı bir uçtan bir uca geçerek Xinjing'e gelmeye karar verdiğini anlatıyor.

Her şeyi anlattığında odaya bir sessizlik çöküyor, Lian elinde ıslak bir mendili sıkıyor.

"Ne yapmak istersiniz bilmiyorum Bayan Kaitio" diyor sonunda Sanja. "Ama ben ne yapmam gerektiğini biliyorum." Bir an için duraksıyor. "Size bir şey getirdim" diyor ve çantasından eski püskü bez bir çıkın çıkarıp masaya bırakıyor. Bezin düğümünü çözüyor.

Aşınmış kumaşın üzerinde gümüş renkli yedi tane disk parıldıyor.

O sabah dünya hâlâ tozdan ve külden ibaret belki. Ama artık içinde umut da barındırıyor.

Teşekkür

Muazzam bir destek almadan hiçbir roman gün yüzüne çıkamaz. Bu kitabın bir çekmecede duran bir tomar kâğıttan öteye geçmesine yardımı dokunan herkese, özellikle de:

Bu kitaba inandığı için Emma Coode'a,

Muhteşemliklerini hiç kaybetmedikleri için Silja Hiidenheimo, Jussi Tiihonen ve Finlandiya'daki yayıncım Teos'un tüm çalışanlarına,

Bu kitabı Finlandiya dışındaki okurlarla buluştururken canla başla çalıştığı için temsilcim Elina Ahlbäck'a,

Yazdığım ilk sayfaların satırlarından bir romanın doğabileceğini ilk gören kişi olduğu ve en başından beri ebe vazifesi gördüğü için Patricia Debney'e,

Görüşleri, öngörüleri ve verdikleri cesaret için Nancy Gaffield, Nancy Fulton, Jeremy Scott, Craig Ferguson ve Mark Wilson'a,

Gösterdikleri cömertlik ve incelik için Todd McEwen ve Lucy Ellman'a,

Dostlukları, geribildirimleri ve kitabın resmi vaftiz annesi oldukları için Marika Riikonen ve Päivi Haanpää'ya,

Her şey değişirken yanımda olduğu için Mari Paavola'ya,

Bana okumayı, kitapları, hikâyeleri sevmeyi öğrettikleri için annem Sirkka Vikman, babam Tapani Itäranta ve konukseverliği için erkek kardeşim Mikko Itäranta'ya,

Sergilediği ekip çalışması ve bu uğurda yaptığı her şey için José Casal-Gimenez'e teşekkürlerimi sunuyorum.